O POVESTE DESPRE CURAJ, ÎN CARE DORINȚA DE VIAȚĂ PREDOMINĂ ASUPRA MONSTRUOZITĂȚII EXTERMINĂRII.

FETIȚA ȘI NAZISTUL

FRANCO FORTE
SCILLA BONFIGLIOLI

– Eu am luptat în Marele Război, a şoptit *hauptmannul*, şi am văzut deja cum se prăbuşeşte Germania. Am simţit speranţa renaşterii atunci când se vorbea despre Sânge şi Pământ. Atunci când ni se spunea că vom renaşte din bogăţia câmpurilor noastre şi a naturii sălbatice, din puritatea viselor noastre şi a sângelui nostru care face din noi cea mai puternică rasă şi singura demnă să le conducă pe celelalte…

S-a întrerupt o clipă, privind în gol, apoi a clătinat din cap:

– Toate astea, Hans, n-au nimic de-a face cu visele. Ceea ce se află în acele rapoarte are legătură cu coşmarurile.

biblioteca rao

FRANCO FORTE
SCILLA BONFIGLIOLI

FETIȚA ȘI NAZISTUL

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
FORTE, FRANCO
Fetiţa şi nazistul / Franco Forte, Scilla Bonfiglioli ;
trad. din lb. italiană de Elena Bănică prin Lingua Connexion.
– Bucureşti : RAO Distribuţie, 2020
ISBN 978-606-006-455-8

I. Bonfiglioli, Scilla

821.131.1

RAO Distribuţie
Str. Bârgăului nr. 9-11, sector 1, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

FRANCO FORTE
SCILLA BONFIGLIOLI
La bambina e il nazista

Publicată pentru prima dată în Italia, în 2020, de Mondadori Libri S.p.A

Fetița și nazistul
Traducere din limba italiană de
Elena Bănică prin LINGUA CONNEXION

2021

ISBN 978-606-006-455-8

Fiului meu, Stefano, care, deşi nu iubeşte cărţile, are curiozitatea de a-şi vârî nasul (şi mâinile) în tot ceea ce vede. Şi de multe ori înţelege lucrurile mai bine ca mine...

FRANCO FORTE

Pentru Valeria şi Hassan, cu toată dragostea mea.

SCILLA BONFIGLIOLI

Acest roman este o ficțiune. Personajele și locurile menționate sunt invenții ale autorilor cu scopul de a conferi veridicitate povestirii. Orice analogie cu fapte, locuri și persoane, în viață sau nu, este pur întâmplătoare.

Capitolul I

1.

Hans Heigel ştia că schimbările nu se produc niciodată dintr-odată.

În fiecare dimineață, când deschidea fereastra, vedea muntele Piesberg străpungând ceața. Părea creionat cu tuşe fine, la orizontul oraşului Osnabrück. Apoi îşi întorcea privirea, îmbrăca uniforma, se îndrepta cu paşi hotărâți spre locul de muncă şi uita de acea formă de relief învăluită în ceață. Abia după-amiaza, când ridica ochii din hârtiile lui, observa muntele decupat maiestuos deasupra oraşului, cu relieful lui din filigran roz şi violet. Momentul în care îşi făcuse apariția, ieşind din ceață, rămânea un mister pentru el pentru că nu admitea să-i distragă ceva atenția în timpul orelor gri şi monotone de muncă din biroul său retras. Cu siguranță, schimbarea avusese loc încetul cu încetul, în linişte, aproape în contrast cu urletele cumplite ale războiului care se dezlănțuia în depărtare.

Hans şi-a strâns tunica curățată şi călcată cu grijă. Acea atitudine de apărare, acel mod de a se închide nu numai în propria uniformă, ci şi în mica lui lume, formată din numere şi logistică, simplă şi înspăimântătoare în acelaşi timp, se dovedise a fi ceva indispensabil atunci când Germania, după înfrângerea din timpul Marelui Război, se ridicase şi se năpustise asupra oricui nu voia să înțeleagă că venise momentul să ridice capul din noroi.

Adevărul era că nici el nu înțelegea. Toată acea furie, toată acea încrâncenare care părea să nu se mai sfârşească... Dar nu spunea

nimic şi-şi încovoia spinarea deasupra hârtiilor lui, cufundat în muncă pentru a nu simți cum, dincolo de acel birou mizer, lumea se schimba.

Dar ştia că schimbările vin, inevitabil, atunci când te aştepți mai puțin. Poate că nu dintr-odată, ci zi după zi. Puțin câte puțin, la fel cum ceața aluneca pe relieful muntelui Piesberg.

Între timp era mai bine să țină capul plecat și să ridice ochii abia când schimbarea avea să se sfârşească. Dincolo de pereții biroului său. Dincolo de deal. Dincolo de oraş. Atunci când toată negura care umbrea pământul urma să se împrăştie, în sfârşit.

2.

– Deschide radioul! i-a spus Hans soției sale aşezându-se la masă pentru a lua micul dejun.

Ingrid și-a mişcat imperceptibil un colț al gurii și i-a turnat ceaiul, părând foarte atentă să nu verse nici măcar o picătură pe fața de masă imaculată. După ce a aşezat ceaşca în fața lui, s-a întins pentru a-i aranja gulerul uniformei. Dar nu s-a conformat.

– Ingrid, radioul...

De câteva zile ghetoul din Cracovia fusese distrus, iar în cel din Varşovia aveau loc revolte. La radio, ştirile prezentau situația din Polonia ca fiind tot mai confuză, tot mai îngrijorătoare. *Aktion Reinhardt* era în plină desfăşurare şi curățarea ghetoului evreiesc era faza operațiunii care presupunea eliberarea teritoriilor poloneze de evrei.

– Hans, te rog, a suspinat Ingrid, îndepărtându-și de pe frunte un cârlionț blond care-i alunecase din coafură.

Nu a adăugat nimic; l-a privit pentru a-l face să înțeleagă că nu era nevoie să se prefacă cu ea întrucât nu l-ar fi denunțat niciodată autorităților competente dacă nu s-ar fi comportat în fiecare zi precum un fiu al *Reichului*.

Hans ar fi trebuit să se impună în fața soției. Știa bine cât era de periculos dacă s-ar fi relaxat, dacă ar fi cedat în fața linguşelilor armoniei care domnea în casa lui, unde nimeni nu putea da năvală dintr-odată pentru a-l pune sub acuzare. Dar Ingrid era atât de frumoasă atunci când înclina capul şi suspina „Te rog, Hans“ şi atunci când făcea o piruetă în rochia ei verde-pal sau când îşi deschidea uşor buzele, concentrată fiind să caute un disc pe care să-l pună la gramofon... Astfel, el nu a avut chef să mențină acea încrâncenare pe care învățase atât de bine să o construiască.

A privit-o din spate în timp ce aşeza acul aparatului pe disc şi Wagner inunda cu notele lui sufrageria. Amândoi iubeau muzica şi în casa lor răsunau mereu simfonii de Beethoven, selecții de muzică clasică şi *lieduri* nemțeşti.

– Nu e mai bine aşa? a spus ea zâmbindu-i peste umăr.

Hans nu a răspuns, dar în sufletul lui s-a cutremurat. Ingrid era mult prea perfectă. Totul părea perfect în acea casă departe de război, de bubuitul furios al tunurilor şi de urletele morții. Nu putea permite ca negura să coboare şi deasupra lor. Nu putea lăsa ca nebunia nazistă să-şi croiască drum dincolo de zidul pe care el îl construise pentru a-şi proteja familia şi pe el.

S-a şters la gură şi s-a ridicat. Avea picioarele moi.

– Unde este Hanne? a adăugat privind în jur. Încă doarme?

3.

Hanne dormea sau, mai bine zis, se prefăcea că doarme. Hans şi-a dat seama imediat şi a încercat să nu zâmbească.

Soarele blând pătrundea pe fereastră luminându-i chipul micuț şi părul lung auriu împrăştiat pe pernă. Se încăpățâna să-şi țină ochii închişi.

– Micul dejun este gata, i-a spus el într-un final.

– Of! a protestat ea, întorcându-se pe o parte.

Hans s-a așezat lângă ea:

– O fetiță cuminte nu face nazuri când trebuie să se trezească.

Hanne a suspinat:

– Nu vreau!

– Nu vrei să faci nazuri sau nu vrei să te trezești?

Ea și-a strâns buzele într-o expresie de furie infantilă care i-a umplut inima lui Hans. I-a mângâiat părul și s-a aplecat pentru a-l mirosi și a o săruta. Mirosea a curat, a esența aceea pe care lumea părea să o fi pierdut de prea mult timp: puritate.

– Haide, porumbița mea. Jos din pat. Vine mama imediat.

– Nu poți să rămâi tu?

Hanne a deschis ochii mari pentru a-l privi. Erau enormi și albaștri precum un cer de vară.

– Rămâi cu mine, a adăugat ea.

Hans ar fi murit de o mie de ori pentru fata lui. Ar fi luptat în orice război singur pentru ea. Dar adevărul era că nu se pricepea să aibă grijă de o fetiță. Ingrid se pricepea mai bine, așa cum îi stătea bine unei mame bune. Locul lui era la prezidiul orașului Osnabrück.

– O să vin diseară, i-a promis, după care i-a pus-o în brațe pe Fräulein Kuken, păpușa preferată care alunecase jos din pat în timpul nopții. Și o să-mi povestești toate lucrurile pe care le-ai făcut cu mama.

A revenit la parter purtând în suflet ochii albaștri ai porumbiței sale. În pragul ușii a sărutat-o pe Ingrid pe obraz, apoi s-a îndreptat cu pași hotărâți spre locul unde urma să-și facă în continuare datoria față de Germania.

S-a felicitat înfiorându-se că știe să se prefacă mai bine ca fiica lui.

4.

Osnabrück era un conglomerat de acoperișuri geometrice și în nuanțe pale care se confundau cu cerul dimineții de primăvară. Cu copacii lui care flancau străzile și cu liniștea sa, era un mic paradis departe de duhorile războiului.

În timp ce mergea, Hans nu s-a putut abține să nu rostească în șoaptă acel cuvânt: *război*. Îi provoca un gust ciudat pe cerul gurii, ca de metal ruginit, cu o doză grețoasă de catran. Trezea imagini sfâșietoare în mintea lui: frânturi de cer violaceu, explozii și zgomot de arme, croncănit ritmic al radioului din timpul buletinelor de propagandă. Dar, privind Osnabrückul, acele imagini și acele sunete păreau doar niște minciuni, povești pentru adulți scrise de cineva care nu avea alt scop decât acela de a provoca oroare. Sau de a se preface, așa cum făcea și el.

S-a surprins zâmbind. Un zâmbet amar care ascundea urme de rușine pentru că nu numai că nu făcea nimic pentru a se opune acelei nebunii, ba, mai mult, își lăsa capul în jos și-și înăsprea privirea pentru a se conforma culorii plumburii pe care o vedea în ochii celor din jurul lui.

Schimbările nu se întâmplau dintr-odată, știa asta, dar lucrurile se schimbaseră mult de pe vremea când era copil. Chiar și în palidul Osnabrück, unde totul părea neschimbat. Schimbările apăreau precum ceața, cu acea lentoare implacabilă ce te făcea să nu remarci nimic.

Hans și-a amintit cum, înaintea războiului, oamenii renunțaseră la masa de sâmbătă cu friptură și cartofi pentru a dona banii armatei; își amintea că nu existau ghetouri nicăieri în jurul orașelor, iar evreii erau liberi să se plimbe pe stradă; își amintea sărăcia din zonele rurale și ochii stinși ai oamenilor.

Acum, dacă era să creadă buletinele de știri de la radio, străzile erau curate, armata era puternică și ochii germanilor străluceau de mândrie.

Iar el se vedea obligat să se ascundă tot mai mult în lumea lui fictivă.

5.

Prezidiul era un birou unde domneau ordinea și organizarea. Dacă acel loc ar fi fost un regat, atunci regele era cu siguranță *hauptmannul*[1] Franz Meyer, cu umerii săi lați și cu privirea tăioasă, chiar dacă vârsta începea să-și pună amprenta pe el.

Când l-a văzut sosind, Meyer l-a primit bătând cu degetele în masă. Era semnul să se așeze în fața lui. I-a pus în față un plic cu documente de verificat și de ștampilat conform procedurii. Într-adevăr, războiul se afla departe de Osnabrück, dar prezidiul era unul dintre organismele care-l făceau să avanseze, un element din complicata rețea de birouri și prezidii militare răspândite în toate teritoriile germane precum un sistem de vase sanguine.

– Sunt mai multe decât de obicei, a remarcat Hans.

Meyer s-a lăsat pe spate pe spătarul fotoliului.

– Sunt mai multe ca de obicei pentru că e mai mult război decât de obicei, a răspuns el. Citește rapoartele Operațiunii Reinhardt.

Hans și-a rezervat timp pentru a o face. A identificat dosarele și a studiat informațiile despre lagărele de exterminare pe care *Reichul* le deschisese în anul precedent în Polonia. Patru *lagăre* fuseseră construite și deschise la Chelmno, Belzec, Sobibòr și Treblinka, toate fiind ascunse în păduri întunecate și răcoroase, iar singurul lor scop era acela de a înghiți un transport de evrei după celălalt.

Încercând să nu-și arate sentimentele, Hans și-a aruncat privirea asupra datelor trecute la sfârșitul dosarului: numărul evreilor trimiși în cuptoare sau îngropați în gropile comune îți dădea amețeli. Îi venea greu să creadă că în spatele acelor cifre erau niște persoane.

---

[1] Căpitanul (în original în limba germană) (n.red.)

Printre acele persoane sigur se afla și cineva care umblase pe străzile din Osnabrück înainte de anul 1941.

– Care este problema? l-a întrebat Meyer. Ai devenit palid.

– Nimic, a mințit, încruntându-și la loc privirea.

S-a prefăcut că tușește, apoi a lovit cu degetele peste foi:

– Uite aici. Vagoane cu gaz. Ce înseamnă asta?

Meyer s-a întins să citească. Apoi s-a așezat la loc gânditor, mângâindu-și cu vârful degetelor bărbia pătrățoasă.

– O idee a lui Himmler. Îi înghesuie pe prizonieri în vagoane și apoi îi sufocă cu gazele produse de motoarele unor vechi tancuri rusești. Poate că nu e un mod frumos de a muri, dar este mai rapid și mai economic.

Hans a simțit cum îi îngheață mâinile. Nu purta des conversații pe asemenea subiecte și nu a putut să dea o interpretare inflexiunii din vocea superiorului său. Era sarcasm acid? Neîncredere? Sau altceva? Nu știa. De obicei el doar punea ștampile peste semnătura *hauptmannului*.

– Te scârbesc chestiile astea, nu-i așa? îl întrebă Meyer în timp ce îl privea cu ochii verzi ai unei pisici care privește un șoarece.

Senzația de frig a urcat de la mâinile spre inima lui Hans.

– De fapt eu...

– Nu-ți face griji. Și pe mine mă scârbesc.

Cu surprindere, Hans și-a dat seama că superiorul lui spunea adevărul: Franz Meyer nu se prefăcea și era cu adevărat dezgustat.

– Eu am luptat în Marele Război, a șoptit *hauptmannul*, și am văzut deja cum se prăbușește Germania. Am simțit speranța renașterii atunci când se vorbea despre Sânge și Pământ[1]. Atunci când ni se spunea că vom renaște din bogăția câmpurilor noastre și a naturii sălbatice, din puritatea viselor noastre și a sângelui nostru care

[1] Sloganul naționalist care exprimă idealul Germaniei naziste definit ca legătură dintre rasă și așezare umană (n.red.)

face din noi cea mai puternică rasă şi singura demnă să le conducă pe celelalte…

S-a întrerupt o clipă, privind în gol, apoi a clătinat din cap:

– Toate astea, Hans, n-au nimic de-a face cu visele. Ceea ce se află în acele rapoarte are legătură cu coşmarurile.

Hans a privit în jur fără să-şi poată înfrânge suspiciunea că era vorba doar despre o capcană, de o modalitate de a testa loialitatea lui față de *Reich*.

– Spui nişte lucruri...

Meyer a pufnit în râs:

– Stai liniştit, nu este nimeni.

Apoi s-a aplecat spre el:

– Germania s-a schimbat, Hans. Și noi ne-am schimbat odată cu ea.

Capitolul II

1.

S-a întors acasă când seara cobora peste oraş. Străzile se întunecau şi aerul era acaparat din nou de frigul iernii abia trecute.

Nu îşi strânsese paltonul peste uniformă şi frigul îi coborâse în oase odată cu vorbele aspre ale lui Meyer şi odată cu mirosul dens al gazelor de eşapament ale tancurilor ruseşti pe care parcă le simţea pe limbă şi în suflet.

A mărit tempoul scandat de cizmele lui pe asfalt. Doar forma locuinţei sale, atunci când în sfârşit a zărit-o, l-a liniştit.

2.

Avea o casă frumoasă, cu faţada curată şi acoperişul ascuţit – o clădire pe care războiul îndepărtat părea că nici nu o atinsese. Avea o mică grădină în faţă şi copaci înalţi pe lângă gardul din fier forjat care o despărţea de stradă, un colţ de rai de care el se agăţa cu unghiile şi pe care l-ar fi apărat cu dinţii.

A deschis poarta şi a pornit pe alee. Pe treptele care urcau spre uşa de la intrare, erau adunate nişte conuri de pin şi un titirez din lemn colorat. Hans a zâmbit, gândindu-se că micuţa Hanne se jucase acolo, afară. A ridicat privirea sub cornişă spre cuiburile de porumbei, al căror zbor o umplea de bucurie pe fiica lui.

Nu a zărit nicio pasăre. Coborâse seara și păsările se retrăseseră în cuiburile lor, așa cum dorea și el să facă acum.

– Ingrid! a strigat, deschizând ușa și închizând-o în urma lui.

Nu i-a răspuns nimeni.

Și-a scos paltonul și l-a lăsat să cadă pe spătarul fotoliului. Privi în jur. Casa era, ca întotdeauna, imaginea ordinii și curățeniei. Cu toate astea, nu simțea mirosul obișnuit de supă sau de friptură venind din bucătărie. Și-a mutat vârful cizmei de pe covor, pentru că murdărirea covorului de noroi era unul dintre puținele lucruri care o scoteau pe nevasta lui din sărite.

– Ingrid? a repetat.

Din nou, niciun răspuns. Doar un zgomot slab de pași la etaj.

Hans a simțit cum îi încolțește în piept spaima. Era ceva ciudat.

„Nu se aude muzică", s-a gândit. Era ceva neobișnuit, care i-a făcut stomacul să se strângă. Nicio compoziție a lui Wagner, nicio simfonie de Beethoven, nici măcar refrenul unui *lied*. Nimic care să le țină companie lui Ingrid și lui Hanne care erau singure acasă.

Cu o ușoară teamă și-a îndreptat privirea spre scările care duceau la etaj.

„De ce sunt îngrijorat?" s-a întrebat. Nu știa, dar în acele vremuri orice mică modificare a rutinei cotidiene reprezenta o amenințare, posibilitatea ca un lucru obscur și periculos să fi coborât în sfârșit și asupra lor.

Corpul lui s-a întins și era pe cale să pornească în sus, pe trepte, când soția lui a apărut în capătul scărilor.

– Hans...

Ușurarea care-i adâncise respirația s-a retras imediat atunci când a privit-o, lăsând loc unei temeri mai concrete. Soția lui purta aceeași rochie verde pastel pe care o purtase de dimineață, dar aproape că se deformase de cât de șifonată era. Strângea și deschidea pumnii albi peste material, apucându-l parcă în dorința de a se agăța de el. Chipul delicat, care purta de obicei culorile primăverii, era livid.

Părul se desprinsese din agrafe și îi cădea în șuvițe dezordonate pe umeri.

– Hans..., a repetat.

În timp ce el urca treptele, Ingrid s-a clătinat, a făcut un pas în față și s-a împiedicat. A reușit să ajungă la ea în timp util pentru a o prinde și a simțit-o în brațe mică și ușoară. Apoi ea a început să plângă:

– Ingrid, ce se întâmplă?

– Este vina lor, a spus soția strângând tare rochia. Poate că toate poveștile alea erau adevărate... ar fi trebuit să le dăm crezare.

Hans a clătinat din cap.

– Despre ce vorbești? Ce se întâmplă?

Ea l-a prins de mâneca uniformei și i-a luat mâna între ale ei. Avea degetele înghețate. Hans a încercat să-i citească în ochi, dar nu a văzut decât nedumerire și multă spaimă.

– Hanne nu se simte bine. E palidă. Abia respiră. Medicul... spune că e posibil să fi luat una dintre acele boli ale evreilor și că el nu mai poate face mare lucru.

Hans a simțit că inima i se oprește.

– Te rog, fă ceva..., a murmurat Ingrid.

– Unde este? a întrebat el. În cameră? Medicul este încă aici?

Ea a clătinat din cap. I-a căutat din nou mâna și de data asta el i-a strâns-o. Au urcat împreună treptele și tot împreună au intrat în camera lui Hanne.

3.

– Bună, micuțo. Cum te simți?

Hanne nu i-a răspuns. Părul îi era despletit pe pernă, la fel ca în acea dimineață. Avea gura întredeschisă încercând cu disperare să respire. Păpușa Fräulein Kuken era din nou pe jos.

Hans a ridicat-o, dar a ezitat o clipă, rămânând în picioare lângă pat. Era îmbrăcat într-o uniformă prea închisă la culoare pentru cămăruța unei fetițe și cizmele negre stăteau pe minusculul covor circular.

– De dimineață nu voia să se dea jos din pat, i-a relatat Ingrid, îngenunchind lângă Hanne, mângâindu-i cârlionții aurii și ștergându-i fruntea udă. Am crezut că face nazuri, dar, după ce ai plecat tu, a refuzat să ia micul dejun. M-am gândit să o țin acasă și să o las să mai doarmă.

– Ai făcut foarte bine.

Hanne era albă și foarte frumoasă, precum o mică prințesă dintr-un basm. Părea făcută din aur și zăpadă. Era frumoasă deși se chinuia să respire cu buzele întredeschise, vinete, cu mânuțele strânse peste pătura pe care Ingrid i-o ridica până la bărbie.

– Tati? a spus cu o voce atât de firavă că făcu să-i înghețe sângele.

Hans s-a apropiat aplecându-se deasupra ei.

– Sunt aici, micuțo. Ți-am spus că o să mă întorc.

Hanne a dat din cap, strângând ochii pentru a-l vedea mai bine. El a băgat păpușa sub pătură lângă ea.

– Ține-o lângă tine, ca să te protejeze.

– Fräulein Kuken cade mereu, nu-i așa, mami?

Ingrid a zâmbit în timp ce-i ștergea chipul micuț.

– O să vezi că în noaptea asta o să rămână lângă tine, a liniștit-o.

Hanne a întins buzele și l-a privit de parcă ar fi vrut să-i spună ceva, cu ochii ei mari și dulci. Ochii Hannei se umpluseră mereu de lumi minunate: de basmele pe care i le povestea Ingrid, de versurile poemelor nordice pe care Hans o punea să le învețe, de jocurile cu conurile de pin de pe treptele casei. De lumi din care el nu ar fi putut face parte niciodată, dar pe care se bucura să le vadă în ochii fiicei lui. Acum acei ochi erau stinși, anihilați de suferință.

– Când a început să se simtă rău? a întrebat-o pe Ingrid în timp ce Hanne închidea la loc ochii și aproape că dispărea în pernă.

– A dormit toată dimineața, dar nu s-a odihnit, a răspuns soția sa cu o voce plină de îngrijorare. Când am venit să văd ce face, înainte de prânz, era ca acum: frigea, dar tremura de frig. Nu a mâncat nimic. Hans, uită-te: frige! Spune că o doare în piept când respiră. Vocea i s-a pierdut în plâns și Hans a strâns-o în brațe:

– Ce ți-a spus doctorul Walder? A consultat-o?

Ingrid a ridicat spre el o privire plină de nedumerire:

– A spus chestiile alea... despre evrei... despre bolile lor.

Hans s-a simțit cuprins de o furie cumplită.

– Ce prostii! Ce legătură au evreii?

– Doctorul Walder a spus că ei sunt de vină pentru că au adus bolile rasei lor și le-au dat rasei noastre.

Hans a închis ochii încercând să se calmeze.

– Ingrid, a suspinat, nu mai sunt evrei pe străzi. I-au închis pe toți în ghetouri.

Ea a clătinat ușor din cap de parcă ar fi încercat să înțeleagă, dar nu ar fi fost în stare.

– Mai sunt unii. Unii care au contagiat-o pe Hanne...

– Pentru numele lui Dumnezeu, Ingrid!

Știa bine la cine se referea, la familia Goldberg, care locuia aproape de Carolinum, vechiul gimnaziu aflat în apropierea prezidiului. Evrei de viță nobilă, reușiseră să rămână în casa lor până în acel moment, dar nu mai scoteau nici nasul din casă. De la prezidiu, *hauptmannul* Meyer nu mai amenința cu deportarea și se prefăcea că nu știe de existența lor, dar cei care protestau era locuitorii cartierului.

– Cum poate să-ți treacă prin cap așa ceva? a întrebat-o. Doctorul Walder este un incompetent și justifică în felul ăsta incapacitatea lui de a-și face meseria.

Ingrid l-a privit plină de spaimă:

– A spus că acea rasă iudee are sângele bolnav. E suficient să scuipe pe jos ca să transmită boala. Împrăştie boala prin respirație, prin aer. O fac intenționat, pentru a-i omorî pe oamenii cumsecade.

Hans şi-a dat seama că începuse să delireze. Nu avea de unde să ştie dacă Walder îi sugerase o teorie atât de absurdă sau dacă era rodul imaginației ei. Trebuia să ia legătura cu medicul şi să vorbească cu el direct.

S-a gândit din nou la familia Goldberg; şi i-a imaginat ca pe o fişă într-unul dintre dosarele de pe biroul lui Meyer. Apoi şi-a amintit de superiorul lui care-i spunea: „Germania s-a schimbat. Și noi ne-am schimbat odată cu ea".

I-a dat drumul lui Ingrid, apoi s-a aplecat spre fiica sa şi şi-a apăsat buzele pe fruntea ei. Frigea. Nu-şi amintea să o fi simțit vreodată atât de caldă, nici măcar când era foarte mică şi făcea febră în nopțile de iarnă.

– Au îmbolnăvit-o pe fetița noastră..., murmura Ingrid cu privirea pierdută în gol. Se răzbună. Se răzbună pentru lucrurile urâte pe care li le-am făcut.

Hans a strâns din ochi. Își dorea să şteargă tot, să dea deoparte acea nebunie, ca şi când ar fi fost un coşmar şi să se trezească în candoarea camerei fiicei sale şi să o ia în brațe în timp ce ea țopăie în pat, în vreme ce Ingrid râde prefăcându-se scandalizată de atâta tărăboi.

Când a redeschis ochii, nu a văzut decât paloarea lui Hanne şi privirea plină de teroare a soției.

– Aşteaptă-mă aici, a spus în timp ce se ridica în picioare.

– Unde te duci? l-a întrebat Ingrid.

– La Walder.

Capitolul 3

1.

Doctorul Walder era un omuleț scund și cu umerii apropiați, ușor adus de spate, așa cum sunt oamenii care și-au petrecut viața aplecați deasupra cărților.

Atunci când Hans a sosit la el acasă, acolo unde avea și cabinetul în care-și trata pacienții, menajera l-a poftit în salon. Walder era așezat la masă, studiind cu atenție o farfurie cu stufat de legume și cartofi fierți.

– Domnule locotenent Heigel, l-a salutat obosit.

Lumina gălbuie a lampadarului din salon îl făcea să pară o fantomă cu fața prelungă, în spatele ochelarilor rotunzi în lentilele cărora se reflectau umbre sinistre. A continuat:

– Ați venit să-mi aduceți salutările prezidiului?

– Fiica mea, a spus Hans, se simte rău și dumneavoastră ați consultat-o.

Doctorul Walder a mârâit ceva. I-a făcut un semn menajerei care a dispărut cu un foșnet.

– Ce anume doriți să știți? I-am spus deja soției dumneavoastră tot ce era de spus.

Hans a încercat să-și înăbușe furia.

– Acele prostii despre evrei... despre faptul că ei răspândesc bolile și...

Walder l-a întrerupt ridicând o mână. Un gest mai obosit și mai lipsit de încredere decât salutul pe care i-l adresase la venire.

– Fiica dumneavoastră are tuberculoză, a răspuns ca și cum ar fi rostit o sentință.

A fost suficient să audă acel cuvânt ca să se cutremure. Fără niciun motiv, și-a amintit o zi din vara precedentă, când îi pusese în joacă Hannei pe cap bereta lui militară și ea se plimbase încontinuu prin toată curtea fără să poată evita ca bereta să-i tot alunece pe ochi, fiind prea mare pentru căpșorul ei.

– Am încercat să-i explic soției dumneavoastră, dar ea..., Walder a clătinat ușor din cap, a început să îndruge ceva despre evrei, despre bolile pe care le răspândesc în aer...

A făcut o pauză, învârtind cu furculița în farfurie, apoi a reluat:

– O adevărată nebunie care a început să contamineze pe toată lumea.

Hans l-a privit încercând să-și stăpânească groaza.

– Ce pot să fac, domnule doctor? a reușit el să întrebe cu un fir de voce.

2.

Walder l-a privit cu ochii apoși și plini de regret.

– Nu mare lucru, din păcate, a răspuns. Acum e târziu. Ar fi trebuit intervenit mai devreme.

I-a explicat cât de perfidă era acea boală. Că era rezistentă la medicamente și greu de tratat. Unde mai pui că, odată ajunsă la plămâni, nu se manifesta imediat. Se încuiba în liniște, fără să dea simptome.

Și Walder luptase în Marele Război, la fel ca *hauptmannul* Meyer. Și, pentru a explica felul în care acționa tuberculoza, în timp ce Hans îl privea de parcă ar fi fost transparent, i-a povestit despre tranșeele în care soldații se ascundeau zile și nopți la rând, așteptând să se întâmple ceva, în frig, și având doar alinarea unei mici lămpi cu ulei, atunci când nu era prea periculos să o aprindă. Dușmanul aștepta și

el, în niște șanțuri asemănătoare. Putea să se lase așteptat minute, zile sau săptămâni, fără să-ți dea răgazul de a mânca sau de a te odihni. Nu-și anunța sosirea și nici nu se grăbea să atace. Dar când o făcea, se strecura în tranșeea ta cu o pușcă sau cu un cuțit și lovea rapid ca un fulger.

Tuberculoza acționa într-un mod similar, încuibându-se în piept și așteptând să iasă la iveală. Apoi, când o făcea, de obicei era prea târziu.

– Ar fi trebuit să intervenim mai devreme, a repetat doctorul Walder cu un suspin obosit.

Hans l-a privit și și-a amintit că, atunci când revenise acasă, fusese surprins de lipsa muzicii. Dacă l-ar fi întâmpinat dulceața înșelătoare a unui *lied*, i s-ar fi părut chiar potrivit: o patină de perfecțiune peste ceva oribil. Wagner care acoperea buletinele de război de la radio, o casă care era imaginea ordinii și curățeniei, un oraș care părea plin de pace, de parcă ar fi fost cristalizat într-un vis. Și o boală oribilă care-și croia drum în cea mai frumoasă și dulce creatură.

– I-am dat soției dumneavoastră un medicament care să o ajute pe Hanne să respire mai ușor, a continuat doctorul Walder, de parcă ar fi vorbit dintr-o altă lume, din alt univers. Încercați să o faceți să mănânce pentru că are nevoie să-și păstreze forțele. Ceva ușor și hrănitor.

Hans s-a gândit din nou la chipul adormit al fiicei sale, la cârlionții ei prețioși, la acei ochi albaștri enormi care aveau puterea de a topi în el, atunci când îl priveau, orice neliniște, orice grijă.

– O să-i crească febra și va trebui să o coborâm, a reluat doctorul Walder neîndurător. Folosiți bucăți de pânză curată și apă rece, dar nu foarte rece. Țineți-o la căldură și asigurați-vă că se odihnește cât mai bine posibil. În noaptea asta trebuie ținută sub supraveghere. Dacă avem noroc, până mâine dimineață o să-i scadă febra și Hanne va fi în afara pericolului.

Hans l-a privit. Acele cuvinte îl readuseseră brusc la realitate. Fuseseră singurele cuvinte care se agățaseră cu forță de conștiința lui, constrângându-l să-și revină: „În afara pericolului..."

A dat să spună ceva, dar Walder s-a ridicat în picioare și, cu pași obosiți, s-a apropiat de el.

– Mâine, de îndată ce voi putea, voi veni să o consult, a promis.

Hans a clătinat ușor din cap în semn că înțelesese. Confuz, anihilat și totuși agățat de acea scânteie de speranță.

– Și fiți puțin atent și la soția dumneavoastră, a murmurat Walder în timp ce-l conducea spre ușă. Are nevoie de atenție la fel de mult ca fiica dumneavoastră.

Capitolul 4

1.

– A scuipat sânge?

Hauptmannul Meyer l-a fixat cu privirea în care se putea citi o durere încă vie.

– Da. Toată noaptea, până dimineața. Apoi a adormit.

– Mai are febră?

– Acum a mai scăzut. Azi-noapte frigea ca focul.

Hans a strâns din dinți. Privirea fiicei sale îl chinuia ori de câte ori închidea pleoapele. O vedea și acum în fața ochilor, palidă și fragilă precum sticla, atât de slabă încât părea că din ea nu au mai rămăseseră decât oasele. A încercat să susțină privirea superiorului său, dar fără succes.

– Deseori febra este mare în astfel de situații, a spus Meyer suspinând.

Așezat la birou, își masa cu o mână bărbia ascuțită. În cealaltă mână încă mai ținea stiloul cu care tocmai semnase un act de expropriere. Când îl văzuse intrând pe Heigel cu dosarele Operațiunii Reinhardt, îl întrebase dacă fusese toată noaptea la dans, la ce cearcăne avea.

În scurt timp regretase acea glumă.

Hauptmannul Franz Meyer pierduse un fiu din cauza tuberculozei cu doar doi ani în urmă. Un băiat puternic și cu un zâmbet frumos, înrolat în diviziile teritoriale *Landwehr*. Murise pe front,

lăsând o durere de nedepășit în sufletul tatălui său. „Dacă Dumnezeu i-ar fi făcut onoarea de a muri pe câmpul de luptă, m-aș fi simțit mai bine, obișnuia să spună Meyer în momentele de deznădejde. În schimb a murit scuipând sânge pe o saltea murdară. A avut o moarte de paie."

Moartea de paie era, în jargonul vechilor balade nordice, moartea care te lua din pat, de bătrânețe sau de boală. Meyer pronunța aceste cuvinte cu maxilarul încleștat, plin de furie.

– Tu semeni cu el, Hans, îi spunea uneori, când erau singuri și *hauptmannul* își putea permite să se lase purtat de amintiri. Ești puternic, dar blând. Dacă ar mai fi fost în viață, mi-ar fi plăcut ca Gus să devină un bărbat ca tine.

Hans nu înțelesese niciodată care era motivul acestei admirații. Dar purtase doliul superiorului său de parcă ar fi fost al lui, dându-și seama că în viața lui nu exista nicio figură mai apropiată de cea paternă decât Franz Meyer.

Nici măcar nobilul von Brünner, impunătorul tată al lui Ingrid. Când se căsătoriseră, Lars von Brünner își așezase o mână pe umărul lui spunându-i că-l primea în familie ca pe un fiu, dar privindu-l cu ochi de gheață. Același lucru se repetase la nașterea Hannei; expresia lui nu devenise cu nimic mai caldă. Cu toate astea, în rarele ocazii în care mergeau să-l viziteze, Hans îi ținea companie lui Lars, așezați în fotolii, sau în picioare în dreptul ferestrei, sorbind licori din ierburi. Nu-și spuneau decât câteva cuvinte și atitudinea rece menținea distanța dintre ei.

Hauptmannul Franz Meyer nu-i spusese niciodată: „Ești fiul meu", dar îl trata de parcă ar fi fost.

„Ești mândria acestui prezidiu, Hans!" exclama uneori în fața tuturor. Și când era întrebat „De ce? Ce a făcut *oberleutnant*[1] Heigel?", el începea să povestească.

---

[1] Înalt grad de ofițer locotenent în cadrul forțelor armate ale Germaniei (n.red.)

„Vreunul dintre voi l-a cunoscut pe comandantul Friedrich Fromm?“

Era o întrebare retorică al cărei răspuns era deja cunoscut: niciunul dintre soldații din prezidiul din Osnabrück nu-l cunoscuse vreodată pe comandantul de la *Ersatzheer*, Armata de Rezervă, care nu participa la campaniile de pe front, precum *Feldheer*, ci prezida Germania acordând sprijin și suport. Ei nu luptau în prima linie, dar duceau mai departe „Sângele și Pământul“ țării. Friedrich Fromm, care-i conducea de la Berlin, era unul dintre cei mai importanți oameni ai *Reichului* și se subordona doar *Führerului* în persoană.

Toată lumea își ținea respirația când era menționat numele lui. La fel procedau și atunci când *hauptmannul* îl silabisea cu mândrie, pregătindu-se să-și scandeze anecdota de parcă ar fi fost versurile unei balade nordice.

„Ei bine, Hans al nostru îl cunoaște. Anul trecut, comandantul Fromm a venit la Osnabrück cu treburi importante. Orașul nostru are un rol crucial ca nod de triere, iar comandantul a vrut să ia pulsul situației. Când a intrat în prezidiu nu a găsit pe nimeni, pentru că eram cu toții plecați în oraș cu treabă. Nu eram nici măcar eu, pentru că făceam niște controale la gară. Nu era decât Hans, care este mereu la datorie, aici, la biroul lui.“

În acel moment făcea o pauză tehnică, lăsându-i pe soldați să-și imagineze ce dezastru ar fi fost dacă Friedrich Fromm ar fi găsit prezidiul gol și nu ar fi avut cine să-i dea explicații.

„Locotenentul Heigel l-a pus la curent cu toate lucrurile, i-a arătat dosarele din fișier, unul câte unul. Și mai târziu, când eu m-am întors, Fromm s-a întors spre mine și m-a felicitat pentru munca pe care o facem, foarte serios și cu figura aceea a lui care pare sculptată în marmură. Înainte să plece, i-a strâns mâna lui Hans Heigel al nostru. Vă dați seama? I-a strâns mâna!“

Ascultând povestirea lui Meyer, lui Hans îi zvâcneau tâmplele. În realitate, vizita nu fusese decât o formalitate. La fel cum o

formalitate fusese și strângerea de mână a lui Fromm, care lui nu i se păruse deloc memorabilă, așa cum o prezenta, înflorind-o, *hauptmannul*. Era însă adevărat că se simțise foarte mândru în fața acelui bărbat cu nervi de oțel care venise să ceară socoteală din partea Armatei de Rezervă. Se simțise important și, mai ales, puternic. Era ca și cum, prin acea strângere de mână, puterea lui Friedrich Fromm s-ar fi transferat în el, făcându-l să se simtă ca un erou.

Acum, în fața amintirii ochilor plini de durere și de o oboseală infinită ai Hannei, acea forță pe care o păstrase în suflet, în acea amintire minusculă și strălucitoare, se dezintegra. Lăsând în urmă un gol. Făcându-l să se simtă inutil.

2.

– Nu știu ce să fac.

Hans a lăsat dosarele pe birou și și-a strâns mâinile.

Nici Meyer nu știa; a înțeles asta atunci când superiorul său, în loc să răspundă, și-a strâns buzele într-o linie aspră.

– Ingrid cum se simte?

– De parcă i-ar fi tăiat cineva picioarele. Stă tot timpul așezată pe covor, în camera Hannei, cu brațele pe pat și mâinile strânse în jurul mâinilor fetiței noastre.

– Este o femeie puternică. O fiică a Germaniei. O să facă față situației.

Hans n-a identificat nicio urmă de ironie în cuvintele superiorului său. Știa bine că-i vorbea astfel încercând să-l încurajeze. Deși niciunul dintre ei nu credea că spiritul luptător al Germaniei s-ar fi transmis cumva la biata Ingrid.

„Cu atât mai puțin la mine, s-a gândit Hans, simțindu-se sleit de puteri. El nu era decât un ofițer al Armatei de Rezervă, ce ar fi putut face el?“

– Pe micuţă a consultat-o doctorul Walder? l-a întrebat *hauptmannul*.

Hans i-a redat ceea ce-i spusese medicul. Sau cel puţin fragmentele pe care şi le amintea, acele amănunte care pluteau în marea de îngrijorare şi teamă.

– Ceva care să o ajute să respire? s-a mirat Meyer, după care s-a strâmbat în mod ciudat. Asta nu este suficient! Are nevoie de antibiotice.

– Antibiotice?

Hans era surprins. Mai auzise vorbindu-se despre acele medicamente. Erau tratamente experimentale şi nu erau la-ndemâna oamenilor obişnuiţi. Poate se mai puteau procura din Franţa înainte de război, dar... unde ar fi putut să le găsească?

– Nu le putem găsi aici, la Osnabrück, a murmurat *hauptmannul* de parcă i-ar fi citit gândurile.

S-a întunecat la faţă şi, pentru o clipă, a părut că se pierde într-o durere îndepărtată, poate chiar pe frontul occidental, unde murise fiul lui. A continuat:

– Ia loc! a spus dintr-odată, înainte ca Hans să poată pune alte întrebări. Trebuie să îţi vorbesc despre ceva.

Hans şi-a aşezat mâinile pe genunchi, încercând să fie atent. Era confuz, năucit, dar atunci când Meyer pomenise de antibiotice un fir de speranţă îl mai întremase. Şi-a promis să facă nişte cercetări odată ieşit de acolo, pentru că, dacă exista vreo şansă să o poată salva pe fata lui...

– Ştii ce se întâmplă la Varşovia? l-a întrebat *hauptmannul*.

Hans s-a încruntat:

– Da, sigur că da, a răspuns. Este revoltă în ghetoul evreilor.

Meyer a făcut un vag semn de confirmare.

– Acum trei zile, Himmler a ordonat reprimarea revoltei. Cu orice preţ.

Hans a strâns buzele. Citise în rapoartele de la birou despre revolta de la Varşovia. Se iscase la începutul anului, atunci când,

din cauza numărului mare de morți din cauza foametei și a bolilor și după deportările în lagărul de la Treblinka, numărul evreilor scăzuse dramatic. Un grup de rezidenți deschisese focul asupra poliției *Führerului* cu niște arme de contrabandă, provocând mai multe pierderi. Reacția trupelor SS a dus la băi de sânge pe străzile cartierului, dar rezistența de care s-au lovit fusese atât de puternică încât i-a constrâns să se retragă. Furios pentru afront, Himmler ordonase distrugerea ghetoului. Astfel, cu puține zile în urmă, de ziua *Führerului*, poliția intrase în cartier. Cel puțin asta scria în rapoarte, dar Hans a înțeles din privirea lui Meyer că asta nu era tot.

– Conform planurilor lui Himmler, operațiunea ar fi trebuit să dureze doar trei zile, spuse *hauptmannul* încrucișându-și brațele. Dar ai noștri au fost întâmpinați cu focuri de armă din partea rebelilor. Nebunii ăia n-au nicio șansă să câștige, dar au jurat să moară luptând.

Hans nu a comentat nimic. Privirea i-a căzut pe noile dosare ale Operațiunii Reinhardt pe care le citise și le ștampilase. La gândul vagoanelor pline de oameni sufocați cu gaze de eșapament, a simțit din nou cum greața îi urcă până în capul pieptului.

– Rezultatul, a continuat Meyer, este că oamenii noștri sunt încă prinși în luptă și se pare că deznodământul nu este cel așteptat.

În ciuda acelor vorbe, Hans l-a privit perplex pe superiorul său.

– Cum este posibil? Acei oameni sunt slăbiți. Cum este posibil să le țină piept diviziilor noastre antrenate?

– Nu subestima niciodată puterea disperării, a răspuns Meyer cu voce răgușită. Sau aceea viscerală, care nu vede și nu aude nimic, în afară de nevoia de a lupta și de a nu ceda. Oamenii ăia nu se vor preda, crede-mă!

Hans a strâns și a deschis pumnii. S-a gândit din nou la Hanne în pătuțul ei ud de sudoare și la ce ar fi putut face pentru ea. Nici el nu avea să se predea, ci avea să recurgă la disperare pentru a găsi puterea de care avea nevoie.

– Astăzi de dimineață a sosit o telegramă de la Berlin, a reluat Meyer îndreptându-și spatele. Vor să discute despre Varșovia și au cerut ca eu să iau parte la ședință. Germania luptă pe multe fronturi, după cum vezi. Prezența Armatei Roșii în Orient este deja o mare îngrijorare, nu mai avem nevoie și de astfel de rebeliuni pe teritoriile noastre.

– Se tem că o revoltă ar putea fi un exemplu pentru alții, a intuit Hans.

– Exact! Și, din păcate, mă tem că au dreptate. De aceea este important ca secția noastră să participe mâine-dimineață la discuții.

– Înțeleg, a spus Hans, încercând să uite pentru o clipă gândul antibioticelor. Mă voi ocupa eu de toate aici.

– De fapt, a zis Meyer și s-a întins ca să ia o foaie de hârtie pe care a scris ceva, de ceva vreme, am niște junghiuri teribile în spate. O fi de la vreme, înțelegi?

– Nu, a răspuns Hans sincer.

Hauptmannul a continuat să scrie cu caligrafia lui elegantă, dar hotărâtă.

– Nu cred că voi fi în stare să fac o călătorie atât de lungă, i-a spus. Prin urmare, te vei duce tu.

Hans l-a privit surprins:

– Eu? La Berlin?

– La Berlin, a confirmat Meyer. Vei merge la ședință în calitate de reprezentant al prezidiului din Osnabrück și acolo vei avea ocazia să întâlnești oameni importanți. Oameni care cunosc medici ai *Reichului* ce-ți vor putea face rost de antibiotice pentru fiica ta, dacă vei ști să-i convingi.

Hans simțea că-i tremură buzele

– Eu..., a încercat să spună, dar de la emoții rămăsese fără voce.

– Ia asta, i-a zis Meyer întinzându-i hârtia. Este un ordin de delegare ca să poți merge în locul meu. Nu rata șansa asta.

Hans a privit hârtia, apoi a întins mâna şi a luat-o cu degetele tremurânde.

– Mulțumesc, a reuşit să spună.

Meyer i-a făcut semn să plece.

– Nu pierde timp. Orice clipă este prețioasă.

Capitolul 5

1.

Hans aştepta pe peronul unu trenul de la şapte şi un sfert. Paltonul lung al uniformei flutura în vântul dimineţii făcându-l să se simtă de parcă ar fi fost o statuie din piatră aşezată în faţa şinelor.

Nici nu-şi lăsase jos valiza uşoară. Nu-şi desprinsese privirea de la orizont, din punctul de unde urma să sosească trenul spre Berlin.

Ingrid îi pregătise bagajul în linişte, cu privirea pierdută, dar fără să uite nimic şi fără să pună nimic în plus. Hans nu reuşise niciodată să înţeleagă cum putea ea să prevadă ce haine avea el să îmbrace şi ce lucruri aveau să-i trebuiască; ea proceda pur şi simplu folosindu-se de capacitatea tipică a femeilor de a ţine totul sub control.

Făcuse totul fără ajutorul muzicii gramofonului, în acea casă mută care nici nu mai părea să fie casa lor. Când era pe punctul de a pleca, Hans putuse doar să o privească, oprindu-se în prag, cu plicul de documente într-o mână şi paltonul pe braţul celălalt.

Nu îndrăznise să-i spună nimic, iar Ingrid abia dacă-l privise. Când privirile lor s-au întâlnit în sfârşit, nu citise nimic în ochii soţiei sale. Îi păruse că întrevede doar o sclipire, doar pentru o clipă, o furie tristă, abătută: „Pleci…, citise în acea privire opacă, şi mă laşi singură. Ne laşi singure, pe mine şi pe fiica ta“.

Sau poate că fusese doar imaginaţia lui. Poate că în ochii lui Ingrid doar se reflectase o fărâmă din lumina dimineţii care

pătrundea prin fereastră şi nu era nimic altceva în acea privire goală. Nimic altceva în afară de durere şi resemnare.

S-a gândit din nou la Hanne, mica lui porumbiță fragilă. Nu putuse să-şi ia rămas-bun de la ea. Când intrase în cămăruța ei, o găsise dormind în pătuțul ei, cu lumina timidă care pătrundea prin draperii veghindu-i somnul, mângâindu-i buclele care-i încadrau chipul. O privise dormind aşa cum priveşti o pasăre în cuib, o pasăre care nu ştie dacă să-şi ia sau nu zborul; se oprise, cu respirația tăiată, să privească pătura pe pieptul ei, ca să se asigure că se mişca în ritmul respirației. După o clipă de ezitare, se aplecase şi-i atinsese fruntea cu buzele, ca să-i verifice temperatura. Nu mai frigea precum în noaptea aceea în care el şi Ingrid tremuraseră de spaimă, dar febra era acolo, perfidă, ascunsă sub pielea delicată a fetiței lui.

– O să mă întorc repede, i-a spus lui Ingrid în prag. O să mă întorc repede şi o să aduc ajutoare.

Ea nu i-a răspuns; s-a întors şi a mers să se aşeze pe canapea, cuminte, cu mâinile în poală. Aceea era ultima imagine a soției sale pe care o păstra în minte.

Când în sfârşit a sosit trenul, cu zgomot de roți şi pufăit de aburi, Hans a urcat în vagon şi s-a aşezat la fereastră.

Muntele Piesberg abia se zărea, profilându-şi silueta în ceața lăptoasă a dimineții. A privit-o fără să o vadă, sprijinit de spătar şi încercând să-şi amintească chipul fiicei sale, ochii ei mari, albaştri şi plini de viață. Cu o durere surdă şi-a dat seama că nu reuşeşte.

În timpul călătoriei, muntele a ieşit din ceață şi s-a arătat neted pe cerul clar, în toate nuanțele lui de mov şi roz, înainte să fie prea îndepărtat pentru a mai putea fi zărit. Oricât l-ar fi urmărit cu privirea, nu putea spune cu certitudine în ce moment încetase să mai fie o siluetă învăluită în ceață.

2.

Spre deosebire de Osnabrück, Berlinul era imens. Cu bulevarde largi, blocuri gri pe străzi și sub un cer de un albastru palid întins deasupra caselor, de parcă orașul ar fi fost prea mare ca să-l poată cuprinde pe tot și ar fi fost nevoit să-și subțieze culoarea și consistența pentru a rămâne acolo sus, unde se afla.

Spre deosebire de Osnabrück, la Berlin se simțea războiul. Șerpuia pe străzi și urca pe pereții blocurilor, avea mirosul acru al prafului de pușcă și al fricii oamenilor. Hans a avut impresia că, dacă ar fi întins mâna spre o fereastră și și-ar fi trecut degetele pe pervaz, mănușa lui s-ar fi umplut de cenușă. Nu era așa, desigur, dar în sufletul lui, îl percepea ca pe un oraș acoperit de cenușă neagră, apăsătoare.

A fost poftit să ia loc pe bancheta din spate a unei *Kübelwagen* decapotabile de culoare închisă. Cele câteva mașini de pe șosea nu au împiedicat cu nimic înaintarea vehiculului militar și Hans a privit cu uimire pe fereastră ruinele orașului: cartiere întregi din Berlin erau distruse și fragile.

Bombardamentul englezilor din vara anului 1940 lăsase în urmă răni adânci, care erau departe de a se cicatriza.

3.

Ședința conducerii avea loc pe Prinz Albrecht Strasse, la numărul 9, într-un hotel de lux cu trei etaje, dacă nu se lua în calcul și parterul cu arcade elegante din cărămidă. Hotelul Prinz Albrecht fusese un loc frecventat de politicieni și personaje importante ale anilor douăzeci, dar, de câțiva ani, lucrurile se schimbaseră. Acum, clădirea superbă și solidă era sediul *reichsführerului* SS Heinrich Himmler și al subordonaților săi bătrâni, care-l transformaseră în cartierul lor general.

– Locotenent Hans Heigel, s-a prezentat la intrarea principală, arătând ordinul primit de la Meyer. De la prezidiul din Osnabrück.

Camionetele de supraveghere aflate pe stradă şi la colţul clădirii îi creaseră o stare de agitaţie. Până şi câinii legaţi şi tolăniţi pe trotuar, lângă intrare, îl făceau să se crispeze, deşi în acel moment păreau liniştiţi. Lui Hans nu-i plăceau câinii, cu atât mai puţin cei antrenaţi să ucidă, precum aceia.

A fost poftit într-un salon mobilat în stilul secolului XIX, unde scaune din lemn masiv erau aşezate în jurul unei mese lungi şi lustruite, ale cărei picioare sculptate stăteau pe un covor cu nuanţe întunecate.

În linişte, salutându-i cu mici mişcări ale capului pe ceilalţi ofiţeri din încăpere, Hans a luat loc departe de capul mesei, pregătit să asculte, dar nu să i se dea cuvântul. Pe latura opusă, departe de el, l-a zărit pe comandantul şef al *Ersatzheer*, Friedrich Fromm. Acel profil dur, inconfundabil – faţa rotundă şi capul ras – l-a dus pe Hans înapoi în timp, în momentul vizitei acestuia la prezidiu. L-a privit cu atâta insistenţă încât căpitanul s-a întors spre el. Privirea rece a trecut prin el fără nicio emoţie, buzele strânse, cu colţurile în jos, nu dădeau impresia unei reacţii. Deşi, la un moment dat, acel bărbat îl felicitase şi îi strânsese mâna, acum nu părea să-şi amintească de el.

4.

– Din motive de siguranţă, a început Heinrich Himmler, pe un ton hotărât, aşezat pe locul din capul mesei, am dat ordin ca ghetoul din Varşovia să fie distrus. Această demolare este necesară, altfel nu vom mai putea restabili liniştea în Polonia.

Reichsführerul nu se limitase doar să spună acele lucruri. Parcă le lătrase.

Hans a scos un mic suspin de surprindere pentru că, deşi nu avea niciun motiv, şi-l imaginase rece şi reţinut, ca un adevărat soldat. Cu

toate astea, în ciuda uniformei impecabile, a părului și a mustății tunse cu grijă, ochii lui din acel moment, din spatele ochelarilor cu lentile subțiri, scoteau fulgere de furie.

– Dacă ghetoul rămâne, a continuat *reichsführerul*, nu vom mai putea opri rebeliunea iudeilor. Chiar acum le-am dat dispoziție forțelor speciale să folosească explozibil.

Din partea celor prezenți s-a auzit un murmur de aprobare. Hans i-a văzut pe mulți dintre ofițeri zâmbind la gândul clădirilor prăbușite peste rebelii evrei, omorându-i cu miile. „Și totuși, se întreba el, ce măreție era în câștigarea unei asemenea bătălii?“

Furia lui Himmler era palpabilă. A întins o hartă pe masă, împărțind ordine cu flăcări în priviri.

– Vossel! a lătrat. Tu vii de la Treblinka. Ce vești ai?

Hans s-a întins ca să-l vadă pe cel interpelat, care a sărit în picioare bătând din călcâie cu un *clac* sec – un salut militar perfect. Maiorul Kurt Vossel avea un păr atât de deschis la culoare că părea alb și un chip atât de delicat încât părea blând. Vocea lui, în schimb, a răsunat în sală precum o lovitură de ciocan.

– Am plecat de la Treblinka pentru a primi noi ordine, domnule, a spus. Lagărul a funcționat în tot acest timp la capacitate maximă. În ultimele luni au fost conduși la Soluția Finală douăzeci de mii de evrei pe zi.

A făcut o pauză studiată; Hans a observat că a ridicat un colț al gurii într-un rânjet sarcastic.

– Zilele în care primeam doar șase sau șapte mii, a continuat Vossel privindu-l pe Himmler, erau considerate zile slabe.

Unii au zâmbit. Alții au râs amuzați, lovindu-și coapsa cu palma. Heinrich Himmler a rămas impasibil.

Treblinka fusese unul dintre lagărele construite în Polonia în cadrul Operațiunii Reinhardt, pe care Hans o studiase în ultimele zile. Și-a amintit de gazele de eșapament de la tancurile rusești, pompate în vagoane pline ochi cu oameni aduși pentru Soluția Finală, după cum o numise Vossel, și i s-a tăiat răsuflarea. Și-a

amintit de vorbele lui Meyer: „E ceva care n-are nicio legătură cu visele. Are legătură cu coșmarurile“.

Inclusiv Berlinul, cu dărâmăturile lui și cu praful negru apăsător, avea pentru el un aer de coșmar. Nu realizase niciodată cât de norocos era pentru că trăia la Osnabrück.

Himmler i-a făcut lui Vossel semn să ia loc, apoi s-a informat și în legătură cu alte lagăre din Polonia. A întrebat de cel de la Chelmno, de cel de la Belzec și de cel de la Sobibòr, în timp ce secretarul de ședință nota tot: patru mașinării aducătoare de moarte, care-și îndeplineau rolul la perfecție, făcând ceea ce Operațiunea Reinhardt le cerea să facă, adică să-i elimine definitiv pe evreii din Polonia.

– Foarte bine! a lătrat la final Himmler, de parcă ar fi fost unul dintre câinii trupelor de asalt. Faceți astfel încât lagărele să funcționeze la capacitate maximă, păstrând doar numărul de prizonieri necesari pentru necesitățile lagărului. Nu trebuie să subestimăm avansarea Armatei Roșii: după victoria de la Stalingrad, continuă atacurile care, în ciuda pierderilor semnificative, au început să cam deranjeze armata noastră.

– Există posibilitatea să ajungă în Germania, domnule? a întrebat Vossel.

Vocea lui calmă a primit în schimb o privire de foc din partea *reichsführerului*.

– Nici nu se pune problema. Dar, încetul cu încetul, au început să pună stăpânire pe teritoriile cucerite de noi în Polonia. Dacă mai înaintează, nu trebuie sub nicio formă să găsească lagărele.

În orele lungi care au urmat, întrerupte doar de prânzul servit pe tăvi din argint, Himmler le-a dat personal dispoziții oamenilor lui de încredere, dându-le sarcini în alte locuri sau întărind poziția pe care o aveau acolo unde considera că aceasta se potrivea cu planul lui strategic.

– În ce privește Osnabrückul, a spus la un moment dat, ridicând privirea probabil în căutarea *hauptmannului* Meyer, cine îl reprezintă?

Cu inima bătându-i tare, Hans a ridicat mâna.

– Foarte bine! a lătrat *reichsführerul*. Așteptați ordine. Avem nevoie de toate resursele disponibile și de toți oamenii noștri ca să câștigăm acest război. Între timp, ocupați-vă de prezidiu.

Hans s-a limitat la a da afirmativ din cap.

La finalul ședinței, *reichsführerul* și-a adunat hârtiile și s-a îndreptat cu pași hotărâți spre ușă.

– Domnule..., a spus Hans pornind în urma lui printre scaunele care glisau pe covor și ofițerii care se ridicau în picioare. Domnule *reichsführer*, vă rog...

Cu siguranță Himmler îl auzise. Dar a preferat să nu se întoarcă și a continuat să înainteze până a dispărut, înghițit de suita lui.

Hans, căruia inima îi bătea gata să-i iasă din piept, a rămas să-l privească nedumerit. Nu avea idee de unde avusese curajul să sară în picioare și să-l urmărească pe Himmler și acum realiza că fusese o nebunie: cum ar fi putut sta în fața acelui om cu privirea de gheață și să-i ceară ajutor pentru Hanne?

S-a întors încet, prin încăperea încă plină de lume.

Friedrich Fromm era așezat pe locul lui. Îngândurat, comandantul *Ersatzheerului* mângâia o tabacheră elegantă din argint, de parcă ar fi încercat să se hotărască dacă să fumeze sau nu.

Hans l-a privit o clipă, apoi a decis să mai îndrăznească o dată. A fost suficient să-și amintească de chipul palid al Hannei ca să găsească tot curajul, sau poate disperarea, de care avea nevoie.

– Domnule, i-a spus în timp ce se apropia.

Fromm a înclinat capul într-o parte, cercetându-l cu privirea.

– Sunt Hans Heigel, de la prezidiul din Osnabrück.

Vorbele acelea nu au produs nicio mișcare pe chipul lui Fromm. Nu-și amintea de el. Încercând să-și domine panica, din cauza căreia era tentat să bată în retragere, Hans și-a făcut curaj și a continuat:

– Fac parte din *Ersatzheer*, sub comanda dumneavoastră.

Fromm l-a studiat din cap până-n picioare. Apoi, în urma a ceea ce păruse a fi o analiză amănunțită, a băgat tabachera în buzunar și și-a împreunat mâinile.

– Ce dorești, locotenent Heigel?

– Este vorba despre fiica mea, a spus el, dintr-o răsuflare, cu o voce firavă.

Fromm s-a încruntat:

– Fiica ta? Ce legătură are ea cu mine și cu..., a mișcat o mână făcând un gest spre încăperea care se golea, cu toate astea?

– Fiica mea este grav bolnavă, domnule, a răspuns Hans. Tuberculoză. Medicul meu mi-a spus că nu putem face altceva decât să așteptăm, dar am auzit că există niște medicamente noi, antibioticele, și mă gândeam dacă...

Friedrich Fromm i-a făcut semn cu mâna să tacă.

– Locotenente, sunt foarte mișcat de nenorocirea ta.

Hans își ținu respirația.

– Dar nu avem timp pentru astfel de lucruri, a concluzionat Fromm. Ai participat și tu la ședință, deci știi care sunt preocupările *Reichului*. Războiul este singurul lucru care contează acum, este singurul lucru în care trebuie să ne implicăm. Și ca să câștigăm este nevoie ca toată lumea să facă sacrificii. Încearcă să privești lucrurile din perspectiva asta.

Pe Hans l-a luat amețeala. Încăperea se rotea în jurul lui tot mai rapid.

– Domnule..., a mai încercat el. Eu...

– Spitalele sunt pline de suferință, locotenent, l-a întrerupt Fromm ridicându-se în picioare. Nu toată lumea are, în vremurile astea, norocul de a locui la Osnabrück. Toate medicamentele necesare supraviețuirii soldaților noștri trebuie puse la dispoziția *Reichului*. Sper că înțelegi că nu este loc pentru slăbiciuni în Germania pe care o construim.

– Dar, domnule, fiica mea...

Fromm i-a aruncat o privire care l-a înghețat.

– Pe vremuri, te-am lăudat pentru capacitățile tale, locotenent Heigel. Nu mă face să-mi schimb părerea.

După care s-a îndepărtat cu paşi mari, fără să-i mai acorde nicio atenție.

Din cauza amețelii, Hans a trebuit să se aşeze pe fotoliul de pe care tocmai se ridicase comandantul.

„Nu este loc pentru slăbiciuni, în Germania pe care o construim", l-a auzit din nou pe Fromm în minte. Și imediat după aceea o altă voce, care nu reuşea să-şi dea seama cui aparținea, a adăugat: „Nu este loc pentru milă. Și pentru Hanne".

Capitolul 6

1.

Întoarcerea la Osnabrück a fost dureroasă. Hans avea mintea plină de cuvinte, mai ales de acele cuvinte pe care nu reușise să le spună în fața lui Friedrich Fromm. În schimb, mâinile îi erau goale. Niciun dumnezeu nu intervenise pentru Hanne, niciun ofițer de rang înalt nu mișcase un deget pentru ea.

Tot ceea ce putea spera, blocat într-un prezidiu într-o Germanie care seda revoltele cu gaze de eșapament, era ca în cele câteva ore în care lipsise să fi avut loc un miracol: ca fetiței lui să-i fi trecut febra și să nu mai fi tușit cu sânge.

2.

Când a ajuns în dreptul porții casei, a ridicat privirea la streașină. Porumbeii gângureau în cuib, deschizându-și aripile albe într-un joc pe care el nu-l cunoștea.

Privindu-i s-a simțit mai bine. Niște ființe atât de frumoase și de sensibile nu puteau rămâne impasibile în fața tragediei. Dacă în casă s-ar fi întâmplat ceva rău, nu ar fi dat dovadă de atâta lipsă de sensibilitate, continuându-și dansul primăvăratic. Și aerul de deasupra streșinii nu ar fi fost atât de albastru.

„Este totul în regulă", s-a gândit, încercând să scape de senzația de apăsare care-l copleșea.

A deschis ușa și a fost întâmpinat de un *lied* vesel. O voce feminină cristalină făcea acrobații pe note peste fâșâitul gramofonului, umplând casa cu un aer lipsit de griji pe care Hans nu-l mai simțise de zile întregi.

– Ingrid! a strigat, în timp ce speranța se transforma în bucurie și-i umplea pieptul.

Din cauza deplasării sale la Berlin, nu aflase despre miracol.

– Ingrid, m-am întors!

A aruncat o privire spre salon și a înțeles că soția lui și Hanne se aflau, cel mai probabil, la etaj. Poate că se jucau cu Fräulein Kuken sau poate că aveau discuții de femei. În câțiva ani, Hanne avea să intre în Liga Tinerelor Germane, aripa feminină a Tineretului Hitlerist. Deja de niște luni, ea și Ingrid dezbăteau aprins despre frumusețea uniformelor, despre eleganță și despre valorile de care trebuia să fie mândră, despre coafurile simple, dar îngrijite, pe care Hanne și prietenele ei le-ar fi afișat.

A pornit în fugă pe scări, dar după prima rampă de trepte a văzut-o.

Ingrid stătea chircită pe ultimele trepte dinaintea coridorului, în penumbra draperiilor trase la singura fereastră. Părul despletit îi acoperea, dezordonat, chipul. Cu genunchii strânși la piept, sub fustă, nu părea femeia fericită pe care și-a imaginat că avea să o găsească acasă, pe care să o strângă în brațe așa cum își dorea de prea mult timp.

Ingrid a ridicat privirea spre el. Sau, mai bine zis, l-a privit fără să-l recunoască, privind prin el, de parcă ar fi fost transparent.

– Ingrid, a șoptit, simțind o gheară în piept.

Ea nu a spus nimic și a continuat să privească în gol.

– De ce stai aici pe întuneric? Unde e Hanne?

Hans înțelesese de ce se afla acolo și totuși... pe fundal se auzea muzica aceea veselă și porumbeii, porumbeii...

– Ingrid..., a gemut lipindu-se de balustradă ca să nu cadă.

Soția lui nu-i răspunse. Părea că nici nu știa că el se afla acolo. Începuse să clatine încet din cap, în ritmul muzicii care se auzea din salon, iar asta l-a speriat și mai tare. A simțit un urlet de disperare în piept, pe care l-a oprit să iasă strângându-și cu putere gâtul cu mâna.

Apoi, în sfârșit, a privit spre ușa camerei fiicei sale. Era închisă. Nu se auzea niciun zgomot.

– Ingrid, te rog, ce s-a întâmplat? a întrebat în timp ce simțea cum îl lasă puterile. S-a prăbușit pe trepte, privind chipul palid al soției sale.

Ea l-a privit, în sfârșit, cu ochii vii de astă dată, ochi care pulsau de durere și de o oboseală infinită. Dar a fost doar pentru o clipă, pentru că apoi a reînceput să privească în gol, clătinându-și capul în ritmul muzicii vesele a gramofonului.

Hans a sărit în picioare și a alergat la fiica lui. Deși știa că nu ar fi trebuit să o facă.

3.

– Îmi pare rău, i-a spus Meyer cu aer abătut. Îmi pare rău ca și când Hanne ar fi fost fiica mea.

După înmormântare, *hauptmannul* venise de mai multe ori să-l viziteze acasă. Venise ca să-l consoleze, ca să-și arate susținerea, dar Hans înțelesese că venise și pentru că avea nevoie de el.

– Știu ce înseamnă să pierzi un copil, i-a spus încă o dată, sorbind din ceaiul pe care Ingrid i-l servise ca un robot.

Soția lui era tot mai sobră și mai închisă în sine. Deseori o găsea așezată în fotoliu, cu privirea pierdută, de parcă ar fi putut vedea în depărtare, prin ziduri și prin el, urmărind mirajul unei fetițe care alerga fericită și plină de viață. Micuța lor Hanne care-și luase zborul ca un porumbel, cu ochii albaștri precum cerul verii.

– Situația devine dificilă, a continuat Meyer așezând ceașca de ceai pe măsuță. Am nevoie de ajutorul tău.

Hans l-a privit apatic. Nu se bărbierise de trei zile și știa că aspectul lui era oribil, cu totul diferit de cel pe care-l afișase mereu la serviciu.

– De ce anume ai nevoie? s-a auzit pe sine întrebând. Care este situația în oraș?

Meyer a părut că s-a luminat la față.

– Trebuie să menținem ordinea, a răspuns. Să înăbușim manifestările violente din stradă, să-i liniștim pe cetățeni, să garantăm ordinea. Asta trebuie să facem și am nevoie de tine la prezidiu.

Era mai simplu de zis decât de făcut. Hans se simțea golit și numai la gândul de a îmbrăca din nou uniforma i se strângea stomacul. Pentru care motiv ar mai fi trebuit să se prefacă că totul era în regulă, că bărbații ca el erau indispensabili pentru marea Germanie? Și-a amintit de nepăsarea cu care îl tratase Himmler și de cuvintele tăioase cu care Fromm răspunsese rugăminților lui.

„Nu este loc pentru slăbiciune, în Germania pe care o construim."

Hans și-a înăbușit un râs amar. Ar fi trebuit să-l scuipe în față pe porcul ăla în uniformă de rang înalt. Pe el și pe toți ceilalți ofițeri pe care-i văzuse în jurul acelei mese, care erau capabili să râdă de moartea oamenilor de parcă pe lume nu mai era nimic important în afară de gloria celui de-al Treilea Reich.

– Trebuie să o facem pentru oamenii noștri, l-a încurajat Meyer, de parcă ar fi putut citi pe fața lui furia și umilința.

Hans l-a privit. Din jurnalele radio pe care acum le asculta doar din când în când, aflase că Armata Roșie era tot mai aproape, gata să bată la porțile de la granița orientală a Poloniei.

La Osnabrück oamenii începuseră să se teamă.

– Întoarce-te la prezidiu, i-a spus Meyer.

Lui Hans nu i s-a părut că identifică tonul sever al unui ordin, ci pe cel amabil al unei rugăminți:

– Fă-o pentru tine, pentru soția ta. Și pentru oamenii noștri.

Hans s-a abținut din nou de la un acces de râs, pentru că și-a dat seama că cel mult ar fi fost în stare să izbucnească în plâns.

– În regulă, a răspuns, fără să ştie de ce. Mâine voi reveni la slujbă.

Capitolul 7

1.

Familia Goldberg a fost scoasă în stradă cu forța.

Hauptmannul Meyer a fost nevoit să urle ordinele cu furie pentru a acoperi vocea cetățenilor din Osnabrück care se adunaseră pentru a vedea cum sunt târâți afară ultimii evrei.

– Nenorociții ăștia o să ne aducă rușii în casă! a strigat cineva.

– Duceți-i în lagăr! au lătrat alții, oameni liniștiți de obicei, pe care spaima-i înrăise.

Hans i-a privit pe oamenii lui cum duceau familia Goldberg spre camionetele pregătite pentru transport: până și ei păreau dezgustați de faptul că erau obligați să aibă de-a face cu acei iudei care își atrăgeau furia, scuipatul și amenințările mulțimii.

Atunci când Ariel Goldberg, bătrânul patriarh al acelei familii care trăia în Osnabrück de secole, a apărut în prag și a fost târât în stradă, s-au auzit ovații și imediat după aceea, când bărbatul aproape că a căzut pe ultima treaptă, dar a reușit să rămână în picioare, un cor de dezaprobare.

Franz Meyer l-a susținut apucându-l de braț, apoi s-a așezat între el și mulțime.

– Du-i de aici! a ordonat împingându-l pe Goldberg spre o camionetă.

Hans a dat din cap afirmativ în timp ce se gândea la nebunia care contamina Germania. În fiecare zi soseau la prezidiu, prin telegramă

sau prin poştă, veşti despre desfăşurarea revoltelor din Polonia. Cea de la Varşovia fusese încheiată cu vărsare de sânge.

În săptămâna precedentă fuseseră capturați două mii de evrei şi cel puțin un sfert dintre prizonieri fuseseră uciși pe loc într-o spectaculoasă execuție rapidă.

Nu erau numărați şi evreii uciși în blocurile incendiate la Varşovia, conform planurilor *reichsführerului* Himmler. Rebelii primiseră susținerea şi simpatia Aliaților şi a Londrei, de la care nu primiseră însă un ajutor efectiv sub formă de arme sau de bunuri de consum. Astfel că, în zilele următoare, *Reichul* demolase ghetoul şi aruncase în aer Marea Sinagogă. Acum, odată cu florile de mai care înfloreau în lume, soldații *reichsführerului* aruncau în aer dărâmăturile în care evreii supraviețuitori se adăpostiseră.

În ultimele zile sosise la prezidiu o comunicare oficială adresată *hauptmannului* Meyer.

Cuvintele lui Himmler, tipărite şi semnate, nu lăsau loc de neînțelegeri: „Poporul evreu trebuie eliminat, scria clar în comunicare. Trebuie să scăpăm de evrei, să-i ucidem!"

În urma acelor ordine, *hauptmannul* din Osnabrück nu şi-a mai putut permite să ignore situația.

2.

Fiicele Goldberg au fost despărțite de tatăl lor şi împinse în prima maşină. Părinții în vârstă în alta, în vreme ce Ariel era condus de mâna lui Meyer într-un Volkswagen negru care închidea convoiul.

Evreul a rămas în liniște, cu privirea fixată în față, cu mâinile legate, în vreme ce Hans stătea lângă el pe bancheta din spate.

Ariel cel înțelept. Aşa i se spunea.

L-a privit cu coada ochiului, în timp ce camioneta pornea şi se îndrepta spre prezidiu. Ariel Goldberg era un bărbat impunător, cu

umerii lați și de constituție robustă, în ciuda faptului că, mai mult ca sigur, în ultima vreme, foamea fusese un oaspete frecvent în casa lui.

Era probabil mai înalt chiar și decât Meyer. Ar fi putut să doboare doi soldați cu o singură mână, a evaluat Hans; cu toate astea stătea cuminte, înghesuit în mașină, cu umerii aduși în față și gura strânsă.

Șuvițele lungi de păr îi cădeau pe umeri încadrându-i chipul rotund, cu ochi blânzi și barbă îngrijită. Pe paltonul elegant se vedea steaua galbenă a lui David, ca semn al rasei de apartenență.

Hans a deschis gura pentru a spune ceva, apoi a închis-o la loc.

Prin gemurile mașinii, Osnabrückul aluneca în jurul lor și tot ceea ce evreul putea face îndreptându-se spre moarte era să țină privirea plecată.

Trenul oprit pe ultima linie nu avea ferestre prin care să poată fi admirat muntele Piesberg și nici cerul de primăvară.

În spate, locomotiva acoperită de funingine avea un număr redus de vagoane, fără deschizături și fără nimic frumos pe pereții din lemn, metal și rugină.

Membrii familiei Goldberg au fost practic aruncați înăuntru, legați la mâini și la picioare.

– Măcar o să aveți spațiu, a rânjit unul dintre soldații prezidiului, pe care Hans nu a încercat să-l recunoască pentru că avea privirea ațintită asupra spatelui lui Ariel. Sunteți ultimii din oraș; o să călătoriți comod.

Un tren de marfă. Evreii erau transportați în lagăre cu trenuri de marfă.

Ariel Goldberg a luat loc lângă familia sa cu buzele strânse și cu o demnitate pentru care Hans se surprinse că-l invidia.

Apoi, dintr-odată, l-a privit.

– Oamenilor le-a fost dat să simtă milă, i-a spus cu o voce obosită, dar fermă. Iar eu îți pot lăsa niște cuvinte la care să te gândești, locotenent Heigel. Din dragoste pentru o fetiță nevinovată.

Hans l-a privit uimit, cu răsuflarea tăiată.

– Ochii tăi sunt ca o pereche de porumbei, a spus evreul. Întoarce-ți ochii de la mine fiindcă mă tulbură. A tăcut și i-a zâmbit. Este din *Cântarea Cântărilor*. Se spune că a fost scrisă din iubire de Dumnezeu.

Probabil că ar mai fi adăugat ceva, dar unul dintre soldați a închis ușa vagonului.

Hans și-ar fi dorit să-i ordone să o deschidă, pentru a asculta ceea ce acel Goldberg avea să-i mai spună, dar locomotiva a scos un șuierat și roțile au început să se miște, întâi mai încet, apoi tot mai rapid.

„Ochii tăi sunt ca o pereche de porumbei."

Hans a început să tremure.

Capitolul 8

1.

– Ghetoul din Varşovia nu mai există, a spus *hauptmannul* Meyer, aşezat în spatele biroului. În dimineața asta a sosit comunicatul lui Himmler.

A lovit cu degetele plicul cu foi pe care-l avea în față și Hans l-a privit fără să-l vadă – avea mintea plină de alte gânduri.

– Dar nu a zis doar asta.

Hans s-a străduit să fie atent la ce spunea.

– Ce a mai spus?

Heinrich Himmler adăugase ceva dur. A înțeles asta din felul rigid în care *hauptmannul* stătea aşezat la birou și din felul în care răsucea pixul în mâini.

– Revolta a fost oprită, ce-i drept. Dar știi bine cât a durat pentru că am urmărit împreună rapoartele.

– Sigur.

O telegramă în fiecare dimineață, un raport prin poștă o dată la trei sau patru zile. O bătălie ce durase mai bine de o lună, împotriva unor rebeli slab înarmați baricadați într-un cartier zidit. Ce victorie glorioasă pentru marea Germanie...

– Conform planurilor lui Himmler, revolta ar fi trebuit înăbușită în maximum trei zile. Dar lucrurile n-au mers aşa…

În pauza făcută de Meyer, Hans a simțit o umbră de îngrijorare pe care superiorul lui o transmitea cu un lung oftat, înainte să reînceapă să vorbească:

– Potrivit *reichsführerului* nostru, moralul Germaniei este destabilizat: prea multe fronturi de luptă deschise, prea multe bătălii în plină desfășurare. Ca să nu mai punem la socoteală faptul că nimeni nu se aștepta ca bărbați și femei dintr-o rasă inferioară să poată ține piept în felul acela soldaților noștri.

Hans a dat afirmativ din cap. Și-a amintit de Ariel Goldberg și s-a întrebat cum au putut niște oameni ca el să se ridice împotriva mașinăriei de război a *Reichului*. Cum putea un porumbel să reziste în fața distrugerii aduse de corbi? Nu știa, dar, cumva, se întâmplase.

Meyer a lovit cu palmele în birou făcându-l să tresară.

– Am primit noi dispoziții, Hans, i-a zis. În punctul ăsta al războiului, cei de la putere trebuie să justifice toate forțele *Reichului*.

Hans a rămas nemișcat ca să asculte. Nu-l interesa în ce fel Himmler și celelalte marionete îmbrăcate în negru aveau de gând să justifice eșecul, dar hotărâse să pară ferm, să îmbrace din nou uniforma de ofițer german pregătit să-și facă datoria până la capăt. Poate nu doar pentru a nu-i arăta lui Meyer cât de mult suferea, cât de puțin îi păsa de ceea ce se întâmpla în lume după ce Hanne, Ingrid, familia lui se topiseră precum zăpada sub soare. O făcea pentru sine, ca să nu se prăbușească într-un hău în care singura lumină pe care spera să o zărească era cea ochilor fiicei sale.

Franz Meyer a suspinat din nou:

– Prezidiul din Osnabrück se va închide vineri-dimineață, a adăugat. Noi toți am fost repartizați în altă parte.

Hans a clipit o singură dată:

– Repartizați?

– Eu va trebui să merg la Berlin, l-a anunțat făcând un gest vag în aer. Voi fi integrat în Poliția Verde începând de acum.

Hans a simțit o cută de uimire brăzdându-i fruntea. *Ordnungspolizei*[1] era principala forță polițienească germană. Supranumită *Grüne Polizei*, Poliția Verde, din pricina culorii

[1] Poliția de ordine (în orig. în limba germană) (n.red.)

uniformelor, avea o faimă sinistră din cauza ferocității și durității. Ce să caute un bărbat precum Franz Meyer acolo?

– Pe când tu, a continuat *hauptmannul* răsfoind dosarul din fața lui, de parcă nu ar fi avut curajul să-l privească în ochi, ai fost repartizat în Polonia, în lagărul de la Sobibòr. Vei începe lunea viitoare.

De data asta Hans nu a clipit.

Schimbarea sosise în sfârșit: devastantă, completă, implacabilă. Exact așa cum se temuse dintotdeauna că va fi. Dar mult mai rea decât își imaginase.

2.

– M-au repartizat în Polonia, la Sobibòr.

Hans a vorbit privind în jos, așezat în fotoliu. Lumina slabă a lămpii lupta cu întunericul serii, care intra amenințător prin ferestre. De ceva vreme, peste oraș se lăsase o liniște nefirească, ce inspira teamă, dar Hans o percepea ca pe o gălăgie, față de privirea goală care-l întâmpina când se întorcea de la muncă.

– Este un lagăr, îți amintești? Ți-am vorbit despre el, a zis Hans, după care și-a privit mâinile. Am fost numit ofițer responsabil cu aprovizionarea.

A ridicat privirea spre fotoliul din fața lui. Ingrid stătea în penumbră, cu mâinile adunate în poală, clătinând ușor din cap. Părea lipsită de greutate, făcută din aer, ca o fantomă, cu pielea atât de albă încât părea transparentă. De pe buzele palide se strecurau ca un murmur abia desluşit cuvintele lui *Lili Marleen*, care se auziseră în toată casa până când el oprise gramofonul.

– Ingrid, ai înțeles?

Dar soția lui părea foarte departe, fixând un punct deasupra capului său. Chiar și în momentul în care el s-a aplecat în față luându-i mâna, ea doar și-a lăsat degetele în mâna lui, de parcă nu l-ar fi văzut, de parcă nici nu l-ar fi simțit.

– O să te duc la ai tăi, în regulă? i-a spus, știind că nu avea să primească niciun răspuns.

A întins o mână și i-a mângâiat chipul, atât de fragil încât părea din filigran.

– Îmi pare rău, iubirea mea. Îmi pare rău…

3

În ziua următoare s-a întors acasă cu o cutie în brațe, în care luase cele câteva lucruri pe care le adunase pe biroul lui de la prezidiu în ultimii ani.

Soarele coborâse deasupra Osnabrückului, lungind umbrele în lumina serii. Porumbeii gângureau în cuib, fără nicio grijă, pentru că pentru ei primăvara era la fel de luminoasă ca întotdeauna.

Sosise ziua dinaintea plecării în Polonia. Începuse să se contureze în depărtare, precum muntele în spatele ceții. Hans a primit momentul plecării fără stupoare. Fără să simtă nimic: nici teama pentru ceea ce avea să găsească la Sobibòr, cu vagoanele și gazele de eșapament, nici milă pentru Ingrid, care deja nu mai cânta și nu mai vorbea. Singurul lucru prețios care-i mai rămânea era amintirea privirii fetiței lui.

4.

Călătoria care l-a purtat în Polonia a fost una fără durată.

Hans nu era interesat să privească peisajul de dincolo de fereastră și cu atât mai puțin să citească hârtiile pe care i le înmânase Meyer, pline de informații despre lagărul unde fusese repartizat.

Le-a lăsat în geantă.

Mintea lui revenea iar și iar la vorbele lui Goldberg, într-o căutare obsesivă a ceva ce nu înțelesese: „Cât de frumoasă ești, iubita

mea, cât de frumoasă ești. Ochii tăi sunt ca o pereche de porumbei. Întoarce-ți ochii de la mine fiindcă mă tulbură".

Dar oricât de mult s-ar fi străduit, tot nu reușea să găsească ceva. Nimic mai mult decât o acuzație la adresa lui.

A rămas multe ore așezat pe bancheta din piele, cu picioarele întinse în fața lui și capul pe spate, fără să poată face altceva decât să-și asculte propria respirație, îngreunată de o greutate imensă pe piept.

Când o lăsase pe Ingrid la casa alor ei, ea nu-l salutase, nu-i spusese niciun cuvânt, nici măcar nu-l privise. Continuase să fredoneze ceva clătinând ușor din cap și fusese luată de părinții ei într-o liniște ireală.

În vreme ce un văl negru cobora precum o cortină, Hans a închis, în sfârșit, ochii.

5.

– Tati...

Hans s-a trezit și a ridicat capul. Îl durea tot corpul din pricina zgâlțâiturilor trenului.

În compartiment era întuneric, iar afară, dincolo de fereastră, bezna nopții ascundea tot.

A clipit, încercând să vadă conturul banchetelor și al ferestrei. Pe fundal se auzea goana vagonului pe șine și pufăitul îndepărtat al locomotivei.

A așezat o mână pe fereastră și și-a apropiat fața, încercând să zărească ceva afară.

– Tati?

Hans s-a întors. Fiica lui era așezată în fața lui.

Slabă și firavă, nu purta superba rochie în care o îmbrăcaseră în ziua înmormântării, cea albastră cu panglici și dantelă pe care o îndrăgise atât de mult. Acum, Hanne a lui era îmbrăcată în cămășuța

albă de noapte pe care o purtase în ultimele ei zile de viață, când se chinuia să respire întinsă în pat cu ochii mari de spaimă. Pe piept, sub claviculele care aproape că străpungeau pielea, avea pete de sânge întărit. Picioruşele desculțe nu ajungeau până la podea.

– Hanne, a gemut Hans simțind cum durerea sfâşietoare pune din nou stăpânire pe el.

Ea era la fel de albă ca luna, în acel întuneric sinistru. O lună bolnavă. Chipul ei delicat devenea ascuțit în dreptul nasului şi al pometților, ochii ei albaştri străluceau plini de lacrimi şi erau înconjurați de cearcăne nesănătoase.

– Te rog, tati, ajută-mă!

Hans a simțit că-i îngheață oasele.

– Nu mă părăsi! Te rog!

Când frigul i-a cuprins şi sufletul, Hans a închis ochii la loc.

6.

Frânele şi zgâlțâitul trenului l-au trezit.

A căutat-o în zadar pe Hanne pe bancheta din fața lui, dar era goală.

– Domnule locotenent, a spus o voce făcându-l să tresară.

– Ce este? a zis clipind amețit.

– Am ajuns, i-a răspuns conductorul. Vă aşteaptă maşina colonelului Reithmann.

Hans l-a fixat cu privirea încercând să-şi amintească unde se afla şi ce căuta în acel tren.

– Mulțumesc, a şoptit apoi, când amintirile au început să-i curgă în minte.

Conductorul a plecat şi Hans a căutat-o din nou pe Hanne pe banchetă, cu picioruşele ei suspendate în aer. Dar nu era nimic acolo, nimic în afară de cumplita amintire a implorărilor ei.

Capitolul 9

1.

Hans a ajuns la Sobibòr în dimineața zilei de luni. Maşina trimisă de către *obrest*[1] Reithmann a traversat câmpul pentru ca mai apoi să se afunde într-o pădure deasă. Pădurea era tăiată în două de un drum din pământ, flancat de ziduri de pădure plini de umbre.

– Unde mergem?

Unteroffizierul[2] l-a privit în oglinda retrovizoare, fără să arate nicio emoție.

– Lagărul se află în interiorul zonei împădurite. Ascuns de privirile indiscrete.

– Este cale ferată, a spus Hans. O observase mai devreme, înainte ca vederea să fie blocată de copaci. Aş fi putut să merg în continuare cu trenul.

– Nu, domnule, nu ați fi putut, a zis soldatul, după care își reîntoarse privirea spre stradă. Singurele convoaie care sosesc în lagăr sunt cele de prizonieri. Cine coboară din tren la Sobibòr coboară doar ca să moară.

Hans a încercat să zărească ceva printre copaci, dar fără niciun succes.

„Doar ca să moară."

---

[1] Grad militar echivalent cu cel de colonel (n.red.)

[2] Grad militar echivalent cu cel de sergent sau sergent-major (n.red.)

De ceva vreme se gândea că este o opțiune demnă de luat în seamă.

O oră, poate două, mai târziu, pădurea a început să se rărească pentru a se deschide într-un spațiu amplu. Copacii fuseseră tăiați și terenul nivelat. Dincolo de un panou alb pe care scria cu litere de tipar negre destinația lor fără echivoc, drumul înainta până la o poartă prinsă într-un zid din piatră goală. Două rânduri de sârmă ghimpată concurau în înălțime cu coroanele copacilor.

Sobibòr i-a înghițit în scârțâitul porții care se închidea în urma lor.

2.

– Locotenent Heigel, te așteptam.

Hans a intrat închizând ușa în urma lui. Apoi a făcut un pas și a pocnit din călcâie efectuând un salut militar nu prea convingător.

Oberstul Gert Reithmann era în picioare în fața lui, îmbrăcat în uniforma lui de colonel. Avea o atitudine relaxată, cu degetele împreunate la spate. Ochii lui erau pătrunzători și albaștri, mustățile albe și obrajii rași, roșii de la soarele de mai care, dinapoia perdelelor brodate de la fereastră, trimitea raze aurii până la birou.

Hans a rămas cu spatele drept și privirea ațintită, simțindu-se analizat de acei ochi iscoditori.

De dincolo de ușa de la intrare, aflată în spatele lui, se auzeau ordinele urlate ale gardienilor ucraineni și lătratul furios al câinilor, ceea ce făcea ca acea întâlnire să fie mult mai înfricoșătoare decât și-ar fi dorit.

– Așadar, tu ești omul pe care ni l-au trimis de la Osnabrück, a spus *oberstul* ascuțindu-și privirea pentru a-l studia mai bine. Lucrai la prezidiu.

– Da, domnule.

Reithmann a râs:

– Un plimbător de hârtii.

Hans a clipit, uimit:

– Poftim, domnule?

– Unul care și-a petrecut cei mai duri ani ai războiului cu fundul la căldurică într-un birou comod, nu-i așa? N-ai văzut frontul nici din greșeală, nu-i așa?

Hans a strâns buzele.

– Am servit mereu *Reichul* așa cum *Reichul* mi-a ordonat, domnule, a răspuns sec.

– Ai luptat vreodată?

– Am fost instruit foarte bine, domnule.

– Te-am întrebat..., *oberstul* Reithmann s-a apropiat, strivindu-l cu prezența lui, dacă ai luptat vreodată.

Hans a rămas cu privirea fixă în fața lui, chiar și atunci când tot ce mai putea vedea era pieptul colonelului.

– Nu, a răspuns. Nu, domnule.

Reithmann s-a strâmbat de parcă tocmai ar fi mâncat ceva rânced.

Era un bărbat uriaș, cu umerii lați care aproape că-i ieșeau prin uniformă. Iar spațiul din jurul său era atât de plin de prezența lui, încât părea de două ori mai mare. Atunci când *oberstul* s-a aplecat deasupra lui ca să-l onoreze cu un zâmbet crud, Hans a reușit să rămână nemișcat.

– Sper, pentru binele tău, domnule locotenent, că vei fi la înălțimea sarcinilor pe care ți le vom încredința.

Hans a înghițit în sec.

– Voi fi, domnule, l-a asigurat.

În spatele lui Reithmann, acolo unde Hans își fixase privirea pentru a evita ochii arzători ai colonelului, se afla o bibliotecă plină cu cărți.

– Ești iubitor de literatură?

Reithmann îi urmărise privirea până la cărți. S-a îndepărtat, acoperind din câțiva pași mari distanța până la bibliotecă și a scos o carte.

– Poezie, a spus, fără să aştepte un răspuns. Minunata poezie germană.

Hans s-a întrebat cum era posibil să găsească acea fărâmă de civilizație într-un asemenea loc. Cum puteau coexista cărțile, vioara lustruită pe care o vedea pe fotoliu și litografiile atârnate pe pereți cu vagoanele în care era eliberat gazul pentru a-i asfixia pe prizonieri?

Oberstul Reithmann a interpretat tăcerea lui ca pe un semn de ignoranță, dat fiind faptul că a agitat cartea în aer pentru a-i atrage atenția.

– Nu eşti un mare cititor, nu-i aşa? N-ar trebui să neglijezi frumusețea. A spus asta făcând un gest amplu spre biroul lui. Acestea sunt lucrurile care ne mențin în viață, în timp ce ne facem datoria față de Germania, în vreme ce noi suntem nevoiți să ne ocupăm de rasa asta de nenorociți și de criminali care ne sunt aduși în fiecare zi. Poezia este cea mai înaltă formă de artă: ne-a dat dintotdeauna cheia pentru a ne citi viitorul.

Hans s-a străduit să rămână nemişcat. S-a concentrat asupra propriei respirații pentru a nu-i permite colonelului să observe furia care creştea în el.

Oberstul a deschis cartea la o pagină la întâmplare.

– Noaptea năştea mii de monştri, a citit el, cu o voce blândă şi caldă, aproape sinistră. Dar eu aveam de o mie de ori mai mult curaj.

Hans a simțit că ameţeşte, în timp ce fruntea îi era acoperită de sudoare rece.

– Ce se întâmplă? l-a luat în râs Reithmann. Sunt cuvinte prea puternice pentru un funcționar neoperativ?

– Nu, domnule, a răspuns, simțindu-se stupid.

Se gândise la monstrul teribil al tuberculozei care venise să o ia pe Hanne; la monştrii negri precum corbii din care făcuse şi el parte, care puseseră familia Goldberg în trenurile de marfă la gară. Se gândise la cuvântul „curaj" şi i se păruse gol, inutil.

– Acesta a fost Goethe, Johann Wolfgang von Goethe, una dintre cele mai nobile voci ale noastre, a subliniat Reithmann, după

care a pus la loc volumul. Și, vă spun sincer, cu toată dragostea, că mă-ndoiesc că poate descrie cu adevărat trecutul sau viitorul unui plimbător de hârtii ca tine, dar mi-am acordat mereu luxul de a fi un bărbat cu speranțe mari. Poate că o să mă surprinzi și o să poți suporta viața în lagăr, Heigel.

În acel moment, ușa adorabilului birou al colonelului s-a deschis hotărât. În dreptunghiul de lumină a apărut silueta unui ofițer. Avea părul atât de blond că părea alb și chipul unui înger. Lui Hans i s-a părut sinistru. Și cunoscut.

– Sunt aici așa cum ați ordonat, domnule colonel Reithmann, a spus soldatul salutând pocnind din călcâie. La ordinele dumneavoastră.

– Ah, domnule maior. Ați venit la fix.

Hans l-a privit pe ofițerul SS care înainta din lumină. În chipul delicat, în privirea plină de superioritate și în pasul sigur, l-a recunoscut pe Vossel.

Și-a amintit de zâmbetul lui când vorbise despre lagărul de la Treblinka și de eficiența lui mortală. Avea senzația că întâlnirea lor de la Berlin avusese loc în altă viață.

Ofițerul l-a ocolit privindu-l fix. Cu pași lenți, precum un câine care-și adulmecă prada, a mers alături de colonel cu un zâmbet mult prea dulce, pe chipul lui mult prea frumos.

Nu i-a plăcut.

– Domnule locotenent, ți-l prezint pe maiorul Kurt Vossel, a spus Reithmann. El îți va arăta lagărul și îți va da indicații cu privire la sarcinile tale. Vossel, el este...

– Hans Heigel, a anticipat maiorul cu un zâmbet larg, dar fără ca veselia să-i cuprindă și privirea. De la prezidiul din Osnabrück. Ne-am întâlnit la Berlin, dacă nu greșesc.

Hans a făcut semn afirmativ din cap, rămânând încordat.

Reithmann și-a destins buzele.

– Îl las pe mâna ta, i-a zis lui Vossel. Sper că o să reziste mai mult de o zi aici, la Sobibòr.

3.

– Aici este *Vorlagerul*, a scandat Vossel, înaintând în spațiul amplu din fața locuinței lui Reithmann.

A deschis brațele parcă îmbrățișând spațiile verzi cu flori și străduțele îngrijite dintre căsuțele din lemn și cu obloane vopsite. De undeva se auzea un gramofon, iar Hans a recunoscut vocea lui Lili Marleen.

– În alte cuvinte, cartierul ofițerilor. Locuința ta se află acolo, nu departe de peronul gării, a continuat Vossel.

I-a făcut semn spre o căsuță adorabilă, la fel ca toate celelalte. Era într-un contrast puternic cu câmpul deschis și mohorât din spate, care dădea spre unica șină, aproape înghițită de copaci și de gard.

– Vei găsi bagajul tău acolo diseară. Urmează-mă!

Hans s-a conformat.

I-au fost prezentate cartierul general și apoi zona amenajată pe post de popotă pentru ofițerii SS. Destul de rapid, casele frumoase și spațiile verzi au lăsat locul unor locuințe mai mari și mai rustice, lipsite de flori și de culoare.

– Locuințele supraveghetorilor ucraineni, i-a explicat Vossel. Sunt niște bestii, dragul meu Heigel, așa că ai grijă să nu te întorci niciodată cu spatele la ei. Sunt fideli *Reichului* în măsura în care *Reichul* îi plătește; sunt cruzi și unii dintre ei au prieteni printre partizanii din pădure. Trebuie ținuți sub supraveghere.

După un tur rapid au ajuns la depozitul de arme și la magazie, acolo unde Hans avea să-și desfășoare activitatea de control al resurselor lagărului și al proviziilor venite pe calea ferată.

Vossel l-a poftit să intre primul în noul său birou, făcând o plecăciune grotescă în care Hans a văzut ironia fățișă.

– Tu vei lucra aici, în contact direct cu sergentul Schmidt, i-a explicat în timp ce închidea ușa în urma lui. L-ai întâlnit deja; este cel care a venit să te ia cu mașina de la gară. Nu-ți face griji, este un subofițer care nu dă bătăi de cap. O să fie mulțumit să primească ordine chiar și de la unul ca tine.

A afișat un zâmbet plin de sarcasm și a așteptat. Părea că nu așteaptă altceva decât să-l vadă cum reacționează la provocări, așa că Hans a rămas în continuare impasibil. Fusese o vreme când, pentru un astfel de comportament, ar fi cerut cel puțin niște explicații, chiar și unui superior. Dar, după ce se confruntase cu moartea Hannei care golise totul de sens, chiar și o asemenea reacție i se părea inutilă și fără sens.

A aruncat o privire spre propriul birou: o încăpere luminată, un birou și un fotoliu comod, iar pe pereți rame cu chipuri necunoscute, cel mai probabil ofițeri de grad înalt al *Reichului*. L-a recunoscut doar pe Himmler, alături de vâscul din colțul încăperii. În partea opusă a încăperii a remarcat o ușă deschisă, care dădea spre o cameră mare plină de rafturi. Cel mai probabil magazia.

– Ți se va repartiza un *sonderkommando* evreu în subordine, pe lângă Schmidt. Și câțiva muncitori evrei care să se ocupe de magazie.

Hans s-a întors spre el.

Privindu-l, chipul maiorului devenise dur. Cu un pas a ajuns în fața lui. Avea chipul la o palmă de chipul lui.

– Ascultă-mă bine, locotenente! Ochii lui Vossel au devenit ca două fante. Idiotul de Schmidt o să fie în subordinea ta și depinde de tine dacă o să-și facă bine treaba sau nu. Dar tu ești în subordinea mea, așa că ai grijă să nu te lași dărâmat de ceea ce vei vedea aici și să-ți faci bine datoria. Nu am plecat de la Treblinka pentru a dădăci un birocrat.

A făcut un pas în spate și l-a pironit cu privirea.

– O singură greșeală, Heigel! a continuat întinzând un deget spre el. Un singur reproș din partea lui Reithmann care să se

răsfrângă asupra mea și o să te fac să-ți pară rău că nu te-ai născut evreu. Ai înțeles?

Hans a încercat să răspundă, dar nu a reușit. Doar a coborât privirea, încercând să-și domolească furia și rușinea care-l cuprindeau.

Capitolul 10

1.

Primul tren a sosit în dimineața următoare.

Sonderkommando, un grup de evrei care aveau sarcina de a-i verifica pe prizonierii din lagăr, s-au așezat de-a lungul șinelor. I-au coborât din vagoanele de marfă pe cei deportați, îmbrăcați în salopete de lucru, uzate de timp și de praf și cu fețele slăbite.

Hans nu se simțea pregătit.

I-a trecut prin fața ochilor un fluviu de oameni disperați, aparținând unor clase sociale atât de diferite încât alcătuiau cea mai mare adunătură umană pe care o văzuse vreodată: familii întregi erau îngrămădite unele peste altele, femei istovite agățate de pruncii lor, bărbați și tineri care strângeau la piept genți din piele și urlau „Eu! Eu sunt fierar", „Eu, eu sunt croitor!" ca să fie înregistrați, femei din înalta societate înfășurate în blănuri și care-și aranjau coafura, încercând să ascundă deruta și setea care le crăpa buzele.

Fluieratul unui megafon i-a făcut pe toți să tresară.

Până și el a tresărit.

– Fiți calmi!

În dreptul aparatului, așezat pe un podium din lemn, *oberstul* Reithmann se adresa deportaților. Cu obrajii lui roșii și vocea profundă, părea aproape liniștitor:

– Nu vă fie teamă, sunteți aici doar în trecere, în curând veți fi redirecționați către centre de primire unde veți trăi mai confortabil. Fiți calmi, veți rămâne aici doar câteva zile.

Era o minciună și Hans știa bine asta. Știa de existența atelierelor și a barăcilor, a vagoanelor de gazare unde urma să-și găsească sfârșitul mare parte dintre acele biete suflete. Cu toate astea, nu putea să nu-l privească pe Reithmann de parcă ar fi spus adevărul. Puțin mai departe, Kurt Vossel zâmbea, blând ca un înger ceresc.

Hans a remarcat cu uimire că evreii doreau să creadă în cuvintele *oberstului*. Stăteau nemișcați, precum o turmă de oi, nebănuind că în curând aveau să fie conduși la pieire. Se strângeau unii în alții, în fața șinelor, legănând copiii și strângând la piept valizele care în curând aveau să le fie luate.

I-a privit cum îi înmânează casierului toate averile lor, cu promisiunea că aveau să le primească înapoi în câteva zile. A remarcat ticăloșia celor din *sonderkommando,* care-i împărțeau în două grupuri: femei și copii într-o parte, bărbați și tineri peste paisprezece ani în cealaltă.

– Este vreuna dintre voi croitoreasă? întreba Schmidt, trecând printre rânduri. Avem vreo spălătoreasă? Un bucătar? Un aurar? Un fierar?

Și, dintre cei pe care-i găsea, alegea potrivit unor criterii necunoscute lui Hans, despărțindu-i de restul turmei.

L-a privit cum se îndepărta cu ei, fără nicio explicație, către atelierele de la Sectorul I.

– Ai grijă, i-a spus Vossel zâmbind în continuare. Asta este o treabă pe care în curând va trebui să o faci tu.

În toți anii petrecuți la prezidiu, Hans încercase să nu-și imagineze o asemenea scenă. Și, când fusese nevoit să o facă, citind rapoartele Operațiunii Reinhardt, își închipuise scene de o luptă crâncenă.

Dar toată lumea era calmă. Își ștergeau urmele de spaimă de pe chipurile pline de praf, stăteau drepți, încercând să-și păstreze demnitatea și în priviri aveau o slabă licărire de speranță.

Hans a clătinat ușor din cap. „Cum puteau să creadă vorbele lui Reithmann, în vreme ce *oberstul* era flancat de bărbați înarmați și

câtă vreme gardienii ucraineni îi țineau în bătaia puștii din turnuri? Cum puteau fi atât de creduli?"

– Am avut o epidemie de tifos de curând, a continuat Reithmann plimbându-și privirea deasupra grupului de evrei. Și focare de râie. Am ținut situația sub control, dar nu ne putem asuma alte riscuri. Trebuie să vă rog pe toți să aveți amabilitatea de a-l urma pe maiorul Vossel într-o zonă de odihnă. Atunci când vi se va cere, va trebui să ne dați toate hainele pentru a le arde. După un duș cald, veți primi alte haine noi. Acum mergeți în liniște cu el.

Auzind acele vorbe, Vossel, aparent calm și grijuliu, râdea.

Poporul ales al lui Dumnezeu s-a urnit, toți în același timp, de pe platforma de întâmpinare, urmând un înșelător înger al Domnului către Sectorul II. Poate că tot așa-l urmaseră și strămoșii lor pe Moise prin deșert, din Egipt, spre o promisiune de salvare. Dar Sectorul II nu avea să le ofere aceeași speranță.

În timpul deplasării lor a început să cânte o mică orchestră cu instrumente de suflat și coarde, care i-a însoțit până ce au trecut de gardul de împrejmuire. Hans s-a gândit că asta era, probabil, pentru a-i ține calmi și liniștiți. Dar, când a observat rânjetul lui Vossel, a înțeles că, pentru maior, aia era o formă de batjocură.

2.

Scumpa mea Ingrid,

Am sosit ieri la Sobibòr, dar nu am reușit să îți scriu mai devreme. Am fost integrat imediat în munca din lagăr și n-ai idee câte lucruri sunt de făcut. Nu e ca la noi, la prezidiu. Locuiesc singur într-o casă mică, dar plăcută. Nu sunt lăsat de capul meu, în Vorlager *organizarea este excelentă și fiecare lucru este gândit special pentru nevoile ofițerilor.*

În acest moment îți scriu de la masa din camera mea, care are în față o fereastră prin care văd răzoarele pline de flori. Patul este comod și pot să citesc, dacă doresc. Tocmai m-am întors de la cină, de la popotă, unde am mâncat împreună cu ceilalți ofițeri. Ar fi trebuit să-i auzi cum râdeau, Ingrid. Sunt oameni care se bucură de viață în orice circumstanță.

Ți-ar plăcea la Sobibòr: suntem în mijlocul pădurii, cu copaci atât de înalți și deși că abia se vede cerul. Îți mai amintești cât de mult îți plăcea să te plimbi prin pădure? Aici viața este liniștită și plină de muzică. Avem o mică orchestră și superiorul meu cântă la vioară. Îl aud chiar și acum, în timp ce-ți scriu: studiază, are o mână ușoară și-i plac melodiile triste și melancolice. Îți poți imagina cum se aude vioara sub stele? Ieri-dimineață când am sosit, am auzit Lili Marleen *dintr-un gramofon, așa că m-am gândit la tine.*

Dar, spune-mi despre tine, Ingrid. Vreau să știu dacă vorbești, dacă ai reînceput să cânți. Ne-am despărțit în tăcere, dar nu avem nevoie de cuvinte ca să vorbim despre noi. Scrie-mi curând.

Al tău, Hans.

3.

Împănase scrisoarea cu atât de multe minciuni, încât s-a simțit nevoit să sară brusc în picioare, dărâmând scaunul. A făcut un pas mare peste valiza așezată lângă pat, încă nedesfăcută, și a luat coșul de gunoi de lângă intrare. Abia a avut timp să se aplece peste el, înainte să verse în el toată presiunea teribilă pe care o adunase în ultimele zile.

– Schmidt, a horcăit deschizând ușa spre locuința *unteroffizierului*. Schmidt, scapă-mă de chestia asta, te rog.

S-a șters la gură cu dosul palmei, resemnându-se cu faptul că va fi nevoit să rămână cu gustul acela rânced în gură până când avea să facă rost de apă proaspătă. Ideea de a reveni la popotă,

unde râsetele lui Vossel şi ale celorlalţi se auzeau încă mult prea vesele era în afara discuţiei în acel moment. Răsuna în noapte litania viorii lui Reithmann; se ridica spre cer, dar fără să ajungă la stele. Deasupra lagărului din Sobibòr plana o boltă neagră şi plină de funingine.

4.

– Locotenente!

Vossel a deschis larg uşa biroului său, înaintând fără să aştepte vreun răspuns. S-a aplecat spre el, aşezându-şi mâinile înmănuşate pe birou.

– În picioare! Vino cu mine! E nevoie de tine în Sectorul II.

Înainte de a-l urma, Hans a închis uşa magaziei. Yoel, *sonderkommandoul* lui, muncea împreună cu ceilalţi evrei printre rafturi, iar el nu avea niciun chef să vadă cum Vossel se ia de ei ca să-l enerveze pe el.

Apoi l-a urmat în aerul dimineţii.

– Imbecilul ăla de Schmidt, a început maiorul să spună în timp ce mărşăluia prin soare, mi-a povestit că ai vomitat pe bocanci.

Trecuseră trei zile de la sosirea trenului plin de evrei. Cu toate astea, anecdota cu nou-venitul care vomitase părea să fie încă motiv de amuzament în rândul ofiţerilor SS.

– În coşul de gunoi, l-a corectat. Nu mi-a picat bine cina.

Vossel a zâmbit. Avea un rânjet de animal de pradă.

– Eşti sigur că mâncarea a fost de vină? Părul subţire şi deschis la culoare semăna cu aureola unui sfânt în jurul capului lui. Sau poate că eşti prea sensibil pentru munca asta?

Hans s-a strâmbat.

– Acum mă simt bine. Cred că am avut o indigestie, a repetat.

– Ia să vedem dacă e aşa, a rânjit Vossel.

5.

Hans nu fusese încă în Sectorul II.

Casele drăguțe din *Vorlager* păreau că sunt dintr-un vis de copil, acum că vedea barăcile în care erau ținuți evreii: maghernițe lungi și joase, cu ferestre înguste care nu reușeau să păstreze căldura acelor luni însorite și cu siguranță aveau să ofere și mai puțin adăpost împotriva frigului iernii.

A trecut printre ele privind drept înainte, pe drumul de pământ pe care maiorul Vossel îl parcurgea cu pași siguri. Era acolo și o cabană veche, despărțită de un gard din lemn, probabil un prezidiu al zonei rezervate prizonierilor, un conglomerat de hale de depozitare și o micuță capelă catolică.

Singurul lucru care anima peisajul dezolant era o zonă agricolă, cu un grajd pentru vaci și chiar unul pentru porci. Au ocolit-o, în vreme ce din grajduri se auzea nechezatul cailor. Într-o curte, în spatele grajdurilor, câteva gâște grăsuțe se plimbau libere.

Hans a remarcat cuștile pentru iepuri – și a înțeles de unde venise materia primă pentru cină –, apoi o volieră pentru porumbei. La auzul gânguritului lor agitat i s-a pus un nod în gât, așa că a mărit pasul. Dacă tot ar fi fost să-și golească din nou stomacul, ar fi făcut-o cu mare plăcere pe cizmele lustruite ale maiorului.

– Ce soartă tristă au și iepurii ăștia! a remarcat Vossel cu părere de rău. Pe de altă parte, nu ne putem sătura doar cu porumbei, nu crezi?

Imaginea porumbeilor de sub streașină, a mânuțelor Hannei care se întindeau spre păsările în zbor, i-a apărut în față atât de limpede încât a durut mai tare ca un pumn în stomac. Nu a răspuns.

– Din păcate, a continuat maiorul, ceea ce urmează să-ți arăt o să-ți placă cu atât mai puțin.

Vossel l-a condus la grajduri unde au primit doi superbi armăsari bruni, deja pregătiți cu tot harnașamentul, pentru o lungă zi de muncă.

Au continuat drumul călare, unul lângă celălalt, sub rafalele de vânt călduț care anunța vara. Dar vântul nu purta miresmele pădurii, ci împingea pe nări un miros rânced și ars care avea gust de moarte.

În spatele zonei agricole se deschidea un spațiu vinețiu – era zona de primire a prizonierilor, la care se putea ajunge de pe peron, printr-un traseu gândit special. Imediat după, se lărgea un spațiu de teren arid și apoi o trecătoare de trei sau patru metri lățime al cărei capăt nu se zărea.

– Acela este Tubul, i-a explicat Vossel, pe unde se face accesul în Sectorul III. Știi ce este Sectorul III?

Hans știa. Deși în timpul călătoriei cu trenul lăsase hârtiile în geantă, cu o seară în urmă se forțase să parcurgă documentația despre lagărul de la Sobibòr concentrându-se cât de mult putuse, ca să înțeleagă unde avea să ajungă.

– Zona de exterminare, a răspuns în șoaptă. Unde prizonierii sunt conduși în camerele de gazare.

Ceea ce Vossel numise „Tubul" era un drum obligatoriu, îngrădit cu sârmă ghimpată și împletită cu crengi de pin, la capătul căruia pe evrei îi aștepta moartea.

– Foarte bine, locotenent. Vossel dădu pinteni calului. Acum, ține-te în urma mea! De două zile tot gazăm la evrei și încă nu am isprăvit. Ar trebui să ne mișcăm mai cu talent.

Hans a rămas împietrit în șa, în vreme ce Vossel pornise la galop. Dintr-una dintre barăcile mai apropiate era scos un grup de femei și copii.

O procesiune care-ți dădea fiori.

Păreau a fi deja morți cu toții: înaintau complet goi, fără încălțări în picioare și fără ca nimic să le protejeze tălpile pe drumul de pământ. Unele femei încercau să-și acopere sânii cu brațele încrucișate.

Fără păr, care fusese tuns grosolan de jur împrejurul craniului, prizonierii păreau că aveau doar ochi: enormi, întunecați de o spaimă fără cuvinte.

Animale trimise la abator, nimic altceva.

Palizi, murdari, aveau chipurile scobite și tremurau din toate încheieturile chiar și în soarele blând al primăverii. „Nu tremură de frig", și-a spus Hans. Cu degetele albe, pe care le strângea în jurul frâielor aproape blocându-și circulația, i-a privit cum înaintează.

Maiorul i-a dat ordin să se poziționeze în spatele lor, împreună cu el, și să mâne convoiul cu mai multă hotărâre, ca să mărească pasul.

– Haideți, că vă așteaptă un duș cald! a strigat Vossel și a mișcat calul astfel încât să-i împingă pe toți în Tub.

– Ăsta este primul grup pe ziua de azi, i-a spus mai apoi. Zâmbea plin de satisfacție ca și când ar fi isprăvit cu bine o sarcină importantă. Așteptăm trei ore, cât să moară și să fie curățate vagoanele, apoi mergem să luăm al doilea grup. Probabil că îi pregătesc acum, le taie părul convingându-i că numai așa vor putea fi feriți de scabie. Dacă o ținem tot așa, până diseară terminăm.

6.

Scumpa mea, a început să scrie, dar a fost nevoit să se oprească.

A închis ochii încercând să alunge imaginea acelor oameni trimiși la execuție care-i rămăsese imprimată în spatele pleoapelor, dar s-a dovedit a nu fi o idee prea bună: l-a asaltat mai limpede ca înainte.

A privit noaptea dincolo de fereastră.

Era mult prea densă și fereastra i-a înapoiat lumina lămpii de pe noptiera din spatele lui și imaginea reflectată a lui Fräulein Kuken, pe care o luase cu el în bagaj. Cu ochii ei pictați și părul din câlți, păpușa fiicei sale părea să-l compătimească din locul unde el o așezase.

Și-a umezit buzele.

Scumpa mea Ingrid, astăzi a fost..., a continuat. Apoi a lăsat pixul din mână, a coborât capul și și-a trecut degetele prin păr.

Cum ar fi putut să-i descrie soției lui acea zi oribilă? Cum ar fi putut să o mintă în continuare? Dar mai ales, cum avea să trăiască în continuare cu acea teribilă suferință care-i sfredelea sufletul de fiecare dată când se gândea la ce avea să-l aștepte în ziua următoare?

A reînceput să scrie.

Scumpa mea Ingrid, iartă-mă.

Pentru ceea ce am făcut, pentru ceea ce fac acum și pentru ceea ce voi fi nevoit să fac în viitor.

Capitolul 11

1.

Soarele primăverii lăsase loc căldurii de iunie, care cobora, filtrată de coroanele impenetrabile ale pădurii ce înconjura lagărul. *Oberst* Reithmann stătea în centrul mesei, în timp ce o tânără evreică îi turna bere ținând capul plecat, iar restul ofițerilor vorbeau cu voce tare.

– Cine ar fi crezut? a răbufnit bătând cu mâna în masă. Când a venit Heigel, eram gata să pun rămășag că nu avea să reziste nici măcar o zi. Și totuși iată-l, a trecut o lună și încă rezistă!

S-a ridicat un cor de râsete.

Hauptmannul Hoffman l-a lovit pe Hans cu mâna peste spate atât de puternic că acesta s-a îndoit deasupra farfuriei, fapt ce a provocat un cor de râsete și mai puternice. Vossel doar a rânjit privindu-l cu ochii lui de gheață.

– Mâine, a continuat Reithmann, vom avea un nou transport.

– De unde? a întrebat Hoffmann.

– Iudei olandezi din lagărul de la Westerbrock. Îi trimit la noi ca să facă puțină curățenie. Îi păstrăm doar pe cei care ne folosesc să-i înlocuiască pe aceia care sunt prea slăbiți ca să mai muncească.

– Pe mine mă interesează mai mult ce au în valize, a remarcat cineva.

Și pentru că părea că este un gând împărtășit de toți, afirmația lui a produs alte râsete.

Hans și-a păstrat privirea ațintită asupra farfuriei.

2.

Odată cu venirea evreilor olandezi, minciuna lagărului de tranzit a fost perfecționată.

– Fiți calmi, Reithmann și-a repetat poezia, deschizând brațele pentru a le ura bun venit. Veți fi cazați în scurt timp. Fiți calmi și în curând vă veți putea odihni.

Spre dezamăgirea tuturor, nu se vedeau blănuri, haine elegante sau valize: acei oameni nu proveneau din ghetourile olandeze și nici nu fuseseră aduși din sate sau orașe. Erau bărbați și femei care cunoscuseră deja lagărul și bănuiau ce-i așteaptă. Hans i-a privit pe rând, în timp ce călărea la pas de-a lungul șinelor.

Nu erau oameni în vârstă printre ei, dar copii da. Puțini. În timp ce se îndepărta de tren ca să se alăture celorlalți, a văzut o femeie care ținea doi copii de mână. Un tată și-a strâns de braț fiul care trebuie să fi avut doisprezece sau treisprezece ani.

Hans era pe cale să se întoarcă înapoi când dintr-odată s-a blocat.

A simțit că i se taie respirația și mâinile i s-au încleștat pe frâie.

– În această după-amiază..., tocmai striga *oberst* Reithmann în microfon, vă veți odihni și le veți scrie familiilor voastre, prietenilor sau oricui veți dori. Dar va trebui să scrieți în germană, pentru că trebuie să știm bine ce vom trimite prin poștă. Le puteți scrie că ați ajuns într-un loc sigur, că sunteți în siguranță și că nu sunteți răniți.

Unii dintre evrei au izbucnit în lacrimi de mulțumire. Alții au aplaudat, alții au răsuflat ușurați.

Hans abia i-a văzut: toată atenția lui era absorbită de ceea ce privea.

„Hanne", a șoptit necrezând ochilor.

Fiica lui era în picioare, pe marginea vagonului de marfă, palidă și extenuată. Pe capul ras mai rămăsese doar o șuviță din superbul ei păr creț și blond.

Nu plângea, nu aplauda și nu suspina. Privea în jur cu superbii ei ochi albaștri, uriași ca și cerul de deasupra lagărului.

„Hanne“, a șoptit din nou necrezând ochilor.

Fiica lui a întins brațele spre o femeie cu ochi obosiți care-i zâmbea și care a luat-o din vagon. Apoi, ținând-o de mână, s-a alăturat celorlalți.

Hans a sărit de pe cal și a făcut câțiva pași spre ele. În acea clipă Hanne a ridicat ochii spre el.

– Hanne! a spus el, cu ochii plini de lacrimi.

– Haide! Toți odată! a ordonat Reithmann. Urmați-l pe maiorul Vossel!

– Hanne, tati e aici! a spus Hans întinzând mâna, dar fetița s-a retras speriată și, lipindu-se de femeia care o însoțea, l-a privit de parcă nu l-ar fi recunoscut, de parcă...

Cu o strângere de inimă, Hans a înțeles brusc.

Aceea nu era Hanne. Nu era fiica lui.

Valurile de speranță și de bucurie care-l cuprinseseră erau vecine cu nebunia; ar fi trebuit să-și dea seama imediat. Cu toate astea... atunci când fetița l-a privit din nou, de data asta cu ochi curioși, în timp ce femeia o trăgea de acolo, a simțit cum îl inundă din nou un val de uimire care l-a lăsat amețit.

S-a scuturat imediat, amintindu-și încotro se îndreptau evreii.

Încotro se îndrepta inclusiv acea fetiță cu ochii atât de asemănători cu ochii fiicei sale.

3.

După cină, Schmidt a mers să ridice scrisorile prizonierilor.

Când a revenit la popotă, *hauptmannul* Hoffmann deschisese deja o sticlă de tărie și ofițerii își pregătiseră paharele pentru un prim rând pe masa debarasată.

Hans stătea răvășit, cu inima zvâcnindu-i, gândindu-se la acea fetiță cu ochii Hannei.

„Nu e ea“, își repetase încontinuu, încercând să se convingă, dar inima părea să nu-l asculte.

– Sunt toate aici, a pufnit Schmidt trântind sacul pe un scaun. Unii dintre ei au scris chiar patru sau cinci... ei chiar cred că o să le trimitem!

– Răstoarnă-le pe masă! i-a ordonat Reithmann lovindu-și coapsele cu palmele.

Apoi și-a șters buzele cu șervetul și s-a ridicat în picioare. Nu avea să rămână cu ofițerii după masa de seară; nu o făcea niciodată. Recitea *Edda* și, după cum îi plăcea să spună mereu, în lagăr era atâta carne stricată, încât avea nevoie să-și înnobileze sufletul cu ceva cu adevărat frumos cum numai faptele divinităților nordice puteau fi.

– Distrați-vă, domnilor! i-a salutat. Mâine vom începe să ne descotorosim de încărcătura grea pe care am primit-o azi.

Vossel l-a salutat pocnind din călcâie și a fost primul care a atacat mormanul de hârtii împrăștiate printre pahare:

– Ia să vedem ce avem noi aici.

– Ia auziți aici! Hoffmann deschisese o scrisoare împăturită cu grijă în trei și a citit maimuțărindu-se, cu o voce miorlăită: „Suntem în siguranță, iubirea mea. Suntem în lagărul de la Sobibòr, dar în curând vom pleca...“

– Sigur că da, a comentat Vossel. Pe lumea cealaltă.

Au izbucnit cu toții în râs.

– Mai ia una! a spus cineva.

A urmat o învălmășeală de mâini care mișunau printre hârtii, care pe Hans l-a dus cu gândul la o cocină de porci. Cu toate astea, a întins mâna și a luat și el una.

„Ajută-mă să o găsesc, s-a rugat fără să știe exact cui. Ajută-mă să găsesc scrisoarea Hannei.“

– Ăsta ne blestemă, ia auziți! Hoffmann dădu pe gât un pahar de tărie și-și îndreptă spatele: „fie ca asupra acestor naziști să se abată judecata lui Dumnezeu și să-i condamne...“ Jidan nenorocit! Ar merita să mă duc după el.

– Haide, mai ia una.

Au continuat așa până în toiul nopții, deschizând scrisori, citind pasaje din ele, pentru ca mai apoi să le mototolească și să le arunce în foc.

– Finalul pe care-l merită, a comentat cineva privind cum hârtia se chircea și se transforma în cenușă.

Hans a citit zeci de povești cutremurătoare de familie, încercând să nu-i lase pe ceilalți să-i ghicească dezgustul. Nu a găsit nimic care să fi avut legătură cu micuța Hanne din tren. Cu cât căuta mai mult, cu atât nu găsea nimic. Și cu cât nu găsea nimic, cu atât mai puternic devenea gândul care-i șoptea în ureche că Hanne avea să moară din nou, făcută scrum precum scrisorile aruncate în flăcări.

– „Leah și cu mine suntem în acest lagăr din cauza ta, nenorocitule“, a citit Vossel. Ia fiți atenți, pentru că povestea devine interesantă: „De ce ți-ai denunțat soția și fiica? O fetiță de opt ani? Sper să-ți fie scoși ochii!“

„O fetiță de opt ani.“

Auzind acele vorbe, Hans și-a ținut respirația.

– Hei, asta are sângele fierbinte! a spus Hoffmann râzând.

Hans s-a aplecat în față. Și atunci când Hoffmann s-a împins cu cotul de masă pentru a-i arăta maiorului o altă misivă plină de speranță de luat în derâdere, Hans a înșfăcat scrisoarea pe care Vossel o lăsase din mână și a ascuns-o în mâneca uniformei, astfel încât să nu ajungă în flăcări.

A avut impresia că și-a ținut respirația până ce Hoffmann a dat pe gât ultimul pahar de tărie și *hauptmannul* a hotărât că venise momentul ca toată lumea să se retragă.

4.

Deren,

Nu știu dacă mai ești în viață, dar mă rog la Dumnezeu ca tu să plătești deja pentru greșelile tale. Ne-au pus să scriem scrisori aici, în lagărul din Sobibòr și sper din tot sufletul că te vor găsi! Leah și cu mine suntem în lagărul ăsta din cauza ta, nenorocitule! De ce le-ai denunțat pe soția și pe fiica ta? O fetiță de opt ani? Încă nu-mi vine să cred că m-ai denunțat ca fiind evreică. Și că ai dat-o pe mâna lor pe Leah, fată de evreică... și de ce? Ești arian, Deren?

Știi că întreabă de tine? În fiecare zi mă întreabă când o să vină tatăl ei să o salveze din mâinile soldaților. Sper să-ți fie scoși ochii!

Poate că eu nu voi mai ieși niciodată din acest lagăr, dar sper ca această scrisoare să ajungă la tine și să te blesteme cu puterea cuvintelor scrise aici.

Selma Cohen

Evreică, și sunt mândră că sunt așa, arian nenorocit.

5.

Așezat la lumina slabă a lămpii, Hans a citit și recitit de mai multe ori scrisoarea Selmei Cohen, amintindu-și de femeia pe care o văzuse lângă șine. Și-a imaginat-o cu părul lung, cu cărare pe mijloc și ondulat pe umeri, obrajii mai plinuți și buzele roșii. Și-a imaginat-o râzând și plimbându-se alături de Deren, un bărbat fără chip care nu o privea și nu râdea.

Și pe Hanne, micuța Hanne din Sobibòr, care se numea Leah. Presupunând că într-adevăr despre ea era vorba.

Pe spatele scrisorii fetița scrisese cu o caligrafie rotundă și adorabilă: „Tati, ajută-mă, mi-e scârbă de naziști". „Mi-e scârbă" fusese șters cu mai multe linii apăsate, probabil de către mama ei. „Mi-e frică", scrisese dedesubt.

Și încercase să orneze scrisoarea, de jur împrejurul marginilor, cu desene de pești, păsări și flori atât de frumoase încât era o bucurie să le privești.

Pentru prima dată de când Hanne murise, Hans a reușit să plângă pentru ea.

6.

– Tati?

Hans a tras puternic de frâiele armăsarului și acesta a lovit nervos din copite pe drumul de pământ.

S-a întors și a văzut-o pe fiica lui, în picioare, în mijlocul aleii care ducea la Sectorul III, la Tub și la vagoanele de gazare.

– Hanne?

Micuța lui umbla desculță, fără nimic care să-i protejeze piciorușele de pietrele de pe drum. Foarte slabă, își lipea brațele de trup, iar cămășuța de noapte flutura în jurul trupului ei precum o velă în mijlocul furtunii.

– Tati, ajută-mă, a murmurat în aerul din care ningea cu cenușă. Mi-e scârbă de naziști.

Hans ar fi vrut să coboare de pe cal, să alerge la ea, să o ia în brațe și să fugă spre poarta principală și mai departe, în pădure.

Nu aveau să-l mai vadă niciodată, nu aveau să-l găsească niciodată, aveau să uite de el. Și de Hanne.

Dar a rămas în șa.

– Nu pot, a gemut în timp ce un hău i se căsca în piept. Eu sunt unul dintre ei...

A privit-o cum se topește în cenușă, tot mai subțire, tot mai transparentă. Singurul lucru care a mai rămas din ea au fost ochii albaștri, enormi, care continuau să-l implore să o ajute.

7.

S-a trezit brusc.

Nu era călare, ci încă aşezat la masa lui, cu capul sprijinit pe brațe, peste scrisoare.

Soarele răsărise de puțin timp şi razele care pătrundeau prin fereastră îi răneau ochii.

A ridicat foaia, încercând să gonească imaginea fiicei lui care-şi zgâria picioruşele şi care se dezintegra în vânt. A recitit acele câteva rânduri, avea gura păstoasă.

„Tati, ajută-mă..."

A respirat adânc, a băgat scrisoarea sub saltea şi a ieşit în grabă.

Capitolul 12

1.

– Avem vreun tăietor de lemne? a întrebat Vossel umblând printre evreii adunați în piața din Sectorul II. Sau zugravi?

Negăsind ce căuta, îi alegea pe cei mai voinici, cei pe care nu-i dărâmase încă munca în lagărul de la Westerbrock.

Hans s-a îndreptat spre latura opusă, cu privirea în pământ. S-a concentrat pe ritmul propriilor pași pentru a nu-și trăda emoțiile și nevoia de a se grăbi, care-i crescuseră în suflet.

„Nu vei ajunge niciodată în timp util", vocea care-i răsuna în minte nu-i era de niciun ajutor.

Femeile și cei câțiva copii erau cu toții în rândurile din spate, strânși unii într-alții, extenuați.

Hans a ocolit spațiul căutând-o din priviri pe fetița cu cap de porumbiță. A zărit-o agățată de mama ei. Avea ochii albaștri mult prea mari și mult prea plini de spaimă.

Și-a înăbușit un oftat de ușurare, dar foarte rapid a fost cuprins de groază.

„Oare ce fac?", s-a întrebat. Nu avea niciun sens pentru că acea fetiță nu era Hanne. Nu era mai mult decât porumbeii amorțiți din voliera lui Reithmann sau păpușa pe care o ținea lângă pat, singura lui amintire de la fiica sa. Atunci de ce se grăbea așa să o salveze pe micuța evreică? De ce simțea că, dacă el nu ar fi salvat-o pe acea ființă care tremura de spaimă, Hanne ar fi murit din nou?

– Tu..., i-a şoptit femeii pe măsură ce se apropia, tu eşti Selma Cohen?

Ea l-a privit cu groază în ochi, strângând-o protector pe fetiță. Ceilalți evrei se dăduseră un pas în spate, lăsând un gol în jurul ei.

– Eşti Selma Cohen? a întrebat-o din nou, privind agitat spre Vossel și Hoffmann, care continuau să-i inventarieze pe bărbații mai puternici.

Femeia l-a privit cu ochi goi. Avea un chip ascuțit și buzele palide. Cândva trebuie să fi fost la fel de frumoasă ca Ingrid.

– Da..., a răspuns într-un final, cu un geamăt asemănător cu un scheunat.

Hans a simțit inima spărgându-i pieptul; era obligatoriu să se grăbească. Erau prea expuşi... dacă Vossel ar fi observat ce face?

– Știi să coşi? a întrebat-o. Ai fost croitoreasă?

Selma Cohen a clătinat din cap nedumerită.

– Nu, eu am fost secretară. Scriam la mașină.

Hans a bruscat-o pentru că Vossel și Hoffman tocmai treceau pe lângă ei. L-a văzut pe *hauptmann* apucându-l de guler pe un bărbat, smulgându-l departe de copilul pe care-l strângea la piept.

– Sunt bucătar, s-a bâlbâit amărâtul. Mă numesc Jacob şi sunt un bun bucătar. Dan este fiul meu și mă ajută în bucătărie.

Hoffmann a dat din cap mulțumit și i-a apucat de umeri pe Jacob și pe fiul lui.

– Câți ani are?

– Doisprezece, domnule. Dar e priceput, foarte priceput.

– În regulă. Avem nevoie de un bucătar bun.

Hans a privit în jur. Trupele SS patrulau călare în piață și *oberst* Reithmann era închis în locuința lui. Vossel adunase o mână de evrei mai puternici și cu greu avea să mai găsească alții.

– Trebuie să spui că eşti croitoreasă, i-a şoptit Hans Selmei la ureche. Că degetele subțiri ale fiicei tale sunt perfecte pentru cusăturile fine și că ajutorul ei este indispensabil pentru munca ta.

Femeia l-a privit surprinsă, dar cu o licărire de speranță în privire pe care el a încercat să o încurajeze făcându-i un semn discret.

Când Hoffmann a întrebat cine avea să-i conducă la locurile lor pe evreii aleși, Hans a înșfăcat-o pe Selma Cohen de braț și a făcut-o să-l urmeze.

– Mă ocup eu, a spus.

Hoffmann l-a privit surprins, apoi a aruncat o privire spre Selma și spre fiica ei, care erau la un pas în spatele lui.

– Ce-i cu alea două? a întrebat.

Hans a încercat să pară hotărât.

– Am nevoie de o croitoreasă. Pentru hainele comandantului Reithmann și ale celorlalți ofițeri.

Hoffmann a ridicat din umeri, făcându-i semn să meargă.

Hans le-a împins pe Selma Cohen și pe fiica ei în grupul de bărbați aleși de Vossel, între bucătar și fiul lui, apoi le-a ordonat soldaților care-i escortau să-i ducă pe drumul ce purta la ateliere, departe de piață, în direcția opusă Tubului.

Nu s-a întors ca să verifice dacă Vossel sau Hoffmann îl priveau.

2.

În timp ce mergeau spre barăci, după ce-i lăsaseră pe bărbații aleși de Vossel în grija celor care aveau să se ocupe de ei, Hans a încercat să-și dea seama dacă-l supraveghea cineva. Avea senzația ciudată că cineva îl urmărește și asta îi provoca o ușoară greață. Era o greață izvorâtă din teamă. Știa asta.

– Ce... ce se întâmplă acum? a murmurat de lângă el Selma Cohen, cu un fir de voce. Nu mai plecăm?

Lui Hans i-a luat câteva secunde bune să înțeleagă ce-l întreba.

S-a oprit și a privit în jur, apoi a apucat-o pe femeie de un braț și a târât-o în spatele unei barăci. Ea se ținea agățată cu disperare de fiica ei, de parcă s-ar fi temut că îi putea fi luată în orice moment.

– Nimeni nu o să plece din lagărul acesta, i-a spus încercând să se arate sincer și deschis în fața privirii ei chinuite. Toate persoanele care erau cu tine în piață o să moară. Mai puțin bărbații aleși pentru muncile grele. Și mai puțin tu și fiica ta.

Selma a strâns-o la piept pe micuța care stătea nemișcată și-l avea o privire mai degrabă curioasă decât speriată.

– Dar soldatul ăla a spus...

– Selma, ascultă-mă! a întrerupt-o Hans. Știa că nu aveau mult timp – dacă i-ar fi văzut cineva, ar fi devenit suspicios. Dacă tu și fiica ta vreți să trăiți, trebuie să faceți cum vă spun eu.

Câteva clipe lungi, Selma l-a privit de parcă nu l-ar fi văzut.

Hans a avut impresia că revede chipul lui Ingrid în penumbra salonului. Felul în care-l privise soția lui. De parcă ar fi căutat ceva ce nu reușea să găsească și pentru asta îi cerea lui ajutorul.

– Bărbații pe care i-am luat din piață, a continuat Hans, i-ai văzut? I-am dus la barăci ca să se pregătească de lucru.

Ea a dat ușor din cap.

– Pe bucătar și pe fiul lui, reluă Hans, i-am dus la bucătărie. Ai văzut?

Slavă Domnului, ea a dat din cap în sens afirmativ. Își strânsese și mai tare brațele în jurul fetiței și îl privea cu atenție. Îl asculta și înțelegea ceea ce el încerca să-i spună.

– Ne-ai spus să învățăm, a șoptit micuța Hanne. Pentru că dacă vom învăța, vom trăi.

După ce a privit-o scurt pe Selma, Hans s-a aplecat, cu inima în gât.

Pentru o clipă fără sfârșit, a avut senzația că fiica lui se întorsese la el. Apoi s-a scuturat cu o sfâșiere dureroasă, pentru că știa care era riscul.

– Ești o fetiță inteligentă, i-a spus, după care s-a ridicat și i-a vorbit mamei. Încercați să învățați repede pentru că este singurul mod

prin care puteți rămâne în viață. A așteptat un semn din partea acelei femei extenuate și terorizate că a înțeles, apoi, când l-a primit, a respirat adânc. Acum o să vă duc la spălătorie. Voi fi dur cu voi și va trebui să faceți ceea ce vă spun, fără să vorbiți neîntrebate. A privit-o din nou pe fetiță. Ai înțeles, Hanne?

Micuța l-a privit fix în ochi.

– Am înțeles, a răspuns, apoi a adăugat, în timp ce Hans clipea perplex: Dar eu mă numesc Leah.

Capitolul 13

1.

În acea după-amiază, vagoanele de gazare au fost repuse în funcțiune.

Evreilor olandezi li s-a tăiat părul, apoi li s-a cerut să se dezbrace, rămânând goi pe pietrișul tăios. Drumurile morții au reînceput sub un soare auriu care nu avea mai multă milă față de prizonieri decât avusese primăvara din Osnabrück față de Hanne.

Din când în când, Hans trebuia să-i privească, mergând călare pe armăsarul său, urmându-i până ce intrau în Tub. Spre norocul lui, nu i se ceruse să-i urmeze de-a lungul pasajului din ramuri de pin și sârmă ghimpată, până la intrarea în camerele de gazare.

Dar putea să și-i imagineze, acele corpuri despuiate de haine și de identitate, care se înghesuiau în vagoanele îngropate, care respirau gaz negru până ce cădeau la pământ și nu se mai ridicau. Îi putea vedea cum deveneau cifre pe documentele pe care el avea să le semneze, să le ștampileze și să le trimită la Berlin. Aia era sarcina lui și o desfășura în liniște, cu mare precizie.

Noaptea, când îl chinuia gândul la ce s-ar fi putut întâmpla dacă Leah și mama ei nu ar fi putut să se prefacă în continuare, auzea în aer muzica unei viori.

Asculta și și-l imagina pe *oberstul* Reithmann trecând arcușul nu peste instrument, ci peste nervii propriului braț, scoțând o muzică a morții pe notele căreia toți cei din lagăr trebuiau să danseze.

Nu privea niciodată dincolo de fereastră. Dacă şi-ar fi ridicat privirea spre Sectorul II, ar fi văzut mantia de stele luminată de o strălucire aurie care se răspândea pe tot cerul.

Erau cuptoarele aprinse în care ardeau trupurile neînsufleţite.

2.

– Astăzi am eliminat două sute, a spus Vossel la masă, cu o expresie veselă. Mâine încă două sute. Am putea să ne mişcăm şi mai rapid, dar i-am termina mult prea repede.

Hans privea în farfurie încercând să nu asculte. Nu voia să audă râsetele celorlalţi ofiţeri, comentariile lor lipsite de orice fel de milă. Încerca să se gândească numai la faptul că Leah nu avea să se alăture turmei de morţi în mişcare, că era în siguranţă alături de mama ei la spălătorie.

– Astfel de lucruri trebuie făcute încet şi bine, domnule maior, a intervenit Reithmann. Avea un zâmbet mulţumit, admirând carnea pe care o străpunsese cu furculiţa. E bun noul bucătar, nu vi se pare?

Hans a îndepărtat farfuria.

– Mă duc să verific atelierele, înainte să intru în tură, a spus, fără ca cineva să-l fi ascultat.

3.

– În picioare! a lătrat supraveghetoarei ucrainence când l-a văzut intrând.

Femeile, adunate în jurul lungilor mese negricioase şi în jurul lavoarelor, au executat ordinul de parcă ar fi fost o singură fiinţă. Au sărit în picioare, îndreptându-şi spatele, ridicându-se de pe scaune, cele care se ocupau de cusut, sau scoţându-şi mâinile înroşite din rufele puse la înmuiat.

Niciuna dintre ele nu a ridicat privirea, ci au rămas toate nemișcate cu capul în pământ.

– Domnule locotenent Heigel!

Supraveghetoarea a pocnit din călcâie, executând un salut militar atât de perfect încât părea o parodie.

El nu a făcut altceva decât să le spună femeilor să revină la treabă, înaintând printre croitorese și spălătorese.

Peste tot era plin de rufe ude, fără culoare, ca hainele purtate prea mult timp, de culoarea salopetelor de lucru și de culoarea prafului. Pe mese erau adunate hainele prizonierilor trimiși la camerele de gazare și uniformele soldaților care trebuiau peticite.

– Este totul în ordine aici?

S-a oprit și umbra lui s-a proiectat asupra unei femei. Aplecată peste masă, nu i se vedea decât creștetul capului ras, gâtul subțire și lipsit de apărare și umerii ascuțiți. Însă el a recunoscut-o. O puseseră să remaieze ciorapi deja peticiți de mai multe ori, probabil pentru că nu prea se pricepea la altceva.

De lângă ea, cocoțată pe un scaun, Hanne îl privea.

„Nu este Hanne... Numele ei este Leah... "

Fetița lucra pe o ciupercuță din lemn pe care fusese așezat un ciorap închis la culoare, astfel încât să fie mai ușor de remaiat. Degetele ei micuțe străpungeau stofa cu un ac ascuțit.

– Totul în ordine, domnule! a exclamat supraveghetoarea și a rămas în picioare privindu-l, împreună cu celelalte femei tăcute și nemișcate.

– Foarte bine, a spus Hans. Ai grijă ca lucrurile să meargă tot așa și ca munca să nu se întrerupă niciodată.

– Munca ne face liberi, se auzi vocea lui Vossel din spatele lui, ceea ce l-a făcut să-i înghețe șira spinării. Nu zic așa cei de la Berlin?

Hans s-a întors spre ușă. Maiorul Vossel intrase arogant, cu mersul unui lup la vânătoare. Oare făcea un tur de control și el? Sau îl urmărise când se ridicase de la masă, adulmecându-l ca pe o pradă?

– Am trecut să-ți las niște documente la birou, dar Schmidt mi-a spus că ai venit aici. Vossel s-a apropiat privindu-l cu un aer cercetător. Ce faci aici?

Hans a privit cu atenție expresia maiorului, încercând să-și dea seama dacă voia ceva de la el sau dacă pur și simplu avea chef să-l zgândăre. Nu a putut citi nimic în acei ochi de gheață.

– Am nevoie să-mi fie remaiați ciorapii, a răspuns el. Tocmai mă hotăram de către cine.

Vossel a afișat un zâmbet strâmb.

– Atunci, permite-mi să te ajut eu să alegi.

S-a întins ca să privească în spatele lui, examinând-o cu privirea pe Selma Cohen.

– Este câte una aici care ar merita ceva mai mult decât să remaieze niște ciorapi găuriți, a continuat el amuzat. Și alta pe care am putea să o trimitem în Tub... Ce părere ai? Fetița aia, de exemplu. Avem deja un mucos la bucătărie; aici nu e grădiniță.

Hans a simțit că îngheață. Și-a mascat spaima luându-i scaunul uneia dintre croitoresele rămase în picioare, care tremura cu capul îndesat între umeri. A luat loc, cu mișcări calculate, încercând să ascundă faptul că-i tremurau mâinile. Și-a scos cizmele.

În contrast cu calmul pe care încerca să-l imprime mișcărilor, mintea lui alerga în căutarea unei soluții. I-a venit în minte una disperată, în timp ce sfâșia cu unghia țesătura pentru a găuri șoseta.

– De ce să facem risipă de resurse? a spus, scoțându-și șoseta. A ținut-o o vreme ridicată în fața maiorului și a Selmei Cohen, care ridicase privirea terorizată. Degetele copiilor sunt perfecte pentru treburile fine.

Și-a scos și cealaltă șosetă, rămânând desculț pe podea. Și, de astă dată intenționat, pentru ca și Vossel să se poată bucura de spectacol, a sfâșiat țesătura, cu un zgomot terorizant care a umplut liniștea din baracă.

A rânjit forțat, sperând să fie convingător, apoi a aruncat ciorapii către Leah, care, surprinsă, a scăpat ciupercuța de remaiat.

– Hai să vedem dacă ai dreptate, a izbucnit Vossel într-un râs care i-a deformat chipul, arătându-l drept cine era cu adevărat. Să vedem, a fost el de acord. Dacă o să facă o treabă bună o să-i dau și ciorapii mei!

4.

– De ce ne ajuți? l-a întrebat Selma Cohen, plină de transpirație, îmbrăcată în salopeta de lucru, în timp ce întindea ciorapii la uscat pe sârma din spatele spălătoriei.

Fiica ei îi ținea coșul cu rufe, în picioare, în soarele verii. Îi cususe șosetele cum putuse ea mai bine, făcând cusături prea mari și prea dezordonate, dar el se declarase mulțumit și, ca să mai aibă de ce să se amuze la popotă, inclusiv Hoffmann și ceilalți își duseseră ciorapii la remaiat fetiței din Sobibòr.

– De ce ne protejezi?

Hans nu răspundea niciodată.

Își făcuse un obicei din a trece pe la ateliere în fiecare dimineață, când știa că Vossel era deja la lucru. În felul ăsta se asigura că fetița și mama ei lucrau în continuare, că ochii Hannei... „nu, ai lui Leah, Leah...“, îl priveau în tăcere și căuta în ei seninătate și putere. Nu putea decât să treacă dincolo de rufele întinse la uscat fără să spună o vorbă, în mijlocul mirosurilor pădurii care încercau cu greu să acopere duhoarea de cenușă și de gaze de eșapament, de carne arsă din Sectorul III. Nu putea decât să încerce să explice din priviri o veche înțelegere, încălcată de porumbeii de sub streașina casei sale și de o primăvară care-l lăsase complet orfan, dar nu era sigur că Selma l-ar fi înțeles. Nici el nu-și putea explica cum reușise Hanne să revină la viață pentru a-i salva lui viața. Dar era bine așa.

Scumpa mea Ingrid, scria în fiecare seară. Se așeza în fotoliu pentru a povesti tot ce-i umplea sufletul, apoi ardea scrisorile și scria altele pline de nimic.

Capitolul 14

1.

Vara se prelungise într-un iulie de moarte.

Hans nu primise răspunsuri de la Ingrid, deşi îi scrisese în fiecare zi. În schimb, de la Berlin sosiseră ordine clare.

„Cum merg operaţiunile?" fusese întrebarea adresată de *oberst* Reithmann. Aşezat la biroul lui, îi lăsase pe subofiţeri şi pe gardienii ucraineni să menţină ordinea în lagăr şi-i adunase în biroul său pe toţi ofiţerii din lagăr: nouă SS, printre care şi maiorul Vossel impecabil în faţa lui.

– Mai avem o ultimă încărcătură de rezolvat, a răspuns maiorul mulţumit. După asta am scăpat de toţi olandezii. A făcut o pauză. Mai puţin de cei pe care i-am trimis la muncile câmpului.

I-a aruncat o privire lui Hans, care a continuat să-l privească fix pe Reithmann.

– Trebuie să scăpăm şi de ei? a întrebat maiorul.

– Lasă-i, Vossel, a făcut Reithmann un gest indiferent cu mâna, continuând să răsfoiască hârtiile venite de la Berlin. În curând vom avea de gestionat atâtea transporturi că o să fim depăşiţi. Avem nevoie de ajutor.

– Ce se întâmplă, domnule? a întrebat Hoffmann încruntat. De ce atâtea transporturi?

– Himmler vrea ca rolul nostru să se schimbe, a explicat Reithmann, fluturând hârtiile.

Hans a remarcat că erau niște planuri ale lagărului care aveau notate niște cote și niște notițe în jurul perimetrelor și al sectoarelor, dar nu a reușit să vadă mare lucru.

– Lagărul trebuie mărit, le-a spus superiorul lor. Trebuie să-l facem mai mare și, mai ales, mai încăpător. Ceea ce înseamnă mai multe barăci și mai multe controale în Sectorul II.

Vossel a părut că și-a pierdut calmul obișnuit:

– De ce să mărim numărul de barăci? a întrebat. De ce, dacă tot trebuie să-i eliminăm?

– *Heer* este cea mai bună armată din istorie, dar este implicată pe mai multe fronturi, iar războiul se apropie de un punct decisiv, l-a întrerupt Reithmann pe un ton grav. Luptăm împotriva Armatei Roșii, nu departe de aici. Trebuie să fim pregătiți să primim prizonieri și din rândul partizanilor sau al mișcării de rezistență din Est.

Înainte ca să poată spune cineva ceva, a deschis una dintre hărți, astfel încât regiunea Sobibòrului să poată fi văzută de toată lumea, apoi și-a plimbat degetul de-a lungul zidurilor.

– Himmler vrea ca zona să fie protejată, înconjurând-o cu un câmp minat.

Hans l-a privit surprins:

– Mine în jurul lagărului?

– Exact! a spus Reithmann. Ar fi mai bine să ne apucăm de treabă, pentru că trebuie să defrișăm o parte din pădure ca să avem mai mult spațiu.

Nici Vossel nu părea binedispus, dar Hans se îndoia că asta era din cauză că trebuia să se apuce de plantat mine de parcă ar fi fost cartofi. Cel mai tare trebuie să-l fi deranjat ideea de a-i primi pe prizonierii supraviețuitori din măcelul acelor zile.

– Când începem? a întrebat Hoffmann.

– Imediat. *Oberstul* a ridicat capul. Puteți pleca. Heigel, tu rămâi pentru că trebuie să pregătesc niște documente de trimis la Berlin.

Hans a rămas pe loc în vreme ce ceilalți ieșeau, apoi, încercând să nu se gândească la ce avea să însemne să aibă un câmp minat în jurul

Sobibòrului, a rămas să lucreze cu Reithmann întreaga după-amiază, aplecat deasupra hârtiilor, fără să poată vedea prin fereastră altceva în afară de răzoarele înflorite din *Vorlager.*

2.

Selma s-a aplecat din nou deasupra lavoarului, alături de celelalte femei. Era mai simplu să spele decât să coasă, chiar dacă pielea mâinilor se încrețea și risca să se crape.

– Mami, parcă ești un pește, șușotea Leah din când în când. Urcată pe o găleată răsturnată, își întindea mânuțele încercând să le prindă pe ale ei printre hainele soldaților. Ca peștii din fântâni.

– Ne mai lipsesc doar branhiile, a pufnit una dintre femei, cufundându-și brațele în apă până la cot. A început să frământe hainele cu furia pe care ar fi vrut să le-o arate proprietarilor lor.

Selma a încercat să-i zâmbească fiicei ei, simțind cum buzele îi crapă în multe fisuri mici și dureroase. A lovit-o pe Leah cu șoldul și i-a cântat în șoaptă, pentru că-i plăcea să o vadă râzând.

– Era odată un peștișor roșu…, a început, care înota liniștit în mare, când i-a apărut în față un pește mare...

Ușa barăcii s-a dat de perete cu atâta forță că o făcu să tresară. Femeia de lângă ea a sărit în sus de spaimă, apoi s-a răsucit ca să privească, cu brațele șiroind de apă strânse la piept.

Neamțul care intrase acum nu era cel care venea în fiecare dimineață și pe care Selma îl aștepta. Nu era soldatul cu chipul umbrit și ochii triști în care învățase să aibă încredere. Era celălalt. Ofițerul atât de frumos încât părea monstruos, și care zâmbea ca moartea.

Strângând cu mâinile marginea lavoarului a căutat privirea lui Leah pentru a-i spune să nu scoată niciun zgomot, după cum se înțeleseseră. Trebuia să se facă mică și să nu atragă atenția.

Prea târziu.

Înaintând printre suspinele colegelor, îngerul morții a apucat-o pe Leah de guler, de parcă ar fi fost un pui de pisică.

Leah privea în podea, rigidă și ușoară precum o păpușă în mâna nazistului, care o privea cu zâmbetul nemilos al unui prădător.

– Mama ta cântă frumos, i-a spus cu viclenie. Să-i spunem să mai cânte, vrei?

Fără să-și piardă zâmbetul și-a pironit privirea în ochii Selmei.

– Haide! a îndemnat-o. Continuă!

Selma a strâns pumnii, privind-o pe Leah. Ofițerul o legăna în aer cu o singură mână fără vreun efort aparent.

„Nu plânge, te rog. Nu plânge, iubirea mea, nu plânge..."

– În curând trebuie să trimit ultima încărcătură de rahat olandez la vagoane, a șuierat îngerul morții râzând. Cântă sau tot acolo veți ajunge și tu, și peștișorul ăsta roșu.

Selmei i-a venit să moară. A văzut privirile pline de oroare ale celorlalte femei și a realizat că nazistul nu avea să mai aștepte mult.

Frământând în pumni salopeta de lucru pentru a-și face curaj, a încercat să cânte fără ca vocea să pară un sughițat sugrumat.

– A fost odată un peștișor... roșu... care înota liniștit în mare...

– Nu asta! a lătrat ofițerul. Chipul i s-a deformat într-o strâmbătură demonică. Și nu așa. Urcă-te pe masă. Ești frumoasă. Lasă-te admirată!

– Eu..., a încercat să spună Selma confuză.

– Urcă-te pe masă! a spus din nou nazistul mângâind chipul lui Leah. Apoi, dintr-odată, chipul lui a căpătat o expresie dură și i-a strivit obrăjorii slabi. Urcă-te sau peștișorul ăsta sfârșește prost.

Supraveghetoarea ucraineană, care până atunci asistase la scenă în tăcere, s-a întins ca să dea la o parte rufele de pe masa uriașă, apoi i-a întins un scaun pe care să se urce. O făcuse, cel mai probabil, pentru a o ajuta, dar Selma a urât-o.

– *Lili Marleen*, a spus ofițerul cu voce tărăgănată, aproape visătoare. Sigur ai auzit de *Lili Marleen*. Ador melodia aia. Cânt-o.

Urcată pe masă, Selma a privit în față, dincolo de ușa rămasă deschisă. I s-a părut extrem de îndepărtată – un dreptunghi de lumină la o distanță infinită de infernul în care ea și Leah fuseseră înghițite.

– Vrem să ne întâlnim din nou acolo, a început ea să cânte. Știa că vocea-i tremură într-un mod teribil. Vrem să ne întâlnim din nou acolo în lumina felinarului, ca pe vremuri, Lili Marleen. Ca pe vremuri, Lili Marleen...

– Mai tare! Răgetul nazistului s-a transformat într-un râs care a făcut-o pe Leah să sughită. Cântă!

Selma a închis ochii. Încăperea spălătoriei începuse să se învârtă.

– Așa ne-am luat rămas-bun, a continuat. Dar sărise o strofă, poate două. Ura acea melodie, îi dăduse mereu o senzație de melancolie stupidă.

– Am spus mai tare!

– „...dar aş fi vrut să vin cu tine, a strigat. Cu tine, Lili Marleen. Cu tine, Lili Marleen!"

A căzut în genunchi într-un vârtej care i-a blocat vocea și respirația. Tuși. Dădu jos o uniformă de pe masă. O auzi pe Leah plângând.

– Mi-e scârbă de tine, a spus îngerul întunecat, privind-o plin de dezgust.

– Te rog, a murmurat Selma, neştiind de unde izvorâse acel curaj de a-i vorbi acelui monstru. Las-o pe fata mea... ia-mă pe mine...

Îngerul morții a privit-o o clipă cu un aer surprins. Apoi a reînceput să râdă.

3.

Nazistul le-a târât afară, printre barăci şi abia atunci a lăsat-o jos pe Leah. Apoi, ignorând fetița, a împins-o pe Selma izbind-o de un perete. Cutia toracică s-a golit de aer cu un șuierat la impactul cu

zidul. De undeva se auzeau cântând păsările pădurii, indiferente la moartea din Sobibòr, la gura infernului în care demonii îmbrăcați în negru aruncau sufletele nevinovate.

– Și ce anume ar trebui să iau de la tine? a întrebat-o el, plimbându-și mâna pe sternul găurit, între sânii goliți de volum. Ești numai piele și os.

Selma a ridicat ochii spre chipul demonului. I-a privit buzele strânse într-o grimasă.

– Cum arăți pe sub zdrențele astea? a întrebat-o el la ureche, așezându-și buzele băloase pe gâtul ei. Mai e ceva carne sau numai gunoi? Arată-mi!

A simțit cum îi deschide cu mâna salopeta de lucru, expunând trupul ei devastat de detenție vântului de vară.

Încercând să-și controleze spaima, Selma a privit-o pe Leah.

Nu mai plângea. Ochii ei erau prea mari, prea albaștri, prea goi. A încercat să-i zâmbească, să o liniștească, în timp ce desfăcea picioarele lăsându-l pe demon să privească, să atingă și să ia orice voia.

„Doar să ne lase în viață", s-a gândit, încercând să-i transmită asta și fiicei ei, sperând ca aceasta să nu înțeleagă pe deplin ceea ce-i făcea acel bărbat.

Atunci când demonul a pătruns-o, brutal, a simțit o durere surdă, care s-a transformat într-un acces de greață din capul pieptului. Avea senzația că o despică cu un cuțit.

„Nu privi, iubirea mea, s-a gândit, vorbindu-i fiicei ei cu ochii plini de lacrimi. Nu plânge, nu privi, fii invizibilă."

– La naiba! a izbucnit îngerul morții, ieșind din ea cu un sunet obscen. Nu ești bună nici de asta.

A prins-o de guler și a târât-o goală în mijlocul drumului.

Leah a început să țipe și să-i lovească picioarele cu pumnii ei micuți.

Îngerul morții a râs și a înșfăcat-o și pe ea, ridicând-o de la sol de parcă ar fi fost un fulg.

Capitolul 15

1.

Hans a ieşit din biroul *oberstului* Reithmann când soarele picta în nuanțe roşiatice cerul deasupra lagărului. S-a sprijinit cu spatele de uşă câteva clipe, ca să îşi revină după atâtea ore de hârțogăraie, ştampile şi semnături.

– Aşadar, l-ai cunoscut pe Fromm, îi spusese Reithmann. Ştiu că a spus despre tine că eşti un funcționar excelent. Aşa că fă şi aici ce ştii mai bine.

Hans îşi făcuse treaba. Cu capul greu, avea o senzație de amețeală care se adăuga gândului că trebuia să-i scrie lui Ingrid ceva care să o scoată din tăcerea ei autoimpusă.

În spatele lui, dincolo de uşă, din vioara lui Reithmann a început să se audă o melodie sfâşietoare; în fața lui, dincolo de *Vorlager*, se ridicau în aer nechezăturile cailor, mărşăluitul soldaților care conduceau ultimul grup de prizonieri spre Tubul morții.

Nu avea de gând să meargă acolo în acea zi, nici măcar dacă Vossel l-ar fi obligat.

Şi-a desprins spatele de uşă şi a porni spre închisoarea lui. *Scumpa mea Ingrid*, a gândit, căutând cel mai potrivit mod de a-şi începe scrisoarea. *Astăzi am avut multe satisfacții profesionale. Ar trebui să vezi cerul, are culoarea...*

Sângelui.

A înghițit în sec şi, după colț, vântul a purtat până la el o zarvă de voci agitate. A simțit cum spaima îi înțeapă sufletul. Oare proveneau de la spălătorie? A grăbit pasul.

În fața barăcii în care munceau Selma și Leah, câteva prizoniere se strângeau unele într-altele, cu ochii mari pe fețele palide. Supraveghetoarea ucraineancă le privea încruntată, dar nu făcea nimic, de parcă nu ar fi știut dacă să le împingă înapoi cu forța sau să le trimită la dormitoare.

Hans le-a privit pe rând. Nu a văzut-o pe Selma printre ele. Și nici pe fiica ei.

S-a apropiat încercând să-și controleze frica.

– Ce se întâmplă? a întrebat-o pe supraveghetoare.

Ucraineanca l-a privit pierdută. Avea în mână un bici pe care nu o văzuse să-l fi folosit vreodată asupra prizonierelor și care acum era și mai nepotrivit în peisaj, pentru că-l strângea cu atâta forță încât i se albiseră degetele, dar, în același timp, încerca mai-mai să-l ascundă la spate.

Hans a zgâlțâit-o:

– Tu ești Larysa, nu-i așa?

Ea a clipit rar, apoi a clătinat afirmativ din cap.

– Ce s-a întâmplat? a întrebat-o Hans. De ce sunt toate afară?

– Maiorul Vossel..., a răspuns ea. A luat-o pe femeia aia, Selma, și pe fetița ei.

Hans a strâns-o de brațe.

– Unde? a întrebat, dar știa deja. Auzea nechezatul cailor, huruitul vagoanelor. Unde le-a dus?

– La Tub, a spus ea cu un fir de voce.

– De ce? a întrebat-o Hans, simțind o gheară în piept. De ce a făcut asta?

Larysa a clătinat ușor din cap.

– Nu i-a plăcut cum a cântat...

2.

Hans a alergat cum nu-și amintea s-o fi făcut vreodată.

A trecut printre barăcile Sectorului II, pe lângă grajduri și pe lângă cuștile iepurilor, până a ajuns pe esplanadă. Câțiva subofițeri pălăvrăgeau cu frâiele cailor în mâini; unul dintre ei le-a făcut semn când l-a văzut venind.

Hans a traversat esplanada în fugă, până la intrarea în Tub.

– Locotenent! a lătrat cineva în spatele lui. Unde naiba te duci?

Hans a recunoscut vocea lui Vossel, dar nu a pierdut timp să privească în urmă. A alergat și mai repede, pe sub împletitura de pin și sârmă ghimpată care se deschidea înaintea lui, deasupra pietrișului alb și ascuțit. A auzit cum îi scârțâie sub picioare. L-a auzit cum îi scârțâie sub tălpile cizmelor. Vocea din mintea lui a început să-l chinuiască, amintindu-i cât de tăios trebuie să fi fost sub picioarele goale ale evreilor care mergeau spre moarte. Sub picioarele micuței Leah și ale mamei ei.

Și mai repede.

Splina îi pulsa și în urechi nu auzea decât râsul lui Vossel.

A alegat mai repede.

Trecătoarea se termina într-o esplanadă în care se afla o clădire din cărămidă. În dreptul celor trei deschizături în care fuseseră așezate vagoanele parțial îngropate, se înghesuiau evreii.

Trupurile goale, fără nicio apărare, fuseseră așezate pe trei rânduri ordonate. Bărbați care tremurau, femei care nici nu mai încercau să-și acopere nuditatea în fața acelor *kapo* care-i păzeau, se lăsau pradă acelei orori și atât. Stăteau nemișcați, de parcă ar fi așteptat să ia un colet, deși știau că-i așteaptă moartea. Pe unele chipuri a observat chiar așteptarea, de parcă moartea avea să le ofere alinare, față de ceea ce trăiau.

În sunetul copitelor calului lui Vossel care se apropia în spatele lui, Hans le căuta pe Selma și pe fetiță. Vreme de o clipă nu a reușit să le vadă, și un suflu de speranță îi uscă fruntea; apoi, cu o gheară în piept, le văzu îmbrățișate, de parcă ar fi fost o singură ființă cu patru picioare. Erau pe cale să treacă peste pragul cel mai din stânga al clădirii.

S-a aruncat printre celelalte trupuri, cu privirea fixată în ochii albaștri ai micuței Leah. „Ai Hannei..."

– Opriți-vă! a strigat în timp ce gardienii îi împingeau pe prizonieri înăuntru, strunindu-le pe Selma și pe Leah să meargă după ceilalți.

Nu-și mai dădea seama dacă huruitul pe care-l auzea în tâmple era inima lui bătând nebunește sau galopul lui Vossel care se apropia. Și-a făcut drum cu coatele printre prizonieri și a înșfăcat-o pe fetiță. A strâns-o tare în brațe, despărțind-o de mama ei. I-a simțit inimioara zbătându-i-se ca un porumbel lipită de uniforma lui.

„E totul în regulă, s-a gândit, cu un geamăt de bucurie și de durere. Tati e aici..."

Apoi a căutat-o cu privirea și pe Selma ca să o smulgă din acea nebunie. I-a întâlnit privirea, umedă, plină de spaimă, și totuși cu o sclipire vie de speranță.

– Ia-o de aici, l-a implorat, în vreme ce ofițerii o împingeau înăuntru, fără să se poată elibera din acea strânsoare de trupuri extenuate. Salveaz-o!

Hans a întins din nou mâna și a încercat să-i spună ceva, dar în acel moment, zgomotul nedeslușit din spatele lui a devenit un strigăt care l-a făcut să tresară.

– Locotenent Heigel! a tunat Vossel. Armăsarul lui alb s-a oprit brusc, făcându-i atât pe evrei, cât și pe gardieni să se dea la o parte. De acolo, de sus, maiorul îi domina pe prizonieri – și-l domina și pe el – precum un centaur monstruos. Ce faci?

Hans i-a aruncat o privire Selmei Cohen, care exact în acel moment era împinsă în vagon, după ce-i aruncase o ultimă privire rugătoare.

– Heigel! l-a strigat din nou Vossel furibund.

Hans a strâns-o pe fetiță la piept, deși cea mică încerca să se elibereze strigând-o pe mama ei cu vocea sfâșiată de plâns.

Privindu-l fix pe Vossel, care se chinuia să-și stăpânească armăsarul în mijlocul acelei nebunii pe care el o provocase, a făcut un pas în spate, apoi încă unul.

– Locotenent! a mârâit Vossel blocându-l. Aştept o explicaţie!

În vreme ce soldaţii încercau să restabilească ordinea împingându-i pe prizonieri înăuntru, Hans s-a întors spre maior, în vreme ce Leah urla şi dădea din picioare la el în braţe.

Vossel a descălecat şi s-a apropiat de el cu paşi furibunzi.

Hans a dat-o pe Leah la o parte şi a apucat-o de guler, de la ceafă, ţinând-o pe loc. S-a urât pentru acel gest, dar nu avea încotro.

– Asta e a mea! a spus hotărât, înfruntându-l pe maior cum nu o mai făcuse vreodată. Mi-a furat ceva important. Ceva ce aveam în buzunarul pantalonilor pe care i-am dat la cârpit. Înainte să moară, vreau să mi-l dea înapoi.

A zgâlţâit-o pe fetiţă, blocând-o în strânsoarea lui. Când ea a început să se smiorcăie, a simţit că expresia dură pe care se chinuise să o afişeze risca să se descompună. Vossel l-a privit cu buzele strânse, precum cele ale unui lup care mârâie. Apoi a privit-o pe Leah dezgustat.

– În regulă, a spus într-un final, cu un rânjet malefic. Dar nu este nevoie să inventăm scuze stupide. Nu eşti primul căruia îi plac alea aşa de tinere.

După aceste vorbe, s-a răsucit pe călcâie şi s-a îndepărtat, urlând ordine gardienilor care încercau să-i adune pe ultimii prizonieri care fugiseră, speriaţi de sosirea lui.

– Să mergem, a murmurat Hans.

A împins-o pe fetiţă, obligând-o să păşească pe pietrişul tăios, obligând-o să se îndepărteze de vagoanele din care se auzeau urletele sufocate ale condamnaţilor la moarte. N-ar fi suportat ca ea să identifice, printre toate strigătele, pe cel al Selmei Cohen.

Capitolul 16

1.

– Acum ești în siguranță, a zis Hans în timp ce se baricada în spatele ușii, așezând-o pe Leah la biroul din locuința sa. Să nu faci zgomot. Stai aici, iar eu mă întorc imediat.

Încercând să controleze tensiunea, alergă la spălătorie. Căuta o salopetă de lucru pentru copii, dar nu a găsit niciuna. Așa că s-a mulțumit cu o pereche de pantaloni, pe care, odată ajuns acasă, a îmbrăcat-o. I-a răsucit de două, trei ori în jurul gleznelor subțiri ale lui Leah. A adăugat o cămașă de culoarea prafului, care amintea într-o oarecare măsură de salopetele lucrătoarelor specializate.

– Unde e mama? l-a întrebat ea, pironindu-l cu ochii înroșiți, care-i aminteau dureros de mult de cei plini de spaimă și de suferință ai Hannei.

A scuturat ușor din cap, în timp ce încerca să aranjeze pe ea acei pantaloni mult prea largi, în care risca să se împiedice la fiecare pas. Nu știa ce să-i răspundă, nu știa să aibă grijă de copii, și cu atât mai puțin să vorbească despre moarte. Dacă Ingrid ar fi fost acolo, ar fi știut cum să o consoleze. Dar gândul la soția lui, sfâșiată de durere, închisă în sine și în liniștea nesfârșită pe care Hanne o lăsase în urmă, l-a împietrit.

– A murit, nu-i așa? a spus Leah sughițând și stând nemișcată în fața lui precum o pasăre lipsită de apărare.

Hans a privit-o, apoi a mângâiat-o pe obraz.

– Ea va fi mereu cu tine, a încercat stângaci să o consoleze. În amintirea ta.

Copila a continuat să-l privească cu ochii mari și plini de lacrimi, dar fără să plângă, dând dovadă, în felul ei, de o demnitate și de un curaj care l-au înduioșat și au trezit admirația lui Hans.

– Vino aici! a spus el deschizând larg brațele.

Ea a ezitat, apoi a făcut un pas în față și s-a lăsat îmbrățișată.

– Vei fi în siguranță cu mine, i-a promis el. După ce a strâns-o tare la piept, a îndepărtat-o puțin pentru a o putea privi în ochi. Dar tu trebuie să-mi promiți că o să faci tot ce îți spun.

Leah tremura ușor, dar după puțin timp a clătinat din cap afirmativ.

– Mulțumesc, domnule, a șoptit.

– Nu ai de ce să-mi mulțumești. În orice caz, numele meu este Hans.

2.

– Știi să desenezi, i-a amintit în timp ce traversa *Vorlagerul* ținând-o de mână. Știi să scrii bine. Asta îți poate fi de folos.

Într-un final Leah cedase și, în ultimele zile, plânsese atât de mult încât acum părea și mai firavă. Vossel nu mai arătase niciun interes în ceea ce o privea, aruncându-i lui Hans rânjete cu subînțeles de fiecare dată când îl vedea prin Sectorul II, convins fiind de un lucru care-i provoca greață.

„N-are decât să creadă ce vrea, gândea, strângând din dinți. Important este să ne lase în pace."

A ținut-o strâns de mână pe drumul spre biroul lui, de parcă s-ar fi temut că cineva putea să o smulgă de lângă el. Îi venise o idee care ar fi putut să o protejeze sau care ar fi putut să-i condamne pe amândoi, dar nu avea de ales. Vossel și ceilalți ofițeri nu

aveau să tolereze prea mult timp ca fetița să stea cu el, asta știa sigur. Leah l-a tras de mână.

– De unde știi? a întrebat.

Hans nu a răspuns. Încă mai ținea sub saltea scrisoarea pe care Leah și mama ei o scriseseră în prima zi în lagăr. Din când în când o scotea pentru a o reciti și a privi desenele cu peștișori, flori și păsări pe care micuța le desenase. Când a ajuns la birou a deschis larg ușa și a intrat.

– Schmidt! a strigat. Am nevoie de niște stinghiuțe din lemn, pensule și vopsea. Repede!

A dus-o pe Leah în magazie și a așezat-o ascunsă într-un colț, printre rafturile pline de conserve și de pungi cu sare.

– Aici ești aproape de biroul meu, i-a spus în șoaptă. Pot să te supraveghez mai ușor și să intervin dacă se întâmplă ceva.

Leah s-a ghemuit cu genunchii la piept.

– Pe aici vin des Jacob, bucătarul, și fiul lui, a continuat Hans. Dan are doisprezece ani, nu cu mult mai mult ca tine. O să fii în regulă aici.

„O să fii în regulă." Ce lucru stupid spusese.

Schmidt a venit aducând cele ce-i fuseseră cerute. Hans a studiat cutiile cu vopsea: neagră și roșie.

– Mai sunt și altele? Alte culori?

– Da, sigur că da.

– Adu-le. Adu toate culorile pe care le găsești.

Schmidt părea nedumerit, dar era pe cale să execute ordinul când a observat-o pe Leah ascunsă printre rafturi.

– Micuța evreică, a spus surprins. Ce caută aici?

Hans i-a făcut un semn vag să plece.

– O treabă pentru Reithmann. Acum mergi.

Schmidt l-a privit fără convingere, dar apoi s-a conformat și s-a îndepărtat clătinând din cap.

3.

În timp ce Hans era ocupat să o salveze pe Leah, lagărul din Sobibòr aştepta precum un monstru adormit. Hans aproape că-l putea auzi cum respiră. Lucrările de extindere începuseră şi în ele erau implicaţi toţi ofiţerii şi subofiţerii, inclusiv cei care aveau să plece în curând.

Sub comanda lui Vossel, *sonderkommandoul* îi aduseseră pe evreii cei mai puternici din lagăr ca să taie copacii din pădure. Această operaţiune avea un dublu rol, eliberarea unei porţiuni mari de teren pentru câmpul minat şi aducerea în lagăr de lemne pentru construirea unor noi clădiri şi noi garduri de împrejmuire în Sectorul II. Într-o săptămână noile barăci erau deja ridicate.

– Haideţi! strunea Vossel încontinuu echipele de lucru.

Nu mai deschisese subiectul despre fetiţă cu el şi, cel mai probabil, nu-l deschisese nici cu altcineva. Singurul lucru de care părea că-i pasă erau lucrările de extindere. Asta până când, la începutul lunii august, au sosit veşti de la Treblinka, lagărul în care Vossel îşi desfăşurase activitatea cu un an în urmă. Se întâmplase ceva care zguduise încrederea Germaniei la fel de mult precum o afectaseră revoltele de la Varşovia.

– A avut loc o revoltă, îi informase *oberst* Reithmann după ce-i convocase pe toţi ofiţerii în biroul său. Prizonierii s-au revoltat împotriva trupelor SS şi au reuşit să doboare porţile. Au fugit două sute.

Vossel s-a albit la faţă. Hans l-a văzut cum privea ceva care se afla dincolo de zidurile biroului lui Reithmann. Poate că parcurgea din nou străzile din Treblinka încercând să-i readucă pe fugari în interiorul gardurilor, chiar şi dacă numai în imaginaţia lui.

– Asta nu trebuie să se întâmple niciodată la Sobibòr, a concluzionat Reithmann pe un ton hotărât.

4.

De la Varșovia și din alte orașe aflate mai la est, în zonele unde rușii forțau granițele, au început să sosească primii prizonieri: polonezi extenuați de războiul care devora străzile și cerul, precum și de hăituirea prin păduri; bărbați cu privirea ascuțită și pielea biciuită de vânt. Odată cu partizanii polonezi au sosit și armele lor: puști murdare și cuțite.

Larysa, supraveghetoarea ucraineancă de la spălătorie, aruncase biciul pe jos și ceruse pentru ea o pușcă cioplită din lemn pe care era montată o baionetă veche de cel puțin zece ani.

– O vreau pe asta, a spus, mângâind lemnul cu vârfurile degetelor.

Restul armelor au fost adunate într-o baracă proaspăt construită în *Vorlager*, în vreme ce partizanii erau transportați în barăcile din Sectorul II.

– Totul merge strună, domnule colonel, a spus Hoffman la popotă. Și înaintăm rapid. În ritmul ăsta ne vom putea lipsi de unii dintre ofițeri.

– La sfârșitul lunii, a spus Reithmann. De la Berlin ni se tot solicită oameni, dar nu putem rămâne descoperiți. L-a fixat pe Vossel cu privirea. Tu nu vrei să te întorci acasă, nu-i așa?

Maiorul și-a vărsat puțină tărie în pahar și a amestecat-o cu degetul.

– Nu aș pleca pentru nimic în lume, domnule.

– Cu cât îi vom trimite mai repede pe ai noștri acasă, a spus Hoffmann, cu atât mai repede ne vor trimite ofițeri proaspeți de la Berlin.

Hans nu se încadra între cei aleși de SS pentru a fi retrași: ca ultimul sosit și după ce petrecuse atâția ani ferit la un prezidiu orășenesc, era ultimul pe lista celor care aveau să petreacă niște luni departe de Sobibòr. În plus, deși pe de o parte tăcerea lui Ingrid îl îngrijora și ar fi vrut să se poată întoarce la Osnabrück pentru a o

revedea, pe de altă parte era hotărât să rămână în lagăr pentru a o proteja pe Leah.

– Atunci trebuie să începem să pregătim plăcuțele pentru cei ce vor pleca în rezervă, a spus *oberstul*. Dar pentru ofițerii noştri mi-aş dori ceva special. Trebuie să ia cu ei acasă puțină frumusețe din locul ăsta plin de gunoaie.

Hans şi-a făcut curaj:

– Cu tot respectul, domnule, m-am ocupat eu de asta.

5.

– Remarcabil! Reithmann și-a trecut degetele peste plăcuța pe care era inscripționat numele și gradul *feldwebelului* Fischer, mareșal ce urma să plece în Bavaria. Cine a făcut asta?

Plăcuța fusese ornată pe margini cu flori albe și frunze stilizate, în timp ce numele lui Abel Fischer era scris în centru cu litere elegante. Hans nu a răspuns. A lăsat ca *oberstul* să-i urmărească privirea și să o descopere pe Leah, în picioare, între rafturi, cu pensulele în mână și o pălărie mult prea mare, care-i alunecase pe ochi.

– Micuța evreică? a întrebat Reithmann amuzat. Ea a făcut asta?

– Da, domnule.

Hans și-a ținut respirația. Dacă plăcuțele i-ar fi plăcut colonelului, Leah avea să fie în siguranță; acele plăcuțe de plecare erau importante pentru ofițerii din lagăr și cineva capabil să le înfrumusețeze ar fi fost considerat foarte util. Chiar și de către Vossel.

Reithmann s-a apropiat de micuță, strivind-o cu statura lui uriașă. Leah s-a strâns devenind și mai mică, privind fix în podea. Tremura atât de tare că a scăpat o pensulă, iar Hans s-a abținut cu greu să nu facă un pas înainte pentru a o ridica.

Reithmann s-a întors spre el.

– Are talent, a spus. Ai grijă de el.

Apoi a ieșit din magazie, iar Hans a reînceput să respire.

Leah și-a petrecut vara pictând, așezată pe o rogojină, printre conservele de carne și fasole. Din când în când, Hans o auzea vorbind, atunci când tânărul Dan și tatăl său veneau să ia vreo conservă pentru bucătărie.

A ornat plăcuțele pentru ofițeri și subofițeri, le-a scris caligrafic adresele pe valize și a decorat inclusiv micul trepied pe care Reithmann își ținea vioara peste noapte. Când Hans intra în magazie pentru inventarul zilnic al proviziilor, Leah avea mereu o dungă sau două de vopsea pe obraz și, deși chipul trăda oboseala, îi făcea cu ochiul pentru a-i da de înțeles că totul era în regulă. Un semn pe care-l stabiliseră de comun acord și care nu atrăgea prea mult atenția.

Drept răspuns, în zilele în care Reithmann nu-l teroriza mai mult decât necesar, Hans îndrăznea să-i zâmbească sau chiar să se apropie și să-i netezească părul scurt. Exact așa cum i-ar fi făcut Hannei.

6.

Hans știa că mai devreme sau mai târziu plăcuțele pictate aveau să se termine și că *oberstul* urma să se sature de flori, de pești și de caligrafia elegantă a lui Leah. Pe măsură ce trecea timpul, se tot străduia să găsească o altă modalitate de a o ține departe de camerele de gazare.

Scumpa mea Ingrid, a scris într-o seară. *Sper că ești mai bine. Nu mă voi întoarce acasă luna asta și nici la toamnă, dar să știi că mă gândesc mereu la tine. Astăzi am îngropat pe câmp prima mină antipersonal și am acoperit-o cu pământ ca pe o sămânță. Îți poți imagina, iubirea mea? Un câmp întreg, între garduri și pădure, în care se vor odihni semințe ce nu vor încolți niciodată, nu vor da naștere decât unor flori de moarte și durere, atunci când cineva va păși pe ele. E mai sigur să nu ieși din Sobibòr.*

Capitolul 17

1.

Hans și-a trecut mâna peste frunte și a simțit mici picături de sudoare. În ciuda pădurii care înconjura lagărul, soarele se strecura prin fereastra biroului în raze precum niște lame fierbinți, care făceau dificilă concentrarea asupra registrelor privind alimentele.

A completat ultimele pagini referitoare la săptămâna în curs și a pufnit, epuizat. Aerul era la fel de greu și încărcat precum sufletul lui. Zilele, care se desfășurau conform unui ritm precis, erau toate la fel și aveau gustul oniric al celor mai întunecate vise, acele vise în care nu se întâmplă nimic, dar în care trăiești cu senzația vie că ceva teribil urmează să se întâmple.

Nu mai mersese în Sectorul II și nici nu se mai apropiase de Tub din ziua în care Selma Cohen fusese ucisă și se ruga în tăcere în fiecare noapte să nu mai fie nevoit să o facă. Știa că era o dorință stupidă și că mai devreme sau mai târziu avea să fie trimis să țină locul vreunui ofițer care fusese trimis acasă sau, cel mai probabil, avea să fie nevoit să-l însoțească pe Vossel în acțiunile lui demente. Cu toate astea, își alunga gândul, agățându-se de munca lui de birou, de registre, de rafturile din magazia din *Vorlager*. O activitate de plimbă-hârțoage care-i permitea să se prefacă, să nu vadă, să supraviețuiască.

Pe fereastră, purtate de vânt, intrau ordinele seci ale ofițerilor, zgomotul copacilor doborâți și vociferarea prizonierilor. Dincolo de gardurile lagărului, deportații defrișau pădurea, iar

sonderkommandourile își continuau activitatea de plantare de mine antipersonal în zona defrișată din dreptul gardurilor. Pe post de cuibar pentru dispozitive, foloseau gropile lăsate de rădăcinile smulse ale copacilor seculari.

Un alt gând care-i provoca greața. Singura care-i putea oferi puțină alinare era Leah, când o privea pictând, chircită în colțul ei. Dacă se întindea puțin, de la biroul lui îi putea zări piciorușul și o pensulă care aluneca puțin dincolo de cutiile cu vopsea. O auzea intonând, cu voce tristă, un cântecel despre un mic peștișor roșu, pe care-l repeta la nesfârșit. Un cântec de leagăn.

Hans și-a mușcat buza. Amintirea Hannei care fredona cântecele așezată pe covorul sufrageriei s-a suprapus peste imaginea lui Leah cu atâta forță încât privirea i s-a încețoșat.

„Slavă Domnului", s-a gândit ușurat, când a auzit un ciocănit în ușă.

– Intră! a spus.

Apoi i-a înghețat spinarea pentru că nu aștepta pe nimeni. Atunci când cineva deranja pe neașteptate ritmul din Sobibòr, nu aducea niciodată vești bune. În pragul ușii a apărut *stabsfeldwebelul* Otto Sauer.

– Domnule locotenent?

Hans l-a privit încruntat.

– Ai nevoie de ceva?

Sauer a zâmbit. Un zâmbet onctuos care nu i-a plăcut deloc.

– Ai un moment pentru mine? l-a întrebat Sauer făcându-i semn să-l urmeze afară.

2.

Hans nu-l cunoștea pe Sauer suficient de bine încât să-i poată citi intențiile din gesturi sau expresii. Și asta-l neliniștea. Știa că era un mareșal în subordinea directă a lui Vossel și că mare parte dintre sarcinile lui erau în Sectorul II, în zona barăcilor și în iadul

prizonierilor. Îl vedea în fiecare zi la popotă și de câteva ori îl remarcase râzând la glumele ofițerilor de grad superior. Schimbaseră câteva vorbe de formă apropo de ordinele primite de la Reithmann. Dar nu interacționaseră niciodată între patru ochi.

Hans nu știa nimic despre *stabsfeldwebelul* Otto Sauer. Acum, când mergeau alături, părăsind *Vorlagerul*, l-a studiat cu mai mare atenție: avea puțin peste treizeci de ani și mergea cu pași grăbiți, precum cineva care-și petrecuse mare parte din serviciul militar în *Heer*, cel mai probabil blocat într-o carieră care nu se dezvoltase niciodată. Sauer avea chipul prelung, cu o gură mare și băloasă. Înainta puțin adus de umeri, ceea ce era neobișnuit pentru orice soldat neamț.

„Pare emoționat“, s-a gândit Hans, tot mai neliniștit.

L-a urmat cu inima strânsă spre porțile Sectorului II. Era exact locul pe care se chinuise să-l evite. Și-a dat seama că încetinise pasul și că întregul corp părea să se opună.

– Cine m-a chemat? a întrebat gâtuit. Vossel?

– Ah, nu, l-a liniștit celălalt, privindu-l cu o expresie ciudată. Nu-ți face griji.

Hans era mai mult decât îngrijorat. Era terorizat.

– Atunci unde mergem? Nu pot să mă îndepărtez prea mult de biroul meu, altfel...

Sauer a izbucnit în râs și l-a apucat de braț.

– O să vezi că n-o să-ți pară rău. Am o surpriză frumoasă pentru tine. A făcut un semn către o baracă aflată în apropiere. Am ajuns.

Hans și-a mușcat obrazul; era agitat.

Dinspre poarta principală a lagărului, acum îndepărtată, auzea frânturi de ordine lătrate de Vossel și de ceilalți ofițeri. Cel puțin într-o privință Sauer nu mințise: maiorul avea treabă în afara lagărului, supraveghind operațiunile de la marginea pădurii. *Stabsfeldwebelul* a deschis ușa barăcii și s-a strecurat înăuntru, făcându-i semn să-l urmeze. Hans a rămas nemișcat privind în jur, simțind că o tragedie era pe cale să se petreacă. Dar nu înțelegea ce

avea să o provoace. Acea stare de incertitudine îl speria chiar mai mult decât zâmbetul bălos de pe buzele lui Sauer.

– Haide, locotenente, vino! l-a chemat mareșalul. Vino să vezi!

Cu un gol în stomac, Hans a intrat.

3.

Baraca era o construcție izolată, doar cu câteva dotări, cu acoperiș înclinat și câteva ferestre prin care pătrundea lumina tăioasă. Interiorul era compus dintr-o singură încăpere mare, în capătul căreia se afla o sobă. Câteva paturi din metal, așezate pe două rânduri de-a lungul pereților, aminteau de un salon de spital.

Hans a înaintat pe lângă o uriașă masă așezată în centru. A atins cu mâna niște scânduri din lemn, prinse în cuie de perete, pe care erau stivuite ustensile și materiale de prim ajutor și a înțeles că se afla într-un fel de dispensar al zonei dedicate prizonierilor. Nu mai auzise de așa ceva până atunci și i s-a părut ciudat.

– Pe aici, locotenent! Sauer a înaintat până la paturile din metal și, când a ajuns în spatele lui, s-a dat deoparte. Ce părere ai?

Chircită pe unul dintre paturi se afla o fetiță. Slabă ca un pui de pasăre căzut din cuib, albă ca varul de pe peretele de care-și lipea spinarea, de parcă ar fi vrut să dispară în el. Era înfășurată în haine de lucru, fără formă sau culoare, dar cineva îi pusese două funde roșii în părul foarte scurt. Cele două funde se delimitau ca niște insulte, de o culoare atât de vie în contrast cu fața uscată de foame, ochii înfundați în orbite și înconjurați de cearcăne negre. Hans a încercat să spună ceva, dar era atât de oripilat încât nu a reușit să scoată decât un gâlgâit indescifrabil.

– Ea este Wanda, i-a spus Sauer. Iubițica... mea.

Hans a simțit cum îl lasă genunchii. Obscenitatea acelui cuvânt i-a făcut greață. Sauer nu-l privea, ci zâmbea bălos spre mica lui pradă.

– De fapt, nu știu care este numele ei adevărat, dar, dintre toate cele din lagăr, este preferata mea. S-a întors spre el și l-a privit ca un corb care-și privește prada. Sunt dispus să ți-o dau și ție. Dar numai din când în când, la schimb cu cea cu care te distrezi tu.

Hans l-a privit încercând să nu-i arate cât de răscolit era. Fusese un prost gândindu-se că Vossel nu avea să povestească nimănui despre cele întâmplate în Tub.

– Am văzut că o ții mereu lângă tine, a continuat mareșalul, apropiindu-se complice. Și îți dau dreptate. Ce noroc pe capul tău că poți. Mie nu-mi este îngăduit.

– Eu..., a încercat să spună Hans, căutându-și cuvintele pentru a ieși cumva din acea situație ireală.

Sauer a făcut un semn spre fetița chircită pe saltea:

– Pe ea pot să o țin numai datorită lui Vossel, a mărturisit. Aici copiii sunt primii care dispar în Tub.

Hans știa asta foarte bine. Imaginile trupușoarelor goale aruncate unele peste altele în dreptul vagoanelor de gazare îl urmăreau ori de câte ori închidea pleoapele.

– Dar nu știu cât o să mai pot să o țin, a continuat Sauer încruntat. Nu sunt decât un subofițer. Dacă ai putea să-mi pui tu o vorbă bună la Vossel...

Hans a înghițit în sec privind din nou spre micul obiect cu fundițe în păr ce tremura. Trebuia neapărat să-i vină o idee, repede.

– E frumoasă, nu-i așa?

Sauer s-a mutat și s-a apropiat de micuță ridicându-i chipul slab. Hans s-a temut că ar fi putut să-l zdrobească doar atingându-l cu degetele.

– Și a ta, locotenent? Mi se pare foarte drăguță. Am auzit că pictează frumos. I-a aruncat un zâmbet care l-a oripilat pe Hans. Cred că se pricepe bine, cu mânuțele alea...

– Gata! a icnit pe punctul de a vomita.

– Nu vrei să o încerci pe Wanda a mea? Sauer a strâns-o pe micuță lângă el. Eu n-am nimic împotrivă, iar ea nu este o iubită

geloasă, nu-i așa? Eu voi veni să-mi iau partea mea când vrei tu, în zilele următoare.

Hans simțea că leșină de greață, dar când a întâlnit privirea goală a Wandei, a încercat să-și recupereze forțele. Fetița nu mai tremura și nu mai plângea. În privirea ei se schimbase ceva și părea că se ascunsese într-un loc foarte îndepărtat, de parcă nu ar mai fi fost acolo.

Hans și-a dat seama că nu avea mai multă viață decât Fräulein Kuken. A strâns pumnii și a lăsat furia să decidă cum avea să reacționeze în fața acelei orori. A făcut un pas spre Sauer, hotărât să-l lovească, dar, dintr-odată, s-au auzit strigăte și ordine seci. Ușa barăcii rămase deschisă și, prin raza de lumină care inunda podeaua, au dat năvală un subofițer și doi *sonderkommando* care târau un prizonier rănit.

În timp ce se dădea deoparte, Hans a observat mișcarea lui Sauer care o înșfăcase pe micuța Wanda de umeri și o împingea spre ușă.

– Dă-i drumul de aici! l-a auzit șoptindu-i. Și ține-ți gura dacă vrei să mai trăiești.

Sauer a împins-o afară pe fetiță, apoi s-a îndepărtat și el, aruncându-i lui Hans o privire plină de înțeles. Wanda și mareșalul maior au dispărut curând din raza lui vizuală, lăsându-l cu strigătele rănitului în timp ce o furie oarbă îi răscolea măruntaiele.

Capitolul 18

1.

În ziua următoare Hans a rămas închis în biroul lui. I-a ordonat lui Schmidt să nu-l deranjeze și a rămas, nemișcat, la birou. Nu avea curajul să o privească pe Leah.

„E în pericol, își spunea. Poate un pericol mai mare decât moartea."

Și-a prins capul în palme și nu a putut să nu-și amintească de Tub, de trupurile goale îngrămădite unele în altele la intrarea în camerele de gazare, așteptând să fie executate, la Vossel care își strunea calul în două picioare deasupra lui spunându-i:

– Nu ești primul care le preferă atât de tinere.

Acea neînțelegere pe care el nu se străduise să o lămurească, convins fiind că ar fi putut să se facă scut în dreptul lui Leah și să-i legitimeze prezența în *Vorlager*, se dovedise a fi o lamă cu dublu tăiș. Îngrozit de gândul că, în lipsa lui, Sauer ar fi putut să se apropie de Leah, nu îndrăznea să se îndepărteze de magazie. Cu toate astea, mareșalul nu s-a arătat. Și nu a venit nici în ziua următoare, lăsându-l pe Hans să agonizeze în acea așteptare sfâșietoare, în timp ce-și storcea mintea pentru a găsi o posibilă soluție.

Ocazia bună s-a ivit după cină. Popota era plină de mirosul dens de stufat, de sudoarea cu care erau îmbibate uniformele după o zi de muncă, iar *hauptmannul* Hoffmann tocmai își aprinsese un trabuc.

– Trebuie să ne mișcăm mai cu talent. Colonelul Reithmann a împins scaunul în spate și i-a privit pe rând cu un aer antipatic. Mâine-dimineață vreau să fie toată lumea în picioare la ivirea zorilor. Nu putem să lungim treaba asta la nesfârșit.

S-a ridicat și Hans în picioare. Dacă ar fi părăsit încăperea odată cu colonelul, ar fi petrecut mai puțin timp în compania celorlalți ofițeri. Cu coada ochiului l-a văzut pe Vossel care se ridica pentru a lua sticla de tărie și pe Schmidt care-și descheia gulerul cămășii. A trecut pragul și s-a întors pentru a închide ușa, dar ceva l-a oprit. Sauer întinsese vârful cizmei spre el zâmbindu-i cu subînțeles.

– Ies și eu, a spus și aproape că l-a târât afară. Îmi pare rău pentru ceea ce s-a întâmplat. De obicei nu vine nimeni în baraca aia. Dar putem relua discuția noastră, trebuie doar...

Hans a ridicat o mână pentru a-l opri pe *stabsfeldwebel,* străduindu-se să-și ascundă dezgustul.

– Să lăsăm să treacă câteva zile.

Sauer l-a privit nedumerit.

– Nu vreau să trezesc și alte suspiciuni, a continuat Hans, fără să-i lase timp să răspundă. Era uimit cât de ușor îi veneau minciunile. Poate că Vossel închide un ochi, dar nu vreau să vorbească lumea că Hans Heigel își neglijează datoria pentru a-și satisface plăcerile. Ai auzit ce a spus Reithmann: nu putem să rămânem în urmă cu munca, iar eu am mult de lucru la birou. În plus, nu trebuie să atragem prea mult atenția.

Expresia lui Sauer s-a înmuiat, în timp ce clătina afirmativ la auzul vorbelor lui.

– Așa este, a spus. Poate ar fi mai bine să așteptăm. Apoi i-a aruncat un zâmbet care l-a scârbit pe Hans. Iubițica ta merită să aștept câteva zile. Și ție o să-ți placă de Wanda mea, sunt sigur.

Hans l-a pironit pe Sauer cu privirea.

– Dar cu o condiție, a precizat.

– Care?

– Eu mă voi bucura primul de schimbul nostru. Nu te vei atinge de a mea până ce nu voi fi terminat eu cu a ta.

Sauer a izbucnit în râs.

– De acord! a spus, dându-i o palmă prietenească peste spate. O să vezi că nu o să-ți pară rău. Va fi începutul unei colaborări fructuoase pentru amândoi.

Hans a clătinat afirmativ din cap, apoi s-a îndreptat aproape în fugă spre camera lui, rugându-se ca picioarele să reziste cât să-l ducă la adăpost, departe de acel monstru care-l privea cu ochi plini de poftă.

„Nu te vei atinge de Leah, a mârâit în sinea lui ca să-și facă curaj. De-ar fi ultimul lucru pe care-l fac pe lumea asta."

2.

Abia a reușit să ajungă să închidă ușa în urma lui. S-a dus la coșul de gunoi și a vomitat cina. Și-a îndreptat spatele cuprins de frisoane și și-a sprijinit spinarea de perete, cu mâneca uniformei lipită de gură, încercând să-și limpezească gândurile. Minciuna pe care o inventase pentru Sauer amânase puțin primejdia, dar nu o eliminase. Tot ceea ce știa era că nu putea să permită ca acel porc cu gură băloasă să se apropie de Leah.

Nici măcar nu a putut lua în calcul ideea de a-i scrie lui Ingrid în acea seară. S-a prăbușit pe pat și a simțit ațintită asupra lui privirea nemișcată a lui Fräulein Kuken, așezată pe raftul ei întunecat. Singurul martor al chinurilor lui era o păpușă care-l însoțise până în infern.

Privind-o, și-a reamintit cum Hanne o strângea la piept fericită, cu părul auriu prins cu două panglici noi de la mercerie. Panglici asemănătoare cu cele ale micuței Wanda, care la ea păreau atât de grotești, de greșite. Stomacul lui a reacționat cu un nou icnet, dar nu mai avea nimic de dat afară.

– Nu o pot salva și pe ea, i-a mărturisit lui Fräulein Kuken. Apoi glasul s-a transformat într-un geamăt. Nu știu ce să fac...

Păpușa continua să-l privească fix, nemișcată, fără să-i răspundă. Apoi Hans și-a dat seama că de fapt nu-l privea pe el. Avea privirea fixată altundeva și Hans a urmat-o din inerție, parcă în speranța că îi va veni o idee. Între liniștea acelor pereți și muzica viorii colonelului venind din depărtare, a înțeles în sfârșit încotro priveau ochii ficși ai păpușii lui Hanne pe biroul lui. Registrele de lăsare la vatră...

3.

În primele ore ale dimineții, în vreme ce Schmidt se dusese să ridice corespondența ofițerilor, Hans s-a apropiat de Leah. Fetița picta în lumina lăptoasă care intra pe fereastră și părea aproape senină. Nici nu-și putea imagina ce monstru o pândea, iar Hans s-a rugat să nu afle niciodată. S-a așezat într-un genunchi lângă ea – a îndoit un picior pentru a se apleca aproape de ea, admirând micile păsări albastre pe care le desena pe marginea unei plăcuțe încă fără nume.

– Leah, trebuie să faci ceva pentru mine, i-a șoptit.

Planul pe care voia să-l pună în practică era fragil și periculos. Era conștient de asta. Dar era singura cale pentru a scăpa din situația fără ieșire în care se băgase pe sine și pe fetița pe care jurase să o protejeze. Leah a ridicat chipul ei micuț, plin de încredere și l-a privit cu acei ochi albaștri care aminteau de cerul primăverii. Hans s-a simțit mai puternic.

– Trebuie să pictezi o plăcuță pentru acest soldat. I-a scris numele, ca să-l poată copia cu ușurință și Leah s-a întins ca să-l citească.

– Mareșalul maior Otto Sauer?

Hans a clătinat afirmativ din cap, întinzând mâna ca să-i șteargă o urmă de vopsea de pe nas.

– Să o faci frumos, pentru că e pe cale să plece undeva departe și nu o să mai pună piciorul în Sobibòr.

Leah s-a șters la ochi murdărindu-și din nou obrazul cu vopsea albastră.

– Atunci mă apuc imediat, a spus.

Hans a rămas să o privească în timp ce-și aranja pensulele și se apuca de treabă, apoi s-a ridicat și a revenit în birou.

Schmidt s-a întors puțin mai târziu. *Unteroffizierul* era transpirat și sufla greu, după o tură prin *Vorlager*, dar Hans nu i-a dat atenție.

– Adună toate registrele de intrare și de plecare ale ofițerilor din lagăr! i-a ordonat. Inclusiv pe cele de la alimente și de la aprovizionare. Pe unele le am eu, de celelalte am nevoie.

Schmidt l-a privit uimit, dar după o clipă de nedumerire, a clătinat din cap și a ieșit.

După mai puțin de douăzeci de minute, Hans își începea treaba cu calm, examinând listele de mărfuri, pe categorii. Apoi a deschis registrele ofițerilor. A dat filă cu filă până ce a găsit fișa lui Otto Sauer. Privind fotografia, prinsă într-un colț al paginii cu informațiile despre el, a simțit un torent de dezgust. A ținut registrul deschis în vreme ce căuta, în jurnalul lunar, lista ofițerilor și subofițerilor care fuseseră lăsați la vatră de la Sobibòr în următoarele zile.

La începutul lunii august, sosise de la Berlin ordinul de a trimite cinci ofițeri cu experiență pe frontul austriac de la Mauthausen, înainte de sfârșitul verii. Lista posibililor candidați fusese schițată de Reithmann, dar mai erau încă locuri libere.

Alegerea nu era ușoară. *Oberstul* cântărea cu mare atenție abilitățile oamenilor lui, astfel încât să-și atragă laudele lui Himmler. Însă, în același timp, nici nu voia să se lipsească de ofițeri care i-ar fi prins bine la Sobibòr.

„Înseamnă că o să aleg eu“, s-a gândit Hans. Și, cu mâna tremurândă, l-a adăugat pe Otto Sauer grupului trimis în Austria, având grijă să-l treacă și în notele mareșalului. Cu respirația tăiată, s-a semnat în josul paginii. Avea să-i explice alegerea lui Reithmann în

persoană. Nu se putea preface că altcineva luase acea decizie, iar gândul ăsta îi îngheța sângele. Dar nu avea alternative.

4.

Sauer nu a apucat să se mai întoarcă la atac încă o dată. În ultima zi din august l-a văzut pregătit de plecare, în formație, alături de ceilalți ofițeri care aveau să fie transferați, în fața porții principale a lagărului. Așteptau cu toții să-și urce valizele în mașinile care aveau să-i ducă la gara din Varșovia.

– Așadar tu ai hotărât să plece la Mauthausen.

Hans a tresărit. S-a întors spre vocea care-i vorbise și a dat de *oberstul* Reithmann, care-l privea fix cu ochii ca două fante, de parcă ar fi vrut să extragă de la el cine știe ce secret.

Hans și-a înghițit spaima și a clătinat afirmativ din cap:

– Da, domnule, am crezut...

– Ai făcut bine, l-a întrerupt Reithmann punându-i o mână pe umăr. Oi fi tu un plimbă-hârtii, dar știi să îți faci treaba. Sauer este un subofițer inutil aici, dar și-ar putea găsi drumul în Austria. Foarte bună alegere.

L-a lăsat așa, în vântul cald care adia dinspre pădure și s-a îndreptat spre poartă pentru a le da ordine celor care plecau. Hans și-a dat seama că tremura. Înainte de a se îndepărta a întâlnit privirea lui Sauer, care se pregătea să urce în mașina care-l ducea de acolo. Ochii mareșalului maior ardeau de o licărire malefică ce trăda furia. Probabil că acel porc credea că scopul lui era acela de a putea profita numai el de Wanda și de a se putea bucura doar el singur de ea. S-a simțit cuprins de un acces de furie și s-a îndepărtat spre Sauer, hotărât să-i explice cât de mult se înșela. Acum Wanda era în siguranță, la fel ca Leah.

A ajuns la mareșalul major, dar înainte de a deschide gura, Sauer l-a făcut să înghețe. A băgat o mână după centura uniformei și i-a întins, strânse într-un sul, cele două panglici colorate ale Wandei.

– Credeai că o să ți-o las, eh? a spus cu dispreț. Asta e tot ce a mai rămas din ea. Vossel a dus-o în Tub în dimineața asta.

Hans a simțit cum oroarea îi cuprinde pieptul. Într-un fel sau altul a reușit să rămână în picioare, în timp ce Sauer urca în mașină și dispărea rânjind dincolo de poartă.

„Leah este în siguranță și asta este tot ce contează", a încercat să își spună, într-o litanie care curgea amară și plină de dispreț față de propria persoană.

Capitolul 19

1.

Odată cu venirea toamnei, au început să sosească în lagăr noile convoaie de prizonieri. Cât era ziua de lungă, pe șina dezafectată de la Sobibór, soseau trenuri de marfă pline de evrei.

– O recoltă bună, spunea mulțumit *hauptmannul* Hoffmann în fiecare dimineață, înainte ca Reichmann să pornească microfonul de pe podiumul din lemn pentru a le ura bun venit noilor sosiți.

„Recolta“ era constituită din evreii ridicați din Vilna și din orașe din Lituania, care nu muriseră între timp: roade umane ale Operațiunii Barbarossa începute cu doi ani în urmă și care avea ca scop invadarea Uniunii Sovietice. Hans își amintea buletinele informative de la radio, cele pe care Ingrid nu reușea să le ascundă cu muzica: la vremea respectivă, descrierea politicii de invadare a Estului era prezentată ca o mare victorie înainte de a se fi petrecut. Rezultatul a fost că lagărul s-a populat de chipuri chinuite și trupuri asemănătoare unor frunze uscate căzute din copac.

Cu toate astea, surpriza cea mai răvășitoare a sosit la Sobibór la sfârșitul lunii septembrie, într-un tren vopsit în negru, plin de deportați proveniți din Minsk și Lida, din Bielorusia.

Hans nu se aștepta să-l vadă coborând, venind parcă din coșmarul unui trecut care era de-acum mult prea îndepărtat, dar cu toate astea era acolo: slab și marcat de privațiuni, dar încă înalt și cu spatele drept. Imaginea lui Ariel Goldberg care cobora

din vagon pe propriile lui picioare l-a lovit ca un pumn în stomac.

– Mă descurc singur, îl auzi spunându-i calm unuia dintre *sonderkommando*.

La fel ca la Osnabrück, își purta demnitatea ca pe o mantie.

S-a întors spre vagon și l-a ajutat să coboare pe un bărbat la fel de lat în umeri ca și el, care se sprijinea într-o cârjă din cauza unei răni la picior. După port și după însemnele de pe haina murdară, Hans și-a dat seama că era vorba despre un soldat rus.

Ariel Goldberg a gemut de durere atunci când a fost lovit cu patul puștii în spinare. Se clatină. Atât el, cât și soldatul s-au prăbușit la pământ unul peste altul, în vreme ce *sonderkommandoul* insista cu loviturile.

– Stați pe loc! a strigat Hans. Apoi s-a apropiat de ei dându-l la o parte pe paznic. Voi doi, în picioare!

S-a postat cu picioarele bine înfipte în pământ între cei doi prizonieri și privirile amenințătoare ale soldaților.

– În picioare! a repetat.

Sub privirile acelor *sonderkommandouri*, nu-i putea întinde o mână lui Goldberg pentru a-l ajuta, așa că s-a simțit ușurat când l-a văzut pe evreu că se ridică în picioare, trăgându-l după el și pe colegul rănit. Goldberg l-a privit surprins. Deschise gura ca să-i spună ceva, apoi a părut că realizează situația și și-a mușcat buzele. Hans nu a putut să-i răspundă decât cu un semn scurt din cap.

– Treceți în rând alături de ceilalți! le-a ordonat.

Apoi urmări cu privirea uitătura tăioasă a rusului, agățat de umărul lui Goldberg, în vreme ce se îndepărtau escortați de *sonderkommando*. După o clipă de nehotărâre, li s-a alăturat celorlalți ofițeri observând în liniște operațiunile până ce prizonierii au fost conduși la barăcile din Sectorul II.

2.

– Astea sunt ultimele, a spus așezându-se în genunchi lângă Leah, în liniștea magaziei.

Fetița a luat plăcuțele soldaților care intraseră în serviciu pe durata verii și care aveau să se întoarcă la Berlin în scurt timp. Le-a așezat în fața lui.

– Trebuie să le fac și pe astea? a întrebat ridicând privirea spre el, după care a zâmbit atunci când el i-a mângâiat obrazul.

– Ți-am spus că ești talentată. Cu toții vor plăcuțele pictate de fetița de la Sobibór.

Ea a ridicat din umerii ei slabi. Oricât de mult se străduia el să-i aducă mâncare hrănitoare, părea că nu asimilează hrana, pe care o mânca mereu cu o privire pierdută, închisă în sine. Hans a oftat. Știa bine ce o măcina pe micuță. Nu o mai avea pe mama ei și stătea închisă acolo ca o prizonieră, deși zi după zi învățase să aibă încredere în el, oferindu-i chiar acele zâmbete timide care-i umpleau sufletul de bucurie.

– După ce termin... ce se întâmplă după aceea?

Întrebarea aceea i-a strâns stomacul, pentru că și el și-o pusese de multe ori. S-a așezat lângă Leah, sprijinindu-se de rafturi și strângându-și un genunchi la piept.

– Trebuie să avem grijă, i-a spus, încercând să se convingă mai întâi pe sine de faptul că exista într-adevăr o șansă să o țină departe de camerele de gazare. O să rămâi aici în siguranță, dar nu trebuie să faci zgomot și să ai grijă să nu te vadă nimeni. Dacă intră Vossel, ascunde-te în cămara pentru alimente, a adăugat arătându-i o deschizătură în perete, închisă cu o ușă glisantă.

– Și după aceea?

Hans a oftat din nou.

– Larysa a fost mutată în Sectorul II. Poate o să reușesc să te duc să lucrezi cu ea. Îți plac animalele?

Ea a ridicat din umeri, apoi a înmuiat pensula în vopseaua albastră.

– Îmi place de Larysa. E mereu drăguță.

– Bine, a spus el. E deja ceva.

– Hans…, Leah l-a privit din nou, cu ochii plini de emoție. Tu ajuți pe toată lumea? Pe toți evreii din lume?

I s-a uscat brusc gura. S-a gândit la Goldberg, la privirea lui mândră. S-a gândit la Selma care murise fără ca el să o poată ajuta. S-a gândit la micuța Wanda.

– Aș vrea tare mult, Leah. Dar nu am cum.

– Pentru că ești nazist?

Hans a strâns din dinți. Era pentru prima dată când afla ce părere avea Leah despre el, văzându-l în uniformă și cu cizme negre. Probabil că-l considera un monstru, la fel ca toți ceilalți.

– Știi că am avut o fetiță exact ca tine? i-a mărturisit într-un final. Era de o vârstă cu tine. Ai opt ani, nu-i așa? Avea ochii albaștri exact ca tine și un păr blond superb.

Leah l-a privit cu o licărire de interes.

– Și eu am avut părul blond, a spus.

Hans a clătinat din cap în sens afirmativ.

– Unde este ea acum? l-a întrebat Leah.

Hans s-a temut că nu va putea să-i răspundă.

– Acolo unde s-a dus și mama ta, a murmurat el într-un final.

Leah a coborât privirea. A pus pensula deoparte și, fără să spună o vorbă, s-a lipit de el, sprijinindu-și capul de brațul lui. Hans a strâns-o tare încercând să-și amintească cum ar fi fost dacă ar fi avut-o pe Hanne în brațe.

3.

„Tu-i ajuți pe toți? Pe toți evreii din lume?"

Cu acele cuvinte în minte, Hans nu s-a mai întors la camera lui după masa cu ofițerii. A cerut să-i fie deschisă poarta care despărțea *Vorlagerul* de Sectorul II și s-a apropiat cu pași mari de barăci.

În mijlocul clădirilor rudimentare făcute din scânduri și ferestre subțiri se afla o mică piațetă în care prizonierii se puteau aduna în scop recreativ, vreme de o oră, în fiecare zi. În toată zona erau felinare, pentru ca prizonierii să fie foarte vizibili și în toate colțurile erau plasați membri din *sonderkommando* și gardieni ucraineni.

Nu l-a găsit imediat pe Goldberg. S-a plimbat prin piațetă privindu-i pe soldații ruși capturați care flecăreau cu puținele femei care mai rămăseseră în lagăr și pe muncitorii cei mai obosiți chirciți pe băncile din lemn așezate de-a lungul barăcilor.

– Domnule locotenent Heigel, l-a salutat Larysa. Căutați pe cineva?

În ciuda uniformei bărbătești pe care o purta, era la fel de frumoasă. Trebuie să fi fost o femeie extrem de râvnită înainte de începerea războiului, iar Hans nu știa dacă avea chef să o întrebe despre familia ei, dacă încă mai avea o familie, sau despre cum ajunsese la Sobibór pentru a fi gardian evreu pentru prizonieri evrei.

Doar s-a apropiat, în timp ce ea se desprindea de perete, cu cizmele desfăcute, într-o postură relaxată și cu mânecile suflecate. Îl privea intens – o privire care l-a surprins cumva și l-a făcut să se simtă stânjenit.

Când Hans a ajuns aproape, ea și-a mușcat buza de jos și a întins mâinile pentru a-i atinge uniforma.

– Vrei ceva de la mine, domnule locotenent Heigel?

– Caut un evreu, a spus el. Un bărbat din orașul meu, Osnabrück, Ariel Goldberg. Știi unde este?

Larysa l-a privit nedumerită, apoi a făcut un gest vag de indiferență. Hans se așteptase la un răspuns diferit și s-a întrebat dacă supraveghetoarele ucrainence obișnuiau să li se ofere ofițerilor. Sau dacă era într-adevăr interesată în vreun fel de el.

– Habar n-am, a răspuns ucraineanca trosnindu-și degetele. Dacă nu-l vezi în piață, înseamnă că s-a dus deja la culcare în

baracă. Aici, afară, e plin de soldați ruşi. Înjură şi vor să bea, deşi sunt prizonieri.

Hans i-a urmărit privirea până la grupurile de soldați. Erau epuizați de război, dar nu înțeleseseră încă ce era cu adevărat un lagăr. Era clar după faptul că stăteau cu spatele drept, după felul în care ridicau vocea, după faptul că erau în căutare de companie feminină, deşi femeile de acolo erau distruse de privațiuni. L-a căutat pe soldatul rus pe care-l văzuse lângă şine, dar nu l-a găsit.

Când s-a întors din nou, Larysa nu mai era. Ariel Goldberg, în schimb, tocmai atunci ieşea din baraca aflată în apropiere. Hans l-a văzut cum trage adânc aer în piept şi priveşte în jur. Când i-a întâlnit privirea, după o clipă de nehotărâre, s-a îndreptat spre el.

– Eşti ofițerul de la Osnabrück, a spus când a ajuns în fața lui.

Hans a dat afirmativ din cap.

– Cum de te-au adus aici? l-a întrebat. Familia ta?

Evreul a clătinat uşor din cap.

– Ne-au dus într-un lagăr aflat în afara oraşului. Am rămas acolo câteva zile. Înainte să ne urce într-un tren pentru a veni aici, împreună cu ruşii din Minsk, ne-au dus la Belzec. Am rămas acolo trei luni. L-a privit cu ochii plini de durere, dar şi cu o putere surprinzătoare, plină de demnitate, aşa cum era şi tonul vocii. Acolo le-am pierdut pe fiicele mele. Le-au împuşcat în fața mea. Hans şi-a ferit privirea.

– Îmi pare rău, a spus.

O vreme au tăcut. Apoi, cu acelaşi ton calm, chiar amabil, Goldberg l-a întrebat:

– De ce ai venit, domnule locotenent? Mă căutai?

Hans a privit în jur. Prizonierii mai aveau doar puțin timp de discuții în lumina felinarelor; gardienii erau obosiți. A observat că toți, deşi voiau să pară indiferenți, îl studiau pe ascuns: el, un ofițer SS care coborâse din *Vorlager* în mijlocul prizonierilor. Era evident că se aşteptau ca el să facă ceva.

– Mi-ar plăcea să stau puțin de vorbă cu tine, a răspuns. Dar nu aici, nu acum.

Goldberg a confirmat printr-un gest discret al capului.

– În regulă, i-a spus. Anunță-mă unde și când. Eu cu siguranță nu mă mișc de aici.

Capitolul 20

1.

– Sunt frumoși.

Pe chipul palid al lui Leah a apărut un zâmbet, în timp ce Hans scotea din cușcă unul dintre iepuri și i-l punea în brațe. Animalul tremura, cu urechile lipite de cap și mișcându-și încontinuu boticul.

– Mângâie-l pe cap. Uite, aici. Vezi ce moale e?

Ochii fetiței se umplură de uimire, în timp ce-și afunda mânuța în blana deasă a iepurelui.

– Ce faceți acolo? a șuierat Larysa apărând brusc. A privit în jur, apoi a apucat iepurele de urechi smulgându-l din brațele lui Leah. E periculos! Ar putea să ne vadă cineva.

Hans a fost pe punctul de a protesta, dar apoi a înțeles că ucraineanca avea dreptate.

– Să nu te atașezi de ei, i-a spus Larysa fetiței, pe un ton mai blând, în timp ce ținea iepurele de urechi. Va trebui să-i hrănești în fiecare zi, dimineața și seara. Și nu doar iepurii, ci și porumbeii din volieră. O să-ți arăt cum se face și unde găsești grăunțele. Dar să nu te atașezi de ei, ai înțeles?

Leah a dat afirmativ din cap, ghemuită și cu privirea în pământ.

– Atunci când o să ne ceară, a continuat Larysa întunecându-se la față, trebuie să facem asta.

A scos un cuțit de la brâu. Era o armă rudimentară, o lamă prinsă cu două șuruburi între două bucăți din lemn. L-a trecut pe

sub gâtul iepurelui și, printr-o mișcare neașteptată, i-a tăiat gâtul. Leah a sărit în picioare și și-a ascuns fața în pantalonii lui Hans.

– Uită-te la mine! a rugat-o Larysa. Știu că este groaznic, dar va trebui să înveți să o faci. Altfel nu vei putea lucra aici și noi nu te vom putea proteja.

Hans a mângâiat căpșorul lui Leah, apoi a forțat-o să se desprindă de el.

– Ai înțeles? a întrebat-o cu toată blândețea de care era capabil în acel moment. Oricât ar fi fost de oribil, știa că Larysa avea dreptate și nu putea să riște ca fetița să nu înțeleagă importanța a ceea ce i se spunea.

– Da, a murmurat micuța ștergându-și lacrimile cu dosul palmei. Am înțeles.

– Acum încearcă tu, a spus Larysa întinzându-i cuțitul.

Leah a ridicat privirea disperată spre el.

– Ești foarte curajoasă, i-a spus Hans strângând-o la piept și făcându-i semn Larysei să pună cuțitul deoparte. Dar mai devreme sau mai târziu va trebui să o faci. Este pentru siguranța noastră a tuturor.

2.

Hans l-a privit pe Hoffmann îndesându-și în gură o bucată de iepure cu sos. Sosul i-a curs pe mustăți și el și-a mutat privirea, căutând ceva mai puțin îngrozitor în cerul alb, aflat dincolo de fereastră. A dat farfuria la o parte și s-a gândit la Leah care se ascundea de privirea animalului care murea, cu gâtul tăiat de Larysa.

„Mai devreme sau mai târziu va trebui să o faci. Este pentru siguranța noastră a tuturor."

Acele cuvinte l-au lovit ca un pumn în stomac. Micuța trebuia să își înfrângă revolta și să ucidă acele creaturi inofensive când

cineva îi ordona să o facă. Supraviețuirea ei depindea de cât de curajoasă era și de cât de capabilă ar fi fost să-și piardă inocența copilăriei pentru a intra în lumea crudă a adulților, unde sângele părea că era nelipsit. El trebuia să o ajute, să o liniștească, să-i fie alături, să o facă să înțeleagă că...

Trebuie să-i omorâm pe toți, colonele. Nu putem risca.

Vocea lui Vossel l-a făcut să tresară, aducându-l înapoi în popota ofițerilor. Maiorul ședea, picior peste picior, în fața farfuriei încă pline, aplecat spre Reithmann, care rodea niște oscioare de iepure.

– Îmi pari prea afectat, domnule maior, a răspuns *oberstul*, ștergându-se la gură cu un șervețel. Aici nu suntem la Treblinka. Nu o să fie revolte.

Vossel s-a înroșit la față și s-a crispat.

– Nu evreii mă îngrijorează, a răspuns. Ăștia sunt un gunoi controlabil și pot să mă ocup de ei fără probleme. Ci soldații ruși... A clătinat din cap. Ăia sunt altă mâncare de pește.

– Așa, și ce ar trebui să facem? Reithmann părea mai degrabă plictisit decât iritat.

– Cu tot respectul, domnule maior, a intervenit Hoffmann, suntem în stare să-i ținem în frâu. În plus, avem nevoie de mână de lucru în putere ca să terminăm lucrările din lagăr. Jidanii nu se mai țin pe picioare.

Vossel l-a privit pe Hoffmann cu ură, dar Reithmann l-a bătut pe umăr.

– Îți înțeleg îngrijorarea, domnule maior, i-a zis așezând șervețelul pe masă și ridicându-se în picioare. Haideți să facem în așa fel încât să termine lucrările cât mai repede. Apoi o să-i poți duce în camerele de gazare.

În timp ce se îndepărta, Hans s-a gândit la Leah, la iepuri, la sânge, la moartea care plana deasupra tuturor.

3.

În zilele următoare, ritmul de lucru a fost intensificat. Echipele de prizonieri duși să lucreze dincolo de poarta principală tăiau copacii în ritm susținut, iar în ateliere se lucra la foc continuu. Cu mare curaj, Leah învăța să taie gâtul iepurilor după ce-i hrănise cu mâinile ei, iar când Hans o vizita, se abținea, cu un efort lăudabil, să nu plângă, agățându-se de pantalonii uniformei lui și ascunzându-și chipul. El se gândea că nu văzuse niciodată pe cineva să dea dovadă de atâta forță și atâta curaj, cu atât mai puțin pe cineva atât de mic și de fragil.

– E greu, știu, îi spunea ca să o liniștească. Dar este singura variantă.

Leah făcea un semn discret că a înțeles, fără să-și desprindă fața de stofa pantalonilor și încercând să nu tremure. Hans își dădea seama de efortul care-i încorda tot trupul firav și se abținea cu greu să nu o ia în brațe pentru a o legăna, lăsând-o să dea drumul acelor lacrimi pe care și ea, la fel ca orice altă fetiță care nu se afla în acel loc uitat de Dumnezeu, avea dreptul să le verse.

Dar știa că nu o putea face. Erau mult prea expuși și riscul ca să-i spună cineva lui Vossel sau altor ofițeri era mult prea mare. Astfel că se limita la a aștepta ca ea să se calmeze încet, încet, apoi o desprindea de el și încerca să o convingă să se întoarcă la îngrijirea iepurilor și a celorlalte animale. Dar în acea zi, când Leah a făcut un pas în spate, privirea pe care a ridicat-o spre el era mai puțin tristă decât de obicei.

– Am visat că-i eliberam pe toți în pădure, i-a spus cu un fir de voce. Nu mai era obișnuită să vorbească, pentru că chiar el îi spusese să nu atragă atenția.

– Ar fi foarte frumos, i-a dat el dreptate. Dar nu putem face asta. Și o știi și tu.

– Acum nu, a răspuns ea. Dar poate că într-o bună zi, da. O să eliberăm pe toată lumea.

A rămas să-l privească cu ochii ei mari, o rugăminte mută suspendată în aer, poate o speranță la care niciun prizonier din acel lagăr nu voia să renunțe, în ciuda a tot ce se întâmpla acolo.

– În seara asta o să vin la tine, i-a spus. O să-ți aduc un cadou.

Leah a făcut ochii mari.

– Serios?!

După ce s-a asigurat că nu mai era nimeni prin preajmă, Hans s-a aplecat și a sărutat-o pe frunte.

– Serios, i-a spus, în timp ce i se umplea sufletul de bucurie văzând acel zâmbet plin de uimire.

4.

După cină, în timp ce în *Vorlager* răsunau notele dulci ale viorii, Hans s-a strecurat în noapte ascunzând-o pe Fräulein Kuken sub haină. Nu crezuse că se va putea despărți vreodată de păpușa Hannei, dar acum i se părea cel mai logic ca ea să ajungă la Leah. A mers spre Sectorul II până la barăci. În piațeta cu felinare, evreii și soldații ruși se strânseseră ca să discute în șoaptă, sub privirea zgribulită a gardienilor înarmați care nu-i scăpau din ochi nicio clipă. Știau că-i aștepta plutonul de execuție dacă vreunul dintre ei ar fi reușit să scape de setea de sânge a maiorului Vossel.

A traversat piața până la baraca în care locuia fetița. Poate că dormea deja, epuizată. A intrat în vârful picioarelor, plimbându-și privirea peste paturile sărăcăcioase supraetajate și căutând printre păturile rău mirositoare. Curentul înghețat intra fără milă prin ferestre ca niște lame tăioase, făcând să tremure acele trupuri zdrențăroase, chircite în poziție fetală în încercarea de a păstra puțină căldură vitală.

– Leah? a șoptit.

Femeile erau afară, încercând să se bucure cât mai mult de ultimele momente dinaintea stingerii, cu excepția uneia, chircită

într-un colț în patul ei, de parcă i-ar fi fost teamă și să respire. Îl privea cu ochii plini de groază. Hans a dus un deget în dreptul buzelor făcându-i semn să nu scoată niciun zgomot. Ea a dat din cap în sens afirmativ de mai multe ori, ascunzându-se în întuneric și în pătura ei murdară.

– Unde e Leah? a întrebat-o în șoaptă.

Femeia a ezitat o clipă, apoi a întins o mână în direcția unui pat supraetajat și arătând spre cel mai de sus, de sub grinzile acoperișului. Hans s-a apropiat și a pus o cizmă pe scară:

– Leah, ești aici? Eu sunt.

De sus a apărut chipul palid al fetiței. Aproape fără păr, ea nu avea bucle de împrăștiat pe pernă, și totuși, când l-a privit cu ochii ei albaștri, în lumina slabă a dormitorului, a simțit că i se oprește inima. Semăna dureros de mult cu Hanne.

– Ai venit..., a șoptit ea înfășurându-se în pătură.

Hans a dus un deget în dreptul buzelor, făcându-i semn să nu spună nimic. A auzit un zgomot în spatele lui. S-a întors, dar nu a văzut-o decât pe femeia ascunsă în timp ce aluneca înapoi în întuneric. Așa că a urcat, treaptă după treaptă, până când a ajuns la fetiță.

– Ți-am promis că îți aduc un cadou.

Leah s-a ridicat în șezut. Părea că i-a revenit dintr-odată culoarea în obraji și arăta, în sfârșit, ca o fetiță, nu ca un pachet de dus la camerele de gazare, cum presupunea el că o vedeau bărbații plini de cruzime precum Vossel.

– Ce este? a întrebat Leah șoptit, controlându-și cu greu nerăbdarea.

Când Hans a scos-o pe Fräulein Kuken de sub haină și i-a arătat-o, micuța și-a înăbușit un strigăt de bucurie, punându-și mânuțele pe gură. Apoi s-a aruncat să o ia în brațe.

Pentru o clipă el a simțit că i se taie răsuflarea, gândindu-se că se despărțea de păpușa pe care fiica lui o iubise atât de mult. Apoi a simțit fiori de bucurie văzând-o în brațele ei. O strângea așa cum o

strânsese şi Hanne în vremurile în care strigătele şi râsul ei încă îi mai umpleau casa şi viaţa.

– Numele ei este Fräulein Kuken şi este foarte curajoasă, a spus stăpânindu-şi cu greu emoţia. Ţine-o mereu cu tine. O să te protejeze.

Leah a dat din cap afirmativ de mai multe ori, strângând-o la piept. Apoi l-a privit şi, cu vocea ei subţire, a spus ceva la care Hans nu s-ar fi aşteptat niciodată:

– A fost a Hannei, nu-i aşa?

De data asta, durerea pe care a simţit-o în piept a fost mai puternică. A încercat să spună ceva, dar îi tremurau buzele.

– Dacă ea acum este cu mama mea, a continuat Leah, vreau să ştie că o să am eu grijă de Fräulein Kuken. O să am grijă să nu păţească nimic.

– Sunt sigur de asta, a spus Hans oftând. A mângâiat-o pe micuţă pe creştet, apoi a aşteptat ca ea să se bage în patul acela murdar, ţinând-o pe Fräulein Kuken strâns la piept. A învelit-o. I-a povestit în şoaptă despre porumbeii de sub streaşina casei sale şi despre muntele din Piesberg care se decupa prin ceaţă, despre Ingrid care umplea casa de muzică şi despre Hanne care lua ceaiul cu Fräulein Kuken din ceşcuţe goale. A privit-o cum adoarme, cu chipul în sfârşit senin.

Apoi a plâns în tăcere.

5.

Când a părăsit baraca, orele de pauză pentru prizonieri se apropiau de încheiere şi noaptea fără stele înghiţise totul. A grăbit pasul de-a lungul pieţei, pentru că trebuia să vorbească cu Goldberg.

A privit în jur, dar gardienii încă mai stăteau, aşteptând cu nerăbdare momentele de libertate de după plecarea prizonierilor. Şi-a amintit că-l văzuse pe evreul bătrân venind spre el din baraca din

față, atunci când mersese să-l caute prima oară. Așa că și-a ridicat gulerul hainei și s-a afundat în noapte spre ușa de la care se vedea o licărire ușoară. Dar s-a blocat aproape imediat, pentru că lângă intrare era un bărbat ascuns în întuneric. Părea unul dintre soldații ruși, privind atent în jur de parcă... Cu o tresărire, Hans a înțeles că stătea de pază – rolul lui era să identifice orice persoană care se apropia de baracă. Pe el nu-l remarcase numai pentru că venea din direcția barăcilor femeilor și se mișcase prin întunericul cel mai dens pe care acea noapte fără stele o așternuse peste lagăr.

Încercând să nu facă zgomot, Hans a luat-o în stânga și a ajuns la baracă fără să fie văzut de soldat. S-a apropiat încet de intrare, până în punctul unde, printr-o fantă dintre scânduri, putea să vadă ce se întâmpla în interior.

– Jocurile sunt făcute, a auzit pe cineva șoptind. Nu mai putem da înapoi.

Hans a recunoscut accentul rusesc și s-a ascuns în întuneric ca să asculte.

– Trebuie să gândim mai bine planul. Pe lângă gardienii și santinelele din turnuri, mai sunt și nouă ofițeri SS.

Asta era vocea lui Goldberg. Cu fiori pe șira spinării, Hans a căutat un loc de unde putea vedea mai bine în interiorul barăcii. În timp ce vocile au continuat să discute în șușoteala tipică a unei conspirații, a găsit punctul potrivit din care a văzut cine erau bărbații care discutau încet.

Goldberg stătea așezat în fața unei lumânări din seu, într-un colț al barăcii, ascuns după două rânduri de paturi supraetajate. Lângă el, doi bărbați stăteau aplecați deasupra flăcării, care proiecta umbre dense pe chipurile lor; puțin mai departe era soldatul pe care Goldberg îl purtase după umeri pe peron.

– Trebuie să eliminăm ofițerii SS, a spus rusul. Sunt mult prea periculoși.

– Știm, a spus o voce feminină. Prin întuneric, Hans a zărit-o pe Larysa, sprijinită de unul dintre cei doi bărbați de lângă Goldberg. Dar cum?

Rusul a ridicat privirea spre ea și a făcut un gest cu mâna.

– Am soldați aici, a spus. Ne ocupăm noi de ei.

Hans și-a ținut respirația. În orele de pauză, în timp ce restul prizonierilor țineau gardienii ocupați șușotind în grupuri disparate prin piață, anumiți conspiratori se adunau și puneau la cale un plan de răscoală. Așa cum se întâmplase și la Treblinka. Și nimeni, nici măcar Vossel, nu băgase de seamă.

– O să fie ultima noastră șansă, a spus ucraineanca. Sefora, de la popotă, i-a auzit spunând că la sfârșitul lucrărilor vor omorî toți prizonierii.

Hans și-a mușcat buzele. Oare de cât timp plănuiau? Și-a amintit prima dată când mersese la barăci: Larysa venise spre el provocatoare, dar nu pentru a i se oferi, ci pentru a-i distrage atenția. A dispărut atunci când el a privit în altă direcție. Goldberg ieșise din baracă de parcă l-ar fi anunțat ea că-l căuta un nazist. Ce prost fusese.

– Nu ne permitem să greșim, Mișa, a intervenit Goldberg. Trebuie să scăpăm toți de aici.

Rusul i-a dat dreptate, apoi s-a întors spre Larysa:

– Și gardienii ucraineni...? a întrebat-o.

– Sunt aproape toți de partea noastră. De ceilalți o să ne ocupăm noi.

În timp ce asculta într-o stare de alienare, Hans a simțit un fior de încântare. Și atunci a înțeles: acei oameni nu voiau să moară. Se săturaseră să stea muți și inerți, ca o turmă de oi care așteaptă doar să fie trimisă la tăiere. Erau mai vii decât se simțise el de când Hanne îl părăsise. Și ar fi avut nevoie de ajutorul lui.

Fără să se gândească la nebunia pe care era pe cale să o comită, a ieșit din umbră și s-a îndreptat către intrarea în baracă. Când rusul de pază l-a văzut, a tresărit și a lovit de câteva ori cu pumnul

peretele, dar el nu l-a luat în seamă și a intrat rapid în interior, mergând drept spre colțul în care erau adunați conspiratorii.

Prima care l-a văzut a fost Larysa, care a scos un strigăt gâtuit. Apoi Goldberg, care a devenit palid în lumina lumânării fără să poată scoate niciun sunet. Apoi rusul care s-a încordat și l-a fulgerat cu privirea.

El s-a postat în fața lor și a ridicat în aer mâinile înmănușate.

– Am venit ca să vorbim.

Capitolul 21

1.

În vreme ce conspiratorii îl priveau nemișcați, Hans a coborât brațele. A căutat privirea Larysei și a vorbit în șoaptă:

– Am auzit tot, dar nu intenționez să vă trădez.

Nimeni nu a respirat. Îl priveau nemișcați. Larysa părea terorizată, pe când Goldberg, curios. În schimb, soldații ruși îl priveau amenințător.

– Afară sunt *kapo,* le-a spus Hans.

A făcut semn din priviri către ușa barăcii, dincolo de care vocile prizonierilor începeau să fie tot mai slabe din cauza oboselii. Era semn că în curând aveau să intre și să se întindă în paturi la ordinele gardienilor. A continuat:

– În curând vor intra și aici.

Rusul căruia Goldberg îi spusese Mișa s-a poziționat să sară la el, dar evreul l-a oprit întinzând un braț.

– Este nazistul care o protejează pe Leah, fetița, i-a spus cu o voce autoritară care l-a surprins pe Hans.

– Vrei să spui că putem să avem încredere în el? a mârâit Mișa.

În loc de răspuns, Goldberg l-a privit pe Hans cu ochi întrebători și cu o curiozitate sinceră.

– Puteți avea încredere, i-a liniștit el. Inima îi bătea nebunește, știa bine că, dacă rușii ar fi sărit pe el, nu s-ar fi putut apăra. Obișnuia să umble neînarmat prin lagăr și sigur nu era un bun luptător. Nu fusese niciodată.

Înainte ca să poată lua cineva o decizie, a ridicat din nou brațele, cu palmele deschise.

– O să vă ajut să fugiți, a spus încercând să se arate așa cum era: sincer și suficient de nebun încât să-și riște propria viață. Dar vă cer ceva în schimb.

Goldberg a făcut un pas în față, confirmându-și astfel autoritatea asupra grupului de conspiratori.

– Ce anume? l-a întrebat fără pic de ostilitate în glas.

Hans a tras aer în piept. În mod ciudat, acum se simțea calm, sigur pe sine, conștient de ceea ce voia.

– Să o luați pe Leah cu voi. Aveți grijă de ea, țineți-o cât mai departe de locul ăsta.

Mișa l-a privit fără convingere, în timp ce Larysa îl observa acum cu o lumină nouă în priviri: era cu siguranță prudentă, dar și uimită.

– Așa vom face, a spus Goldberg întinzându-i mâna.

Hans a dat afirmativ din cap, apoi și-a scos mănușa și i-a strâns mâna.

2.

În noaptea aceea a dormit prost. S-a foit în pat mai multe ore, agitat și fără să poată adormi. Era încă treaz când nu s-a mai auzit vioara lui Reithmann. Hans a continuat să asculte atent, temându-se că Vossel sau altcineva ar fi putut afla ce se întâmplase la barăci și că ar fi putut da buzna, trăgându-i pe Larysa sau pe Goldberg de guler strigând: „Complotau ca să pună la cale o revoltă și Heigel îi ajuta!"

Somnul a venit abia atunci când lumina dimineții începea să străbată întunericul de dincolo de fereastră. Nu a fost unul liniștit. Hanne s-a așezat la picioarele patului. Cineva îi răsese neglijent părul și ea își clătina în aer piciorușele goale pe sub cămășuța de

noapte, tremurând în timp ce o strângea la piept pe Fräulein Kuken, de parcă s-ar fi temut că ar putea să o piardă.

– Tati, l-a implorat, nu-i lăsa să ne descopere. Ajută-ne să fugim din locul ăsta rău, te rog...

O auzea dar nu se putea mişca şi nici nu-i putea răspunde. Când în sfârşit a reuşit să se ridice în capul oaselor, soarele era sus pe cer şi inunda *Vorlagerul* cu o lumină caldă. O lamă de lumină, intrată pe fereastră, o traversase pe micuța Hanne, topind-o într-o ceață. Dar sunetul vocii ei, plină de spaimă şi de groază, era încă viu în sufletul lui.

3.

În zilele următoare s-a ținut cât mai departe posibil de Sectorul II. Știa că numai în coşmarurile lui Vossel descoperea tot, dar nu putea să rişte ca maiorul sau vreunul dintre dulăii lui să-și pună întrebări în ceea ce-l privea.

– Cum merg lucrurile cu fetița ta? îl întrebase Vossel cu o zi în urmă, cu zâmbetul acela grețos şi insinuant care-l scârbea. Poate că într-o zi o să mă laşi şi pe mine să o gust, ce zici? Poate o să-mi placă.

Hans nu răspunsese nimic. Rămase încordat, paralizat de spaimă, iar Vossel pufnise în râs, dându-i o palmă peste umăr:

– Glumesc! În ce mă priveşte, copiii n-ai decât să-i ții pe toți numai pentru tine. Eu am alte interese.

Se îndepărtase rânjind, dar din acel moment, Hans a avut neplăcuta senzație că era cu ochii pe el. Și de atunci, înainte să intre în birou sau în magazie, nu de puține ori a privit peste umăr sau a ciulit urechea pentru că i se păruse că-i aude paşii apropiindu-se. Dar de fiecare dată se convingea că era doar imaginația lui care-l făcea să creadă că maiorul îl urmărea. Cu toate astea, nu putea să lase garda jos.

Germenul revoltei creștea în lagăr și, deși niciunul dintre ofițeri nu părea să fi observat ceva, nici la popotă, nici în timpul inspecțiilor regulate în piață, Hans putea sesiza tensiunea crescândă în ochii prizonierilor, în gesturile lor tot mai ascunse, în paloarea buzelor Seforei când aducea și strângea farfuriile la masa lui Reithmann.

Părea un vânt nou care începea să bată peste Sobibór, șerpuind printre gleznele goale și cizmele lustruite cu seu. În același timp, Hans simțea cum cresc în el frica și nerăbdarea, strâns legate una de alta încât de la un punct nici nu le mai putea deosebi. Oare chiar puteau acei prizonieri să schimbe soarta infernului? Putea el să facă ceva pentru ei? Pentru Leah? Auzea în urechi vocea fetiței, subțire și plină de admirație: „Tu ești bun, Hans. Tu ajuți toți evreii din lume".

Oricât ar fi încercat să se țină departe, era nevoit să-i vegheze pe conspiratori pentru a o proteja pe Leah și pe sine însuși.

– Domnule, l-a interpelat Jacob făcându-l să tresară. Goldberg și Mișa vor să-ți vorbească. Ei...

– Liniște, i-a spus imediat.

A simțit cum se albește la față. A verificat ceasul: mai era o oră și jumătate până la masa de la popotă. I-a făcut semn să-l urmeze și a intrat înaintea lui în magazie, unde bărbatul avea acces ca urmare a sarcinilor lui de la bucătărie. Astfel, nu părea nimic suspect. A luat niște lăzi goale și i le-a pus lui Jacob în brațe:

– Umple-le cu ce ai nevoie pentru bucătărie și mergi să-i cauți, apoi adu-i aici.

După mai puțin de un sfert de oră, prizonierii erau alături de el printre rafturile de conserve. Înainte de a închide ușa magaziei, Hans s-a asigurat că nu-i văzuse nimeni când au intrat.

– Toată lumea știe ce are de făcut, a început Mișa. Deși era îmbrăcat în salopeta de lucru, fără formă și fără culoare, nu pierduse nimic din determinarea care-l caracteriza. Peste trei zile noi...

– Nu! l-a oprit cu un gest. A aruncat o privire spre ușă și o altă privire spre rafturi. Nu vreau să știu nimic. Faceți ce trebuie să faceți, dar nu-mi spuneți nimic.

– Nu avem încotro, a spus Goldberg. Pentru fetiță.

Hans a oftat. Pentru Leah îi trăda pe superiorii lui, își trăda țara, trăda tot *Reichul*. Faptul că privise întotdeauna cu rezervă, că avusese dubii, că gândea că tot ceea ce văzuse în lagărul de la Sobibór era greșit și că avea mai degrabă legătură cu coșmarurile decât cu visurile Germaniei nu făcea să fie mai puțin grav faptul că acum renunța la toate lucrurile pentru care muncise, cărora își dedicase mare parte din viață.

– Trei zile, a reluat Mișa, fremătând ca o fiară în cușcă. Mai întâi îi vom ucide pe ofițeri. Tu vei fi cruțat, dar va trebui să găsești o modalitate ca să rămâi deoparte și să nu ne încurci. Ba mai mult, va trebui să ne spui unde se află fiecare ofițer și ce sarcini are, astfel încât să îi luăm prin surprindere.

– În regulă. Și Leah?

– Revolta va începe imediat după apelul de seară, i-a spus Mișa.

– La trei ore după ce vom rupe rândurile în piața din Sectorul II, a continuat Goldberg. Tu va trebui să-mi aduci fetița. Mi-o vei încredința mie și numai mie. Ai înțeles?

Hans a făcut semn că da.

– Unde?

– La intrarea în Sectorul II, dincolo de poartă. O să te aștept acolo.

Hans își simțea capul ușor, prea ușor. A întins mâna pentru a se sprijini de un raft și a fost surprins să simtă prinderea fermă a lui Mișa, care s-a uitat la el cu privirea dură pe chipul parcă cioplit în piatră.

– Ai înțeles? l-a întrebat rusul.

– Da, am înțeles, a șoptit. O să-mi fac și eu partea mea.

4.

– Nu! Nu vreau!

Hans a înăbușit imediat strigătele lui Leah strângând-o în brațe și acoperind-o cu haina.

În cuști, iepurii s-au blocat terorizați, cu urechile ciulite, în timp ce porumbeii au început să se agite făcând zgomot în volieră.

– Nu vreau să plec! a ieșit un alt urlet, înăbușit de haină.

Hans a privit îngrijorat în jur, dar din fericire nu era nimeni în zonă. A strâns-o tare pe Leah încercând să-i transmită puțin din căldura lui, astfel încât să se simtă în siguranță, apoi, după ce i-a aruncat Larysei o privire, care se uita în jur în caz că ar fi apărut cineva, i s-a adresat din nou fetiței:

– Trebuie să pleci, Leah. O să fii liberă.

Ea și-a îndreptat spre el ochii albaștri, extrem de frumoși, deși erau plini de lacrimi.

– De ce nu vii și tu?

Hans și-a ținut respirația pentru o clipă. Să fugă cu ea, să-și recâștige libertatea pe care știa că o pierduse de când fusese nevoit să se mute în lagăr... Un vis, un gând atât de frumos care știa că nu avea să se realizeze niciodată.

Poate că ar fi reușit să plece din Sobibór, dar apoi? Ce ar fi putut face? Să se prezinte la ușa familiei von Brünner cu Leah în brațe, să-i ducă lui Ingrid o fetiță la fel de dulce și de frumoasă ca aceea pe care o pierduseră și să-i spună că micuța Hanne se întorsese? Și apoi? Să fugă cu ele în timp ce tot *Reichul* îl căuta pentru dezertare și trădare? Ar fi atras asupra capului lui Leah, al lui Ingrid și al oricui ar fi fost în preajma lui o nenorocire mai mare decât cea pe care o trăiau prizonierii din lagăr.

– Nu pot, Leah, i-a mărturisit cu un geamăt. Dar tu vei putea fi liberă. Și într-o zi, când toate astea se vor fi terminat, eu o să te găsesc. Promit!

Zgâlțâindu-se de plâns, Leah și-a cufundat fața în haina lui și a rămas agățată de el până când a părut să fie suficient de obosită încât să accepte ideea.

– Pot să o iau pe Fräulein Kuken cu mine? a întrebat cu un fir de voce.

Hans i-a făcut semn că da, în timp ce-i mângâia căpșorul.

– Sigur că da. Ai grijă să fie în siguranță.

– Dar o să mă cauți, da? a insistat ea fără să dea drumul hainei.

– Promit! a răspuns Hans, deși știa că așa ceva ar fi fost foarte dificil.

Odată fugită de acolo, Leah trebuia să dispară dacă voia să supraviețuiască. Să dispară pentru toată lumea, chiar și pentru el.

Capitolul 22

1.

Ziua stabilită era 14 octombrie.

Tot mai îngrijorat, Hans își repeta încontinuu că revolta avea să înceapă imediat după recreația de seară în piața din lagăr. De parcă ar fi putut să uite...

Urcat în șa pe calul său, el trebuia să se comporte ca de obicei: să-și facă turul de verificare supraveghindu-i pe prizonieri și să-i lase pe Vossel și pe ceilalți ofițeri să-și desfășoare activitățile. Nimic nu trebuia să deranjeze rutina care-i plăcea atât de mult colonelului Reithmann.

În timp ce Hans îl urmărea pe ascuns, Vossel a descălecat și a început să se plimbe printre rândurile de prizonieri cu mâinile la spate. Luminile felinarelor și cele din turnurile de observație făceau să strălucească părul lui deschis la culoare, sub chipiul militar, făcându-l să semene cu un soi de creatură mitologică coborâtă pe pământ.

Dar oricine îl privea în față putea vedea demonul ascuns sub chipiu, în zâmbetul strâmb pe care i-l arunca din colțul gurii și în privirea prea ocupată să caute pe cineva pe care să-și verse nervii primordiali. Și în acea seară a profitat imediat de prima ocazie ivită: a biciuit puternic picioarele unei femei, vinovată doar pentru că-și coborâse bărbia în piept când el trecuse pe lângă ea.

– Stai pe loc! a lătrat maiorul la colega ei care se aplecase ca să o susțină. Cine o ajută o să fie biciuit și mai tare.

Hans își continuă turul de-a lungul pieței, lovind ușor cu mâna gâtul calului ca să-l liniștească. Se strădui să-și termine treaba, arătându-se destul de indiferent la obrăzniciile lui Vossel. Apoi, nemaiputând să suporte, a căutat-o pe Leah într-unul dintre ultimele rânduri. Mică și chircită, micuța aproape că nu respira. Vossel păru să nu o remarce, în timp ce înainta spre soldații ruși, sfidându-i din priviri în speranța că vor spune ceva sau că vor ridica privirea. Nimeni nu a spus nimic, nimeni nu a ridicat privirea din pământ.

În sfârșit, inspecția a luat sfârșit, a sunat soneria de retragere și prizonierii au fost împinși spre Sectorul II pentru pauza de seară. Vossel, Hoffmann și ceilalți ofițeri s-au îndreptat, făcând conversație, spre *Vorlager* pentru a se pregăti de cină. Hans i-a urmat simțind o neliniște crescândă.

2.

După cină s-a retras rapid, fără să mai aștepte ca Hoffmann să dea ordin să fie deschisă sticla de tărie. A inventat o durere de cap datorată mâncării prea grele, lucru care l-a făcut pe Reithmann să râdă.

– Mi-am făcut iluzii că te-ai călit, Heigel, l-a luat în râs, dar văd că tot ai stomacul sensibil.

Hans a ascultat fără să spună o vorbă, ducându-și o mână la burtă, pentru că probabil că *obrestul* avea dreptate – nu era suficient de tare pentru ce avea să se întâmple și începuse să i se facă greață. A grăbit pasul spre Sectorul II unde Larysa îl aștepta în întunericul din spatele barăcilor, ținând-o strâns pe Leah.

– În sfârșit! a exclamat ea. Mișa este deja pe poziție împreună cu ceilalți și trebuie să mă grăbesc și eu. Ia fetița.

Leah a lăsat mâna femeii pentru a se prinde de poalele hainei lui Hans. O ținea pe Fräulein Kuken între brațele ei slăbuțe. El s-a așezat pe vine în fața ei.

– Acum trebuie să fii curajoasă. Ești pregătită?

Ea și-a ridicat nasul. A făcut semn că da.

– Și Fräulein Kuken? E și ea pregătită?

Fetița i-a arătat păpușa.

– Îi e frică, i-a explicat.

– Atunci ține-o strâns la piept, i-a spus Hans.

S-a ridicat în picioare și a pornit cu ea strânsă la piept, acoperind-o haina.

– Mult noroc! a șoptit Larysa. Dacă o fi să nu ne mai vedem...

– Sper să nu fie așa, a întrerupt-o el. Mult noroc!

3.

A închis ușa camerei lui și s-a sprijinit cu spatele de ea, încercând să-și liniștească respirația. A rămas nemișcat, ascultând liniștea lagărului, scandată de bătăile inimioarei lui Leah pe care încă o ținea strâns la piept.

– Am reușit, a suspinat el într-un final, așezând-o jos pe fetiță. Se pare că nu ne-a văzut nimeni.

Leah a rămas nemișcată în fața lui, ținând-o pe Fräulein Kuken atât de strâns la piept încât risca să-i rupă capul. Hans a mângâiat-o repede pe părul scurt, apoi s-a întors spre fereastră. *Vorlagerul* era liniștit, cufundat în liniștea întreruptă doar de notele triste ale viorii lui Reithmann, care ajungeau la el estompate de ferestre.

– Cine cântă? a întrebat Leah cu o vocea aproape imperceptibilă.

– Colonelul, a spus el întorcându-se să o privească.

Leah a clătinat din cap.

– Lui Fräulein Kuken nu-i place. Zice că parcă ar fi plânsul celor care au murit.

Hans a simțit fiori pe șira spinării.

– Haide să ne pregătim, i-a zis. A lăsat lumina stinsă – dacă cineva ar fi trecut prin dreptul ferestrelor lui ar fi crezut că s-a culcat, chinuit de greața de după cină. Trebuie să fim pregătiți.

A direcționat-o spre pat și Leah s-a așezat pe el cu picioarele încrucișate, ținând păpușa strâns. Uneori o legăna, alteori o folosea drept scut împotriva lumii ostile care o înconjura.

– Lui Fräulein Kuken îi este frică, a repetat. Nu îi place întunericul.

– Nu trebuie să-ți fie frică, a încercat Hans să o liniștească. Sunt eu aici cu voi.

S-a așezat în genunchi pe covor lângă ea și i-a întins mâna. În întunericul luminat doar de stelele de afară au rămas nemișcați în liniște, într-o așteptare ireală.

– O să-i omoare pe naziști, nu-i așa? a întrebat Leah dintr-odată, făcându-l să tresară. Dar nu și pe tine.

Hans nu a știut ce să răspundă, așa că nu a făcut decât să o privească, implorând-o să tacă. Până și vocea ei de vrăbiuță îi putea pune în pericol.

Îngrijorat, a ciulit urechea. Acum vedea umbre lungi dincolo de fereastră. Dense și rapide, care se opreau în fața casei lui. Le simțea greutatea privirilor pe care el nu le putea vedea, și treceau mai departe.

„A venit momentul", s-a gândit.

A verificat dacă Leah avea încălțări suficient de rezistente pentru a putea alerga – erau vechi și poate prea mari pentru ea, dar aveau să o protejeze. Purta haine jerpelite, dar aveau să-i țină de cald. După acea inspecție s-a ridicat și a pus ceasul pe noptieră pentru a vedea ora. A luat pătura de la picioarele patului pentru a o înfășura în ea pe Leah și pe păpușă.

– În felul ăsta o să vă fie mai puțin frig în pădure, i-a explicat.

– Tu chiar nu poți să vii? a întrebat ea cu ton trist.

– Eu...

O împușcătură i-a făcut să tresară.

„Ceva nu a mers conform planului, s-a gândit Hans. Poate că i-a descoperit Vossel. O să strice totul."

S-a ridicat pentru a se îndrepta spre ușă.

– Stai, a spus Leah tremurând. Nu mă lăsa singură.

– Vin imediat, a liniștit-o el înfășurând-o bine în pătură. Să nu te miști și să nu faci niciun zgomot.

Cu inima care-i bubuia în gât, a luat tocul cu pistolul și a ieșit în noapte pentru a încerca să înțeleagă ce se petrecea.

Capitolul 23

1.

S-a oprit pe trepte și a ascultat atent. Se auzeau împușcături din depărtare, din direcția pădurii, îmbinate cu urlete sinistre pe care nu era sigur că le putea atribui trupelor SS sau prizonierilor. Strigătele lui Vossel, în schimb, se auzeau de mult mai aproape, clare și furibunde.

„Ceva n-a mers cum trebuie“, s-a gândit din nou. Potrivit planurilor lui Goldberg, totul trebuia să se desfășoare în liniște până în ultimul moment, atunci când prizonierii ar fi trebuit să mărșăluiască spre poarta principală pentru a o doborî și a fugi, căutând refugiu printre copacii imenși și negri care înconjurau acel loc.

A strâns în mână pistolul Luger și l-a armat. Mâna îi tremura pentru că nu era sigur că știa să folosească arma aceea. Desigur că fusese instruit pentru asta, dar nu mai ținea minte când trăsese ultima oară.

La adăpostul întunericului, s-a strecurat pe lângă răzoarele cu flori îngrijite. Cu petalele închise în întuneric și frunzele robuste, florile *oberstului* Reithmann erau atât de frumoase încât păreau de-a dreptul anacronice, în imensitatea de gri a Sobibórului. Cu atât mai mult în noaptea aceea. Neavând vreo legătură cu împușcăturile și țipetele, erau niște ființe de vis, înflorite în mijlocul unui coșmar.

Prăbușit printre flori, în spatele primului rând de locuințe pentru ofițeri, Hans l-a găsit pe *hauptmannul* Hoffmann. Era întins pe spate, cu picioarele desfăcute și brațele abandonate în laterale. Avea

gâtul tăiat, deschis precum o gură fără buze sub bărbie, care-i vomitase sânge pe uniformă.

– Heigel! l-a strigat o voce. Ce stai acolo încremenit?

A urmat sunetul sec al unui încărcător și lui Hans, debusolat, i-a luat mai mult decât ar fi fost normal ca să realizeze că nu Hoffmann fusese cel care vorbise. A ridicat privirea și l-a văzut pe Vossel, care se apropia precum un demon mânat de o furie animalică. Ochii lui gri îi sclipeau în noapte, ardeau de un foc interior care te îngrozea.

– Mișcă-te, idiotule! a lătrat maiorul. Verifică să nu mai fie alți evrei pe aici. L-am găsit pe ăsta exact când îi tăia gâtul lui Hoffmann.

Avea brațul întins și arma îndreptată spre un bărbat așezat în genunchi la pământ. Hans l-a recunoscut pe Mișa. Stătea atât de nemișcat, încât până atunci crezuse că nu este decât o altă umbră. Mișa îi susținea privirea lui Vossel cu duritate. Nu-i era teamă de moarte.

– Așadar, vierme nenorocit, l-a atacat Vossel cu chipul desfigurat de furie, ce se întâmplă aici? Vorbește!

Hans a făcut un pas înainte, apoi încă unul, pentru a fi sigur că-i poate avea pe amândoi în vizor. Din punctul în care se afla nici măcar un om de birou ca el nu avea cum să rateze. Viața unui om se afla în mâinile lui: nu trebuia decât să aleagă a cui. Mișa sau Vossel. Amândoi nu puteau supraviețui.

„Nu am omorât niciodată pe nimeni“, a realizat. Apoi sentimentul de vinovăție pentru acel gând i-a strâns stomacul. „De ce se mințea singur? Fusese complice în mult prea multe crime.“

Din depărtare se auzeau strigătele gardienilor din turnuri, care plimbau raze de lumină peste piața din Sectorul II. Revolta fusese descoperită; acum urma masacrul. Hans a strâns mânerul Lugerului atât de tare încât avea impresia că-l putea frânge între degete. Dacă Mișa ar fi rămas în viață, Vossel l-ar fi torturat până când l-ar fi făcut să vorbească. Dacă Vossel ar fi murit, i-ar fi fost greu să explice ce se întâmplase și să-l țină în viață pe rus. Pentru o clipă și-a dorit să

fugă, să lase ca altcineva să ia acea decizie. Apoi și-a amintit de ce se afla acolo.

„Leah..."

Vossel apăsa cu țeava pistolului în tâmpla lui Mișa, făcându-l să încline capul într-o parte. I-a aruncat lui Hans o privire de gheață.

Cum era poezia din care citase *oberstul* Reithmann? Aia a lui Goethe?

„Noaptea naște monștri."

Brusc, sigur pe sine, Hans a ridicat Lugerul și a țintit. Nici nu și-a dat seama că a apăsat trăgaci până când nu a auzit împușcătura și nu i-a simțit reculul în braț. A văzut totul cu încetinitorul: chipul de înger al lui Vossel s-a descompus, explodând într-o ploaie neagră, în timp ce trupul lui cădea în mijlocul florilor. În continuare superbe, în continuare pline de viață.

– Heigel...

Deși văzuse atâția prizonieri uciși în fața ochilor lui în camerele de gazare, deși o văzuse pe Hanne întinsă în coșciug, sfârșitul lui Vossel l-a frânt în două. Urându-se, și-a golit din nou stomacul pe jos.

– Heigel!

A fost zgâlțâit cu forță și astfel a reușit să se ridice în capul oaselor. Lângă el, Mișa, cu chipul aspru și sculptat de vânt, îl strângea tare de braț.

– Trebuie să ne grăbim! Planul s-a schimbat, i-a spus. Trebuie să iei fetița și să i-o duci lui Goldberg. Te așteaptă. Dar trebuie să te grăbești. Acum e totul sau nimic. L-a zgâlțâit. Heigel! Ai înțeles?

Hans a tresărit în timp ce tremura din toate încheieturile. Și-a dat seama că încă mai ținea Lugerul în mână, așa că l-a pus înapoi în toc.

– Am înțeles, a spus.

Apoi s-a răsucit și a pornit în goană pe sub stele.

„Leah..."

Noaptea năștea monștri și el era unul dintre ei.

2.

Când a intrat în camera lui a găsit-o pustie. Leah nu mai era pe pat, unde o lăsase. Nu era așezată la birou și nici nu trăgea cu ochiul pe fereastră. L-a luat amețeala.

– Leah! a strigat. Leah, unde ești?

Probabil că o luase cineva. Cineva intrase și o luase de acolo. S-a răsucit, a pus mâna pe clanță. Era pe punctul de a ieși pentru a o căuta când a auzit o voce slabă și a tresărit.

– Sunt aici...

Hans s-a răsucit încă o dată, fără să descuie ușa. Primul lucru pe care l-a văzut au fost ochii ei albaștri imenși, în care se reflecta lumina slabă ce intra pe fereastră. Apoi capul ras care ieșea de sub pat, înfășurată în pătură precum o omidă.

– Leah, a murmurat, simțind cum îi fuge pământul de sub picioare. Pentru o clipă crezuse că fusese totul inutil, totul pierdut...

– Mi-a fost frică, a spus ea în timp ce ieșea de sub pat.

Hans s-a dus la ea și a examinat-o, parcă pentru a se asigura că era întreagă. Fâșii de lumină intrau cu intermitență pe fereastră: din turnuri se mișcau farurile în căutarea răsculaților, iar împușcăturile erau tot mai dese, tot mai cumplite.

– Ai fost foarte cuminte, i-a spus Hans încercând să-și controleze tremurul. Dar acum trebuie să mergem.

A înfășurat-o bine în pătură împreună cu Fräulein Kuken și a luat-o în brațe. Ea și-a vârât capul în piept.

– Mi-e frică, a repetat.

Hans a tras adânc aer în piept.

– Trebuie să fii curajoasă, i-a spus, vorbind și pentru sine. În curând vei fi în siguranță.

– Nu vreau, a protestat ea.

El a privit-o deznădăjduit.

– Leah...

– Vreau să rămân cu tine.

Hans a strâns-o la piept. A ținut-o așa și când au pornit alarmele, umplând aerul cu strigătele lor ascuțite și isterice.

– Când vei fi liberă, departe de infernul acesta, i-a șoptit încet, eu o să vin să te caut. Îți promit. O să te găsesc și nu o să ne mai despărțim niciodată. În regulă?

Ea tremura la pieptul lui, agățându-se de pătură și de haina lui.

– O să fii tăticul meu? l-a întrebat dintr-o răsuflare.

Hans a strâns din dinți. A deschis ușa și a ieșit cu ea în brațe în urletele alarmelor, în zgomotul de împușcături care se ridicau spre stele și în strigătele evadaților.

– Da! a spus el după ce a reușit să-și facă curaj. Voi fi tăticul tău.

3.

Noaptea huruia de la bubuiturile împușcăturilor asemănătoare cu niște fulgere, iar luminile farurilor erau ca niște fulgere artificiale. Peste Sobibòr se dezlănțuise furtuna.

Hans s-a aruncat în mijlocul furtunii ținând-o pe Leah strâns la piept. Alarmele erau atât de zgomotoase încât nu reușea să audă ce striga ea speriată. Nici propriile gânduri nu și le putea auzi. A țâșnit pe strada din *Vorlager*, alergând ușor aplecat ca să nu fie atins de vreun glonț rătăcit. Chiar dacă l-ar fi nimerit de-a lungul traseului, tot nu s-ar fi oprit. Nu avea să se oprească nici dacă se întâlnea cu cel mai înfricoșător demon al nopții.

Din fericire, din locuințele ofițerilor nu a ieșit nimeni. Hans s-a gândit că sfârșiseră cu toții precum Hoffmann sau Vossel, cu o a doua gură căscată pe gât și o gaură în cap, înainte ca planul de evadare al prizonierilor să se ducă pe apa sâmbetei. Îi tremurau picioarele, dar nu avea de gând să se oprească.

4.

Părea că avuseseră loc niște lupte între gardienii ucraineni, încă devotați nemților, și cei care susținuseră revolta prizonierilor. Hans a sperat că Larysa reușise să fugă, în timp ce auzea focurile de mitralieră venind din față, din Sectorul II. A strâns-o pe Leah tare, încercând să-i servească drept scut cu propriul trup.

– Să doborâm gardul!

Vocea lui Mișa purtată de vânt a acoperit distanța care-l despărțea de Sectorul II. Hans s-a oprit la colțul atelierelor, ultimul bastion al *Vorlagerului*.

– Ce se întâmplă? a murmurat surprins. Nu pe acolo! Trebuie să iasă pe poarta principală!

Din punctul în care se afla, putea să vadă hoarda de prizonieri.

Dincolo de poarta care despărțea *Vorlagerul* de Sectorul II, dincolo de primele barăci, circa șase sute de bărbați și femei se mișcau precum o singură creatură tremurătoare. O armată epuizată, palidă, care abia se ținea pe picioare, dar hotărâtă să moară numai pentru a-și recâștiga libertatea.

În strigătele furibunde alea gardienilor din turnuri, se adunaseră cu toții lipiți de rețeaua lungă al gardului. Negri în întuneric, înghesuiți unii într-alții, urlau împingând sârma ghimpată a gardului – un val negru care împingea într-un dig flexibil.

– Nu mai fugim? a întrebat Leah.

– Nu pe acolo, gemu adresându-se amărâților care se îngrămădeau disperați.

Brusc, gardul a cedat. Unii dintre prizonieri au rămas prinși în sârma ghimpată, zbătându-se răniți și sfâșiați, ceilalți călcau peste ei, strivindu-i, în timp ce luminile farurilor se plimbau peste tot, iar gloanțele trase din turnuri îi loveau cu furie. Tot în același fel a fost doborât și al doilea gard. Doborât de panică, printre strigătele răniților și ale celor care rămâneau în urmă. Apoi au fost dincolo, afară...

Hans a rămas nemișcat, uimit. Știa ce urma să se întâmple. Primii care au trecut dincolo de gard au fost și primii care au sărit în aer. Au pășit pe minele pe care ei înșiși fuseseră obligați să le îngroape și au fost făcuți bucăți, în timp ce exploziile luminau noaptea cu fulgere înfricoșătoare. Ceilalți au sărit peste ce mai rămăsese din trupurile primilor, au trecut dincolo de găurile din teren și au sărit în aer puțin mai în față, deschizând drumul pentru cei din urma lor.

– Ce se întâmplă? a strigat Leah speriată, strângându-se la pieptul lui în timp ce pământul tremura și oroarea Sobibòrului trecea prin pământ, la el și apoi la fetiță.

Hans a încercat să spună ceva, dar nu a reușit să răspundă.

Capitolul 24

1.

Noaptea se transformase într-o imensă deflagrație de lumini. Copacii se decupau sumbri pe fondul cerului care absorbise toate stelele, nelăsându-le să mai strălucească.

Monstrul adormit din Sobibòr se trezise și răgea ca o fiară primordială. Aerul duhnea a praf de pușcă, a foc și a carne sfâșiată, a sânge fiert în cuptoarele efemere ale minelor antipersonal care explodau lăsând în urmă cratere fumegânde. Câmpul minat lupta împotriva evreilor care fugeau și Hans nu putea să-și dea seama care dintre cei doi adversari avea să câștige.

„Mor liberi. Gândul din capul lui avea vocea calmă a lui Goldberg. Mor, dar o fac pentru a le face drum colegilor lor."

A fost suficient acest gând ca să găsească puterea pentru a începe să alerge.

– Ține-te strâns de mine! a strigat strângând-o pe Leah în pătură, apoi a rupt-o la fugă pe ultima porțiune a traseului care-l despărțea de poarta Sectorului II.

Din când în când își pierdea echilibrul și se apleca în față sub greutatea fetiței. Apoi, odată restabilit centrul de greutate, strângea umerii pentru a oferi cât mai puțin din corpul lui acelei explozii care cu siguranță avea să vină în scurt timp, zguduind cerul și pământul. Și care avea să-l facă bucăți.

Încerca să nu privească masa de prizonieri căzuți unii peste ceilalți în dreptul deschiderii din gard, gloanțele care-i secerau din

turnurile de observație și bucățile de teren aruncate de minele care explodau. A încercat să se convingă că libertatea era doar la un pas distanță, în moarte sau în pădurea întunecată.

Când a ajuns la poartă, l-a văzut pe Goldberg acolo, așa cum îl promisese. O siluetă cu umerii lați și grei de oboseală, o umbră neagră în întuneric. L-a văzut făcând câțiva pași nesiguri înainte și înapoi. Încă nu-l observase.

– Goldberg! a strigat cu toată puterea pe care o avea. Vocea lui a fost însă înghițită de bubuitura unei mine.

A continuat să alerge.

2.

Epuizat de fugă, cu inimioara lui Leah care-i bătea la piept, Hans s-a aruncat dincolo de poartă. Un gardian ucrainean era întins pe jos cu degetele încleștate în jurul mitralierei, ochii căscați spre cerul luminat de explozii și de proiectoare. L-a ignorat și și-a apăsat umărul de gard. A simțit cum cedează.

Cu o a doua încercare, Hans a trecut în Sectorul II.

– Goldberg, a murmurat. Sunt aici!

Unde era evreul? Era sigur că-l zărise din depărtare. Poate că se ascunsese pentru a-l aștepta, adăpostindu-se de pământul care urla și de cerul care scuipa foc. S-a ascuns când a explodat o altă mină foarte aproape, umplând cerul cu o lumină albă. A strâns din ochi și și-a ținut respirația. Când a redeschis ochii a văzut mișcare lângă el și a clipit pentru a vedea mai bine. Praful și cenușa îi îngreunau vederea, acoperind totul. A recunoscut umerii largi ai evreului, silueta lui înaltă și impunătoare care se apropia de el și, ușurat, a mers spre el.

– Goldberg, ia fetița! Orice s-ar întâmpla, să nu treci prin câmpul minat. Urmează gardul până la drum și fugi în pădure pe acolo. Ai înțeles?

Pentru că evreul nu răspundea, a desprins o mână de pe Leah şi l-a căutat prin aer. L-a prins de încheietură şi l-a tras spre el.

– M-ai auzit?

A ridicat privirea spre el şi, când o altă deflagrație a luminat sinistru totul, Hans a simțit că moare. Nu pe Goldberg îl avea în față. Nu erau ochii lui obişnuiți, ci ochii clari şi furioşi ai unei pisici pregătite să omoare un şoarece. Nici măcar bubuiturile nu au reuşit să acopere cuvintele care au urmat.

– Am înțeles foarte bine, Heigel, a şuierat *oberstul* Reithmann.

3.

Colonelul s-a eliberat din strânsoarea lui cu atâta forță încât l-a făcut să cadă la pământ. Primul gând al lui Hans a fost de a o proteja pe Leah, astfel încât ea să nu se lovească în cădere, aşa că a căzut pe spate, strângând din dinți de durere.

Apoi mişcă picioarele încercând să se sprijine pe călcâie pentru a se ridica înapoi în picioare. Când s-a întors pe o parte i s-a tăiat respirația: la câțiva paşi de el zăcea Goldberg. Pe burtă, cu obrazul lipit de pământ, părea că-l priveşte, cu gura deschisă într-o rugă mută. Probabil că Reithmann îl descoperise în timp ce îi aştepta pe ei. A scos-o pe Leah de sub haină şi a ascuns-o în spatele lui. Râsul acid al lui Reithmann i s-a părut ireal, în acel scenariu de sfârşit de lume.

– Ai făcut toate astea pentru ea, Heigel? a şuierat colonelul făcând semn spre Leah. Ți-ai trădat țara, onoarea pentru depravare?

Hans a făcut un pas în spate.

– De îndată ce mi-am dat seama ce se întâmplă, am cerut întăriri de la Varşovia, a continuat Reithmann cu ochii strânşi ca două fante. Între timp sunt curios să aud ce explicații ai tu, înainte de a fi împuşcat.

Aerul a fost invadat de un foșnet de aripi. Un stol de păsări foarte albe a brăzdat cerul întunecat, trecând peste barăci și îndreptându-se spre ei. Erau porumbeii *oberstului*. Probabil că voliera fusese avariată și se speriaseră. Stolul a trecut peste capetele lor, apoi a fost înghițit de întuneric.

În vreme ce Reithmann, plin de furie, își urmărea cu privirea porumbeii, Hans a profitat pentru a scoate Lugerul.

– Până și pe ei i-ai ajutat să fugă! a lătrat *oberstul*. Apoi l-a fulgerat din nou cu privirea. Nu-i era frică de el, asta era clar. Nu se aștepta la nicio reacție din partea unui locotenent dintr-un prezidiu obscur de periferie.

Hans a simțit cum dinții lui Leah, care se ținea strâns de piciorul lui, clănțăneau de spaimă. Mâna cu care ținea Lugerul ațintit asupra colonelului i-a tremurat.

– Ce vrei să faci? Să mă ucizi? i-a spus Reithmann zeflemitor. Tu? Un plimbă-hârtiile?

În ciuda constituției masive, Reithmann s-a mișcat ca un fulger. S-a aruncat spre el și l-a lovit cu toată puterea peste braț. Leah a scos un țipăt de spaimă și Lugerul a căzut pe jos de parcă ar fi fost de jucărie.

– Tu nu o să mori, Heigel, a șuierat Reithmann. Vei fi dus în fața Curții Marțiale. Apoi a privit-o pe Leah cu ochi de nebun. În schimb o s-o omor pe mucoasa asta la care ții tu atât de mult.

– Nu! a strigat Hans.

Înainte să poată face ceva, colonelul i-a dat un pumn în capul pieptului. Un fulger l-a orbit, de parcă ar fi explodat o mină, dar bubuitura fusese doar în capul lui. Hans s-a prăbușit la pământ și Reithmann a sărit imediat peste el, strivindu-l la pământ.

– Așa pățesc cei care nu au luptat niciodată, Heigel, i-a șuierat în față. Cum dracului a putut un plimbă-hârtii ca tine să organizeze...

Strânsoarea din jurul gâtului lui a slăbit și Reithmann a dispărut din câmpul lui vizual. O umbră mai densă decât celelalte a țâșnit în

spatele *oberstului*, iar el a încercat să focalizeze privirea în timp ce-și recupera suflul.

– Larysa! a strigat Leah, ajutându-l să o identifice pe proaspăta sosită.

Supraveghetoarea ucraineancă ținea în mână un cuțit din care picura sânge.

– Jigodie..., a mârâit Reithmann ridicându-se în picioare.

Hans l-a văzut clătinându-se și ducându-și o mână într-o parte, strâmbându-se de durere. În locul unde Larysa îl lovise, uniforma era plină de sânge.

Colonelul a scos un sunet gutural și a încercat să se năpustească asupra ucrainencei, dar ea a fost mai rapidă și a învârtit din nou lama în aer lovindu-l de data asta în gât.

– La fel ca la iepuri, a auzit-o spunând răspicat, în timp ce sărea în spate pentru a scăpa de mâinile lui Reithmann care gâlgâia de sânge în timp ce încerca să o prindă. Mergeți! Mă ocup eu de câinele ăsta!

Hans s-a ridicat în picioare tremurând și a luat-o pe Leah în brațe.

În timp ce fugea a auzit-o pe Larysa strigând în spatele lui.

Nu s-a oprit.

Capitolul 25

1.

Hans a alergat repede printre barăci, aplecat de la greutatea fetiței și din cauza durerii de spate. Poalele hainei i se loveau de pulpe precum niște aripi negre și grele. Îl dureau brațele, dar nu i-ar fi dat drumul lui Leah nici dacă ar fi fost la un pas de moarte. Și totuși se terminase. Era totul pierdut. Gândul ăsta i-a tăiat respirația cu un junghi dureros, făcându-l să cadă în genunchi pe pământul întunecat. Leah a scos un icnet și s-a chircit la pieptul lui tremurând, căutând adăpost între brațele lui.

Goldberg murise fără să o ia de acolo. Minele continuau să explodeze mai departe, semn că prizonierii continuau să fugă spre marginea pădurii, lăsând în urmă cine știe câți colegi sfârtecați. Era exclus să-i urmeze. Chiar dacă el și Leah ar fi supraviețuit cât să ajungă în pădure, fără să dea peste vreun dispozitiv ascuns sau fără să fie împușcați în spate, destinul lor avea să fie la fel de marcat ca al celorlalți fugari. Poate chiar mai mult.

A încercat să scape de ceața care, alături de spaimă, îi întuneca gândurile. Reithmann murise? Probabil că da. Trebuia să creadă că da, altfel era totul pierdut. Dacă colonelul murise, atunci nu mai era nimeni care să aibă cunoștință de trădarea lui. Și Larysa? Murise și ea, luptându-se cu *oberstul* din Sobibòr? Exista vreo speranță să se fi salvat?

– Hans?

Leah încerca să-l zgâlțâie trăgându-l cu mâna de reverul hainei. El a clipit, a focalizat privirea și a mângâiat-o pe creștet.

– Sunt aici. E totul în regulă, a mințit-o. S-a terminat.

– Nu mai fugim? a murmurat ea.

Hans și-a simțit brațele grele. Ce spusese Reithmann? Că chemase întăriri de a Varșovia. Aveau să sosească înainte de ivirea zorilor. A ridicat ochii spre cer. Oare cât mai era până atunci? Imposibil de zis, în flash-urile exploziilor și cu acele culori macabre care acopereau tot.

– Nu, i-a spus într-un final lui Leah. Momentan rămâi cu mine.

Fetița a răsuflat ușurată și s-a chircit din nou la pieptul lui. Trebuia să o ascundă înainte să o vadă cineva, să se prefacă că supraviețuise răscoalei și să găsească o modalitate de a o ascunde pe micuță. Și asta imediat.

– Vino cu mine.

S-a ridicat pe picioare, pe care le simțea grele. Nefiind sigur că ar mai fi putut să o poarte în brațe, a luat-o de mână. Au înaintat, unul lângă celălalt, sub cerul luminat de explozii multicolore și de farurile din turnuri, în timp ce sirenele continuau să strige cu vocea lor ascuțită care dădea fiori. Urmând o idee care-i venise, Hans s-a îndreptat din nou către gard. La pământ, lângă Goldberg, a văzut silueta nemișcată a *oberstului* Reithmann, întins într-o baltă de sânge, cu gura rânjită și ochii palizi care priveau cerul nopții.

Ținând-o departe, astfel încât să nu privească, a împins-o pe Leah ușor dincolo de poartă, către atelierele din *Vorlager*. La rândul lui, a întors privirea pentru a nu vedea trupul Larysei în urma lor, fiind convins că nu se salvase.

Odată ajuns la magazie, s-a asigurat că erau singuri și că nu-i văzuse nimeni intrând. A deschis cămara pentru merinde din perete, o gură neagră și pătrată în care erau păstrate dulcețuri alese pentru ofițeri.

– Nu vreau să intru acolo. Mă sperie...

Hans s-a așezat în genunchi în fața ei.

– Ai dreptate, și pe mine mă sperie, i-a spus. Din instinct, a întins mâna pentru a-i șterge lacrimile, dar ochii lui Leah erau uscați. Erau prea plini de spaimă pentru a plânge. Dar să fii sigură că este cel mai sigur loc pentru tine.

– Dar e întuneric, a protestat ea.

– Cu atât mai bine, a spus Hans. În felul ăsta nu te va putea găsi nimeni.

A luat-o în brațe și a așezat-o în nișa din perete. Leah s-a strâmbat, apoi și-a lipit spatele de perete, și-a strâns genunchii la piept și s-a strâns în pătură. L-a privit cu ochi enormi din întuneric.

– Stai bine?

Ea a ridicat din umeri. Hans nu a știut ce altceva să facă decât să o învelească mai bine.

– Fräulein Kuken e cu tine? a întrebat-o.

Leah a scos capul păpușii de sub pătură.

– Bun! Hans a zâmbit forțat. Atunci nu ai de ce să-ți fie frică. Rămâi ascunsă. O să ai aer prin conducta care vine de la bucătărie. E rece, dar ai pătura. Nu face niciun zgomot și nu scoate afară nici măcar năsucul, până când nu o să deschid eu.

Ea a clătinat din nou afirmativ în liniște. Hans a închis ușa și a privit peretele. Cămara pentru alimente era perfect ascunsă în perete. S-a prelins la pământ încercând să recapete controlul membrelor care-i tremurau.

„Numai o clipă, s-a gândit. Câteva minute și apoi ies afară."

Dar l-a răpus un somn negru și fără vise. L-a trezit huruitul automobilelor care se apropiau. Întăririle lui Reithmann.

2.

Hans a pășit nesigur printre răzoarele de flori, într-o noapte care se lumina a zi. Dinspre pădure sufla un vânt înghețat care mirosea a

ploaie, dar cenușa care plutea în aer îi ardea ochii, forțându-l să-i strângă și să-i frece cu dosul palmei pentru a putea vedea.

Reichul sosea la Sobibòr sub forma a trei blindate de camuflaj pline ochi cu soldați și a unei mașini mici care conducea convoiul și la bordul căreia se aflau patru ofițeri. În turnurile de observație nu părea să mai fie nicio mișcare, până când Hans s-a apropiat și a zărit două sau trei perechi de brațe ridicate în aer. Mulți dintre gardienii de supraveghere ucraineni fuseseră probabil uciși în timpul revoltei, poate chiar de către colegii lor. Probabil că cei care acum se suiseră, salutând sosirea întăririlor, erau exact cei care le tăiaseră gâtul colegilor pentru ca aceștia să nu tragă în prizonieri. A înaintat până la poarta principală. Și, din moment ce nu părea să mai fie altcineva în stare să o facă, a deschis-o pentru a permite accesul vehiculelor.

Încă împietrit după evenimentele la care asistase, a rămas cu degetele agățate în rețeaua metalică, apoi s-a prăbușit extenuat în față. Înainte să atingă solul, o mână l-a susținut.

– Ce s-a întâmplat aici? l-a întrebat o umbră gri, pe care Hans abia o putea distinge.

A privit-o, apoi a clătinat din cap. Avea nevoie de câteva clipe pentru a-și aduna forțele și a răspunde. Între timp, trebuia să născocească o minciună suficient de convingătoare prin care să explice ceea ce se întâmplase.

3.

Maiorul Becker era un bărbat mic de statură, dar cu o voce puternică. O uniformă impecabilă îi înfășura trupul uscat și nervos, care părea desenat din cabluri din oțel.

– Vreau să știu numele și gradul tău! i-a ordonat, în timp ce venele i se umflau pe gât.

A reușit cu greu să-și recapete echilibrul.

– Locotenent Hans Heigel, a răspuns. Ofițer responsabil cu aprovizionarea lagărului, sub comanda colonelului Gert Reithmann.

A spus acele cuvinte fără să fie nevoie să se gândească la ele. Dar avea încă o nevoie disperată să se gândească la restul, astfel s-a arătat epuizat și a tușit din gât praf și cenușă.

– Foarte bine, a răspuns Becker privindu-l încruntat. Ce s-a întâmplat aici?

– Aseară m-am întors în camera mea imediat după cină. Dormeam, când am auzit niște împușcături.

Becker a clătinat din cap.

– Continuă.

Hans a povestit că maiorul Vossel murise ca un erou, încercând să-i oprească pe soldații ruși care porniseră revolta. A relatat despre cum găsise trupul *hauptmannului* Hoffmann și despre cum evreii doborâseră în masă cele două rânduri de gard pentru a ieși în câmpul minat și a fugi în pădure, în timp ce din turnuri se trăgea în ei... asta până când și soldații de gardă sus fuseseră depășiți.

– Și ceilalți ofițeri? a întrebat Becker.

Hans a clătinat din cap.

– Nu știu, domnule. Eu...

S-a gândit ce să spună despre Reithmann. Și-a amintit de pistolul lui căzut la pământ și abandonat în dreptul *oberstului* și s-a albit la față.

– Tu ce, locotenent?

– El a salvat ceea ce a mai rămas din lagăr, domnule, a intervenit o voce răgușită din spatele lui.

Supraveghetorii ucraineni rămași la Sobibòr se apropiau de el și în fruntea lor era Larysa, murdară de pământ, rănită, cu părul ei deschis la culoare năclăit de sânge. Dar în viață.

Hans a simțit cum tensiunea dispărea, în timp ce o privea înaintând. Soldații au așteptat ordinul lui Becker înainte de a o lăsa să treacă pe ea și încă o mână de ucraineni care o urmau, apoi s-au închis din nou într-un cerc perfect.

Capitolul 26

1.

– Colonelul Reithmann a murit, domnule, a explicat Larysa ținând privirea în pământ în fața lui Becker. În timp ce prizonierii fugeau, a fost atacat de un bărbat, Ariel Goldberg, care l-a înjunghiat. Locotenentul Heigel l-a omorât pe evreu, dar era deja prea târziu. Becker l-a privit strângând ochii, apoi a plesnit din buze:

– Continuă! i-a ordonat, nefiind prea convins de ceea ce auzea.

Larysa a făcut semn afirmativ, iar Hans a înghițit în gol.

– Am încercat să-l ajut pe Reithmann, a continuat ucraineanca, deschizând brațele pentru a arăta petele de sânge de pe uniforma ei murdară, dar rana era mult prea profundă.

Hans tăcea. Minciuna i se părea atât de evidentă, încât îi era teamă că Becker avea să se întoarcă și să-i împuște imediat pe el, pe Larysa și pe toți ucrainenii care stăteau acolo în tăcere, cu ochii în pământ. Însă maiorul a respirat adânc, apoi a bombănit ceva către unul dintre ofițeri:

– La fel ca la Treblinka, domnule, a comentat acesta.

– Și ca la Varșovia, a adăugat Becker nervos, cu venele umflate pe gât. Așa ceva este intolerabil!

A strâns din dinți mutându-și privirea spre poarta dinspre Sectorul II și apoi la gardul doborât și mai departe, către pădurea care se ridica precum un zid de netrecut între Sobibòr și restul lumii. Hans nu putea să-l condamne pentru că o astfel de veste avea să-i facă pe mulți dintre cei de la Berlin să scuipe flăcări. Becker și-a

împărțit oamenii în echipe și fiecăreia dintre ele le-a distribuit câte unul sau doi dintre gardienii ucraineni rămași.

– Cercetați în amănunt tot lagărul! a ordonat. Vreau un număr exact al victimelor, atât din rândul alor noștri, cât și din rândul prizonierilor. Și vreau să-i aduceți la mine pe toți cei pe care-i mai găsiți ascunși. S-a întors spre Hans: Heigel, noi ne vom ocupa de *Vorlager*. A făcut un semn către aghiotantul lui, iar Larysa a profitat pentru a li se alătura.

Hans a simțit cum i se înmoaie din nou genunchii, gândindu-se la Leah chircită în cămara de alimente. Oare chiar era în siguranță? Ce s-ar întâmpla dacă ar găsi-o?

– Trebuie să înțelegem ce s-a întâmplat cu ceilalți ofițeri, a spus Becker smulgându-l din gândurile lui.

Hans a clătinat din cap, urmându-l pe alee, printre răzoarele de flori, și a numărat rapid în gând: Reithmann cu gâtul tăiat; Vossel căzut pe spate; Hoffmann prăbușit cu ochii spre cer. Ce se întâmplase cu Schmidt? Dar cu ceilalți?

– Atunci când fugarii au început să sară în aer, am căzut la pământ și am fost prins în vâltoare, a spus, încercând să pară credibil. M-am târât până în *Vorlager* pentru a mă asigura că nu distrug arhivele și am așteptat. Colonelul îmi spusese că urma să sosiți.

– Așa ți-ai pierdut pistolul? a întrebat Becker aruncându-i o privire de gheață.

Hans s-a albit la față, dar nu a fost nevoie să răspundă, pentru că maiorul a mărit pasul, obligându-l să facă la fel. Au cercetat împreună fiecare alee, fiecare locuință, fiecare clădire din cartierul SS. Au găsit doi ofițeri morți în bucătărie, unde oalele și tacâmurile fuseseră împrăștiate pe jos. Când Hans a deschis ușa și l-a văzut pe Schmidt așezat la birou, lăsat pe spate și cu picioarele întinse în față, de parcă s-ar fi odihnit după o zi de muncă, a înțeles că fusese împușcat. Au înaintat spre magazie și Hans și-a ținut respirația. Becker a mers mai departe, trecând printre rafturi cu arma pregătită și cu o lanternă aprinsă pentru a înlătura întunericul din încăpere. Hans a sperat ca

Leah să-i audă și să rămână nemișcată și să nu facă niciun zgomot. Au trecut de cămara de alimente, au verificat fiecare raft și au ieșit din nou în soare.

2.

În lagăr au fost găsite grupuri de evrei care nu reușiseră să fugă sau nici măcar nu încercaseră. Vreo cincizeci în total, chirciți în spatele barăcilor sau în piațetă. Au implorat milă, lipindu-se de pământ. Au fost închiși. Însă, dintre cei șase sute de prizonieri care se răsculaseră la Sobibòr, mai mult de jumătate își pierduseră viața în căutarea libertății.

Hans a strâns din dinți și a încercat să dea dovadă de sânge rece, adunând trupurile amărâților rămași răstigniți în sârma ghimpată și peste care călcaseră cu disperare ceilalți fugari – o turmă terorizată, care sfărâmase oase și țeste. Împreună cu oamenii lui Becker, a curățat resturile celor care săriseră în aer de pe ceea ce fusese câmpul minat; a adunat bucăți din dispozitive și a arătat, la lumina zilei, locurile în care sigur se mai aflau mine încă neexplodate.

– Nu o să fie greu să-i găsim pe fugari, a spus maiorul. Va fi suficient să mergem după dârele de sânge din pădure.

Câinii din Sobibòr, care în acea noapte teribilă fuseseră închiși în țarcurile lor, spumegau de furie. La ordinul lui Becker, gardienii ucraineni s-au folosit de acele ore ca să-i înfometeze și ca să le dea să miroasă păturile rămase în barăci, pentru a-i pregăti de urmărire.

Au fost recuperate și trupurile gardienilor SS care căzuseră victime furiei rebelilor. În timp ce trupurile evreilor erau aruncate în cuptoarele din lagăr, cele ale ofițerilor și soldaților nemți au fost așezate cu demnitate pe mesele de la popotă, unul lângă celălalt, ca pe un catafalc uriaș. Larysa și ceilalți ucraineni care supraviețuiseră

s-au ocupat de pregătirea lor: i-au curățat, i-au spălat, i-au îmbrăcat, acolo unde era posibil, și i-au învelit în cearceafuri albe.

– L-am scuipat în față pe Reithmann, i-a mărturisit Larysa în acea seară, înainte să-l închid în sac.

Hans a clătinat din cap obosit. Îi văzuse pe toți înainte ca Becker să-l cheme să ia cina împreună, așa că avusese o scuză foarte bună pentru a refuza invitația.

– Apropo. Ăsta e al țău.

Larysa a scos de sub tunică un pachet murdar. Înăuntru, Hans a găsit Lugerul lui și s-a grăbit să-l bage la loc în toc. Urma să-i explice lui Becker că, în nebunia evenimentelor, îl uitase în cameră; de aceea nu-l dezarmaseră.

– Încă nu ți-am mulțumit, i-a spus ucrainencei.

Ea a ridicat din umeri nepăsătoare.

– Ceea ce contează este că mulți au reușit să fugă. Poate că cineva are grijă de Leah în momentul ăsta. L-a privit încruntată. Ai reușit să o ajuți să fugă, nu?

Hans nu a răspuns.

– La naiba, a spus Larysa descifrându-i expresia. Unde ai ascuns-o?

3.

Hans a închis ușa principală a magaziei, apoi a încuiat-o pe cea care dădea spre birouri. A înaintat prin întuneric în fața Larysei și a ciocănit ușor în ușa cămării pentru alimente.

– Leah? a spus. Eu sunt.

– Ai închis-o aici? a zis Larysa albindu-se la față.

Hans a ridicat ușa și Leah a ițit capul. Era epuizată și îngropată în pătura pe care i-o lăsase. I-a sărit în brațe.

– Mi-e foame, a spus ea cu o voce ezitantă.

Hans a scos de sub haină pachețelul cu pâine și brânză pe care i-l pregătise.

– Trebuie să și bei ceva, i-a spus întinzându-i un termos din metal.

Leah a luat două înghițituri mari de apă, apoi și-a băgat în gură bucata de pâine și o bucată de brânză, aproape pe nerăsuflate, în timp ce, cu cealaltă mână, continua să o strângă la piept pe Fräulein Kuken. Hans i-a masat spatele încercând să o încălzească, în timp ce Larysa supraveghea coridoarele întunecate.

– V-am auzit mai devreme, a spus fetița cu gura plină. N-am scos niciun sunet.

– Ai făcut foarte bine. Hans a mângâiat-o pe frunte. Te-ai descurcat grozav.

Larysa se plimba înainte și înapoi ca un animal în cușcă.

– Și ce vrei să faci cu ea acum? l-a întrebat. O să o ții închisă aici? Câtă vreme?

– Nu știu. Hans și-a trecut o mână peste față. Nu știu ce o să urmeze; o să aflăm atunci când Becker va primi ordine de la Berlin.

Ucraineanca a clătinat din cap.

– O să avem probleme cu toții, a concluzionat.

Leah își dezmorțea picioarele printre rafturile cu mâncare, trăgând după ea păpușa. La un moment dat s-a oprit în loc și i-a privit pe amândoi.

– Dacă trebuie să rămân ascunsă, așa o să fac, a spus. Nu vă faceți griji pentru mine. O am pe Fräulein Kuken să-mi țină de urât.

Capitolul 27

1.

– Să mergem după ei! a lătrat Becker.

Poarta de la Sobibòr s-a deschis larg și primii care au ieșit au fost câinii. O haită de bestii musculoase și înfometate, cu blana lucioasă și mușchi puternici care s-a îndreptat spre copaci fără nicio ezitare, ridicând până la cer lătrături teribile. Hans fusese numit la comanda unei echipe și înainte de a părăsi lagărul a aruncat o privire în spate. A căutat-o pe Larysa printre gardienii ucraineni rămași în incintă, înarmați până în dinți pentru a păzi Sobibòrul de cine știe ce inamic.

„Ai grijă de ea", i-a spus din priviri.

Larysa a rămas ca o statuie, dar el a știut că a înțeles.

2.

Pădurea care înconjura Sobibòrul era un amalgam de copaci atât de des încât nimeni nu ar fi putut să o parcurgă călare. Acea constatare l-a liniștit pe Hans, care și-a imaginat cum fugarii se mișcau rapid printre acele trunchiuri înalte și dispăreau fără să lase nicio urmă. Curând a fost nevoit să-și schimbe părerea.

– Domnule locotenent! l-a strigat unul dintre soldați printre lătrăturile furioase ale câinilor. Pe aici!

Hans a strâns buzele și a înaintat printre copacii plini de rășină. Parfumul pădurii a fost înghițit de mirosul metalic al sângelui și de duhoarea fricii. A zărit un bărbat la pământ, cu ochii închiși, care abia mai respira. Ținea în brațe o femeie scheletică, cu ochii înfundați în orbite și privirea terorizată.

– Vă rog…, le spunea cu un fir de voce soldaților care-i înconjuraseră, strângându-și capul între umerii firavi la fiecare lătrătură a câinilor. Vă rog...

Bărbatul nu părea să fie conștient. Își pierduse un picior, probabil în explozia unei mine în timpul evadării; o pată de sânge roșu îi îmbiba salopeta de lucru, iar osul frânt deasupra genunchiului ieșea, gălbui, prin țesătură. Faptul că era încă în viață era ciudat.

Hans și-a reprimat un icnet de greață, apoi a încercat să dea un ordin care să evite ce era mai cumplit pentru cei doi, dar nu a fost suficient de rapid: soldatul de lângă el a ochit capul rănitului cu un foc precis și imediat după aceea a țintit-o pe femeie, care nu a mai apucat decât să rostească o scurtă rugăciune înainte de a se prăbuși peste bărbatul ei.

Hans l-a fulgerat pe soldat cu privirea, dar acesta i-a răspuns cu o privire goală, reîncărcând arma cu nonșalanță. Nu nesocotise niciun ordin și nici nu-i subminase autoritatea de comandant al echipei: făcuse pur și simplu ceea ce se aștepta ca el să facă și era pur și simplu surprins că nu primise laude pentru rapiditate.

– Data viitoare, a spus Hans răspicat, înăbușindu-și furia, așteaptă să primești un ordin de la mine.

Fără să-i mai ofere soldatului nici măcar o privire, a înaintat printre copaci.

Câinii erau agitați și nu lăsau nicio pistă neverificată. Din fundul pădurii se auzeau plânsete și vaiete care dădeau senzația că pădurea este bântuită de creaturi ciudate.

„De ce mai sunteți încă aici? se întreba Hans de fiecare dată când găsea un grup de fugari ascunși printre rădăcini sau printre arbuști,

strânşi unii într-alţii ca nişte pui neajutoraţi căzuţi din cuib. Trebuia să fugiţi! Ar fi trebuit să fiţi deja departe la ora asta!“

Apoi realiza în ce condiţii erau acei oameni, puşi la muncă până la epuizare luni la rând fără mâncare, fără apă sau odihnă suficientă. Picioarele lor osoase, fără muşchi, nu puteau să facă faţă unui asemenea drum. Unii reuşiseră să se târască până la copaci, deşi aveau trupul sfârtecat de mine; alţii nu erau răniţi, dar sufletul lor era atât de sfâşiat încât rămăseseră la pământ cu privirea goală.

– Mă predau... mă predau..., repeta un evreu care-i aştepta aşezat pe o rădăcină noduroasă, singur, cu privirea în pământ şi braţele ridicate în aer.

Hans l-a ajutat să se ridice în picioare şi el s-a agăţat de mâna lui de parcă trupele SS ar fi venit să-l salveze. Hans l-a împins în grup, alături de ceilalţi, şi în scurt timp şi-a dat seama că adunaseră prea mulţi, toţi scoşi din împletitura de ramuri.

Începuse să coboare seara şi umbrele se înmulţeau, când au mai găsit un grup de fugari: cinci evrei care se ascunseseră în spatele unui brad masiv, în speranţa de a trece neobservaţi. Nu s-a făcut economie de gloanţe. Hans nu a putut face nimic, în timp ce câinii îi atacau furibunzi.

3.

– Vom continua mâine, a ordonat Becker. Nu dădea niciun semn de oboseală, deşi nu făcuse economie de energie în timpul patrulării prin pădure. O să înaintăm mai mult şi vom cerceta fiecare centimetru al zonei.

A lovit cu degetul în hartă, arătându-i lui Hans şi celorlalţi ofiţeri traseul pe care aveau să-l urmeze.

– Probabil că s-au îndreptat spre est, spre teritoriile ruseşti.

Deşi nu voia, Hans a dat afirmativ din cap.

– Printre prizonieri erau soldați din Armata Rusă, a comentat, sperând că asta avea să-l facă pe Becker să se răzgândească. Și mai mulți partizani. Probabil că-i conduc pe majoritatea fugarilor spre o destinație sigură.

Maiorul și-a mângâiat bărbia.

– Dacă fug spre est, vor da nas în nas cu armata noastră, înainte să ajungă la a lor. Să patrulăm zona ca să-i adunăm pe cei care nu au mai fost în stare să înainteze. Ați văzut că sunt mulți cei care au vrut să care mai mult decât puteau duce.

Unii dintre ofițeri au râs, de parcă ar fi auzit o glumă bună la o halbă de bere. Hans nici nu s-a mai obosit să se prefacă. S-a limitat la a se abține să nu se strâmbe, amintindu-și de bărbatul fără un picior și de femeia aplecată deasupra lui. Apoi de grupul de evrei sfâșiați de câini. Într-un final, de evreul care-i aștepta cu brațele ridicate și capul plecat.

În ziua următoare a fost nevoit să iasă din nou cu echipa lui și a adus înapoi în lagăr mai mulți fugari decât s-ar fi așteptat. Monstrul din Sobibòr își deschidea de fiecare dată porțile pentru a devora cu gura lui din metal victimele ce-i erau oferite în sacrificiu. Hans a numărat o sută șaptezeci.

„Din fericire nu ai plecat și tu cu ei, s-a gândit într-o seară, în timp ce se îndrepta spre Leah. E bine că ai rămas cu mine."

Dar era un gând care-l durea.

4.

Mașinăria morții care aștepta la capătul Tubului a fost repusă în funcțiune. Vagoanele de gazare, așezate pe o fundație din cărămizi și ciment, au pufnit de parcă ar fi fost vii, în timp ce cuptoarele de cremare își porneau flăcările care luminau cerul. Nu mai era nicio urmă a jocurilor crude pe care *oberstul* Gert Reithmann le

construise în lunile precedente. De data asta monstru negru de la Sobibòr nu avea să mai păcălească pe nimeni. Aşezați în grupuri ordonate, evreii erau conduşi spre moarte, goi şi înfrânți. În piațeta din Sectorul II se ridicau munți tot mai înalți de salopete de lucru şi haine murdare, care aveau să fie aruncate în foc la finalul sacrificiilor.

– Pe toți! lătra Becker, obscurul demon de la Berlin. Îi eliminăm pe toți. Nu vreau să mai rămână nici măcar unul dintre jegurile astea.

Gândul la Leah, ascunsă în vizuina ei din perete, îl îngrozea pe Hans. Știa bine ce s-ar fi întâmpla cu ea în cazul în care ar fi descoperit-o Becker. Bărbatul ăla nu ar fi avut nicio milă, nici măcar față de o fetiță atât de fragilă şi de lipsită de apărare.

„Trebuie să o protejez, își repeta obsesiv. Trebuie să o scot de aici."

Dar nu ştia încă cum.

Capitolul 28

1.

Ordinele de la Berlin au sosit într-o după-amiază friguroasă. Hans a ieșit din camera lui ridicându-și gulerul hainei și s-a oprit să privească pădurea. Întunecată, părea că se apleacă peste Sobibòr pentru a-i adulmeca duhorile malefice.

– Domnule maior! a salutat când a ajuns în dreptul lui Becker, așezat la biroul lui Reithmann. M-ați chemat?

– Da, locotenent. Am niște vești și pentru dumneata.

Hans a așteptat să afle, cu privirea fixată deasupra capului lui Becker spre volumele de literatură așezate ordonat în bibliotecă.

– Sobibòr va fi închis în curând, a început maiorul. Așa s-a decis de sus.

Hans a încercat să pară impasibil, în timp ce începeau să-i transpire palmele.

– Când?

Becker a ridicat din umeri.

– Cu cât mai repede vom părăsi acest loc, cu atât mai bine.

Hans a înghițit în sec. S-a gândit la Leah, ascunsă în cămara pentru alimente. La camerele de gazare. La morți. La craterele lăsate în urmă de minele antipersonal.

– Nu va fi ușor să ștergem urmele..., nu a încheiat fraza, doar a făcut un gest în aer, însemnând tot Sobibòrul.

– Ba o să fie mai ușor decât crezi, i-a spus maiorul spre surprinderea lui. Imediat ce vom pleca, locul ăsta va fi transformat într-o

fermă. O să fie demontate barăcile și sârma ghimpată, vom planta alți copaci pe câmpul minat și..., a făcut și el un gest spre exterior, vom planta zarzavaturi. A zâmbit sarcastic. Locul ăsta nu va mai exista.

Hans nu a spus nimic, lăsându-și privirea să alerge dincolo de fereastră. Vântul făcea ferestrele să zăngăne, pădurea părea că râde de el. De el, care nu ar fi putut uita niciodată nimic legat de Sobibòr.

– Mergi și strânge-ți lucrurile! i-a spus Becker. Mâine-dimineață vei veni cu mine.

Hans s-a încruntat.

– Unde?

– Am fost repartizați în lagărul de la Majdanek, i-a spus Becker sec. Ar fi bine să te odihnești pentru că o să fie o călătorie lungă.

Pe Hans l-a luat amețeala. Părăsea un infern doar pentru a merge în altul. Și avea un gând cumplit care-i strivea sufletul:

„Cum o să o iau pe Leah de aici?"

2.

Parcurse cu pași mari spațiul dintre pat și ușa de la intrare. Nu reușea să decidă ce să facă mai departe și se plimba prin cameră ca o fiară în cușcă. Și-a privit din nou hainele împachetate și așezate pe pat: uniforme, cămăși și pantaloni. Cizmele de schimb, pantofii lustruiți pe care nu-i purtase niciodată în lagăr. Apoi centura cu pistolul, biciul încolăcit pe care-l primise la sosire și pe care refuzase să-l folosească vreodată, plicul cu documentele pe care le citise în prima noapte și pe care nu-l mai deschisese de atunci. Și valiza, deschisă jos, pe covor, în care ar fi trebuit să intre totul.

„Și Leah?"

În valiză ar fi putut ascunde cu ușurință păpușa Hannei. Ar fi putut să o înghesuie între cămăși, având ca singură grijă, vagă, aceea de a nu-i strica părul din câlți. Asta era tot. Dacă Leah ar fi

avut dimensiunile păpuşii Fräulein Kuken, nu ar fi avut de ce să-şi facă griji, ar fi fost uşor. Dar Leah, oricât ar fi fost de slabă şi ascuţită de privaţiuni, avea totuşi dimensiunile unei fetiţe de opt ani, avea nevoie să respire, să nu se sufoce printre cămăşi şi restul lucrurilor.

S-a plimbat încă o dată prin încăpere cu paşi agitaţi. Apoi, încă o dată. Fără să găsească o soluţie, a ieşit din casă şi s-a plimbat printre răzoarele cu flori.

„Hanne, ce ne facem?"

S-a îndreptat spre magazie, cu mâinile afundate în buzunarele paltonului. Niciunul dintre ofiţerii ocupaţi cu demontarea lagărului nu i-a adresat vreo vorbă.

3.

Larysa l-a privit pe furiş.

Aplecată deasupra conservelor de alimente alături de un grup de ucraineni, golea rafturile şi punea totul în cutii. Când l-a văzut intrând, a aruncat o privire spre cămara pentru alimente.

– Puteţi pleca. Aţi făcut o treabă bună, le-a spus Hans gardienilor. De aici preiau eu, trebuie să fac un inventar. Tu rămâi să mă ajuţi.

A păstrat-o pe Larysa şi a aşteptat ca să iasă ceilalţi. Când a fost sigur că s-au îndepărtat suficient, s-a năpustit spre cămara pentru alimente.

– Hans! Leah se strângea în pătură şi avea picioarele întinse şi împinse în perete. Trebuie să fac pipi, nu mai pot.

– De azi-dimineaţă tot încerc să o scot afară şi nu reuşesc, a spus Larysa nervoasă. Unde naiba ai fost?

Drept răspuns, Hans a clătinat din cap.

– Haide, a spus, luând-o în braţe pe fetiţă. Du-te să faci acolo, într-un colţ, de unde au strâns deja. N-o să-şi dea nimeni seama.

Leah i-a pus în brațe păpușa și pătura și a alergat repede pe coridor.

– Demontăm totul..., a spus Larysa. De ce? Nouă nu ne-au spus nimic.

– Mâine-dimineață plecăm de la Sobibòr, i-a explicat Hans. Cu toții. Vor să transforme lòcul ăsta într-o fermă.

Larysa și-a mușcat buzele.

– Deci plecăm?

Hans a dat afirmativ din cap.

– Nu știu cum să fac să o iau pe Leah cu mine, a zis frământând-o pe Fräulein Kuken în mâini. Nu pot să o las aici. În cel mai bun caz, va muri de frig și de foame. Sau o vor găsi cei care o să vină să demoleze lagărul și cine știe ce o să-i facă.

– Nu! Nu se poate! a răbufnit Larysa.

– Nu pot să o apuc de mână și să o iau cu mine, a murmurat Hans deznădăjduit. A lăsat păpușa și pătura pe un raft și și-a trecut mâna prin păr. Singurul loc în care aș putea să o ascund este valiza. Asta dacă aș avea o valiză cât un vagon de tren.

Larysa s-a așezat pe un scaun, frângându-și mâinile.

Când a ridicat capul, avea o privire aprinsă și plină de hotărâre.

– Poate că nu e nevoie de ceva atât de mare.

S-a ridicat și a dispărut în întunericul coridorului, lăsându-l singur.

4.

– Haide, Leah, vezi dacă încapi.

– Cufărul pe care Larysa îl târâse dintr-un colț al magaziei era mare și bine finisat. Făcuse parte din trusoul lui Reithmann și ajunsese la Sobibòr plin cu cărți, vioara și un gramofon vechi.

Odată ce scoseseră lucrurile lui afară, colonelul îl așezase în magazie și uitase de existența lui.

– Aici, înăuntru? a murmurat fetița fără convingere, ținând-o strâns la piept pe Fräulein Kuken.

– Da, hai să vedem dacă încapi.

Leah l-a privit pe Hans cu buzele tremurânde. El a încurajat-o cu un zâmbet și un gest al capului, iar fetița s-a apucat cu mânuțele de marginile cufărului și a intrat înăuntru, mai întâi cu un picior, apoi cu celălalt. Apoi s-a întins înăuntru dispărând din raza lor vizuală.

– Cum e? a întrebat-o Larysa. Stai bine?

– Mai bine decât în gaura aia din perete.

Vocea ei slabă părea că vine de foarte departe.

Hans a privit înăuntru pentru a verifica. Leah era întinsă pe spate, cu mâinile pe burtă și o ținea bine pe Fräulein Kuken. Cu picioarele ușor îndoite, îl privea de jos cu un zâmbet blând.

– Nu, a spus el clătinând din cap. Nu merge. Nici nu se pune problema.

– De ce? l-a întrebat Larysa încruntată. Mie mi se pare soluția perfectă. Este singura noastră variantă.

Hans a respirat adânc. Nu era în regulă pentru că nu putea nici să se uite la ea. Nu era în regulă pentru că semăna prea mult cu Hanne întinsă în coșciug.

– Nu are aer, a mințit, căutând o scuză pentru cuvintele lui, pe care Larysa nu le-ar fi putut cu siguranță înțelege. Și o să fie foarte întuneric.

– E obișnuită cu întunericul, a răspuns ucraineanca. Ai vreo alternativă? Sau vrei să o lași aici singură?

Hans a dat să răspundă, dar Leah i-a arătat păpușa și a zâmbit:

– Dacă o am pe ea cu mine nu mi-e frică.

Părea că încearcă să se convingă mai întâi pe sine însăși și Hans s-a aplecat ca să o mângâie pe obraz.

– Nu ştiu..., a început el să spună confuz, incapabil să ia o decizie.

– Am eu grijă să aibă aer, a spus Larysa. O să lucrez la asta în noaptea asta, înainte de a merge la culcare.

Hans s-a aplecat să o privească pe Leah.

– Mâine-dimineață va trebui să intri aici foarte repede, aşa că să faci înainte pipi şi ce mai trebuie să faci.

Fetița a dat afirmativ din cap. S-a întors pe o parte, luând în primire noul spațiu, aşa cum ar fi făcut-o un pui de cățel.

– O să mai rămână puțin loc pentru lucrurile tale, i-a spus Larysa. Dacă vrem să aibă suficient aer, va trebui să renunți la unele dintre lucrurile tale personale.

Hans a deschis larg brațele. Nu-i plăcea, era un plan periculos, dar îşi dădea seama că era singurul.

– O să scap de tot ce pot, a spus.

De îndată ce a fost întuneric, Hans s-a dus în Sectorul II.

Golit de prizonieri, Sobibòrul părea un loc abandonat. Doar vântul îl însoțea în drumul lui, şuierând pe strada cu pietriş spre Tub, care scotea sunete sinistre. Evreii care supraviețuiseră revoltei fuseseră înghițiți de vagoanele de gazare şi singurul lucru care mai rămânea din prezența lor acolo erau munții de haine adunate în piațetă. Salopete de lucru amestecate cu bluze, cămăşi şi fuste, care fuseseră păstrate de la un transport la altul, de la un vagon la altul. Munții de pantofi erau lucrul cel mai groaznic: sandalele şi mocasinii erau amestecate cu pantofi de lac, cu sau fără toc. Erau şi încălțări minuscule de copii, pe care vântul le clătina în vârful mormanului – ultimele mărturii ale creaturilor fragile cărora le aparținuseră.

Hans a ținut privirea în pământ, încercând să nu privească. A înaintat printre munții de haine şi le-a abandonat şi pe ale lui printre cele ale evreilor decedați. A îndesat adânc o grămadă de cămăşi pe care, pe vremuri, Ingrid brodase inițialele lui. Săpând o groapă

într-un munte de haine, a scăpat de pantalonii lui şi de puloverul croşetat pe care-l purtase de multe ori, la Osnabrück, pe sub tunica uniformei. Și-a ascuns pantofii lângă cei despre care-i plăcea să creadă că-i aparținuseră lui Ariel Goldberg.

În dimineața următoare, toate acele haine aveau să fie arse în cuptoare. Și în cufăr, Leah ar fi avut pe post de pernă numai uniformele lui de nazist.

Capitolul 29

1.

– Ușor! a spus Hans în timp ce gardienii ucraineni trăgeau cufărul. Aveți grijă!

Urmărea operațiunea cu atâta interes încât risca să atragă atenția dacă Larysa, cu mâna strânsă pe unul dintre mânerele bagajului, nu i-ar fi aruncat o privire tăioasă.

– Nu vă faceți griji, domnule, l-a liniștit ucraineanca. Ne ocupăm noi.

Hans s-a întors în rând, mușcându-și obrazul de frustrare. A întâlnit privirea maiorului Becker, cu sprâncenele ridicate. Probabil că se întreba de ce avea un ofițer de rangul lui un cufăr de asemenea dimensiuni. Probabil că asta se întrebau cu toții.

Hans s-a străduit să țină privirea fixă înainte, încercând să-și stăpânească agitația.

„Nimeni nu bănuiește nimic, și-a spus. Și nimeni nu va bănui nimic dacă nu atrag eu atenția."

De altfel, Becker deja se întorsese către *Vorlager*, îmbrățișând cu privirea lagărul pe care se pregăteau să-l părăsească și în care lucrările erau în toi.

– Mișcați-vă! a ordonat fără să se adreseze nimănui în mod special.

În timp ce cufărul era urcat într-unul dintre autocare, împreună cu celelalte cutii și bagaje, Hans s-a îndreptat spre mașina ofițerilor. Larysa i-a aruncat un zâmbet scurt și agitat, în timp ce se îndrepta,

alături de ceilalți gardieni ucraineni, spre autocarele din convoi. Acum Leah era singură.

2.

Tot drumul Hans a stat captiv într-o liniște tensionată. Toate gândurile lui se îndreptau către Leah, întinsă în acel coșciug în care Larysa tăiase mici fante de-a lungul ornamentelor de la mânere, pentru a-i permite să respire. Era ca un iepure în cușcă, o porumbiță ascunsă în cutia unui călător. Sau ca un mic trup într-un coșciug.

Au traversat pădurea, întunecată și rece, în care nu mai era nici urmă de evrei evadați. Hans s-a gândit la Mișa, care-și conducea oamenii și pe oricine ar fi putut să țină pasul cu el spre granița de est. Până când Armata Roșie i-ar fi putut întâmpina sau poate până aveau să dea de uniformele lui *Herr* care nu le-ar fi permis să mai înainteze niciun pas.

– Varșovia e aproape, a spus maiorul Becker. Odată ajunși va trebui să ne mișcăm rapid spre gară, dacă vrem să ajungem la Majdanek până la lăsarea serii.

Hans se îmbătase cu speranța că va mai avea puțin timp până să ajungă la tren. Câteva clipe în care să deschidă cufărul și să se asigure că micuța lui era bine. Găsise alinare în ideea absurdă, își dădea seama acum, că se va putea ascunde undeva pentru a o scoate și a o elibera pe una din străzile Varșoviei.

„Să fugă unde?“ A strâns din dinți, spunându-și în gând că este un prost. Ce ar putea face o fetiță evreică îmbrăcată în zdrențe într-un oraș sub ocupație germană? Ar fi prins-o. Ar fi omorât-o pe loc sau ar fi dus-o la poarta unui alt monstru ca Sobibòr. Dacă nu mai rău...

– Nu, a murmurat. Dacă tot trebuie să te întorci în infern, eu voi fi alături de tine.

– Poftim, locotenent?

Becker se întorsese spre el, scoțând un plescăit enervant cu limba.

– Nimic, domnule, a răspuns în grabă. Citam din Goethe.

– Serios? maiorul l-a privit intens. Ciudat. Nu recunosc.

3.

Varșovia, care pe vremuri nu fusese decât un micuț sat de pescari, s-a deschis în fața lor. În timp ce caravana de autocare și mașini militare o tăia în două, Hans s-a gândit cât de frumos trebuia să fi fost în trecut. Au trecut printre biserici gotice cu vitralii colorate și clădiri distruse de explozii. Cu cinci ani în urmă, acel oraș superb fusese devastat de bombardamentele *Heerului*, iar în primăvara precedentă fusese scena înăbușirii violente a revoltei din ghetoul evreiesc. Și încă nu se terminase.

– Fiți în alertă! spunea Becker privind drumul prin lentilele binoclului. Avem controlul asupra orașului, dar aici oamenii nu-și pleacă prea ușor capul. Trebuie să ne mișcăm rapid și cu grijă.

Hans a privit în urmă. Autocarele îi urmau formând un cortegiu liniștit. A căutat-o pe Larysa dincolo de geamurile pline de praf, dar nu a zărit-o. S-a rugat ca Leah, întinsă în întuneric, să fie bine. Au ajuns la gară în mai puțin de o oră, trecând prin toate punctele de control. Pe Becker l-au salutat respectuos, iar unii dintre soldați l-au salutat chiar și pe el, făcându-l să se crispeze suspicios pe banchetă.

– Am aflat ce ați făcut la Sobibòr, domnule, i-a zis un subofițer, pocnind din călcâie într-un salut plin de respect. Sunteți un erou.

Becker l-a întrerupt abrupt, dând ordin să se înainteze.

– Nu e nimic personal, Heigel, i-a spus în timp ce coborau din mașină. Și eu sunt de părere că te-ai comportat excelent. Dar nu vreau să se vorbească despre Sobibòr mai mult decât trebuie. După cum ți-am spus...

– Cu cât uităm mai repede, cu atât mai bine, a concluzionat Hans.

Acele remarci îi înghețaseră sângele în vene. Pentru prima dată era perfect de acord cu maiorul.

4.

– Am reușit să deschid cufărul puțin mai devreme, i-a șoptit Larysa la urechi, în gălăgia de pe peron. Leah este bine și poate să respire.

Hans a răsuflat ușurat.

Ucraineanca își croise drum până la el printre ofițerii ocupați să împartă ordine în agitația plecării. A tras-o deoparte, pentru a-i putea vorbi.

– Unde e acum?

– Au încărcat-o. E în vagonul de marfă de la coada trenului. Imediat după vagonul ucrainenilor. Pot să găsesc scuze și să verific din când în când ce face.

– Bine! a zis Hans ușurat și i-a strâns brațul. Fă-o de câte ori poți!

Scârțâitul trenurilor, țipetele comandanților și vocile mulțimii l-au amețit pe Hans, până când fluieratul de plecare al trenului a acoperit orice alt zgomot. Larysa s-a întors, în timp ce el înainta spre Becker în vagonul rezervat ofițerilor. S-a așezat pe un loc de la fereastră și și-a coborât chipiul pe ochi pentru a nu fi deranjat. De acolo a mai aruncat o privire în gară, la soldații de pe peron, la civilii înfășurați în paltoane aflați pe celălalt peron. Atunci când băncile din fața lui și a maiorului au fost ocupate de ceilalți ofițeri, s-a prefăcut că a adormit.

– Bine ai venit, căpitane Luitger! a auzit vocea lui Becker, dar nu s-a obosit să deschidă ochii. Am auzit că ai fost și tu repartizat la Majdanek.

– Revin după permisie, domnule.

– Care era situația înainte să pleci?

– Foarte proastă, a răspuns căpitanul și a adăugat pe un ton amuzat: Pentru toți dușmanii *Reichului*, vreau să spun. Echipa colonelului Eberwolf nu iartă.

– Abia aștept să-l întâlnesc.

Hans a simțit că trenul se urnește. A privit printre pleoapele întredeschise cum șinele curg dincolo de fereastră până să se topească într-un peisaj înghețat. A alunecat într-un somn adânc.

5.

În întunericul vagonului, legănatul trenului zgâlțâia cufărul. Hans s-a apropiat pentru a-l ține nemișcat, abia ținându-se el însuși pe picioare de la zgâlțâituri. Cufărul a fost aruncat din nou, iar el l-a ținut în loc cu ambele mâini, folosindu-se de toată greutatea sa. Și-a trecut mâinile de-a lungul marginilor căutând fantele făcute cu cuțitul, dar nu le-a găsit. Disperat, a verificat mai bine. Și-a dat seama cu groază că nu pipăia un cufăr de călătorie, ci un coșciug mic pentru copii. A simțit cum i se taie respirația și din gură îi iese un urlet teribil. A căzut în genunchi în fața sicriului.

– Hanne! a spus, fără voce. Și-a dres glasul și a încercat din nou. Hanne!

A încercat să deschidă sicriul, pentru că fetița lui era acolo, înăuntru. A împins cu toată forța, și-a rupt unghiile încercând să tragă de capac, dar a fost inutil. Trenul s-a zgâlțâit și sicriul s-a mișcat. De data asta capacul s-a deschis și a aterizat pe jos cu un zgomot teribil. Hans s-a întins să privească înăuntru. Hanne zăcea pe fundul sicriului, deasupra uniformelor lui împăturite cu grijă. Cu picioarele ușor îndoite, avea mâinile strânse pe pântece și se contorsiona încercând să tragă o gură de aer care nu reușea să ajungă în plămâni. Avea buzele murdare de sânge închegat.

– Hanne, sunt aici...

Ea l-a privit cu ochii aceia mult prea albaștri, în timp ce mima cuvântul „tati“ cu buzele palide.

Hans a întins mâinile pentru a o lua în brațe, dar ea a deschis larg gura și a început să urle. Urla atât de tare, încât acoperea orice alt zgomot, iar el nu reușea să o atingă. Cu cât întindea mai mult mâinile, cu atât ea se îndepărta și între timp urla, urla, urla...

6.

S-a trezit brusc. Chipiul i s-a rostogolit pe jos, dar nimeni nu a părut să observe. Maiorul Becker și ceilalți ofițeri de lângă el erau cu toții întorși spre vagoanele din spate cu o atitudine alertă. Hans a realizat că urletele lui Hanne îl urmăriseră și dincolo de coșmar.

Cineva urla. O voce de femeie.

Din direcția în care se afla cufărul cu Leah.

Capitolul 30

1.

– Ce se întâmplă? a lătrat Becker ieșind pe coridor.

Hans a sărit peste picioarele celorlalți ofițeri și l-a urmat pe maior încercând să mascheze agitația care-l cuprinsese. Dacă Hanne venise la el în vis pentru a-l avertiza, însemna că acele urlete aveau legătură cu el, cu Leah și cu cufărul în care era ascunsă.

Becker a înaintat sărind cu o agilitate neașteptată peste îmbinarea dintre vagoane. Și în vagonul subofițerilor era agitație. Unii se întindeau ca să privească, alții erau în picioare, alții porniseră deja spre gardienii ucraineni.

– Stați jos! a ordonat Becker. Subofițerii s-au dat la o parte, făcându-i loc. Hans l-a urmat dincolo de îmbinarea vagoanelor, tot mai încordat.

În vagonul gardienilor ucraineni era haos. Două femei se țineau în brațe între banchete, bărbații erau în picioare la ferestre, în timp ce un soldat german îi ținea departe amenințându-i.

Altul o ținea pe una dintre ucrainence de gât.

– Ce se întâmplă aici? a lătrat Becker cu autoritate.

Femeia ținută de gât a urlat din nou când bărbatul care o ținea și-a proptit genunchiul în șoldul ei, imobilizând-o la pământ.

– Ne pregăteam să o aducem la dumneavoastră, domnule, a răspuns soldatul ridicându-i capul pentru a i se vedea chipul.

Lui Hans i-a stat inima. Larysa strângea din dinți, cu gâtul arcuit spre spate și roșie la față.

2.

– Așadar? Pretind niște explicații.

Subofițerii și unii dintre SS din celelalte vagoane începuseră să se adune în spatele lor, în timp ce Becker o privea pe Larysa cu ochi de gheață.

– Am surprins-o când s-a ridicat ca să meargă în vagonul de bagaje, domnule, a explicat soldatul care o ținea. De mai multe ori. Când am urmărit-o, am văzut-o cotrobăind în jurul unui cufăr. Probabil că voia să fure ceva.

Larysa i-a întors soldatului o privire plină de furie. Becker a privit-o vreme de o clipă pe Larysa, apoi s-a întors spre Hans.

– Locotenent, probabil că este vorba despre cufărul tău.

– Domnule, eu...

Becker s-a întors din nou spre Larysa.

– Ce voiai să faci? Să furi de la locotenentul Heigel? a acuzat-o.

Larysa l-a privit o clipă, apoi a coborât capul și a părut că se chircește.

– Da! a auzit-o Hans spunând. Am văzut cufărul azi de dimineață, când l-am încărcat la Sobibòr și m-am gândit că s-ar putea să conțină ceva de valoare.

– Ați văzut? a spus mulțumit soldatul care o ținea de păr.

Becker a clătinat din cap dezgustat.

– Nu poți să ai încredere în ucrainenii ăștia...

Larysa a întins mâinile spre maior.

– Vă rog! a gemut. Nu am luat nimic, vă jur!

Becker s-a întors spre el.

– Du-te să verifici, Heigel! Apoi o să vedem ce ne facem cu ea.

Hans s-a mișcat în tăcerea care se lăsase peste vagon trecând pe lângă Larysa, care a coborât capul. A depășit-o, croindu-și loc

printre soldații și gardienii amuțiți, pentru a depăși granița dintre vagoane și a deschide ușa de la vagonul de bagaje.

Zgâlțâitul trenului era tot mai puternic, iar el a fost nevoit să se sprijine ca să-și mențină echilibrul. A înaintat printre cutiile și valizele înghesuite unele peste altele. Totul era atât de asemănător cu visul lui încât s-a gândit că poate încă visează. Simțea în ceafă privirile grele ale bărbaților pe care-i lăsase în spate și a făcut un mare efort să nu privească înapoi. A deschis încuietorile și a ridicat capacul cufărului.

Leah a întredeschis ochii, în lumina slabă care intra în vagon. A strâns din pleoape și, strângând la piept păpușa, i-a zâmbit ușor, un zâmbet atât de frumos, atât de dureros. Profitând de faptul că ceilalți erau în spatele lui, i-a zâmbit și el și i-a mimat cu buzele cuvântul „liniște", sperând că ea va înțelege.

Leah a înțeles. Sau poate a citit ceva pe chipul lui, pentru că s-a întunecat la față, cu ochii plini de spaimă. Nu a spus nimic, nu a făcut niciun zgomot, a rămas nemișcată.

Hans s-a aplecat, a întins mâinile, a mișcat pătura și a învelit-o mai bine. S-a prefăcut că cotrobăie printre uniforme.

– Nu lipsește nimic! a strigat spre Becker și compania. E totul în regulă, domnule maior!

Apoi, cu mâinile tremurânde, a închis la loc cufărul.

3.

– Ridicați-o în picioare.

Larysa a fost ridicată cu forța. Becker a privit-o cu ochii strânși ca două fante.

– Așadar, ești o hoață, a spus făcând acel plescăit cu limba. O hoață evreică.

Hans a făcut jumătate de pas în față.

– Nu a furat nimic, i-a reamintit.

Maiorul s-a întors spre el.

– Dar a încercat să o facă. Iar asta nu schimbă cu nimic lucrurile.

Hans a încercat să nu întâlnească privirea disperată a Larysei și a rămas în fața lui Becker cu spatele drept.

– Această femeie a luptat cu toate forțele pentru apărarea Sobibòrului.

– Și tu însuți i-ai mai salvat o dată viața, a subliniat Becker. Profitând de bunătatea ta, tocmai a încercat să fure ceva de la tine. Nu am intenția să trec cu vederea un asemenea comportament.

Înainte ca Hans să poată răspunde, maiorul s-a întors spre unul dintre bărbați.

– Legați-o! a ordonat. Și fiți cu ochii pe ea. Când o să ajungem la Majdanek, o să ajungă în lagăr alături de ceilalți evrei.

Apoi s-a răsucit pe călcâie și s-a îndepărtat. Înainte de a-l urma, Hans i-a aruncat o privire Larysei. „Îmi pare rău", ar fi vrut să-i spună. Dar, din expresia ei pierdută, a înțeles că ar fi fost inutil. Ucraineanca știa ce o aștepta. Și groaza întunecată a condamnaților la moarte, pe care ea însăși o ținuse departe în lagăr, coborâse în ea, ștergând orice alt gând. Poate, și-a spus Hans cu o apăsare în suflet, ar fi fost mai bine dacă ar fi împușcat-o pe loc.

Capitolul 31

1.

Majdanek nu era străjuit de o pădure deasă precum Sobibòr. Nu era înconjurat de câmpuri minate sau de zone de securitate și nici nu era umbrit de munți.

Majdanek pur și simplu nu se ascundea. Se întindea, plat și gri pe câmpul înghețat, cu cele nouăsprezece turnuri de pază de-a lungul perimetrului și nenumărate barăci pentru deținuți. Situat aproape de periferia Lublinului, lagărul era la vedere.

– Un centru de colectare a evreilor care sunt ținuți în viață ca forță de muncă, a explicat Becker făcând un gest cu mâna, parcă minimizând realitatea. Nimic altceva decât o închisoare enormă.

Parcurgeau drumul lung care traversa câmpia, în fruntea caravanei de autocare care venise să-i ia de la Lublin. *Hauptmannul* Luitger care se întorcea după o lună de permisie ținea brațele încrucișate și privea drept în față.

– Din când în când mai trebuie să reducem dintre ei, a intervenit cu o voce fără intonație, în camerele de gazare din Blocul 41.

– Nu mai vin și din alte părți? a întrebat Becker.

Luitger a ridicat din umeri.

– Deseori sosesc transporturi de la Belzec, unde nu mai fac față. Încercăm să-i ajutăm.

Hans s-a foit pe banchetă. Îşi amintea că de câteva ori plecaseră şi de la Sobibòr trenuri încărcate de evrei cu destinația Majdanek.

– Foarte bine! a concluzionat Becker impasibil ca de obicei. Să încercăm să nu dezamăgim aşteptările, atunci. Blocul 41 trebuie alimentat constant.

2.

Au trecut de poarta principală sub privirea vigilentă a gărzilor din turnuri. Cauciucurile scârțâiau pe drum. Convoiul a înaintat încet printre cele două rânduri de garduri electrificate.

Hans a întins gâtul pentru a privi fâşia de pământ dintre cele două rânduri de garduri mai dezgolită decât restul câmpiei, ca o mărturie a morții care sălăşluia în acel perimetru. Când poarta s-a închis în urma lor, a simțit cum i se strânge stomacul.

„Și eu sunt un prizonier aici, la fel ca evreii."

– E totul în regulă, locotenent? Luitger îl privea încruntat.

– Praful..., a mințit, mimând un acces de tuse. Mă irită.

Au depăşit o clădire din cărămidă pe care scria „Block 41", aflată în imediata apropiere a porții de intrare. O clădire masivă din cărămidă, impersonală, care nu i-ar fi atras atenția lui Hans dacă Luitger nu ar fi pomenit-o mai devreme în acea relatare teribilă. Coloana de maşini a înaintat, ridicând în aer nori de praf, îndreptându-se spre o deschidere amplă și asimetrică.

– Iată cazărmile! a spus Luitger.

– Condu-ne! i-a ordonat Becker.

Luitger a făcut semn spre o piațetă aflată în apropierea unei construcții gri și simple, la fel ca și celelalte.

– Putem parca acolo, în fața cartierului general. Colonelul Eberwolf ne aşteaptă.

3.

Zona din lagăr rezervată trupelor SS nu avea nimic din grija pe care Reithmann o dedicase Sobibòrului. Nicio căsuță cu obloanele vopsite, nicio perdeluță care să filtreze lumina soarelui și nici măcar o floare care să înfrumusețeze carcasa aceea care însemna Majdanek.

Într-un fel, Hans a simțit că e mai bine așa. Era mai puțin înșelător.

Nu era nimic drăgălaș nici în interiorul cartierului general, unde *standartenführer* Hagen Eberwolf îi aștepta așezat la biroul său.

Le-a făcut semn să intre și i-a studiat cu atenție. Era un bărbat masiv., cu părul lins spre spate. A fost nevoit să coboare ochii înguști și tăioși ca niște lame pentru a-i întâlni pe cei ai lui Becker.

– Bun venit la Majdanek, domnule maior! a spus cu vocea fermă a celui obișnuit să dea ordine. Bine ați venit cu toții!

Și-a plimbat privirea asupra lor, iar Hans nu a putut susține sclipirea ochilor lui gri ca ardezia, care păreau că-i pot citi gândurile.

– Căpitan Luitger, te așteptam, a continuat Eberwolf. Apoi s-a întors spre el. Iar tu ești...?

– Locotenent Hans Heigel, a răspuns.

– Ah, eroul de la Sobibòr. Eberwolf a zâmbit, dar cu un zâmbet care nu avea nimic prietenos. Câți evrei v-au fugit de sub nas? Vreo șase sute, parcă.

– Pe mulți i-am capturat din nou, domnule, a spus Hans.

– Dar pe mulți nu, a intervenit o voce feminină din spatele lui.

S-a întors surprins și a văzut o femeie în pragul ușii. Îmbrăcată în uniformă de personal auxiliar, avea un chip rotund și luminos, cu ochi mari și picioarele foarte lungi. Cu un fir de nostalgie, Hans a observat că avea părul roșcat, prins în același fel în care și-l prindea Ingrid.

Femeia avea o voce aspră, care contrasta cu frumusețea ei.

– Nu vorbi așa, Alida! a chicotit Eberwolf. Sunt convins că locotenentul Heigel a făcut tot posibilul.

– Tocmai asta mă îngrijorează.

L-a privit cu răutate, iar Hans a susținut cu greu acea privire.

– Ea este Alida Haller, a prezentat-o Eberwolf, redirecționându-și atenția asupra lor. Apoi i s-a adresat lui Luitger: Căpitan, condu-i pe ofițeri la camerele lor și ajută-i să se instaleze. Bănuiesc că trebuie să descărcați echipamentele și bagajele.

– Am adus de la Sobibòr tot ceea ce am putut, a spus Becker. Iar de la Varșovia am încărcat provizii. Avem și o prizonieră.

Auzind acele cuvinte, femeia a pornit prima și i-a condus afară.

4.

Larysa a fost împinsă jos din autocar.

Având mâinile legate, s-a prăbușit în genunchi și s-a rostogolit pe o parte, umplându-se de praf.

– Scoateți-i uniforma! a ordonat Alida Haller. De acum înainte va purta zdrențe, la fel ca toți ceilalți evrei.

Personalul auxiliar a fost chemat de la cazărmi și s-a amestecat printre ofițeri și *sonderkommando* din piațetă. S-au postat în mod ordonat, toate la fel, cu uniformele curate și pieptănăturile perfecte.

Pe Hans îl treceau transpirații reci, știind că nu avea cum să intervină să o ajute pe Larysa și știind, de asemenea, că lădoiul în care se afla Leah era încă îngropat printre cutii și valize. Le-a privit pe auxiliare cum pornesc în formație și o înconjoară pe ucraineancă cu mișcări coordonate perfect.

„Hanne ar fi trebuit să facă parte din Liga Tinerelor Germane, s-a surprins gândind. De câte ori nu visase la fustele frumoase până la genunchi, la cămășile imaculate și la eșarfa purtată la gât? Oare ar fi devenit precum aceste femei?“

Le-a văzut pe femeile din personalul auxiliar care o înconjuraseră pe Larysa cum îi smulg tunica uniformei. Când ea a încercat

să-şi acopere sânii, două dintre ele au prins-o de mâini şi au imobilizat-o. Femeia cu părul roşu a făcut semn spre pantalonii ucrainencei, care i-au fost scoşi cu gesturi rapide, aproape brutale.

– Duceţi-o la barăci şi terminaţi cu ea! a pufnit Eberwolf îndepărtându-se. Nu este nimeni interesat să privească trupul greţos al unei evreice.

Alida le-a mai dat nişte ordine femeilor şi Larysa a fost târâtă din piaţetă. Hans le-a urmărit cu privirea, dar au dispărut mult prea repede după colţul clădirii cartierului general.

– Haide, daţi jos tot! a ordonat Becker şi imediat un grup de *sonderkommando* a început să mişune în jurul autocarelor.

Când a văzut cum cufărul lui este trântit pe platforma de bagaje şi cade pe jos lovindu-se violent de sol, Hans şi-a muşcat buzele. Încuietorile au zăngănit, dar nu s-au deschis.

– Aveţi grijă! a strigat făcând un pas în faţă. *Sonderkommando* l-au ajutat să-l reaşeze drept, iar el s-a abţinut cu greu să verifice dacă Leah este în regulă.

– Duceţi-l în magazie cu restul de provizii! a ordonat. Nu atingeţi nimic până nu vin eu să fac inventarul.

În timp ce se îndepărtau cărând cufărul, Hans a privit în jur: nimeni nu părea să fi observat nimic.

5.

Când a fost sigur că este singur în magazie, înconjurat de cutii şi conserve de mâncare, s-a năpustit spre cufăr.

– Leah! a strigat-o încet, pronunţându-i numele ca pe o rugă. Leah, eşti bine? Sunt aici.

Din interior nu s-a auzit nimic.

A deschis o încuietoare, apoi pe cealaltă.

– Leah?

Niciun răspuns. A ridicat capacul cât să zărească puțin înăuntru. A văzut silueta micuței, chircită cu păpușa în brațe, nemișcată sub pătură. Prea nemișcată. A deschis larg capacul și s-a aplecat spre ea. Nu-i auzea nici măcar respirația.

– Leah ce se întâmplă? Te simți rău?

A ridicat-o în brațe. Era ușoară de parcă ar fi fost făcută din hârtie. Avea ochii închiși, încercănați cu albastru. Pielea era prea albă, buzele prea palide.

A simțit că îi îngheață sângele în vene. Cufărul îngropat printre cutiile învălmășite, călătoria îngrozitor de lungă, frigul iernii: fusese prea mult pentru o fetiță slăbită ca ea. S-a aplecat spre buzele ei și a așteptat o clipă, apoi și-a dat seama cu ușurare că încă mai respira. I-a masat spatele și mâinile înghețate ca să o ajute să-și revină. Când a văzut-o că deschide ochii a simțit că renaște.

– Hans, a șoptit ea. Ești aici...

El a dat din cap strângând-o la piept.

– Sunt aici, a liniștit-o el. Sunt aici.

Capitolul 32

1.

Era și acolo o ladă pentru alimente încastrată în zid, dar Leah nu avea nicio intenție să intre în ea.

– Nu acolo, nu! S-a proțăpit pe picioare ținând-o în fața ei pe Fräulein Kuken ca pe un scut. Obosită, înfometată și cu mușchii amorțiți, nu mai era dispusă să fie ascultătoare.

Hans și-a frânt mâinile.

– Știu că nu îți place, dar...

– Am fost cuminte tot timpul, nu am scos un sunet, nu m-am mișcat. Nu vreau să mai stau închisă în zid!

Hans nu reușea să o contrazică. Dar nu vedea altă soluție.

– Leah…, s-a așezat în genunchi în fața ei, privind-o în ochi. Nu cunosc locul ăsta și nu știu ce se va întâmpla în următoarele zile. Dacă te găsesc, dacă doar te zăresc... o să fie rău. A încercat să-i vorbească pe un ton calm și convingător. Știu că îți cer mult, dar i-am jurat mamei tale că te voi salva și asta voi face.

A fost suficient să pronunțe acel cuvânt, „mama“, pentru ca fața ei micuță să se umple de lacrimi. Hans a simțit că este mai crud decât monștrii aceia și a luat-o în brațe, în timp ce ea scăpa de toată tensiunea acumulată pe drum în hohote de plâns. A legănat-o și a mângâiat-o pe creștet până când, încet, încet, s-a liniștit.

– Bine, a spus, într-un final, Leah cu un geamăt. Îmi promiți că este ultima oară?

Hans și-a luat o mină serioasă.

– Jur. Să mă prindă Armata Roşie dacă n-o să fie aşa. Uite, îți întind şi pătura, ca să stai mai confortabil. O să o ai pe Fräulein Kuken cu tine. Uite, aici au şi lapte condensat, îți deschid o cutie. Gustă, e foarte bun. Leah l-a lăsat să o aşeze. În timp ce încă mai sughița, şi-a înmuiat un deget în crema densă de lapte. Între timp, Hans s-a asigurat că are suficient aer.

– Unde e Larysa? l-a întrebat Leah strângând păpuşa în brațe.

Hans a oftat.

– În altă parte. De îndată ce o să pot, voi merge să văd ce face.

– Să-i spui că o iubesc.

– Sigur. Dar ştie asta deja.

– Hans..., l-a privit cu ochii aceia atât de asemănători cu ai Hannei. Și pe tine te iubesc.

El a simțit o gheară în inimă şi pentru o clipă s-a temut că nu va putea închide uşa.

– Și eu pe tine, i-a spus.

I-a mângâiat chipul şi, încercând să nu facă zgomot, a închis-o în siguranță, în întuneric.

2.

– Aveai o cameră numai a ta? l-a întrebat Adi Luitger surprins.

Cu uniformele într-o mână şi cizmele în cealaltă, Hans a dat din cap afirmativ în timp ce privea în jur.

– Toți ofițerii aveau una la Sobibòr.

Zona din cazarmă pe care urma să o împartă cu *hauptmannul* Luitger şi încă vreo câțiva ofițeri era alcătuită dintr-un mare dormitor cu şase paturi, un singur dulap cu rafturi şi o latrină comună dincolo de uşa laterală.

– Nu şi aici, a spus Luitger clătinând din cap. Poate că maiorul Becker are o cameră separată, dar tot în interiorul cazărmii. Noi nu suntem obişnuiți cu binele ca voi.

Asta complica lucrurile, a înțeles Hans nervos. Nu avea cum să o țină pe Leah cu el și, cum nici nu o putea lăsa în cămara pentru alimente prea mult timp, trebuia să găsească rapid un loc unde să o ascundă. Frământat de gânduri, și-a așezat uniformele în raftul care-i fusese eliberat.

– Câți prizonieri avem aici? l-a întrebat pe Luitger, încercând între timp să gândească un plan.

– Peste patruzeci de mii.

Hans l-a privit surprins.

– Atât de mulți?

– Până acum câteva luni erau chiar mult mai mulți, a răspuns Luitger și a schițat o strâmbătură. Știu că Blocul 41 a înghițit deja o halcă bună de evrei, dar mai sunt încă mulți.

– Unde încap toți? În lagăr, vreau să spun. Încercând să nu se gândească la camerele de gazare, Hans s-a străduit să se concentreze pe celelalte informații: dacă erau atât de mulți prizonieri, avea mai multe șanse să o poată ascunde pe Leah.

– L-am extins de mai multe ori, a răspuns Luitger. Acum ar putea să găzduiască chiar de două ori mai mulți. A ridicat din umeri. În fond, dacă se înghesuie unii în alții o să le fie și mai cald.

– O să am nevoie de o hartă completă ca să mă pot orienta, i-a spus Hans.

– Avem mai multe zone interne împărțite în zone mai mici, pe lângă cele unde este amenajată infirmeria, toate sunt înconjurate de garduri și sârmă ghimpată, i-a explicat Luitger. Te sfătuiesc să faci o plimbare și să începi să te familiarizezi cu locul, după ce îți verifici turele. Te pot însoți.

– Mulțumesc, dar nu este nevoie, a răspuns Hans încercând să schițeze un zâmbet. O să merg după ce voi aranja magazia.

Luitger a dat din cap și s-a concentrat pe uniformele lui care zăceau încă teanc pe pat.

3.

Majdanek era imens. Se întindea pe aproape trei kilometri, având un perimetru neregulat, în interiorul căruia se aflau cartierul general, cazărmile SS, magazia și câteva structuri administrative. Hans a numărat în interior șase zone de detenție, fiecare dintre ele fiind împărțită în circa douăzeci de clădiri așezate ordonat în linie și înconjurate de două rânduri de gard electrificat. A depășit zona de detenție pentru sovietici și pe cea pentru criminali evrei de naționalitate mixtă unde se aflau polonezi, în mare parte din Lublin, olandezi și cehi... Prizonieri aduși din toată Europa, strânși din ghetouri sau aduși de la Auschwitz.

În spatele blocului vast rezervat femeilor și aproape de *revier*, infirmeria, Hans a identificat *kinderblockul*, zona rezervată copiilor.

Singura posibilitate pe care o mai avea era să o introducă pe Leah acolo cât mai repede posibil și să se roage ca nimeni să nu o remarce printre ceilalți copii.

Ultima parte din lagăr semăna cu o adevărată zonă industrială, cu barăcile adunate în jurul unor piațete, străzi neasfaltate și ateliere care ieșeau din sol precum carcasele unor animale monstruoase. Coșurile erau ca niște guri căscate spre cer, care pufăiau fum și umpleau aerul cu duhori malefice.

Hans nu a îndrăznit să avanseze în zona aflată dincolo de blocuri, unde se aflau cuptoarele de incinerare și gropile comune. I-a fost suficient să-și plimbe privirea peste terenul răscolit în mici dune negre din piațeta destinată execuțiilor în masă.

– Toată lumea în rând! a auzit pe cineva strigând și a urmat vocea dincolo de gardul care-l despărțea de zona femeilor.

Apoi a auzit un cor de râsete care se ridica de undeva dintre barăci. Curios, s-a apropiat.

Acele râsete tinere i-au amintit de Hanne, atunci când se juca cu prietenele ei. A revăzut-o în timp ce fugea după ele sau se lăsa

alergată, strigând de fericire. Contrastul dintre acea amintire și imaginea dormitoarelor prizonierelor era dureroasă.

A înaintat rămânând ascuns după o baracă și a zărit un grup de fete din personalul auxiliar care râdeau, cu obrajii roșii. Îmbrăcate în uniformele lor impecabile, le chinuiau pe niște deținute îmbrăcate în zdrențe și așezate în rând, care aveau părul murdar și chipurile descărnate. Le împingeau, obligându-le să se așeze în patru labe și se prefăceau că le poartă în lesă. Și râdeau. Hans s-a retras după colț dezgustat.

Acele femei păreau să se bucure de o putere specială în interiorul lagărului și lui Hans îi era teamă să afle până unde puteau ajunge. Nu o văzuse și pe femeia cu părul roșu și asta l-a făcut să privească peste umăr de mai multe ori, în timp ce pornea înapoi printre barăci.

A identificat-o pe Larysa cu ajutorul unuia dintre *sonderkommando*, care remarcase noua sosită din ziua respectivă. A găsit-o chircită pe patul cel mai de jos al unui turn de paturi încastrate în perete, dintr-o baracă fetidă. Era încă pe jumătate goală, tremura din cauza frigului care șerpuia printre paturi, acoperită doar cu niște cârpe care fuseseră aruncate pe ea.

Când le-a dat la o parte pentru a o ajuta să se ridice în șezut, s-a crispat: pielea Larysei era plină de răni, care se împleteau creând arabescuri sinistre. Răni roșii îi acopereau pieptul, brațele și spatele. Fusese biciuită.

– Pleacă! a șoptit cu un geamăt. Hans a văzut că fusese lovită și peste față: obrajii erau despicați și ochii umezi dovedeau că plânsese până atunci, de durere, dar poate că cel mai mult de furie.

– Larysa, eu...

– Nu trebuie să fii aici. Nu trebuie să ne vadă împreună. Am încercat să fur de la tine, îți amintești?

Baraca era pustie, așa că Hans a căutat o batistă în buzunar, de parcă o batistă ar fi fost de ajuns pentru a-i curăța rănile și toată durerea pe care o simțea. S-a uitat în jur căutând apă.

– Las-o baltă, mă descurc! Larysa a strâns din dinți şi s-a ridicat. Mai târziu. Și-a pus tunica şi a băgat picioarele într-o pereche de pantaloni vechi pe care-i primise.

– Nu o să mă omoare două zgârieturi, a continuat recuperând o parte din determinarea care o caracteriza. Monstrul ăla roşcat a făcut-o...

– Alida Haller? Lui Hans nu-i venea greu să creadă.

– Vrăjitoare nenorocită. Au fost ea şi cățelele ei, care urlau fericite în timp ce ea mă biciuia. Îi spun Kobyla, o poreclă cât se poate de elocventă.

– Kobyla?

– E în poloneză. Înseamnă „iapă nărăvaşă". Privirea ei a devenit dură. Când o să se aştepte mai puțin o s-o omor şi...

A tăcut dintr-odată rămânând nemişcată. Auzise şi Hans un zgomot de paşi care se apropiau, aşa că s-a îndepărtat rapid de ea şi s-a prefăcut că studiază cu atenție un panou prins în cuie de una dintre grinzi. A apucat să afle că motivul pentru care baraca era goală era pentru că deținutele erau în tură la fabrică, înainte să apară chiar iapa nărăvaşă.

– Ia te uită, locotenentul Heigel, l-a salutat femeia strângând din ochi. Eroul de la Sobibòr.

El a privit-o prefăcându-se surprins.

– Alida Haller?

Ea nu i-a acordat niciun salut formal, nici vreun fel de respect pentru că era ofițer. A zâmbit, înclinându-şi capul într-o parte.

– Ce cauți aici, locotenente? Vreo fată frumoasă?

– Am nevoie de ajutor la magazie, a răspuns Hans ignorând sarcasmul. Acum, că este responsabilitatea mea, am de gând să aleg personal cine va lucra pentru mine.

– Şi cauți ajutor într-o baracă goală?

Hans a strâns din buze. Aroganța lui Haller era atât de fățişă încât îl tulbura. Dacă vorbea aşa însemna că vreun ofițer îi ținea spatele. Strângând din dinți a făcut semn spre Larysa.

– E clar că această femeie nu poate lucra în fabrică. O să o iau cu mine de îndată ce va fi capabilă să se țină pe picioare.

Privirea Alidei s-a schimbat brusc și zâmbetul i-a dispărut de pe buze.

– Mă-ndoiesc.

Hans s-a încordat.

– Cum așa?

A privit-o în ochii care scuipau flăcări.

– Pentru că este a mea, a șuierat. La fel ca toate celelalte din blocul femeilor. Iar tu ai face bine să înveți repede ceva, locotenente: stai departe de fetele mele!

Întâlnirea cu Kobyla îi înghețase sângele. Cu nervii încă întinși, s-a îndepărtat tulburat și și-a continuat turul. A reușit să ia cu el doi bărbați, care lucrau câmpul din spatele barăcilor și trei fetițe de la croitorie.

– Sunt mici și agile, i-a explicat maiorului Becker în timp ce le împingea în magazie. Din experiență știu că sunt cele mai bune pentru așezat borcane și cutii în fundul rafturilor, acolo unde adulții nu pot ajunge. Ca să nu mai vorbim de brodat și peticit.

Becker a scos a plescăit cu limba în semn de consens.

– Ai grijă la cele din personalul auxiliar, i-a șoptit când s-a apropiat. Sunt feroce și atacă în haită, precum lupii. Și pare că sunt în grațiile colonelului Eberwolf. Ele fac ce vor și el se face că nu vede.

– Am remarcat, a spus Hans.

În timp ce Becker se îndepărta, s-a gândit la Larysa, pe care fusese nevoit să o abandoneze la cheremul lui Haller, fără să o poată ajuta în vreun fel. Oare ce-i făcuse după ce el ieșise din blocul femeilor?

O oră mai târziu, când a reușit să o elibereze pe Leah din ascunzătoarea ei din perete pentru a o amesteca printre celelalte fetițe, pe Hans încă-l mai chinuia amintirea Kobylei care-i râdea în față și-și marca teritoriul în jurul Larysei.

„Ea este a mea."

Capitolul 33

1.

Zilele următoare au fost atât de pline de muncă încât l-au absorbit cu totul. Magazia era un univers aparte și, odată ferecate ușile, Hans își putea imagina că închide afară și spaima care brăzda chipurile din Majdanek, care șerpuia printre clădiri și printre subdiviziunile lagărului. Doar acolo se putea preface că se află altundeva.

Rafturile se ridicau până la tavan și trebuia să revadă inventarul în cele mai mici detalii, trebuiau înregistrate proviziile aduse de la Sobibór și de la Varșovia, să înregistreze totul în funcție de felul de alimente și de poziția în care erau așezate.

În secțiunea rezervată alimentelor, Leah și celelalte fetițe puteau ajunge pe rafturile cele mai de jos, pe care așezau unele peste altele conservele de fasole și de compot. În plus, îl ajutau fără efort să înregistreze cutiile cu săpun, ghemele de frânghii și bijuteriile.

Deși Hans prefera brațele robuste ale bărbaților pentru a muta sacii de cereale, borcanele închise ermetic care conțineau grăunțe de Zyklon B, pesticidul pe bază de cianură care ucidea în zece minute, sau combustibilul care era ținut sub cheie, era extrem de încântat de alegerea făcută atunci când le adusese pe micuțele lui ajutoare.

– De unde ai apărut? le auzise întrebând-o în șoaptă pe Leah de dincolo de un raft. Nu te-am mai văzut.

El își ținuse respirația și ciulise urechea, pregătit să se ridice de la birou și să intervină în cazul în care buzele nevinovate ale lui Leah i-ar fi pus pe amândoi în pericol.

– Din Olanda, a răspuns ea fără ezitare. Am îngrijit iepurii și porumbeii și am pictat tăblițele de lăsare la vatră pentru ofițeri.

Fuseseră aduși atât de mulți prizonieri, iar barăcile din *kinderblock* erau atât de numeroase încât Leah ar fi putut merge oriunde fără ca vreo persoană să-i fi remarcat existența. În plus, erau suficiente minunățiile pe care le povestea pentru a le captiva atenția celorlalte fetițe, care se strângeau în jurul ei și voiau să afle cum se desenează florile și cum se odihnesc păsările cu capul ascuns sub aripa celor de lângă ele. Când Hans se ridica pentru a lua o carte sau a verifica marfa sosită, pălăvrăgeala lor se oprea brusc și el nu vedea decât umbrele de piciorușe care se strecurau pe sub rafturi.

Seara, când venea momentul de a părăsi magazia, micuțele prizoniere de la Majdanek își luau rămas-bun de la Leah cu un aer obosit, fără să o întrebe unde avea să doarmă.

Ea mai rămânea puțin în magazie, prefăcându-se că mai verifică vreun borcan sau o cutie de cuie, până ce fetițele erau luate de către personalul auxiliar. În acel moment, strângând din umerii ei slabi, îl căuta pe Hans dincolo de rafturi, îi făcea cu ochiul pentru a-i spune că ziua decursese în regulă.

Drept răspuns, Hans dădea din cap afirmativ, ignorând stresul care-l măcina.

„E prea multă liniște, își spunea. Prea multă liniște înaintea furtunii."

2.

Hauptmannul Luitger era un bărbat căruia îi plăcea să vorbească despre munca sa, despre sarcinile care-i fuseseră încredințate de către *Reich* și cu care se mândrea.

– Am trimis o grămadă la Blocul 41 înainte să sosiți voi, îi spunea. Procedura este una foarte simplă: le tăiem părul, apoi le spunem să meargă să facă un duș. Este o încăpere imensă din tavanul

căreia coboară niște tuburi. După cinci minute de stat sub apă caldă se calmează. E mai bine așa, nu crezi? Nu au idee că după acel duș vor trece un prag de unde nu se vor mai întoarce. Intră într-o altă încăpere și sunt obligați să inspire vapori de Zyklon B. E un lucru bun că nu știu, nu crezi?

Toate aceste lucruri Hans le afla înainte de a adormi. Întins în cușeta lui din cazarmă, era obligat să-l asculte pe Luitger care-și reamintea lunile trecute, spovedindu-se la el și la ceilalți colegi, de parcă ar fi avut nevoie de izbăvire.

– Ce contează dacă știu sau nu? pufnise într-o seară un ofițer, făcând cușeta să scârțâie în timp ce se răsucea nervos. Oricum merg să moară.

– Stau mai liniștiți dacă nu știu ce urmează, răspunsese diafan Luitger.

Auzind acele vorbe, Hans a simțit că-i îngheață sângele. Decisese să-și mute privirea în altă parte pentru a nu fi copleșit de ororile de la Sobibòr, pentru a mai putea să doarmă noaptea. Auzea încă în urechi strigătele prizonierilor conduși spre Tub și aproape în fiecare seară aștepta somnul cu ochii căscați de teama că dacă-i va închide va fi copleșit de aceleași coșmaruri. Numai gândul la Leah îl mai ținea agățat de speranța că va reuși, mai devreme sau mai târziu, să facă ceva bun în acel infern.

Tendința *hauptmannului* de a i se confesa s-a dovedit a fi utilă. Poposind cu el în birouri, a putut avea acces la registrele lagărului.

Fiind atât de obișnuit să-l aibă în preajmă, Luitger a continuat să-și facă treburile fără să-și dea seama că el, răsfoind acele pagini îngălbenite, introducea în tabele niște date care să dea impresia că Leah fusese întotdeauna la Majdanek.

Și-a impus să nu-i tremure mâna în timp ce căpitanul se afla în spatele lui, aplecat peste alte hârtii și documente; i-a ordonat inimii să nu-i taie respirația și a adăugat numele lui Leah în lista copiilor încă în viață.

Așa: Leah Cohen. Se aflase la Majdanek de pe vremea când fusese ridicată de pe străzile din Copenhaga.

– Kobyla le duce pe muncitoarele de la spălătorie pentru inspecție, a spus Luitger, făcându-l să tresară. Nu-mi place de femeia aia. Are mai multă putere decât ar trebui.

Hans a închis registrul și l-a privit. *Hauptmannul* era în continuare cu spatele la el, privind afară pe fereastră. Își lipise vârfurile degetelor de geam, acolo unde căldura din sobă transforma bruma intrată de afară în vapori de apă.

– Te referi la Haller?

Hans a mai aruncat o privire spre documente și apoi s-a apropiat de fereastră. Afară, pe drum, femeia din personalul auxiliar înghiontea cu un rânjet sălbatic pe față un grup de prizoniere. A căutat-o pe Larysa printre acele femei, dar nu a găsit-o.

– Exact despre ea, iapa nărăvașă. Luitger s-a strâmbat. Îi place prea mult să-și facă treaba. Ea și celelalte din personalul auxiliar se învârt prin lagăr de parcă ar fi al lor. De parcă ele ar fi la comandă.

Hans a strâns din buze. Chipul angelic al lui Vossel și cruzimea se suprapuneau prea bine peste chipul Kobylei și al comportamentului ei.

– De ce i se permite să se comporte așa? a întrebat, încercând să-l calmeze pe Luitger.

Hauptmannul a ridicat din umeri.

– Eberwolf este îndrăgostit de cruzimea ei. Și-a îndreptat spatele, și-a arcuit spinarea pentru a-și întinde mușchii și s-a așezat înapoi la birou. Și dacă lui îi place așa, nu prea avem ce-i face.

Hans l-a privit cu coada ochiului. Era ceva ciudat legat de Luitger. Poate că nu era chiar un sadic însetat de sânge, cum bănuise el. În fond, Hans știa bine ce înseamnă să te prefaci, să adopți o atitudine care să-i convingă pe ceilalți că ești cineva diferit de cel care erai în realitate, pentru a te ascunde în spatele unui paravan. El făcuse asta multă vreme, în prezidiul de la Osnabrück, iar acum i se părea că și Luitger face același lucru. Felul în care o privise pe Kobyla era

ciudat: nu era plin de furie, nu avea atitudinea unui șef de haită care vrea să fie pe primul plan și care nu suporta prezența cuiva mai crud ca el prin preajmă. Nu, era... îngrijorat, speriat, de parcă în realitate lui Luitger i-ar fi fost frică de Alida Haller.

Și asta l-a pus pe gânduri.

3.

Larysa nu fusese repartizată la spălătorie.

A căutat-o prin curțile din zona rezervată femeilor, a încercat să o găsească printre croitoresele cu mâinile tremurânde de oboseală și spaimă, apoi printre femeile care erau responsabile cu strânsul rufelor și care, cu chipurile lor scobite, se mișcau precum niște șobolani printre munții de pantofi ce aveau să fie păstrați până la deschiderea lagărului. Văzându-le așa, a fost cuprins de o mare tristețe: cândva fuseseră femei, iar Majdanek le răpise ceva mult mai prețios decât viața. Le răpise demnitatea de ființe umane.

Îmbrăcat cu uniforma și cu cizmele lustruite, Hans nu putea să facă altceva decât să-și plece privirea în prezența lor și să dispară rapid altundeva, prefăcându-se că pașii lui grăbiți nu erau decât aceeași umblătură marțială ca a celorlalți ofițeri naziști.

Dacă ar fi căutat-o pe ucraineancă în barăci ar fi fost și mai grav. Kobyla și iepele ei turbate revendicaseră blocurile de femei drept teritoriul lor exclusiv de vânătoare. Închideau porțile pentru „a se duce să se distreze cu fetele“, iar lui îi adresau zâmbete pline de cruzime, dacă el îndrăznea să se apropie prea mult.

Cu inima strânsă, a trebuit să se răzgândească, promițându-și că avea să o caute pe Larysa atunci când Alida Haller și harpiile ei se vor fi retras în vizuinile lor.

Capitolul 34

1.

Hans a oftat adânc şi a privit în depărtare câmpurile imense care înconjurau clădirile din lagăr, acoperite cu stratul negru care se ridica din hornuri şi cădea peste Majdanek într-o ploaie eternă de cenuşă şi pulberi bolnăvicioase. Era ca şi când moartea însăşi s-ar fi aplecat deasupra lor, studiindu-le fiecare mişcare şi suflându-le în ceafă cu respiraţia ei putredă.

Apăsat de gânduri, şi-a plimbat privirea către nord. În depărtare, dincolo de gardurile din sârmă ghimpată sau cărămidă, se afla oraşul Lublin, la fel de gri ca Majdanek. Mai departe, era suburbia numită Majdan Tatraski, după care fusese botezat lagărul.

Două oraşe în oglindă. Cel al viilor acolo şi cel al morţilor unde se aflau el şi cu Leah. Două oraşe care se priveau despărţite de sârma ghimpată.

A făcut un pas în faţă încercând să tragă aer doar pe gură, pentru a nu simţi duhoarea care domnea peste tot şi toate. Ofiţerii se adunaseră la cartierul general, dar erau nişte *sonderkommando* postaţi de pază în fundul curţii şi câţiva prizonieri care aranjau curtea. Nimeni nu-l băga în seamă.

A înaintat spre barăci. Acum, că Leah era înscrisă în registre, era obligatoriu să o introducă şi în activităţile de lucru din lagăr. Oricât de groază i-ar fi fost, ştia că era mai în siguranţă ascunsă printre ceilalţi prizonieri. Nimic altceva decât încă una dintre numeroasele fetiţe din *kinderblock*. Gândul îl apăsa atât de tare, că atunci când cineva i-a atins braţul, a tresărit.

– Domnule locotenent Heigel, pot să vă vorbesc?

Strânsă bine într-o salopetă de lucru decolorată, cu mânecile răsucite până la cot, o femeie în vârstă îl privea, frângându-și mâinile. Măruntă și adusă de spate, avea o atitudine supusă; cu toate astea, îl privea drept în ochi, într-o atitudine de curaj care nu era prea des întâlnită în acel lagăr.

Hans a privit-o mai bine: părul ras, tatuajul pe braț și obrajii descărnați... era cu siguranță una dintre prizoniere. A privit-o o vreme blocat, pentru că gestul pe care acea femeie îl făcuse nu avea nimic natural: să i se adreseze direct unui ofițer, fără să i se fi pus vreo întrebare. Așa ceva nu se mai văzuse într-un infern precum cel din lagărul de la Majdanek.

– Numele meu este Margot, i-a spus femeia, privind în jur pentru a se asigura că nu-i vede nimeni. Mă ocup de spălătorie.

Hans a clipit. Da, sigur. Margot, bătrâna evreică ce trecea prin cazarmă în fiecare dimineață, silențioasă și invizibilă, chinuită de Eberwolf de fiecare dată când părea că nu este suficient de atentă, dar a cărei prezență în cartierul general era tolerată la fel ca aceea a bucătarilor și a bărbierului.

– Am niște vești pentru dumneavoastră, a șoptit femeia apropiindu-se.

Hans aproape că a tresărit de uimire și i-a făcut semn să-l urmeze. Nu puteau rămâne acolo pentru că mai devreme sau mai târziu cineva avea să-i vadă. A deschis poarta de la *kinderblock* și a dispărut însoțit de femeie dincolo de colțul unei barăci.

– Ce trebuie să-mi spui? a întrebat-o pe un ton mai dur decât ar fi vrut.

– M-a trimis Larysa, a spus femeia. Mi-a spus să vă caut.

Hans a răsuflat ușurat. Nu mai știa nimic de ucraineancă și se temuse că Margot venise să-i spună ceva mult mai teribil auzit probabil de la vreun ofițer.

– Spune-mi! a încurajat-o.

– Vrea să știți că e bine. Atât de bine cât poate fi o prizonieră în atelier, bineînțeles.

Larysa fusese repartizată la muncile de interior, în atelierele unde se fabricau arme Steyr-Daimler-Puch. Turele erau atât de dure, încât lui i-ar fi fost imposibil să se întâlnească cu ea departe de privirile supraveghetoarelor.

– Mulțumesc! i-a spus lui Margot. Știu prin ce pericole ai trecut pentru a-mi aduce aceste informații.

Femeia a zâmbit timid.

– Larysa este o fată curajoasă și dacă una ca ea insistă ca eu să vin să-l liniștesc pe un ofițer neamț, atunci înseamnă că acest ofițer este cu adevărat o persoană deosebită. Cineva pentru care merită să-mi asum și eu niște mici riscuri.

Hans a privit-o fără să reușească să-și dea seama dacă Margot era o persoană extrem de ingenuă sau una foarte vicleană, dacă venise la el cu adevărat pentru Larysa sau pentru a-i întinde o cursă. Probabil că femeia a intuit ce-i trecea prin minte, pentru că a clătinat ușor din cap și a reînceput să vorbească pe un ton șoptit și grav.

– Captivitatea mi-a schimbat aspectul exterior, dar nu mi-a schimbat și sufletul. Nu am plecat niciodată capul în fața nimănui, atât cât mi-a fost posibil, și voi continua să lupt și de aici dinăuntru. Pentru oameni precum Larysa. Precum dumneavoastră.

Hans și-a trecut o mână peste față fără să știe ce să-i răspundă.

– Vreau să vă istorisesc o poveste pe care rabinul o spunea copiilor cu mult timp în urmă, înainte ca toată lumea să se năruiască, a continuat ea. Spunea că trecerea timpului este precum un râu și că, dacă stai pe mal, trebuie să cobori și să-l privești în sus, contra curentului, cu picioarele îndreptate în față și capul întors în spate, spre izvorul îndepărtat. În ebraică, cuvântul *qedem* înseamnă „antichitate", știați asta? Dar din aceeași rădăcină este și cuvântul *qadima*, care înseamnă „înainte". Pentru a merge înainte, trebuie să privești în urmă, pentru că trecutul și viitorul sunt legate strâns între ele.

Hans a privit-o confuz:

– Nu înțeleg.

Margot a deschis larg brațele.

– Eu nu mai vreau să privesc în urmă, acolo unde am lăsat tot ceea ce am fost. Vreau să privesc înainte. Cine și-a trăit deja mare parte din viață, ca mine, are datoria de a se sacrifica pentru cei mai tineri, precum Larysa, care sunt singura noastră speranță pentru un viitor. Și asta este ceea ce fac.

Hans și-a umezit buzele. Nu a putut decât să se gândească la orașul lui îndepărtat, la casa în care locuise cu Ingrid și cu Hanne. O viață care nu-i mai aparținea, un trecut fericit care dispăruse pentru totdeauna. Nici el nu-și mai putea permite să privească în urmă.

Iar acum viitorul purta numele de Leah Cohen.

– Am nevoie de ajutorul tău, i-a spus lui Margot, hotărând că era cazul să aibă încredere.

Licărirea din privirea femeii i-a confirmat faptul că se putea baza pe ea.

Au parcurs coridorul unei barăci în liniște, de parcă ar fi parcurs naosul unei biserici profanate. Locul era pustiu – cel mai probabil copiii se aflau la muncă în ateliere sau pe câmpurile din spatele crematoriilor. Margot i-a făcut semn spre niște paturi încastrate două câte două în perete.

– Fetițele care muncesc la dumneavoastră în magazie dorm aici, împreună cu ceilalți, i-a spus. Sunt cu toții foarte obosiți și înfometați, abia mai au energie să se țină pe picioare. Colonelul Eberwolf urăște să-i audă că fac gălăgie sau că plâng, așa că a dat ordin să-i ținem cuminți.

– Cu toții muncesc? a întrebat Hans.

– Da, a confirmat Margot. Ăsta este un loc dificil și crud. Mulți nu rezistă și mor de boală sau de privațiuni, dar cât privește execuțiile, este una dintre cele mai sigure locații din lagăr.

Hans a clătinat ușor din cap, simțind cum își croiește drum în sufletul lui un fir de speranță. A privit în jur. Păturile de pe paturi

erau rudimentare şi miroseau urât, dintr-un colț în perete ieşea un robinet şi sub el se întindea până la sol o dâră de mucegai. Aerul era atât de încărcat încât părea că nu mai există nimic pe lume în afară de Majdanek, că dincolo de sârma ghimpată nu mai există viață şi nici un cer pe care soarele să mai răsară cu adevărat.

„Cum să o las pe Leah aici înăuntru?"

Preț de o clipă a cântărit toate posibilitățile, apoi a clătinat uşor din cap.

– Margot, a murmurat. Am nevoie de tine.

– Ce pot să fac?

– Mai am o fetiță pe care vreau să ți-o încredințez, vreau să stea cu celelalte. A aşteptat un semn din partea ei, apoi a adăugat: Dar continuă să o supraveghezi şi pe Larysa, dacă poți. Buzele palide ale femeii au schițat un zâmbet:

– Aşa voi face, a promis.

2.

Soarele apusese de puțină vreme, lăsând pe cer dâre de roşu, o nuanță mult prea asemănătoare cu cea a sângelui.

Hans a stat deoparte şi a privit-o pe Leah cum se îndepărtează alături de celelalte fetițe spre barăcile de la *kinderblock*. A văzut-o tremurând de frică, dar nu a plâns. Era o fetiță cu adevărat curajoasă.

„Nu te voi părăsi", i-a promis, în timp ce se îndepărta spre clădirea comandantului Hagen Eberwolf care îl chemase.

– Pe lângă munca de la magazie, aş vrea să te ocupi şi de asta, i-a spus *standartenführerul* împingând spre el pe birou un teanc de dosare.

Hans s-a apropiat pentru a le studia. Cuprindeau tot ceea ce se numea *starkemekdung*, dosarele numite „forța lagărului", unde

erau inventariate nu numai mărfurile din magazia principală, ci toate resursele de la Majdanek: bunurile din cazarmă, ustensilele din barăci, armele disponibile și sumele de bani din seifurile comune.

– Este o sarcină delicată, i-a explicat Eberwolf. Am nevoie de maximă discreție.

– Vă mulțumesc pentru încredere, domnule. Voi avea grijă să nu ajungă nicio informație la ceilalți ofițeri sau la oricine altcineva.

În timp ce Eberwolf dădea din cap mulțumit, Hans a examinat dosarele până a ajuns la ultimul, care l-a făcut să se înfioare. Printre listele de provizii era un caiet mare și mult mai sinistru.

A citit titlul din vârful buzelor. „Cartea Morților..."

Eberwolf a dat din cap afirmativ, în timp ce seara îi arunca pe chip ultimele licăriri de lumină.

– Vreau să fac ordine la Majdanek, i-a spus sprijinindu-se de spătarul scaunului. E prea multă dezordine în groapa asta de gunoi; trebuie făcută puțină curățenie. Cunoști povestea acestui loc?

– Doar parțial, a răspuns Hans.

Știa că, într-o primă fază, lagărul de la Lublin fusese construit în mijlocul orașului și era puțin mai mare decât o închisoare, cu atelierele adiacente cu tot, unde deținuții erau puși la muncă. Prizonierii erau un amalgam de criminali de război și oponenți ai guvernului, luptători din rândul rezistenței, prostituate și cerșetori adunați de pe străzi. Odată cu sosirea primilor evrei și cu aducerea prizonierilor ruși din *stalagurile* din zonă, apăruse necesitatea găsirii unei soluții mai bune.

– Lagărul unde ne aflăm acum, i-a explicat Eberwolf, a luat naștere cu alte scopuri. Trebuia să devină un oraș construit pentru ofițerii noștri și familiile lor, dar Himmler a blocat înaintarea lucrărilor și a amânat-o pentru după război. Astfel că a fost transformat într-un lagăr de muncă silnică, iar închisoarea de la Lublin

s-a mutat aici. În visele comandanților care au fost aici înaintea mea, acest loc ar fi trebuit să poată conține până la o sută cincizeci de mii de prizonieri, dar nu ne-am apropiat niciodată de asemenea cifre.

– Acum avem patruzeci de mii, i-a amintit Hans.

Întunericul care punea stăpânire pe încăpere aducea cu sine un pericol iminent, Hans o simțea în vene.

– Numărul a variat mereu, a comentat Eberwolf. De la an la an am oscilat între douăzeci și cinci de mii și cincizeci de mii de prizonieri, pe care i-am folosit pe toți ca forță de muncă în fabrici sau în atelierele din jur. În ultimii ani Berlinul ne-a tratat ca pe o groapă de gunoi și am devenit un lagăr-spital.

Hans a răsucit în mâini *Cartea Morților* fără să aibă curajul de a o deschide.

– Am văzut blocul destinat infirmeriei, i-a confirmat.

– Luna trecută, înainte de sosirea ta aici, am adunat mulți bolnavi și răniți din alte lagăre, în principal de la Buchenwald și de la Ravensbrück. Până acum, registrele au fost completate sumar și numărul prizonierilor nu a fost mereu actualizat. Majdanek nu a avut niciodată o identitate a sa. E nevoie de ordine, Heigel, și de asta te vei ocupa tu. Hans doar a dat din cap.

Standartenführerul a întins o mână pentru a aprinde lampa de pe birou. Lumina a inundat biroul, făcându-l pe Hans să strângă din ochi.

– Vom începe de săptămâna viitoare. Vom reduce numărul de prizonieri, având în vedere că așteptăm noi transporturi și vom repune în funcțiune Blocul 41.

Hans s-a crispat.

– Nu ar fi mai bine să așteptați până termin de verificat registrele? Aș vrea să verific situația actuală și...

Eberwolf i-a făcut semn să tacă.

– Vei face asta pe parcurs. Luni vei primi de la maiorul Becker listele de prizonieri de care trebuie să ne descotorosim până la

sfârşitul săptămânii. Treaba ta va fi să aduci registrele la zi şi să completezi în Cartea Morților. Nu voi tolera nicio scăpare.

Hans a privit caietul pe care-l strângea în mâini. Și-a adunat tot curajul şi s-a forțat să-l deschidă. Dincolo de titlu, paginile erau pline de linii şi coloane goale, care aşteptau să fie completate.

A ridicat privirea și a întâlnit-o pe cea severă a lui Eberwolf. Comandantul mijise ochii, dar, de fapt, nu-l privea. Privea dincolo de pereții încăperii, către un viitor de moarte căruia nu i-ar fi scăpat nimeni.

Capitolul 35

1.

În zilele următoare Hans s-a baricadat în biroul lui. De dincolo de ușa închisă, auzea ordinele vătuite ale lui Luitger și ale celorlalți ofițeri, sirenele care chemau prizonierii la adunare, șoaptele muncitorilor care treceau prin fața magaziei în drum spre țarcurile lor.

„Ușa asta este prea subțire“, s-a gândit acoperindu-și urechile cu mâinile.

Era făcută din scânduri prinse de o țâțână și cu o încuietoare care nu ar fi rezistat unei lovituri mai serioase cu umărul. Cu toate astea, știa că nici măcar o poartă blindată nu i-ar fi putut proteja pe el și pe Leah. Pericolul intrase deja atunci când Eberwolf îi adusese la cunoștință planurile lui de moarte.

– Hans, vocea subțire a lui Leah l-a luat prin surprindere. E totul în regulă?

S-a întors să o privească. Era atât de fragilă, cu umerii aceia subțiri și ochii enormi care-l priveau fix. Se îndepărtase de celelalte fetițe, care erau ocupate cu aranjatul borcanelor de legume care sosiseră cu o zi în urmă. Sara și Noemi le sortau după niște criterii prestabilite, iar micuța Tati se întindea peste raft și le așeza una câte una.

– Sunt doar puțin obosit, i-a zâmbit. Îmi trece repede.

Leah nu a părut convinsă. I-a strâns degetele în mânuțele ei minuscule.

Hans a mângâiat-o pe creștet.

– Întoarce-te la treabă înainte să te vadă, i-a șoptit. Dacă terminați repede, deschidem o conservă de compot de piersici. O să spun că l-a mâncat maiorul Becker.

Leah a făcut ochii mari și i-a oferit un zâmbet atât de radios că era aproape dureros.

„E nevoie de atât de puțin pentru a face fericit un copil", s-a gândit Hans amărât.

Și-a îndreptat spatele și i-a făcut semn să se întoarcă la muncă alături de celelalte. Îi făcea bine să le vadă liniștite, dar gândul la Cartea Morților contamina orice clipă din zi și apăsa asupra lui ca o umbră neagră. *Kinderblockul* fusese până atunci un loc sigur. Dar acum?

2.

Luni-dimineață Hans a găsit lista schițată de Becker așteptându-l la avizierul ofițerilor. Era un dosar aparent inofensiv, ștampilat și semnat de maior. L-a răsfoit și a citit din vârful buzelor fiecare nume. Erau o sută patruzeci, cu tot cu număr de matricolă și locația în care se aflau în lagăr. O sută patruzeci de suflete care trebuiau eliminate până la sfârșitul săptămânii. S-a scurs pe un scaun. Numele lui Leah nu era printre ele. A răsfoit paginile încă o dată, apoi le-a recitit a treia oară, ca să fie sigur că ochii nu-l mințeau. Apoi s-a convins că văzuse bine.

Leah era în siguranță pentru moment.

A pus dosarele pe birou. Printre cele generale care conțineau prezența și *starkemeldungul*, cu resursele care trebuiau redistribuite, aproape că nu mai era loc și pentru Cartea Morților. Cu toate astea a reușit să-i facă loc cât să o deschidă și a început să transcrie, unul câte unul, numele condamnaților.

A umplut o pagină cu primii douăzeci. Nume, matricolă, blocul în care se aflau. Douăzeci de vieți care trebuiau curmate prin gazare și care erau reduse la acele câteva informații pe o pagină albă.

S-a întrebat conform cărui criteriu îi alesese Becker. Dacă reușea să-și dea seama, poate că ar fi putut și să prevină ca numele lui Leah să ajungă pe listă, atunci când i-ar fi venit și ei rândul în mod inevitabil. Și l-a imaginat pe maior alegând fără nicio logică, întinzând stiloul cu ochii închiși și lăsând soarta să decidă. Un gând care i s-a părut mai înfricoșător decât oricare altul.

A privit numele pe care le transcrisese cu caligrafie îngrijită, surprins că mâna nu-i tremurase aproape deloc. A avut senzația că i-a trimis el însuși la moarte. Acei amărâți aveau să fie ridicați în scurt timp, înainte de a suna sirena care anunța masa, apoi conduși la Blocul 41 și, începând cu primele ore ale după-amiezii, înghesuiți în cele două cuptoare Kori, alimentate cu petrol, pe care Eberwolf le adusese din lagărul de la Sachsenhausen, la puțin timp după ce sosise. Era atât de mândru de ele, că povestea tuturor cu lux de amănunte:

– Durează puțin până se încing și nu sunt decât două, spunea cu părere de rău, dar cu ele putem transforma în cenușă douăzeci de deținuți pe zi.

Hans a dat pagina cu un nod în gât și a mai trecut pe pagină încă douăzeci de prizonieri. Douăzeci pe zi, o sută patruzeci pe săptămână.

Se înainta încet, dar ordonat: nevoile sinistre ale *standartenführerului* erau îndeplinite. Iar el nu reușea să scape de senzația că-i este complice.

3.

Hans i-a privit pe condamnații din ziua de joi-dimineață, care stăteau nemișcați în piațeta de adunare, așteptând. Privindu-le

chipurile, i-a fost clar că nu înțeleseseră cu toții ceea ce urma să se întâmple. Priveau în jur ca niște bovine în fața abatorului, așezați ordonat și în liniște.

Învățase să înțeleagă cum funcționează mintea ființelor umane obligate să nu se mai creadă astfel: prizonierii pierdeau orice percepție a timpului, în acele zile toate identice, în care nu mai exista decât un prezent etern și niciun plan de viitor.

„Oare așa arată infernul? Ar fi vrut să o întrebe pe Margot, sau pe acea umbră aproape uitată care fusese soția lui. Acest nimic fără speranță?"

Văzuse bărbați adulți redevenind copii, în barăci: unii dintre ei treceau de la plâns la râs fără niciun motiv evident, arătând cu degetul o rază de lumină pe cer sau mirându-se că sunt încă în picioare, după o zi dură de muncă. Alții uitau cine fuseseră și pur și simplu încetau să mai gândească. Strângând pumnii, Hans s-a întors cu spatele spre piațetă.

– Locotenent Heigel! l-a oprit Luitger ajungându-l din urmă. Bărbierul ne așteaptă.

Confuz, Hans a trebuit să facă un efort pentru a-și aminti micile ritualuri cotidiene care-l mai țineau ancorat în lumea celor vii, în ciuda absurdității a tot ce era în jurul lui.

– Mergem? l-a strunit Luitger.

Fără chef, Hans a făcut semn afirmativ din cap și a pornit alături de el. Atunci când Becker le-a ordonat condamnaților să pornească spre Blocul 41, el era deja departe. Comanda s-a auzit în depărtare și i-a fost ușor să pară că nu a auzit nimic.

Luitger s-a așezat pe scaunul aflat în fața chiuvetei. Bărbierul era un tânăr evreu care zâmbea în mod mecanic, cu buzele întinse și care s-a grăbit să ia un munte de spumă cu pămătuful pentru a se apuca de treabă.

– Mare grijă! i-a spus Luitger lăsându-și capul pe spate și dezvelindu-și gâtul.

– Nu vă faceți griji, a răspuns evreul conștiincios.

Hans știa că numele lui era Levin Goiten. Schimbase doar câteva vorbe cu el de când sosise și, cumva, servilismul băiatului îi dădea o stare de nervozitate.

– Cum merge în dimineața asta? l-a întrebat Luitger.

Evreul a schițat un alt zâmbet chinuit și a început să-i săpunească fața.

– Dumneavoastră sunteți primii. Pentru mine este o mare plăcere și o mare onoare.

Hans și-a abținut o grimasă. Era evident că tânărului îi era frică de ei, dar cum îi putea trece prin cap că viața lui depindea de cât de ridicol era dispus să fie, cu acel comportament servil și lipsit de demnitate?

Privindu-l cum trecea lama, cu mișcări sigure, peste chipul *hauptmannului*, a înțeles că de fapt Goiten obținuse exact ceea ce-și dorise. Câștigase o poziție importantă în interiorul lagărului, convingându-i pe ofițerii germani să-l prefere celorlalți. Poate pentru manierele lui sau, poate pur și simplu, pentru că știa meserie.

– Gata, domnule căpitan! a spus bărbierul întinzându-i o batistă lui Luitger.

Ofițerul s-a privit în oglindă trecându-și o mână peste obrazul bărbierit.

– O treabă excelentă! l-a felicitat.

S-a ridicat și i-a făcut semn lui Hans să ia loc. Așezându-se, și-a văzut propria imagine reflectată în oglinda de la chiuvetă. A văzut un chip devenit aspru, cu buzele subțiate de griji și privirea ascuțită. Era atât de departe de imaginea sa pe care și-o amintea de la Osnabrück.

– Așezați-vă comod, domnule locotenent.

Hans s-a sprijinit de spătar și l-a lăsat să-i săpunească fața. L-a privit pe tânărul care se mișca eficient, cu acel zâmbet rigid pe buze. Era la fel de fals ca o monedă de trei mărci.

– Cum ai ajuns aici, Levin? l-a întrebat.

A urmat o clipă de liniște, în timp ce disconfortul evreului devenea aproape palpabil.

– Haide, că nu te mănânc, l-a îndemnat Hans, care avea nevoie să-și mute gândurile spre altceva.

– M-a ridicat poliția, a început Goiten să povestească, alternând povestirea cu mișcările rapide cu pămătuful, mișcări poate prea încordate. Pur și simplu au venit într-o zi și ne-au ridicat din prăvălia tatălui meu.

Odată terminată treaba cu spuma, Levin a luat briciul, aplecându-se deasupra lui. Apoi a început cu niște mișcări ușoare, aproape mângâindu-i bărbia.

– Lucrul cel mai ciudat, a continuat fără să fi fost încurajat să o facă, este că, înainte să mă aresteze, un polițist mi-a cerut să-l bărbieresc.

Hans a privit în oglindă și ceea ce a văzut l-a făcut să se încordeze. Goiten era aplecat deasupra lui, cu lama așezată în punctul în care pulsa jugulara. Avea o lumină ciudată în priviri, în care lui Hans i s-a părut că vede o licărire de nebunie.

A rămas nemișcat, auzindu-și inima bubuindu-i în urechi. A fost doar o clipă, apoi Levin a relaxat atmosfera cu o ultimă mișcare ușoară de brici.

– Gata, domnule locotenent! I-a pus în mâini batista și i-a făcut un semn spre oglindă. Mulțumit?

Hans și-a umezit buzele. Și-a privit chipul bărbierit perfect, fără niciun semn lăsat de lama briciului. Oare își imaginase amenințarea din privirea lui Levin? L-a privit pe furiș, dar tânărul se îndepărtase pentru a curăța instrumentarul.

– Ne putem întoarce la ceilalți, i-a spus Luitger.

Hans a dat afirmativ din cap și s-a ridicat pentru a-l urma, dar în acel moment evreul a ridicat din nou privirea spre el.

Hans a înțeles că nu se înșelase: simțise corect, în presiunea lamei pe gâtul lui, ura pe care băiatul o avea pentru ei.

„Te înțeleg“, a gândit simțindu-se jenat, dându-și seama că nu-și putea manifesta gândurile acolo, în fața lui Luitger care-l aştepta în uşa deschisă.

S-a răsucit brusc şi a ieşit din clădire, simțind mângâierea proaspătă a aerului pe chipul proaspăt bărbierit.

Capitolul 36

1.

Următoarea săptămână a început cu cea de-a doua listă a morții. Hans a răsfoit-o cu febrilitate. Și s-a blocat aproape imediat.

„Leah Cohen“

La jumătatea celei de-a doua pagini, numele fetiței ieșea în evidență printre celelalte, de parcă Becker l-ar fi scris cu sânge, astfel încât el să-l identifice imediat.

Simțind cum spaima devine tot mai puternică, Hans a închis dosarul, a rămas nemișcat, cu ochii închiși pentru câteva clipe, apoi a redeschis dosarul ca să se asigure dacă nu fusese doar o închipuire. Nu, numele lui Leah era încă acolo. Nu fusese scris cu sânge și nu ieșea în evidență mai mult decât celelalte, deși pentru el fusese ca un far aprins în noapte. Dar era acolo. Încercând să nu se lase cuprins de panică, și-a trecut buricul degetului peste scrisul mic, deasupra numărului matricolei trecut în dreptul numelui, dar nu se ștergea.

Numele lui Leah rămânea acolo, în ciuda disperării lui.

2.

Cu mâinile tremurânde, a deschis larg ușa biroului lui Becker fără să bată. Nu mai făcuse niciodată așa ceva, dar nu s-a gândit la consecințele gestului său, ci doar la numele lui Leah scrijelit pe acele nenorocite de pagini ale morții.

– Ce se întâmplă, locotenent? l-a înfruntat Becker ridicând privirea din documentele pe care le examina, cu o sprânceană ridicată și buzele strânse într-o linie subțire.

Hans s-a blocat, avea degetele încleștate pe hârtiile pe care le adusese cu sine. Le mototolea și a trebuit să facă un efort pentru a se controla.

– Listele astea..., a spus, arătându-i foile lui Becker. Aș putea primi niște lămuriri legate de numele de aici?

Becker l-a privit câteva clipe, apoi a lăsat pixul pe birou și s-a sprijinit de spătarul scaunului.

– Ce fel de lămuriri? a întrebat.

Hans știa că trebuie să-și cântărească bine cuvintele pentru a nu trezi suspiciunile maiorului. Dar înainte să poată spune ceva, Becker și-a proptit palmele pe blatul biroului și s-a aplecat spre el.

– Crezi că am ales acele nume întâmplător? l-a întrebat privindu-l intens. Nici pe departe. Am o strategie foarte clară, singura posibilă.

Apoi a tăcut și s-a lăsat din nou pe spătarul scaunului, în timp ce Hans căuta, fără niciun succes, ceva logic de spus.

– Este imposibil să verifici fiecare prizonier în parte pentru a face o alegere, a continuat Becker. Așa că am hotărât să o iau pe categorii. În primul rând am mai eliberat din zona dedicată sovieticilor. Ei sunt primii de care trebuie să scăpăm. Chiar și când crezi că i-ai strivit cu fața în noroi, tot sunt gata să se răzvrătească.

Aproape fără să-și dea seama, Hans a dat afirmativ din cap. S-a gândit la Mișa care fugise în pădurea de la Sobibòr. Apoi, înainte ca Becker să continue să-și expună metoda, i-a împins pe birou foile cu ultima listă pe care tocmai o primise. Cea în care apărea și numele lui Leah.

– Și astea? a întrebat încercând să-și ascundă tremuratul vocii. Astea nu sunt numele prizonierilor din Armata Roșie.

Becker a făcut un gest vag în aer.

– Acum trebuie să mai rezolvăm o problemă: toți evreii de naționalitate mixtă pe care-i avem. Eberwolf a dat ordine precise cu

privire la gunoaiele astea pe care le primim din jumătate de Europa. L-a privit pe Hans cu un aer hotărât. Așa că am decis că a venit rândul olandezilor.

Hans s-a crispat: Leah venea din Copenhaga.

– De ce? a întrebat fără să-și poată masca perplexitatea. De ce olandezii?

Becker a pufnit.

– Sunt slabi și bolnavi. Au fost printre primii sosiți aici, ei au inaugurat acest lagăr și acum sunt prea distruși, nu mai sunt apți de muncă.

Hans a strâns din buze. Erau uscate la fel ca mintea lui care nu reușea să născocească vreo idee. Știa că, în decursul timpului, prizonierii olandezi fuseseră plimbați prin diverse zone: în principal, în cea a evreilor de naționalitate mixtă, dar și în cea rezervată femeilor, în *kinderblock* și în barăcile *revier.*

– La Majdanek au fost deja epidemii în trecut, a continuat maiorul. Am avut epidemie de dizenterie, de tifos exantematic și chiar de tuberculoză. Și toate s-au răspândit pornind de la grupurile de prizonieri cu media de vârstă mai mare. Trebuie să-i eliminăm pe cei mai slabi și să-i păstrăm doar pe cei în putere.

Hans a clătinat ușor din cap. Ar fi vrut să-l contrazică, să-i explice că nu poți da înapoi în fața bolilor, cu atât mai puțin în fața tuberculozei, dar a realizat că Becker nu ar fi înțeles niciodată, așa că a tăcut.

– Locotenente, îți înțeleg îngrijorarea, i-a răspuns Becker ridicându-se în picioare, dar stai liniștit, nimic nu este întâmplător. Oricum, în scurt timp va sosi un nou transport de la Ravensbrück, așa că sigur nu o să rămânem fără evrei.

Hans a înghițit în sec și a încercat să-și adune ultimele rămășițe de voce.

– Desigur, a spus, ascunzând la spate foile morții. Acum înțeleg.

Becker a ocolit biroul și l-a bătut pe umăr, în timp ce-l conducea la ușă.

– Dacă mai ai şi alte feluri de dubii, nu ezita să vii să vorbeşti cu mine, i-a spus înainte să-l scoată pe uşă afară.

Hans a salutat crispat şi a ieşit, abia ținându-se pe picioare. Becker nu era desigur omul care să facă alegeri aleatorii. Din contră, demonstrase că este un om practic şi meticulos. Nu şi-ar fi schimbat niciodată deciziile, iar Hans nu avea niciun argument cu care să le combată.

Trebuia să găsească un alt mod pentru a o salva pe Leah.

3.

S-a întors în birou încă agitat.

„Leah, Leah, Leah..."

Numele fetiței, scrijelit cu caligrafia precisă a lui Becker, îi ocupa toate gândurile şi nu-i dădea pace.

A deschis Cartea Morților şi a început să transcrie lista primilor douăzeci de prizonieri pe care trebuia să o predea lui Becker în curând. Măcar putea câştiga puțin timp.

Scriind numele şi numerele lor, a realizat că nu simțea nici durere, nici milă pentru ei. Sufletul i se atrofiase. Nu-i mai păsa de nimeni altcineva decât de Leah. Când a ajuns la cea de-a doua pagină, numele fetiței a apărut din nou ca un pumn în stomac. A strâns pixul în pumn şi s-a gândit să-l şteargă. Apoi a realizat că era o prostie să creadă că ar fi putut să o ascundă pe Leah sub o mâzgălitură de cerneală şi astfel criminalii care voiau să o ucidă să nu o mai vadă.

Şi-a luat capul în palme, apăsându-şi tâmplele cu buricele degetelor parcă în încercarea de a ajunge la creier şi a-l smulge. Apoi, dintr-odată, degetele au slăbit presiunea: o idee nebunească îşi croia drum în mintea lui.

„Chiar pot să-l şterg", s-a gândit, îndreptându-şi spatele.

I-a lăsat lui Becker lista zilei, încercând să rămână calm.

A ieșit, a traversat curtea cazărmii și s-a îndreptat spre baraca în care Levin Goiten își exercita meseria. Bărbierul nu era acolo. Deși fusese repartizat la muncă în cartierul general, era totuși un prizonier evreu și la acea oră trebuia să se prezinte, la fel ca toți ceilalți, la apel înainte de masa de seară. Cu mâinile tremurânde, Hans i-a umblat prin instrumentar, printre pămătufuri, piepteni și briciuri. Când a găsit o lamă mică, a ascuns-o în uniformă și s-a întors cu pași grăbiți în biroul său.

S-a așezat la birou, conștient fiind că orice greșeală ar fi făcut, ar fi fost una iremediabilă. Se aplecă spre lumina lămpii, întinse bine foaia cu lista unde se găsea numele lui Leah între degetele mâinii deschise. Și-a ținut respirația, fără să aibă puterea nici măcar să îndrăznească să se roage, și a început să răzuiască cerneala cu vârful lamei. Apăsa atât de ușor încât i s-a părut o muncă inutilă. Apoi, încet, încet, lama a făcut o mică incizie și a tăiat în două *L*-ul de la Leah. Încercând să-și stăpânească tremurul mâinilor, s-a aplecat din nou asupra hârtiei.

„Ușor, trebuie să mă mișc foarte ușor..."

Sub mișcările lamei, cerneala dispărea încet, lăsând foaia intactă.

Hans nu și-a dat seama cât timp i-a luat ca să răzuiască numele lui Leah de pe lista morții, numărul matricolei și indicativul blocului în care se afla. Știa doar că i se păruse o eternitate.

La final, numele lui Leah dispăruse fără urmă. De parcă Becker nu l-ar fi scris vreodată.

– Am reușit..., a murmurat uimit. Și-a șters sudoarea de pe frunte și a fost pe punctul de a urla de bucurie.

Când a reînceput să respire normal, și-a îndreptat spatele pentru a-și admira opera de la distanță. Deznădăjduit, a realizat că planul lui era sortit eșecului. Ce-i drept, ștersese numele lui Leah, dar răzuitul lamei lăsase pe hârtie o urmă care, deși era abia vizibilă, era totuși posibil de identificat. În plus, datele lipsă, lăsaseră un spațiu gol în mijlocul paginii pe care l-ar fi putut observa oricine.

– Nu poate să rămână așa, a murmurat pentru sine.

A învârtit lama între degete, în timp ce un gând teribil își croia drum în mintea lui. Singurul mod pentru a acoperi acele urme era să scrie peste ele. Nu să scrie numele lui Leah, ci pe cel al altcuiva. Acest gând l-a paralizat.

S-a văzut deschizând unul dintre registrele lagărului și punând degetul la întâmplare pe un nume pe care să-l condamne. Era mai rău decât ce făcea chiar și Becker. Era de parcă s-ar fi jucat de-a Dumnezeu, să se aplece de sus asupra lucrurilor și să decidă viața sau moartea altor persoane.

„Nu pot..."

A răsucit lista în mâini, în timp ce-și amintea de presiunea ușoară a briciului pe gât, pe care o simțise cu câteva zile în urmă. Mâna fermă a lui Levin ar fi avut nevoie de o singură mișcare involuntară pentru a-i secționa vena. Levin, bărbierul. Evreul care sfida moartea, încercând să intre în grațiile ofițerilor din lagăr.

Hans a luat stiloul. Cu o groază tot mai mare, a realizat că exista un singur prizonier al cărui nume complet îl cunoștea, precum și numărul de matricolă, pe care-l citise de mai multe ori pe haina de bărbier. Exista un singur nume care putea fi scrijelit pe acea foaie, în locul numelui lui Leah. Lent, la lumina lămpii, s-a pus pe treabă, încercând să imite cât mai bine posibil, caligrafia precisă a lui Becker.

Capitolul 37

1.

În dimineața următoare, Hans a reușit să evite întâlnirea cu grupul de prizonieri care aveau să meargă la camerele de gazare. Când aceștia au trecut, s-a dat deoparte, lipindu-și spatele de zidul cazărmii, și așteptă. Ar fi vrut să-și ia tălpășița, dar nu s-a putut abține să nu-l urmărească cu privirea pe Levin Goiten, care mergea în rând cu toți ceilalți.

Tânărul avea un aer confuz și înainta zâmbind tuturor, de parcă s-ar fi așteptat să primească explicații pentru ceea ce se întâmpla, dintr-un moment în celălalt. Dar nimeni nu i-a dat atenție.

A fost agonizant pentru el să-l vadă înaintând, alături de ceilalți prizonieri, pe drumul către Blocul 41.

– Un mare păcat, a comentat, laconic, Luitger de lângă el. Era un bărbier priceput, acum va trebui să găsim altul.

Hans a rămas impasibil, în timp ce o parte din el dispărea pentru totdeauna.

„Am fost nevoit să o fac, și-a spus. Nu exista altă soluție."

Dar nici măcar acea certitudine nu a reușit să-l facă să scape de senzația că depășise o limită pe care nu crezuse vreodată că o poate depăși.

2.

Nu s-a atins de mâncare. Stomacul lui refuza orice de la popotă, indiferent că era vorba despre legumele în ulei sau de un simplu pahar cu apă. Dacă crezuse că avea inima împietrită, se înșelase amarnic.

Când l-a văzut pe Becker traversând popota în pas de marş, s-a ridicat brusc şi s-a îndreptat spre el.

– Domnule maior, pot să-ţi vorbesc?

Becker l-a privit fugitiv, apoi, fără să încetinească pasul, a făcut un semn scurt din cap.

– În această dimineaţă, Levin Goiten, bărbierul, a fost condus la camerele de gazare, i-a spus Hans. A fost unul din grupul de evrei trimişi la execuţie. Nu i-am recunoscut numele pe listă, domnule. Dacă l-aş fi recunoscut, acum nu am fi fost nevoiţi să-l înlocuim. Becker s-a oprit şi i-a aruncat o privire rece, lipsită de orice fel de emoţie.

– Nu era decât un bărbier, a spus. Care-i problema?

Hans a tras adânc aer în piept înainte de a răspunde.

– Mă gândeam că, având în vedere că la Majdanek e plin de muncitori calificaţi, ar trebui să alegem prizonierii pe care-i trimitem la Blocul 41 dintre cei care nu au funcţii esenţiale. Nu e uşor să găseşti înlocuitori, mai ales pentru cei care sunt repartizaţi în zona ofiţerilor sau la magaziile de aprovizionare. A tăcut lăsându-l pe maior să proceseze ideea.

Becker s-a repus în mişcare şi Hans l-a urmat cu respiraţia tăiată.

– Dacă-mi permiteţi să continui, cred că este contraproductiv să eliminăm muncitorii specializaţi, a insistat el. Sunt indispensabili pentru necesităţile noastre şi sunt în număr foarte mic.

– Heigel, a oftat maiorul oprindu-se din nou în loc, tot acest zel cu care te dedici lagărului este lăudabil, dar faci risipă de energie.

– Eu nu încerc decât...

– Lucrătorii de la Majdanek desfăşoară activităţi destul de simple. Şi meseriile simple se pot învăţa. Chiar şi cele în slujba ofiţerilor noştri.

– Aşa este, domnule, dar este nevoie de timp.

– Poziţiile specializate sunt acoperite de lucrători veniţi din afară, în principal de la Lublin, i-a amintit Becker care părea deja iritat. E

mai bine ca prizonierii să nu se specializeze. În felul ăsta, schimbarea lor este mult mai sigură.

Hans și-a mușcat buzele. Știa bine ce voia să spună Becker: cu cât prizonierii rămâneau în lagăr mai mult timp, cu atât mai bine înțelegeau cum funcționează lucrurile și se organizau pentru a căuta o cale de scăpare sau o modalitate de a se răscula împotriva temnicerilor lor. Oroarea gri din Majdanek le intra deținuților prin plămâni, cu fiecare respirație, descurajându-i și încețoșându-le mintea, iar celor ca Becker asta le convenea de minune. Pe de altă parte, toți erau supuși la torturi și abuzuri, cu toții vedeau cum le dispar colegii din barăci, dar prea puțini știau cu adevărat ce însemna Blocul 41. Le venea mai ușor să creadă că cei douăzeci de prizonieri ridicați în fiecare dimineață erau deportați într-o altă închisoare sau într-un *gulag* din apropiere. Era o minciună credibilă, mai ușor de acceptat. Asta funcționa pentru că Majdanek era imens și pentru că schimburile erau frecvente. Pentru a frânge acea vrajă perfidă era suficient să rămâi acolo destul timp, să privești fără să-ți muți privirea în altă parte, să asculți fără groaza că va trebui să și înțelegi. Toate aceste lucruri Becker le știa prea bine.

– Majdanek nu este precum Sobibòr, a continuat maiorul. Nu este ascuns în mijlocul pădurii, ci se află la un pas de oraș. Chiar și muncitorii externi pe care-i aducem în fiecare dimineață cred că vin la muncă într-un centru de detenție; ei nu știu ce facem noi aici. Dacă e cazul, închid un ochi atunci când trebuie și se fac că nu văd, dar cu cât reducem riscul mai mult, cu atât mai bine.

Hans a rămas în tăcere, lipsit de argumente pentru a combate logica de fier a superiorului său. Dar Becker l-a prevenit din nou și a scos din buzunar un plic, un ordin care purta ștampila cartierului principal de comandă și i l-a întins.

– Rușii forțează și mai insistent granița orientală. Nu avem mult timp la dispoziție pentru a termina treaba. L-a privit cu duritate, cu ochii strânși ca două fante crestate pe chip. Întoarce-te la magazia ta. Eu trebuie să-l informez pe colonel.

3.

Închis în biroul său, Hans s-a prăbuşit extenuat pe scaun şi a început să-şi maseze tâmplele. Realizase, poate pentru prima oară, cât de puţine lucruri se ştiau în lume despre ceea ce făcea *Heer*. Nu numai forţele Aliaţilor, dar şi Armata Roşie şi chiar Germania... Câte ştiau despre munca de curăţare de la Majdanek şi Sobibòr şi din celelalte lagăre presărate pe teritoriile ocupate de armata germană?

Cu siguranţă unii aflaţi în oraşul gri numit Lublin care se întrezărea dincolo de sârma ghimpată intuiau. Şi se aflase la Berlin despre asta. Poate că cineva ştia totul, dar rămânea în tăcere, pentru a nu ajunge pe listele de duşmani ai *Reichului*.

În orice caz, că se ştia sau doar se bănuia, Hans era sigur că la majoritatea germanilor nu le păsa deloc de ceea ce se întâmpla acolo, pentru că se gândeau la război sau pentru că îi preocupa frica zilnică de a nu avea ce să le pună pe masă copiilor. Dar el ştia totul. Şi nu avea cum să uite vreodată ceea ce vedea, nici măcar dacă ar fi trăit o mie de ani.

A simţit o mişcare, s-a întors şi a văzut-o pe Leah care-l privea din spatele unui raft. O strângea la piept pe Fräulein Kuken, fără să aibă curajul să iasă la vedere. Hans s-a chinuit să-şi îndrepte spatele şi să-i schiţeze un zâmbet slab.

– Bună, a şoptit. Vino!

Micuţa a înaintat spre el, încolăcindu-şi degetele în jurul părului păpuşii.

– Am terminat de aranjat raftul nou. Ce mai trebuie să facem?

Hans a oftat. Şi, pentru că erau singuri, a deschis larg braţele şi a aşteptat ca ea să se lipească de uniforma lui, strângând-o tare la piept. Voia să o liniştească, dar, în timp ce o strângea la piept, şi-a dat seama că, de fapt, Leah era cea care-l liniştea pe el.

– Nu mai aveţi nimic de făcut, i-a spus într-un final. De ce nu vă jucaţi puţin cu Fräulein Kuken până când va veni ora să vă întoarceţi la dormitoare?

Leah a dat afirmativ din cap.

– Dar să nu mergeți în camera combustibilului, i-a spus cu bunătate, privind-o în timp ce se îndepărta în fugă.

4.

În timpul nopții, Hanne a venit să-l viziteze. Așezată în mijlocul curții cazărmii, îmbrăcată în cămășuța ei de noapte murdară, pieptăna cu degetele părul lui Fräulein Kuken. Când a văzut-o, Hans a fost cuprins de groază, pentru că Hanne nu avea ce să caute acolo. Maiorul Becker se apropia dinspre barăci cu încărcătura lui de prizonieri și dacă ar fi văzut-o ar fi târât-o la Blocul 41.

– Hanne, pleacă de acolo!

Credea că a strigat, dar vocea a ieșit ca un cârâit sufocat. A încercat să ajungă la ea, dar nu-și putea mișca picioarele.

– Hanne!

Pașii lui Becker erau tot mai aproape, așa că Hans s-a căznit să se miște. Un pas după celălalt, i se părea că mișcă munții pentru a ajunge la fiica lui.

– Hanne, te rog!

Ea a ridicat capul. Avea bărbia murdară de sânge din cauza tusei care o chinuise. Dar zâmbea, cu ochii ei enormi care străluceau în întuneric.

– Tati, a șoptit. Vrei să ne jucăm de-a Dumnezeu?

Hans s-a trezit cu stomacul răvășit și gura încleștată într-un strigăt mut. A sughițat încercând să tragă aer în piept, a luat perna și a descoperit că era udă de lacrimi. Atunci a continuat să plângă, înăbușindu-și gemetele în așternuturi.

Capitolul 38

1.

Noua încărcătură de prizonieri a sosit la Majdanek în toiul nopții. O coloană de trei sute de bărbați și femei, cocârjați de muncă și de spaimă.

Hans, căruia îi fusese încredințată primirea noilor prizonieri, a văzut întâi fascicolele de lumină ale lanternelor care străpungeau întunericul dinspre câmp, apoi foarte aproape masa de prizonieri care ieșea din întuneric. Trupuri descărnate care înaintau clătinându-se când pe un picior, când pe celălalt, fără să scoată niciun sunet. Cei mai norocoși purtau niște paltoane cârpite care-i protejau de frig, dar majoritatea dintre ei tremura în obișnuitele cămăși murdare.

Când au ajuns în apropierea porților, soldații care escortau acele amărâte umbre de oameni au stins lanternele și s-au lăsat ghidați de focurile aprinse de Eberwolf în curte.

– Înăuntru! le-a ordonat Becker ridicând și coborând un felinar. Ordonați pe rânduri! Haideți!

Nu a fost pusă în scenă nicio șaradă, așa cum se întâmpla la Sobibòr, nu li s-a spus nicio poveste frumoasă. Deținuților li se lăsa toată cruzimea adevărului, în timp ce erau dispuși în rânduri în curtea largă din fața cazărmii, înconjurată de butoaie din tablă în interiorul cărora ardeau mormane de lemne și kerosen, ca să lumineze întunericul nopții.

Ființele sosite în gara din Lublin, strivite în vagoanele înghețate și apoi obligate să meargă kilometri întregi sub cerul liber, păreau aproape încântate. Unii dintre ei zâmbeau, în timp ce-și masau brațele sau întindeau mâinile spre căldură. În schimb *standartenführerul* Eberwolf părea furios:

– Armata Roșie ne suflă în ceafă și noi trebuie să pierdem timpul cu bestiile astea! Îi trecea în revistă pe noii sosiți mișcându-se printre umbrele aruncate de flăcări, ca un demon care urlă. O să le zic eu vreo două ălora de la Berlin!

Dorința lui de a face ordine și curățenie în lagăr fusese încetinită dramatic. Toți deținuții din Majdanek erau în condiții mult mai bune decât cei care tocmai sosiseră.

– Anulăm listele! a lătrat Eberwolf. Cel puțin până când scăpăm de ăștia.

Lui Hans i-a fost rușine pentru ușurarea care i-a inundat inima. A privit chipurile distruse de muncă ale noilor prizonieri care se strângeau unii în alții, încercând să se încălzească pe lângă focuri și ascultau trupele SS care plănuiau să-i transforme în cenușă fără să clipească. Îi venea să își dea singur pumni, dar nu putea să nu aibă în minte că, atâta vreme cât acei amărâți aveau prioritate la moarte, Leah câștiga timp. Alida Haller l-a ajuns din urmă pe *standartenführer* trecând printre ofițeri și l-a privit dezgustată.

– Avem nevoie de alte cuptoare, altfel nu vom face față niciodată.

Auxiliara își despletise părul, roșu precum flăcările din jur, și stătea alături de colonel. Părea o harpie pregătită să verse sânge. Hans nu a putut să nu-i privească, neputând să se uite în altă parte: iată-l pe diavol și pe companioana sa, precum în poveștile antice, care pregăteau cele mai cumplite cuptoare în nopțile cele mai întunecate.

În zilele următoare, procesul de exterminare a continuat fără pauză. Deportații soseau într-un flux continuu și nici nu mai erau repartizați, ci cazați în niște barăci golite în zona de infirmerie.

Înghesuiți claie peste grămadă precum animalele, nu puteau vedea decât traseul care-i separa de Blocul 41.

Eberwolf lătra încontinuu la ofițeri ca să ia legătura cu capitala și cu administrația de la Lublin pentru a încetini ritmul de sosire a transporturilor şi a face posibilă diminuarea numărului de prizonieri adunați în lagăr. Dar, în realitate, cu cât încercau mai mult să oprească acea revărsare de amărâți, cu atât soseau mai mulți, îngroşând rândurile de prizonieri pe care lagărul nu avea cum să facă față să-i elimine.

Hans s-a trezit că trebuie să gestioneze personal organizarea acelui prim marş al morții dorit de *standartenführer*. La fel și cu următoarele care l-au lăsat epuizat şi anihilat. Verifica listele, lua legătura cu gara din Lublin şi dădea ordine pentru ca drumul spre oraş să fie liber în orele de după apus. Apoi, în sfârşit, la jumătatea săptămânii, păru că protestele furibunde ale lui Eberwolf şi-au primit răspunsul, pentru că patru sute de evrei din Majdanek au fost adunați în piațeta principală şi apoi conduşi în afara lagărului sub comanda *hauptmannului* Luitger. Hans i-a privit cum înaintează pe jos prin ger, escortați de maşinile trupelor SS.

La fel ca prizonierii care sosiseră în acele zile, se acopereau cu paltoanele peticite şi în cămăşi mari decolorate, cu chipurile desfigurate de muncă, de foame şi de frig. Trupuri descărnate care se clătinau şi care, foarte curând, au fost înghițite de întuneric. Aveau să meargă doi kilometri şi apoi aveau să fie înghesuiți în vagoanele de marfă cu destinația Natzweiler, un lagăr unde Eberwolf şi dulăii lui reuşiseră să-i trimită. Acel marş avea să fie doar primul dintre multe altele care au urmat.

În ziua următoare a sosit de la oraş un transport de materiale de construcție şi alimente. Hans nu a găsit nicio diferență între primirea rezervată deportaților şi cea destinată mărfurilor stivuite de-a lungul sârmei ghimpate.

2.

Tocmai dădea indicații pentru transportul unor saci în magazie când a zărit silueta lui Margot pe marginea drumului. Evreica terminase de schimbat așternuturile în sectorul ofițerilor și se oprise să-l aștepte, parțial ascunsă în spatele căruței pline cu așternuturi murdare. Hans și-a dat seama că avea ceva să-i spună și s-a grăbit să ajungă la ea, privind în jur pentru a se asigura că nimeni nu observă nimic.

– Copiii sunt bine, i-a șoptit ea, după ce el a tras-o după colțul unei barăci. Odată cu sosirea noilor deportați, nu-i mai bagă nimeni în seamă.

Hans a simțit din nou aceeași ușurare amestecată cu sentimentul de vină:

– Supraveghează-i în continuare!

– Nu pentru copii îmi fac griji, a murmurat ea. E vorba despre Larysa.

Hans s-a încruntat.

– Ce s-a întâmplat?

Femeia și-a împreunat brațele subțiri.

– Are probleme, i-a spus. Kobyla și auxiliarele ei au descoperit că este soția unui soldat ucrainean și îi fac viața imposibilă.

– Am înțeles, a spus Hans. Ai făcut bine că ai venit să-mi spui.

Adevărul era că el nu putea face mare lucru pentru Larysa. Să se pună împotriva Alidei Haller era de negândit: Eberwolf era fermecat de acea femeie, iar ea știa foarte bine asta.

– Ai grijă, i-a spus lui Margot, făcându-i semn să se întoarcă la muncă. Kobyla e periculoasă.

Femeia a dat din cap în sens afirmativ, apoi a clătinat din cap și i-a schițat o umbră de zâmbet.

– Dacă Dumnezeu m-a ținut în viață până acum, a spus, înseamnă că a făcut-o pentru ceva important.

Fără să mai aștepte vreun răspuns, s-a îndepărtat, cocârjată, atât de mică și de fragilă încât părea că cea mai mică rafală de vânt ar fi

putut să o ia pe sus. Dar poate că acel Dumnezeu despre care vorbea avea într-adevăr alte planuri pentru ea.

3.

Credința lui Hans se evaporase odată cu scrisorile trimise lui Ingrid, la care nu primise niciodată răspuns. Arsese în vagoanele de gazare de la Sobibòr și în crematoriile de la Majdanek. Murise odată cu Hanne, îngropată în rochița ei albastră.

În mai puțin de două săptămâni, transporturile sosite de la Ravensbrück fuseseră exterminate și cerul de deasupra lagărului era mai gri și mai apăsător. Singurele noutăți importante fuseseră faptul că Majdanek își găsise un nou bărbier, mai tăcut și mai puțin zâmbitor decât precedentul și că proiectul de curățare a lagărului fusese pus din nou în funcțiune cu și mai multă înverșunare.

Hans își făcuse obiceiul de a bea un pahar cu Becker, seara, înainte de a merge la culcare, în speranța de a deturna planurile maiorului în ceea ce privea categoriile de prizonieri cărora ar fi putut să le aparțină Leah. Vorbeau despre liste de completat și despre grupurile de prizonieri care trebuiau trimiși la Auschwitz.

– Trebuie să menținem disciplina și să grăbim operațiunile, spunea maiorul răsucind paharul cu lichid auriu în mână. Cu voia lui Dumnezeu, vom trece și peste acest moment dificil.

Hans încremenea ori de câte ori Becker îl pomenea pe Dumnezeu. Dumnezeul *lui*. Ridica ochii la cer, aproape temător că cineva de acolo de sus îl privea cu adevărat. Dar norii groși și funinginea de la cuptoare nu lăsau ca stelele să privească spre Majdanek.

4.

În ultima luni din octombrie numele lui Leah a apărut din nou pe listele morții. Becker îl trecuse cu grafia lui tot mai grăbită, tot

mai nerăbdătoare, de parcă acele dâre de cerneală ar fi putut goli lagărul chiar și fără să aprindă cuptoarele. Hans l-a privit lung. Era epuizat, nu ar mai fi fost în stare să-l șteargă din nou, să-l păcălească pe Becker cu acel truc periculos.

„Leah Cohen."

De data asta era prima din lista de pe pagina a treia, urmată de alte nume din *kinderblock* și din blocul feminin. Hans s-a întrebat dacă maiorul avea idee cine erau acele persoane, dacă era capabil să asocieze, în mintea lui bolnavă, acea listă rece de nume cu ochii căscați de teroare și chipurile schimonosite de oboseală și foamete.

A recitit lista. De fapt, nu doar pagina a treia era plină de nume de femei și de copii; ci aproape toată lista de o sută patruzeci din acea săptămână. După ce și-a frecat ochii, a recitit suita de nume. Nu l-a găsit pe cel al Larysei, dar a dat de cel al lui Noemi Mann, una dintre fetițele pe care încerca să le țină în siguranță în magazie.

Îngrozit, și-a dat seama că nu avea ce să facă pentru ea. Era deja greu să o salveze pe Leah, făcând-o cumva dispărută de pe listă, dar să facă dispărute două... era mult peste puterile lui. A întins mâna ca să ia lama, apoi s-a blocat.

– Cu cine o înlocuiesc? a murmurat din vârful buzelor.

A privit în jur deznădăjduit, apoi ochii i-au căzut pe registrul de prezență din lagăr, care trebuia adus la zi după ultimele sosiri. Nu-i cunoștea. Nu cunoștea pe nimeni. A deschis registrul și a privit numele.

„Margaret Kien"

A fost primul nume care i-a sărit în ochi. A închis registrul și, încercând să-și oprească mâna din tremurat, s-a pus la treabă ca să șteargă orice urmă a lui Leah din lista lui Becker. Apoi, când a terminat, a transcris deasupra acel nume pe care știa că nu avea să-l mai uite niciodată.

Își pierduse credința și nu mai îndrăznea să se roage. Cu toate astea, a încercat să murmure câteva cuvinte de rugă pentru acea Margaret Kien pe care o condamnase la moarte. Și pentru sine însuși.

Capitolul 39

1.

În acea dimineață, când s-a prezentat la magazie alături de fetițe, Leah era mai palidă ca de obicei. Cu ochii plini de spaimă, își frământa pielea brațelor, lipită de oase, de parcă ar fi vrut să și-o smulgă.

„E bolnavă“, s-a gândit Hans cu groază, căutând semnele febrei tifoide sau al oricărui alt flagel care ar fi putut să o lovească.

Cu un gest brusc a gonit-o pe auxiliară, apoi a băgat fetițele în magazie și a închis ușa. Când s-a întors spre ele a observat că, de fapt, arătau ca întotdeauna, în timp ce-l priveau strânse unele în altele. „Nu se putea să fie toate bolnave. Era vorba despre altceva.“ Acest gând l-a mai liniștit.

– Unde e Noemi? a murmurat Leah.

Hans s-a crispat. Abia atunci a remarcat că erau doar trei fetițe, nu patru. Lipsea Noemi. L-a cuprins amețeala. Reușise din nou să o salveze pe Leah, dar cum toată ziua fusese îngrozit de gândul că putea fi convocat de Becker pentru a-i cere explicații, uitase că pe acele liste se afla și numele lui Noemi Mann. Îl văzuse, dar cu toate astea reușise să-l ignore, dedicându-și toată atenția salvării lui Leah. Și acum trebuia să dea socoteală de asta. Nu putea să o mintă, nu cu ceva atât de important.

– Au luat-o, a răspuns, încercând să susțină privirea plină de lacrimi a lui Leah. Nu am putut face nimic. Eu...

A tăcut strângându-și buzele. Nu avea sens să inventeze scuze sau să se justifice în vreun fel. Ea avea tot dreptul să știe adevărul. O

vreme, celelalte fetițe au continuat să-l privească în tăcere, apoi Leah și-a șters ochii cu dosul palmei, și-a tras nasul și a schimbat o privire cu celelalte.

– Să mergem la treabă, a spus.

2.

– Unde au dus-o?

În acea după-amiază, în timp ce fetițele se odihneau într-un colț îndepărtat al magaziei, chircite printre sacii de legume deshidratate, Leah s-a apropiat de el și s-a așezat pe banca de lângă ușă. A rămas o vreme în tăcere, apoi vocea ei micuță și-a croit drum prin jena care deja-l învăluia pe Hans, ca o a doua uniformă.

A încercat să găsească un răspuns, dar Leah i-a luat-o înainte cu un calm care i s-a părut mai teribil decât lacrimile sfâșietoare pe care o fetiță de vârsta ei ar fi trebuit să le verse.

– Au luat zece dintre noi. Și pe Noemi. Când domnișoara Eike ne-a scos afară, toată curtea de la bloc era plină de copii și Noemi era printre ei. Au luat-o și nu m-a salutat.

Hans a căutat ceva de spus, ceva care să o poată consola, să o facă să înțeleagă că așa ceva ei nu avea să i se întâmple niciodată, pentru că el veghea asupra ei și...

– Într-o bună zi o să mă ia și pe mine, nu-i așa? i-a spus Leah înghețându-i sângele, în timp ce-și privea picioarușele care-i atârnau de pe bancă.

Hans s-a aplecat spre ea.

– Așa ceva nu se va întâmpla, i-a promis. Dacă va trebui să mergi undeva, vei merge cu mine.

Leah și-a tras nasul și l-a privit fix.

„Nu mă crede", s-a gândit Hans disperat.

– În regulă, a spus Leah. S-a dat jos de pe bancă și a alergat la el în brațe, lipindu-și fața de gâtul lui.

„Se preface, dar nu mă crede."

Și-a ținut respirația, ca să nu plângă în timp ce o strângea în brațe.

3.

În dimineața următoare, bătrâna Margot a apărut cu căruța ei mai devreme ca de obicei. Când i-a întâlnit privirea, Hans s-a scuzat față de Luitger și s-a dus la ea.

– Domnule locotenent, a șoptit ea, se întâmplă lucruri îngrozitoare.

El a privit în jur agitat. Când a fost sigur că nu-i vede nimeni, a îndemnat-o să continue.

– Kobyla e tot mai periculoasă. Noaptea, ea și auxiliarele ei torturează prizonierele. Le târăsc afară din barăci și nu se mai întorc toate.

Hans a strâns din dinți.

– Nu pot face nimic, a spus grăbit. Alida Haller ia ordine doar de la Eberwolf și colonelul o lasă liberă să facă ce vrea. Ea și auxiliarele sunt de neatins.

Margot a gemut.

– Majdanek nu e ca restul lumii, a continuat Hans încercând să-și îndulcească tonul.

Fusese prea dur cu acea femeie, știa bine, dar avea deja prea multe probleme, nu se mai putea ocupa și de Alida Haller. Margot a strâns din umeri, vizibil dezamăgită.

– Ceea ce putem face, a încercat Hans să o consoleze, este să salvăm copiii. Stai cât poți de mult cu ei.

Margot a dat ușor din cap.

– Am văzut-o pe Leah desenând. E cu adevărat talentată. A încercat să zâmbească, dar nu i-a reușit decât o grimasă. Cine știe câte lucruri ar fi putut face, dacă lumea nu ar fi înnebunit.

Hans a oftat.

„Cine știe ce o să facă atunci când o să fie mare", spunea din când în când Ingrid, privind-o pe Hanne jucându-se în grădină.

S-a gândit din nou la fetița lui închisă în coșciug. La Leah chircită în cufăr.

– Știți? Eu am fost pictoriță înainte să ajung aici, a continuat Margot.

– Pictoriță..., a repetat Hans, încercând să dea sens acelor cuvinte.

– Locuiam la Berlin cu soțul meu, a continuat Margot cu o sclipire în priviri care l-a surprins. Ochii ei se umplură de lumină, transformând-o, preț de o clipă, în tânăra femeie care trebuie că fusese odată. Și el era pictor. Picta tablouri abstracte și era cotat foarte bine, mai ales în Franța. Cât ne-am mai distrat în anii aceia...

I s-a părut că o vede: părul lung împletit într-un coc lejer, o rochie care-i punea în evidență acei umeri, care trebuie să fi fost frumoși. Hans și-a imaginat-o întinzând culorile pe pânză, în timp ce soțul ei măsura cu pensula un spațiu invizibil pentru ochii celor care nu sunt artiști.

– La Paris l-am cunoscut pe Pablo Picasso. Știți cine e? Un artist excepțional, o minte sclipitoare și un talent care nu poate fi explicat. Am râs și am vorbit o noapte întreagă bând vin alb: soțul meu, Pablo și cu mine. Nu ne-am oprit nici măcar în zori. Ce vremuri frumoase...

Hans a continuat să o asculte captivat. I se părea incredibil să audă acele povești din gura unei femei care de obicei vorbea puțin și ținea mereu capul plecat atunci când cineva trecea pe lângă ea. I se părea absurd faptul că Margot îi relata imagini dintr-o viață pierdută cu acea voce visătoare.

Dar era și acela un mod de a rămâne întregi la minte în mijlocul ororii. A se povesti pe sine însemna a rechema, bucată cu bucată, acea identitate pe care Majdanek o fura acelor amărâți. Și celor ca el.

– Apoi a venit războiul, soțul meu și cu mine am fost deportați în lagăre. Margot coborâse din nou vocea care acum era doar o șoaptă. Picasso a încercat să ne salveze, știți? Am auzit că a trimis

scrisori la ziare, dar nu a putut face nimic. Soțul meu a murit în timpul călătoriei de la Treblinka la Majdanek, iar acum eu nu mai am nimic. Dar când îmi amintesc de acea noapte de acum mulți ani, mi se pare că o pot rechema și că o pot retrăi. Să-l aud din nou pe Picasso cum strigă: „Margaret Kien! Tu o să fii mare într-o zi! Toată lumea va dori să-ți cunoască operele!“

A scos un râs amar. Și sufletul lui Hans s-a prăbușit imediat în praful acelui lagăr blestemat.

– Margaret... Kien? a întrebat.

– Da. Margot a zâmbit din nou. Un zâmbet autentic, de data asta. Așa mă numeam înainte de toate astea. A ridicat din nou din umeri. Margot îmi spunea soțul meu.

Hans s-a clătinat.

„Margaret Kien... Pedeapsa pentru cine se joacă de-a Dumnezeu.“

Capitolul 40

1.

În dimineața următoare, Margaret Kien, sau Margot, după cum o cunoscuse el, era în fruntea rândului de prizonieri în drum spre camerele de gazare. Adusă de spate și cu umerii descărnați, părea la rândul ei o fetiță. Micuții care fuseseră adunați din *kinderblock* se strângeau în jurul ei speriați, pe când femeile din blocul ei o urmau în tăcere, mute și firave ca niște năluci. Hans, în picioare la marginea curții, îi privea strivit de o greutate imposibil de purtat, încercând să nu fugă și de data asta. Ar fi trebuit să o facă. Din respect față de acea femeie, față de acei oameni.

Când grupul a trecut pe lângă el, Margot s-a întors și l-a privit. Nu era nicio urmă de reproș în ochii ei. Nu era nici furie, nici neputință, iar Hans era sigur că ea știa, ca-și dăduse seama ce făcuse. Cu toate astea, îl privea cu seninătate, într-un mod care l-a sfâșiat mai tare decât ar fi putut-o face dacă ar fi plâns disperată sau dacă ar fi urlat furioasă.

– Viitorul, a șoptit cu un zâmbet slab. Gândiți-vă la viitor.

– Liniște! a lătrat Becker.

A dat ordin ca grupul să fie strunit, lăsându-l pe Hans împietrit pe marginea drumului, privind-o pe Margaret Kien care mergea să-și înfrunte destinul.

2.

S-a încuiat în magazie. Le-a spus fetițelor ce treburi aveau în ziua respectivă simulând o naturalețe pe care nu o avea.

A încercat să se păcălească și pe sine, completând listele de alimente cu ultimele ieșiri. Mâna i s-a blocat pe dosare când s-a gândit cum avea să le spună fetițelor că nu aveau să o mai vadă pe Margot. Apoi aceeași întrebare a reînceput să-i sfredelească tâmplele.

„Ce voi face când numele lui Leah va apărea din nou?"

Ideea de a alege din nou pe cineva cu care să o înlocuiască îl îngrozea.

A scuturat din cap. Chiar avea sens tot ceea ce făcea? Știa prea bine care era adevărul: nu avea cum să-l păcălească pe Becker la nesfârșit. A căutat-o pe Leah cu privirea și a văzut-o după un raft, așezată turcește în timp ce număra cutiile cu pesmet.

Ar fi vrut să-i poată spune lui Margot că nu murise în van. Că se sacrificase pentru a salva o fetiță, pentru viitorul unei umanități care nu putea renaște din cenușă. Poate că ăsta era planul pe care Dumnezeu îl avusese pentru ea. În acel moment cineva a bătut cu putere în ușa magaziei, făcând clanța să se zgâlțâie, dar fără să o poată deschide.

– Heigel! i-a sunat în urechi acea voce feminină, mai cumplită decât un ordin lătrat al lui Becker. Deschide ușa!

Când s-a conformat, a găsit-o pe Alida Haller în dreptul ușii care-l privea cu severitate.

– Te cheamă Eberwolf, a spus, încrețindu-și buzele în acel mod odios al ei. Acum!

A plecat fără să-i mai dea alte explicații, la fel de hotărâtă precum venise. Hans a rămas împietrit în pragul ușii de la magazie.

„Te cheamă Eberwolf..."

Felul în care o spusese. Acel rânjet furios care-i încrețise buzele.

„Au aflat tot..."

Probabil că Becker devenise suspicios. Îl văzuse vorbind cu Margot și atunci verificase documentele, descoperind astfel ceea ce făcuse. Hans a privit în spate. Fetițele îl priveau speriate din spatele unui raft. Leah a făcut un pas în față, dar el a oprit-o cu un gest al mâinii.

– Ascundeți-vă! le-a spus. După ce ies, încuiați ușa și ascundeți-vă!

Nu a mai așteptat un semn de la ele. S-a răsucit pe călcâie și a ieșit din magazie îndreptându-se spre biroul lui Eberwolf.

3.

– Am primit noi ordine de la Berlin, a spus Becker când Hans s-a prezentat la raport.

Eberwolf era așezat la masă și analiza cu privire tăioasă o misivă pe care o ținea strâns în mână. Nici măcar nu s-a obosit să ridice ochii.

„Ordine de la Berlin, s-a gândit Hans. Asta înseamnă că nu are nicio legătură cu Leah!"

În ciuda ușurării, a remarcat cu îngrijorare felul în care *standartenführerul* răsucea cu mâinile plicul. De fiecare dată când auzise cuvintele „ordine de la Berlin", viața lui se schimbase în rău. Veștile de la Berlin nu aduseseră niciodată nimic bun pentru el.

– Domnilor..., vocea lui Eberwolf răsunase în încăpere cu un ecou sinistru, Armata Roșie înaintează spre noi. De la Berlin ne anunță că frigul îi încetinește, dar că încetinește și trupele noastre. Odată cu dezghețul, rușii vor avansa rapid prin teritoriile poloneze și vor ajunge până aici.

– Până la Majdanek? a întrebat Becker.

– Până la Majdanek, a confirmat Eberwolf.

Hans s-a simțit ușor cum nu se mai simțise de luni de zile. Rușii urmau să ajungă în Polonia, iar *Herrul* nu era suficient de puternic

pentru a-i opri. Și l-a imaginat pe soldatul Mișa în fruntea unui batalion fluturând steagul cu o stea pe fond roşu. Îl putea vedea cu ochii minții cum înaintează, cu gura deschisă strigând și cu privirea furibundă, conducându-și oameni spre lagăr, către încăperile în care se topeau grăunțele de Zyklon B.

Rușii veneau să elibereze prizonierii. Veneau să-l elibereze pe el. I-a scăpat un geamăt.

– Am primit ordine direct de la Himmler, a continuat Eberwolf, aşezându-şi mâna peste scrisoare. Revolta de la Varşovia i-a supărat foarte tare pe conducătorii noştri. Cea de la Sobibòr a fost ultima picătură. Iar avansarea Armatei Roșii este un pericol mult prea mare. A făcut o mică pauză pentru un efect mai dramatic, privindu-i înnegurat. Majdanek trebuie să fie golit în întregime, trebuie eliminat și ultimul evreu sau sovietic închis în lagăr. De la primul bărbat și până la ultimul copil, toți trebuie eliminați cât mai curând.

– Nu, a murmurat Hans. Era sigur că strigase, dar vocea îi murise pe buze, astfel încât nimeni nu l-a privit; se uitau cu toții încruntați la *standartenführer*.

– O să-i secerăm pe toți precum spicele de grâu, iar noi vom dansa și vom bea în onoarea *Reichului*! Până atunci, faceți astfel încât să rămână toți în viață, a ordonat Eberwolf. Va fi Sărbătoarea Recoltei pentru noi și va începe în câteva zile.

Hans nu l-a mai ascultat pe acel nebun.

„Leah, era singurul gând din capul lui. Leah, Leah, Leah..."

Cum avea să se descurce acum?

Printre vocile agitate care-l asurzeau, a mai auzit că *ordnungspolizei* avea să sosească în curând la Majdanek. Poliția Verde, cea mai crudă dintre forțele de poliție germane, venea în lagărul lor ca să secere capete precum spicele de grâu.

– Ordine de la Berlin, a șoptit Hans.

De data asta spus-o cu voce tare, pentru că Luitger l-a privit cu o expresie ciudată pe chip.

Capitolul 41

1.

Aktion Erntefest, Sărbătoarea Recoltei. Numele ales de Eberwolf evoca scenarii de legendă și de poveste care-i fuseseră foarte dragi lui Hans în copilărie: festivitățile în cadrul cărora recolta de pe câmpuri aducea mirosurile pământului și ale soarelui care încălzea câmpiile, râsetele fetelor și dansurile.

Își amintea tot mai des de cuvintele lui Frantz Meyer, *hauptmannul* care-i fusese precum un tată la Osnabrück.

„Eu am trecut prin Marele Război, îi spusese, și am văzut deja o dată cum s-a prăbușit Germania." Îi vorbise despre Sânge și Pământ, acea mișcare care-și propusese să lege poporul german de propriile rădăcini, de tradițiile pierdute și de visurile de renaștere.

„Dar toate astea n-au nicio legătură cu visele. Au legătură cu coșmarurile", s-a gândit Hans cu amărăciune. Și putea vedea cum, zi după zi, coșmarul *recoltei* se apropia precum o furtună.

Munca prizonierilor a fost redirecționată rapid. Bărbații, fie ei sovietici, soldați francezi, evrei din Polonia sau italieni dezertori, au fost redirecționați de la muncile lor obișnuite și au fost puși să lucreze pământul. Mâna de lucru de la fabrica de armament a fost retrasă, iar femeilor li s-a dat și lor câte o sapă. La Majdanek, a munci pământul nu însemna îngrijitul recoltei, ci însemna să sape sub un cer lăptos și înghețat gropile în care aveau să fie îngropați morții. Descărnați și dărâmați de foamete, deportații își săpau cu unghiile propriile lor morminte.

Nu fuseseră aprinse focuri în jurul cărora să danseze, dar se pregăteau cuptoarele de cremare care în curând aveau să ardă luminând noaptea; nu se ridicau spre cer râsetele vesele ale fetelor, ci nechezăturile nebuneşti ale iepei nărăvaşe şi ale auxiliarelor ei.

– Sunt superbe, a spus Eberwolf privindu-le satisfăcut. Parcă ar fi walkirii!

Hans era îngrozit. În timp ce prizonierii răscoleau pământul, tot ceea ce-i mai rămânea din poveştile minunate ale copilăriei se prefăcea în scrum.

2.

Alida Haller îi dădea târcoale de parcă ar fi adulmecat o pradă. Se învârtea, însoțită de auxiliarele ei, în jurul magaziei şi când se găsea față în față cu el la masă, îi zâmbea vulgar. Pentru că, la ordinul direct al lui Eberwolf, ea putea lua masa alături de ofițeri. Hans nu avea idee ce voia de la el.

Luitger nu-i era de niciun ajutor. Când Haller era în zonă, *hauptmannul* dispărea rapid, palid sub masca de ofițer nazist pe care o purta cu tot mai puțină convingere. În schimb, Becker se limita să plescăie cu limba sceptic şi să clatine din cap.

– La gropi! striga apoi, ignorând walkiriile, târându-i la muncă pe prizonierii care-i fuseseră repartizați, conducându-i precum nişte batalioane gri de damnați spre infernul din Majdanek.

Sub privirea feroce a Alidei, Hans se încuia în magazie cu inima bătându-i parcă să iasă din piept. Ascundea doi bărbați rămaşi fără puteri, punându-i să mute cutiile de fasole dintr-o parte în alta, deşi nu era nicio nevoie de asta şi mai ținea ascunse şi câteva fetițe punându-le să stivuiască conservele pe rafturi.

– Pregătiți compotul de piersici pentru colonelul Eberwolf, le spunea, şi completa liste de resurse alimentare, ştergând cu grijă mâncarea pe care o ascundea pentru Leah, astfel încât ea să nu fie

obligată să mănânce doar acea supă insipidă pe care o primeau la prânz și la cină prizonierii și în care-l văzuse într-o zi pe un subofițer făcând pipi.

Când s-a lăsat în sfârșit seara și toți prizonierii s-au întors în dormitoare, Hans a verificat dacă afară mai erau Alida și auxiliarele ei. A încuiat bine ușa, apoi s-a întors spre rafturi.

– Leah! a strigat-o în șoaptă. Vino!

Înconjurată de conserve, ea s-a strecurat prin întuneric. Era înfricoșător de slabă, cu umerii atât de firavi și de strânși, precum aripile unei vrăbiuțe. Cu toate astea, când s-a apropiat de el, i-a oferit un zâmbet timid care a luminat toată încăperea. Hans a simțit cum i se topește inima. Leah îl privea plină de încredere. Îi crescuse părul, pentru că la Majdanek nu li se rădea părul prizonierilor, și, de sub căciula de care-i făcuse rost Hans pentru a se ascunde mai bine printre ceilalți copii, începeau să apară cârlionți blonzi. Căldura care l-a invadat când a privit-o, frumoasă și nevinovată cum fusese și Hanne, a lăsat loc unei clipe de groază. Nu era loc pentru lucruri frumoase și nevinovate la Majdanek. Acestea aveau să cadă primele sub coasa Recoltei.

– Ce se întâmplă? a întrebat Leah probabil dându-și seama de starea lui de spirit, pentru că a încetat să mai zâmbească și l-a privit cu groază.

El a tras-o mai aproape.

– O știi pe Alida Haller? a întrebat-o. Auxiliara cu părul roșu?

Leah a dat din cap cu buzele tremurânde.

– Iapa nărăvașă, a șoptit.

Hans i-a făcut imediat semn să tacă.

– Să nu te audă cineva că-i spui așa.

Leah a clătinat din cap făcându-se și mai mică.

– Dar ei îi place, a răspuns frângându-și degetele micuțe. Și celelalte care se ocupă de noi la baracă vor să îi spunem așa; dacă nu o facem țipă la noi.

– Cine se ocupă de voi? a întrebat încercând să pară calm.

– Domnişoara Eike, a răspuns Leah. Dar iapa nărăvaşă vine din când în când şi o strigă. Râd şi strigă chiar dacă e ora de somn. Trebuie să ne prefacem că nu le auzim şi să nu ne mişcăm, că altfel am încurcat-o.

– Şi cum e Eike?

A sperat ca walkiriile să nu se comporte cu fetiţele aşa cum le văzuse comportându-se cu femeile de la barăci. Pe de altă parte, s-a temut că se puteau purta cu ele şi mai rău, pentru că el le proteja pe unele dintre ele la magazie. Avea senzaţia că Alida Haller îşi dăduse seama şi că-l supraveghea.

– Uneori aruncă cu lucruri după noi, dacă nu facem suficient de repede ce ne spune. A ridicat din umeri. Vrea să mâncăm supa repede şi să nu vorbim, să ne băgăm în pat şi să nu ne mişcăm, de parcă am fi moarte.

Hans s-a gândit la Hanne a lui întinsă în sicriu şi a oftat.

Leah s-a apropiat mai mult pentru a-i şopti:

– Mie nu-mi pasă, pentru că apoi, dimineaţa, pot să vin la tine. Şi la Fräulein Kuken. I-a zâmbit ghiduş. Am ascuns-o bine şi nu o va găsi nimeni niciodată.

Hans a făcut eforturi să nu o ia în braţe.

– Acum pleacă, i-a spus. Se face târziu şi e posibil să observe.

3.

În seara următoare a auzit ţipete disperate de pe drum.

– Ce se întâmplă acolo? l-a întrebat pe Luitger care era cu el.

Se auzeau din zona barăcilor femeilor, unde luminile cartierului general nu reuşeau să străpungă întunericul nopţii. Printre urlete se mai auzeau şi unele tânguieli ascuţite.

– O fi nebuna aia de Haller, a murmurat Luitger jenat.

L-a văzut cum îşi mută greutatea de pe un picior pe altul, apoi cum îşi netezeşte uniforma, de parcă ar fi încercat să-şi dea jos

tensiunea de pe umeri, după care a revenit la ținuta lui de ofițer dintr-o bucată.

– Eu mă duc în cazarmă, i-a zis. Am lucruri mai importante de făcut.

Hans a pornit în direcția opusă, neputând să se stăpânească. I-au revenit în minte cuvintele lui Margot: Alida Haller devenea tot mai periculoasă. Eberwolf fusese foarte clar referitor la modul în care trebuiau tratați prizonieri până în Ziua Recoltei. Așadar, care era cauza acelor urlete?

Le-a urmărit până la blocul femeilor, hotărât să ceară explicații, dar la poartă nu era nimeni. A privit spre barăcile lungi și negre care se conturau precum niște monștri tăcuți în noapte și a zărit un foc. Lumina până la sârma ghimpată care delimita acea zonă, împingând umbrele mișcătoare spre colțurile clădirilor. Hans s-a ascuns în umbră și a privit de acolo.

– Sărbătoarea Recoltei se apropie!

În jurul focului, Kobyla și o mână dintre auxiliarele ei dansau precum într-un ritual păgân, râzând ca niște apucate. Toată acea veselie contrasta cu țipetele terorizate a trei femei aplecate deasupra flăcărilor. Lumina focului descria în mod crud acele siluete goale și descărnate, cu forme prea subțiri și trupuri scheletice. Alida Haller o împingea pe una dintre ele pe grilajul așezat direct peste flăcări. Țipătul sfâșietor al amărâtei s-a ridicat spre cer.

Hans și-a dus o mână la gură, îngrozit. Mirosul de carne arsă a ajuns până la el și l-a făcut să se clatine. Era cât pe ce să cadă pe spate, dar s-a lovit de peretele barăcii.

– Să ardă! a exclamat Kobyla cu o privire de nebună. Acesta este sacrificiul adus zeilor *Reichului*.

Altei prizoniere, când a fost împinsă prea aproape de foc, i-a luat părul foc. S-a contorsionat teribil, fără să reușească să obțină altceva decât râsetele auxiliarelor.

Apoi au tras-o din foc și au împins-o dintr-o parte în alta, de parcă ar fi fost o torță cu care să lumineze noaptea. Femeia a căzut

la pământ fără să se mai zbată, cu părul încă fumegând. Hans a sperat că leşinase de durere, în timp ce focul îi devora chipul. Paralizat de acel spectacol, nu ar fi ieşit din ascunzătoare dacă nu ar fi fost a treia femeie.

Haller îi ridicase chipul pentru a o săruta în joacă, iar Hans a recunoscut-o. Şi ea era goală şi avea mâinile legate la spate. Focul îi lumina vânătăile şi urmele lăsate de biciuirile primite de-a lungul abdomenului şi al coapselor.

„Larysa."

Era aproape pe punctul de a o striga, dar şi-a muşcat limba atât de tare încât şi-a provocat o durere care l-a făcut să devină lucid. Oare ce putea face pentru ea? Acele căţele turbate beneficiau de protecţia lui Eberwolf; pentru o clipă s-a gândit că n-ar fi ezitat chiar să-l omoare. Poate că ar fi spus că este dezertor, dacă ar fi încercat să intervină în ajutorul ucrainencei.

Dar nu o putea lăsa să moară în acel mod. S-a aruncat înainte, intrând în lumina degajată de foc tocmai când haita de auxiliare începuse să o tragă pe Larysa spre grilajul aşezat pe foc.

– Staţi pe loc! a strigat, dar vocea lui a fost acoperită de urletele Larysei, care fusese aruncată pe foc.

A alergat în mijlocul walkiriilor care s-au dat deoparte surprinse. A prins-o pe Larysa de umeri şi a tras-o înapoi. Sunetul groaznic al pielii care rămânea lipită de grilaj i-a străpuns inima lui Hans şi a fost sigur că nu avea să-l uite niciodată.

S-a trezit pe jos, în genunchi, lângă foc, ţinând corpul Larysei în braţe şi înconjurat de auxiliarele care-l priveau înmărmurite. Ucraineanca icnea de parcă corpul i-ar fi fost electrocutat. Fâşii de carne îi rămăseseră lipite de fierul încins şi din răni şiroia sângele.

– Ce aţi făcut? a gemut Hans, fără să-şi poată lua ochii de la Larysa.

În acea linişte ireală, gemetele ucrainencei îl dureau pe Hans precum nişte biciuiri. Dintr-odată Larysa a încetat să mai tremure la el în braţe şi s-a lăsat pe spate. Încet, încet, din ochii ei a dispărut

lumina vitală. Alida Haller a făcut un pas în față, în lumina flăcărilor, precum o zeiță primitivă a războiului.

– Colonelul Eberwolf ne-a dat autorizația, a afirmat cu un șuierat, aplecându-se amenințătoare deasupra lui. Aceste femei trebuie să plătească.

Hans a așezat cu delicatețe corpul Larysei pe jos, apoi a ridicat privirea spre auxiliară.

– A ordonat ca prizonierii să rămână în viață până în Ziua Recoltei, a răspuns încercând să facă față privirii femeii. În schimb, iată ce ați făcut!

Haller a înclinat capul.

– Nu sunt decât trei evreice, a spus rânjind. Ce ne pasă?

Hans s-a ridicat cu greu în picioare, încercând să rămână calm.

– Ar fi trebuit să stați de pază la porți, dar voi le-ați lăsat descoperite, a răspuns, adunând în voce toată furia și ura pe care le simțea pentru acea femeie. Niciuna dintre voi nu se află la locul unde a fost pusă, iar eu voi raporta asta. A strâns ochii și a privit-o pe Alida Haller, de parcă i-ar fi putut da foc doar din priviri. Veți fi pedepsite pentru așa ceva.

Acum auxiliarele murmurau îngrijorate. Era adevărat că aveau parte de multă libertate și că Eberwolf le lăsase mereu să facă ce vor în zonele rezervate femeilor, dar faptul că lăsaseră porțile nepăzite era o abatere gravă pe care colonelul nu ar fi putut să o treacă cu vederea. Iar ele știau asta.

– Liniște! a lătrat Haller. A mutat cu vârful cizmei unul dintre cadavre pentru a se putea apropia. Vrei să mă denunți, Heigel?

– O voi face!

Hans nu mai știa unde se termina furia și unde începea spaima, dar i-a aruncat amenințarea printre dinți. Larysa merita măcar atâta. Alida și-a pironit privirea în a lui, cu ochii în care se reflectau flăcările. Apoi a zâmbit brusc, iar frumusețea ei frustă a reînceput să strălucească.

– Nu o vei face! i-a spus sigură pe sine.

Aroganța acelei femei l-a făcut să-i fiarbă sângele. Hans a făcut un pas în față, pentru a-și întări intențiile și s-a oprit la o palmă de ea.

Dar, înainte ca el să poată spune ceva, ea a întins o mână și i-a mângâiat chipul cu degetele ei lungi și delicate.

– Tu vei proteja micul nostru secret, a șoptit. Apoi a adăugat molcom: Iar eu îl voi proteja pe al tău.

Hans a simțit cum îi piere curajul. A simțit cuvintele lui Haller precum un pumn în stomac. A făcut un pas în spate:

– Ce secret? a zis bâlbâindu-se.

Alida a râs, veselă și înfricoșătoare.

Capitolul 42

1.

– Sunt cu ochii pe tine de când ai venit, Heigel.

Auxiliarele se apropiaseră în cerc. „Precum lupii, s-a gândit Hand. Precum fiarele."

A rămas cu privirea ațintită asupra Alidei Haller, care acum umbla cu pași mici în jurul focului. A văzut-o cum face pasul mare peste cadavre, cum calcă cu tocul cizmei pe mâna Larysei încă fumegând.

– Te-am văzut cu cățeaua asta, a continuat ea cu acel zâmbet angelic care era chiar mai înfricoșător decât vorbele pe care le spunea. Și te-am văzut și cu altele. De câte ori ți-ai băgat nasul prin barăcile femeilor? Căutai companie, nu-i așa?

Hans a deschis gura pentru a spune ceva, dar ea l-a amuțit cu un hohot de râs.

– Este normal, locotenente Heigel! Mulți ofițeri procedează la fel, deși nimeni nu recunoaște. S-a oprit în loc și l-a privit de parcă ar fi vrut să-l străpungă cu privirea. Dar nu le apără când eu decid să le iau.

Se oprise de partea cealaltă a focului, cu părul roșu care părea făcut și el din flăcări, în timp ce toată imaginea ei vibra în aburii fierbinți. Părea, într-adevăr, o vrăjitoare din legendele nordice, prezicătoare de nenorociri.

– Nu mă interesează cu cine vrei să te culci, locotenente, a continuat cu un rânjet feroce, dar ăsta este teritoriul meu de vânătoare și

dacă eşti atât de prost încât să te îndrăgosteşti de una dintre aceste căţele dezbrăcate, problema este numai şi numai a ta!

Hans şi-a dus o mână în dreptul stomacului. Mirosul dulceag de carne arsă plutea încă în aer, alături de cel de cărbune. Scânteile se ridicau din foc. Deducţiile Kobylei îl surprinseseră, dar apoi s-au decantat în el devenind o ancoră de salvare. Iapa nărăvaşă era cu ochii pe el pentru că se temea că el îşi dorea să-i încalce teritoriul în căutare de femei cu care să se culce, iar asta fără să-i ceară ei permisiunea. În nebunia ei, credea că el se îndrăgostise de Larysa... o aberaţie care devenea singurul lucru de care se putea agăţa pentru a-şi ascunde adevăratele motive.

„Iartă-mă", a implorat-o pe Larysa, fără să aibă curaj să-i privească trupul mutilat.

În timp ce-şi ţinea mâna în dreptul stomacului, copleşit de greaţă, Hans a luat o gură de aer încins şi a încercat să gândească rapid.

Ar fi vrut să o scuipe în faţă pe Haller, să o facă să înţeleagă care era diferenţa tragică dintre cei ca ea şi un bărbat care ajunsese să poarte o uniformă faţă de care acum nu mai simţea decât scârbă. Dar apoi şi-a amintit chipul adorabil al lui Leah care-l aştepta ascunsă în întuneric şi a realizat că trebuia să mai înghită acea pastilă amară şi să se prefacă, aşa cum făcuse mereu.

– În regulă! a spus într-un final, lăsând ca Alida şi walkiriile ei să înţeleagă ce voiau. Ce doreşti?

– Ţinte-ţi gura despre ce ai văzut în seara asta! a şuierat vrăjitoarea, pornind din nou spre el. Şi uită de raportul tău nenorocit. Chipul i s-a destins; un nou zâmbet i-a îndulcit din nou trăsăturile. Tu fă-o şi eu o să te las să te distrezi cu orice femeie vei dori. O să te poţi îndrăgosti din nou. De zece, de o mie de ori. Hans a dat din cap afirmativ, simţind dispreţul din cuvintele Kobylei.

– În regulă, a murmurat.

Trebuia să profite de acel pact pe care-l pecetluia cu diavolul. Pentru Leah şi pentru amintirea lui Hanne, care încă-i ardea

sufletul. Și pentru sine însuși. Și-a îndreptat spatele și a susținut privirea perversă a Alidei Haller.

– În schimb, voi va trebui să vă asigurați că nu mă va deranja nimeni. Să-i țineți pe curioşi departe de magazia mea.

Una dintre auxiliarele de lângă el a râs. Alida s-a apropiat din nou, cu silueta conturată între lumina mobilă a focului şi umbrele care acopereau restul lagărului.

– Foarte bine! a spus cu un aer amuzat. O să-ți protejez alcovul. Apoi a făcut un semn spre cele trei cadavre de pe jos. Dar tu va trebui să ne ajuți cu astea. Trebuie să dispară.

2.

Sub privirile vrăjitoarei din Majdanek, Hans a luat în brațe trupurile întinse în jurul focului şi le-a aşezat, unul după altul, într-o roabă lată care în timpul zilei era folosită pentru a transporta pământ și rădăcini. Văzuse deja atât de multe cadavre din rândul evreilor și al partizanilor din teritoriile ocupate, încât nu ar fi crezut că i-ar fi fost atât de greu să ducă povara acelor trupuri descărnate. Cu toate astea, nu se putea obişnui cu moartea: cadavrele erau grele precum pietrele de moară.

Cu Larysa a fost cel mai greu. Corpul ucrainencei era devastat de lovituri, de privațiuni şi de arsurile cumplite care o devoraseră în acea noapte. Dar chipul era cel dintotdeauna. Chiar şi aşa, deformată de suferință, Larysa era acolo, cu pomeții înalți și buzele cărnoase. Hans și-o amintea mereu având un zâmbet sarcastic. Pe ea a luat-o ultima. I s-a părut atât de grea că s-a aplecat în față gata să cadă pe jos cu tot cu acel trup.

– Uşurel, locotenente! a spus Haller râzând. Dacă ai nevoie de ajutor cu iubita ta...

– Nu te apropia! a mârâit el. Mă descurc.

A aşezat-o peste celelalte două, apoi a apucat mânerele roabei.

– Urmează-mă! a spus auxiliara. A pornit înaintea lui spre poarta aflată între gardurile înalte care înconjurau lagărul de femei.

„Iartă-mă, a gândit Hans adresându-i-se Larysei. Pentru tot ce am făcut, pentru ceea ce sunt pe cale să fac și pentru tot ce voi fi nevoit să fac în viitor."

3.

Au înaintat în întuneric, pe drumurile de pământ, dincolo de câmpurile din perimetrul gardurilor electrificate și apoi mai departe, în acea zonă teribilă pe care Hans făcuse tot posibilul să nu ajungă. Spre care doar aruncase priviri pline de groază. Alida acceptase ca el să meargă lângă ea – o umbră neagră și subțire care nu vorbea, ci doar fredona din vârful buzelor un *lied* vesel care l-a umplut de groază.

– Măcar taci! i-a spus răstit. Asta nu e o plimbare...

– Eram doar curioasă să înțeleg ce plăcere ai să te culci cu niște cozi de mătură ca astea, a răspuns ea râzând.

Hans a strâns din dinți și a împins roaba dincolo de marginea drumului, pe câmp. Îl dureau brațele, avea nervii întinși și mușchii contractați de efort.

Roțile scârțâiau, împotmolindu-se în denivelările din teren; trebuia să aibă grijă ca trupurile să nu cadă. Brațul unuia dintre cadavre aluneca des într-o parte, târându-se pe jos și Hans a fost nevoit de mai multe ori să se oprească pentru a-l pune la loc, sub privirile amuzate ale lui Haller.

Au trecut de cuptoarele de cremare și de gropile comune, deja acoperite. Pământul negru era tare din pricina gerului nopții, împrăștiat peste movilițe în mici granule de gheață. Acestea reflectau lumina lunii, care-i privea de sus, iar cerul era o mantie nesfârșită care nu dădea nici liniște și nici speranță.

– Pe unde? a întrebat Hans.

– Pe acolo, i-a făcut semn femeia.

Majdanek se deschidea în fața lor ca o casă a demonilor. Hans s-a întrebat cum reușea Haller să se orienteze atât de bine în bezna prin care se mișcau. A continuat să împingă; a zgâlțâit roaba atunci când roata s-a poticnit într-o movilă de pământ; apoi a continuat să înainteze.

– Stai pe loc! i-a ordonat ea brusc.

Hans a simțit pe ceafă o mână înghețată care-l apuca de guler și-l trăgea în spate.

A rămas nemișcat.

– Vrei să cazi în ea? a spus Haller râzând.

„Oare despre ce vorbea?"

Hans și-a masat ceafa și a încercat să privească mai bine.

Limita dintre cer și pământ era atât de fină, încât nici nu-și dăduse seama când se schimbase peisajul. Abia acum, când îl făcuse atent, a reușit să vadă enormele dealuri de pământ excavat care se ridicau de o parte și de alta a drumului pe care-l parcursese și care ascundeau strălucirea slabă a stelelor. Cu un fior de spaimă a realizat că împinsese roaba până pe marginea unei gropi uriașe, care părea să coboare până în măruntaiele pământului.

– Tu ce crezi că fac evreii toată ziua, de când s-a anunțat Recolta? a șuierat ea. Sapă.

Gropile pe care le săpau se întindeau acum în fața lor. Nu una, ci o vale întreagă alcătuită din gropi și dealuri de pământ, care foarte curând aveau să înghită corpuri umane. Hans a fost pe punctul de a vomita. A făcut un pas în spate, cu mâinile tremurânde, încleștate pe mânerele roabei. A tras-o de pe margine, de parcă acel gest ar fi putut-o salva pe Larysa și pe femeile care muriseră odată cu ea.

– Asta e cea mai adâncă, a spus Haller.

Nu părea să-și fi dat seama că se simte rău, la cât era de concentrată să privească în întuneric. Văzându-i silueta conturată pe marginea gropii, Hans s-a încordat. Doar un pas, doar un brânci și acea vrăjitoare ar fi dispărut în măruntaiele Majdanekului. Dar apoi a

realizat că nu avea să fie niciodată în stare de aşa ceva, în ciuda a tot ceea ce se întâmplase, şi s-a blestemat singur.

– Dacă un corp e aruncat aici, nu o să-l găsească nimeni niciodată, a chicotit ea mulțumită, întorcându-se cu spatele spre el.

„Laşule..."

Nu o putea face.

– Mă asculți, Heigel? Haller s-a întors spre el. Hai, sărută-ți iubita pentru ultima oară, apoi dă-le drumul acolo. Eu o să arunc nişte pământ deasupra ca să le acopăr. Nu se ştie niciodată.

Hans a încleştat dinții. Ratase ocazia.

Ca un robot, a ridicat cadavrele şi le-a aruncat în hău. Pe Larysa a lăsat-o să alunece în întuneric ultima, fără să aibă curajul să o mai salute o ultimă dată. Haller găsise pe undeva o lopată şi a aruncat nişte pământ în fălcile alea deschise.

– Perfect! A privit în jos mulțumită. Să ne întoarcem.

Hans a întors roaba şi a pornit alături de ea spre barăci. În acea noapte nu a închis un ochi.

Capitolul 43

1.

Ordnungspolizei a sosit de la Lublin într-o după-amiază geroasă. Cerul și câmpul păreau modelate din zăpadă murdară, atât de palide și de reci erau. În tot acel gri, coloana de vehicule trimise de administrația din Gartenstrasse 12 rupea monotonia peisajului înaintând cu aer lugubru.

Uniformele verzi au umplut curtea, în fața ofițerilor pe care *standartenführerul* Eberwolf îi așezase la primire.

De când le aruncase pe Larysa și pe celelalte femei în groapa comună, Hans nu mai închisese un ochi. Cu doar o săptămână în urmă crezuse că toate coşmarurile care-l chinuiau nopțile erau lucrul cel mai rău. Acum ştia că lipsa de odihnă putea fi și mai diabolică: coşmarurile nu mai aveau nevoie ca el să doarmă pentru a-l chinui. Din cauza oboselii, uneori le vedea la marginea câmpului lui vizual.

Uneori, acele viziuni angoasante luau înfățișarea lui Hanne, desculță, îmbrăcată doar cu cămășuța ei murdară de sânge, cu buclele blonde în bătaia vântului înghețat; alteori luau înfățișarea Larysei, cu coastele arse de grilaj încins și de flăcări; alteori, pe cea a lui Ingrid, care se întorcea cu spatele la el și dansa pe o muzică pe care numai ea o putea auzi.

Când ofițerii cu rang mai înalt din *Ordnungspolizei* s-au apropiat de Eberwolf, Hans a plecat capul și a închis ochii, încercând pentru o clipă să alunge o altă viziune teribilă: în capătul rândului de polițiști care rămăseseră mai în spate, i se păruse că a recunoscut un chip.

Așa ceva nu era cu putință. A scuturat din cap pentru a înlătura ideea și s-a alăturat *hauptmannului* Luitger când acesta a pornit spre cazarmă, unde avea să fie pusă la punct Sărbătoarea Recoltei în cele mai mici detalii.

– Vom începe mâine-dimineață în zori, a început *standartenführerul*. Au fost deja pregătite blocurile, cuptoarele de cremare și gropile. Și nu numai. Urmați-mă!

În timp ce Eberwolf îi conducea pe bărbații în verde și pe ofițerii săi, Hans s-a gândit că ar fi preferat să rămână în gerul din curte decât să-i urmeze în salonul principal, unde auxiliarele așezaseră mese și scaune și unde fusese pregătit un gramofon, în timp ce trei rânduri de pahare din cristal filtrau lumina lămpilor atârnate de-a lungul pereților.

– Pentru *Aktion Erntefest*! a spus Alida Haller întâmpinându-i; era superbă, aproape grațioasă în cămașa ei imaculată.

– Pentru *Aktion Erntefest*! a răspuns comandantul de la *Ordnungspolizei*, luând un pahar și ridicându-l într-o urare adresată zeilor morții.

A ridicat și Eberwolf paharul. La fel au făcut și auxiliarele și toți ceilalți. Gramofonul a început să fâșâie și să emită o muzică veselă care a umplut tot salonul. Hans a sperat că nu a remarcat nimeni că, dintre toți, el fusese singurul care nu ridicase paharul.

2.

– Hans? vocea pe care o auzise în spatele lui nu-i era necunoscută. Tu ești?

S-a întors și a tresărit. Era Franz Meyer. Nu, nu i se păruse. *Hauptmannul* era într-adevăr acolo, lângă el. Hans a tresărit, de parcă cerurile ar fi trimis un înger acolo, în infern.

– Nu-mi vine să cred că ești chiar tu! a exclamat vechiul său prieten îmbrățișându-l. Nu știam că ești aici.

Amintirile trecutului liniștit de la Osnabrück au năvălit în memoria lui Hans toate dintr-odată. Prezidiul cu birourile lui și cu ferestrele care dădeau spre strada îngrijită, biroul la care Meyer stătea așezat și bătea cu vârful degetelor pe documentele care-l puneau cel mai mult pe gânduri și orașul liniștit, departe de război și de ororile lagărului.

Părăsise Osnabrückul de cel puțin un an și cu toate astea i se părea că trecuse o viață de atunci. Avea senzația că murise și el odată cu Hanne și că renăscuse, diform și chinuit, într-un coșmar cumplit.

Pe de altă parte, Franz Meyer părea îmbătrânit cu zece ani. Albise, iar ochii albaștri se adânciseră într-un păienjeniș de riduri. Era adus de umeri, de parcă ar fi purtat o povară mult prea mare. Cine știe câte văzuse în acele luni petrecute în cadrul *Ordnungspolizei*, cine știe câte compromisuri fusese obligat să accepte.

– Nici eu nu mă așteptam să te revăd, a murmurat Hans. Apoi a adăugat în șoaptă: Domnule.

Meyer a râs și i-a strâns brațele cu afecțiune. În timp ce stăteau de vorbă, muzica din salon s-a schimbat și a început un marș alert. Unii dintre ofițeri mutaseră mesele și dansau cu auxiliarele.

– Nu este nevoie să-mi spui așa, fiule, l-a liniștit Meyer. Nu mai sunt superiorul tău.

– Pentru mine da, a spus Hans cu sinceritate.

Meyer a clătinat din cap. Apoi privirea i s-a întunecat.

– M-am schimbat, nu-i așa? a spus. Am văzut lucruri pe care nu i le-aș povesti nici celui mai cumplit dușman. Mai întâi la Berlin, apoi ca parte din divizia *Waffen-SS*. Ah, dragul meu Hans, sunt atât de îndepărtate vremurile în care Osnabrückul era pentru noi lumea întreagă. Te-ai schimbat și tu?

El a încercat să-i zâmbească dar nu a reușit.

– Și eu am văzut și am făcut multe, i-a mărturisit. Și prea puține au fost frumoase.

Meyer l-a studiat în tăcere, așa cum obișnuia să facă în lungile zile de muncă la birou.

– Încă mai ai o lumină pură în tine. O văd, i-a zis. O ai în tine şi trebuie să faci tot posibilul să o păstrezi, pentru că vei avea nevoie de ea mai mult ca niciodată. Mâine vom fi autorii a ceva îngrozitor. Hans s-a simțit strivit de acele vorbe mai ales când a văzut cum chipul mentorului său căpăta o expresie deznădăjduită. Chiar nu puteau face nimic pentru a se opune acelei nebunii? Nu ar fi putut...

– Sărbătoarea va începe în zori, l-a trezit Eberwolf ridicând brațele pentru a atrage atenția tuturor. Aşa că distrați-vă, dar mergeți la culcare devreme!

– Îl vezi pe colonelul tău? a şoptit Meyer pe un ton amar. E agitat. Îi place ideea de a sărbători precum eroii antici, dar tremură de frică, precum un iepure.

Lui Hans îi veneau în minte mulți oameni care să semene cu un iepure, mai puțin Hagen Eberwolf. Cu toate astea, urmărind privirea *hauptmannului*, a observat un freamăt în colțul gurii colonelului şi o lumină rece în pupilele dilatate.

– De ce anume-i este frică? a şoptit surprins.

Meyer s-a apropiat.

– Știe că pentru această operațiune ordonată de Himmler este nevoie de timp. Dar Armata Roşie ne suflă-n ceafă, iar el se teme că va rămâne blocat între cele două tabere. Majdanekul se va ocupa de el. Pe Hans l-a luat amețeala.

– Am nevoie de aer, a spus.

– Şi eu, a spus Meyer. Hai să ne plimbăm puțin.

3.

Nu a reuşit să doarmă nici în acea noapte.

În cuşeta de alături, Luitger se întorsese pe o parte şi sforăia uşor, într-un ritm regulat. Toată lumea din dormitorul comun dormea, dar ochii lui Hans rămâneau deschişi, privind fix la cadranul ferestrei dincolo de care luna zâmbea cu cruzime. Întâlnirea cu Meyer

nu-i adusese pace, doar o efemeră senzație de ușurare care era diluată în oboseala care-l făcuse pe superiorul lui să albească.

Și-a frecat ochii înroșiți și când i-a redeschis a văzut mânuțele palide ale lui Hanne într-un colț al ferestrei și capul ei plin de cârlionți cum se ridica pentru a privi înăuntru.

Epuizat de coșmaruri și de iluzii, Hans a decis să facă precum Luitger. S-a întors pe o parte și s-a gândit din nou la ce avea să se întâmple peste doar câteva ore, la ce ar fi putut face pentru a se salva măcar pe sine și pe micuța Leah. Sărbătoarea Recoltei era aproape, iar el era mult prea laș pentru a se comporta așa cum ar fi trebuit să o facă un adevărat soldat.

Capitolul 44

1.

– Să începem cu copiii.

Cei mai slabi din lagăr aveau să fie primii sacrificați în cinstea zeului întunecat de la Majdanek.

– Nu este nevoie, domnule! a sărit Hans surprinzându-i pe toți. Sunt cei mai ușor de stăpânit, cei care ne fac cele mai puține probleme. Eu zic să-i lăsăm la urmă.

Eberwolf i-a respins propunerea cu o privire plină de dezgust.

– Dacă vom fi nevoiți să părăsim Majdanek mai devreme decât am prevăzut și va trebui să luăm cu noi niște prizonieri, i-a explicat Becker, interpretând acea privire, va trebui să-i luăm pe cei care sunt în stare să țină pasul.

– Să fie aduși aici toți copiii din Majdanek, a lătrat Eberwolf. Acum!

Hans a bâlbâit ceva ce nici măcar el nu înțelesese, apoi a rămas să privească anihilat.

Poliția Verde a roit spre barăci. Abia se ridicase soarele, trimițând raze violacee pe ciment, atunci când tot *kinderblockul* a fost aranjat în rânduri care nu mai încăpeau în curte și se întindeau și pe drumuri și pe terenul arid. Băieței și fetițe, între șase și doisprezece ani, priveau soldații cu ochii căscați de spaimă și maxilarele încleștate, cu trupurile descărnate strânse unele într-altele.

Hans a zărit-o pe Leah în primele rânduri. Își strângea brațele la piept tremurând. Fräulein Kuken rămăsese în ascunzătoarea din magazie, iar micuța sughița, speriată de soldații care lătrau ordine. Acea imagine l-a făcut să-i vină acru în gură. A scuipat pe jos pentru a scăpa de acel gust nesănătos și a înaintat cu pași mari. Nu aveau decât să-l omoare, dacă așa credeau de cuviință. Nu aveau decât să-l împuște! Nu avea de gând să le permită să o ia pe Leah. Profitând de agitație, în timp ce copiii erau adunați, a prins-o de mână și a scos-o din rând.

– Heigel! a strigat Becker plescăind cu limba în acea lumină lividă. Ce faci, ești nebun?

Hans a ridicat-o rapid pe Leah în brațe și a apucat-o de mână pe fetița de lângă ea.

– Nu mă pot lipsi de astea două, a spus cu atâta determinare încât s-a surprins și pe sine. Asta dacă nu aveți de gând să vă ocupați voi de logistica lagărului.

Becker a răcnit:

– Câte sunt?

– Numai patru, a răspuns.

Micuța Noemi fusese înghițită de Blocul 41 cu câteva zile în urmă, așa că a ținut-o strâns de mână pe fetița pe care reușise să o apuce. Și pentru a le arăta pe celelalte două, și-a plimbat privirea peste rândurile de micuți înghețați, care-și strângeau umerii de frică și de frig. Se pregătea să salveze patru. Dar câți erau cei care urmau să meargă spre moarte?

Leah s-a agățat de gâtul lui cu toată forța pe care o mai avea în brațele ei slabe. Hans i-a simțit inimioara lipită de pieptul lui, la fel ca în timpul revoltei de la Sobibòr.

– Patru! a pufnit Becker. A făcut un gest nervos cu mâna. În regulă, ia-le și du-le de aici! Grăbește-te, pentru că trebuie să mergem mai departe.

Hans nu a așteptat să-i spună de două ori. Ținând-o pe Leah în brațe și înconjurat de celelalte fetițe, a alergat spre magazie.

– Haideţi, veniţi repede toate! le-a strunit.

Amintirea îndepărtată a unei micuţe pe nume Wanda, cu panglici elegante în părul mult prea scurt, a ales tocmai acel moment pentru a reveni şi a-l lovi ca o palmă: în încercarea de a o salva, Hans nu făcuse altceva decât să-i grăbească moartea. S-a rugat să nu repete aceeaşi greşeală.

2.

Copiii erau omorâţi în valuri. Erau împărţiţi în grupuri, duşi la Blocul 41 şi făcuţi să treacă prin anticamera în care li se tăia părul.

– Adunaţi-l! le spuneau poliţiştii din *sonderkommando*. Puneţi-l în saci, o să-l luăm cu noi.

Părul într-o parte, hainele în cealaltă. Asta era tot ce mai rămânea din acei copii – evrei sau copii ai rebelilor, ai prostituatelor aflate încă în barăci, ai partizanilor sau ai soţiilor soldaţilor. Ce rămânea erau doar piele şi oase care erau trimise sub duşuri.

Hans nu-şi dădea seama ce-l mai ţinea întreg la cap, în toată acea oroare, în nenorocirea cu care-şi mânjeau mâinile. Ştia numai că trebuia să urmeze ordinele vomitate de gura lui Eberwolf care, la rândul lui, era vocea telegramelor venite de la Berlin. Nu putea face nimic pentru a rupe acel lanţ al nebuniei.

Luitger bâlbâia lucruri fără sens pentru că nu le putea promite micilor condamnaţi nici măcar un duş cald de cinci minute. Din tuburi ieşea imediat monoxidul de carbon ca să nu facă risipă de apă, iar copiii se chirceau la pământ fără să se poată agăţa de nicio iluzie.

– Ştiau că merg spre moarte, Heigel, a spus *hauptmannul* în timp ce, în spatele lor, camerele de gazare erau golite de trupuşoarele lor fără viaţă. Ştiau că-i omorâm. Unul dintre ei m-a privit în timp ce-l împingeam înăuntru. Nu am apucat să-mi întorc privirea şi m-a privit. Sunt sigur că m-a blestemat!

Hans nu a reușit să-l consoleze. Nu-și putea lua ochii de la șuvițele de păr, de la pantofii minusculi și de la hăinuțele adunate pe jos. Ar fi vrut să plângă, dar trebuia să se prefacă în continuare, așa cum făcuse în tot acest timp. Pentru ca Leah să mai aibă o speranță.

3.

Camerele cu monoxid de carbon au omorât copii toată ziua. O dată la două, trei tranșe, se turna bere în pahare pentru polițiști și soldați, epuizați de muncă. În dimineața următoare, în curte au fost aduși ultimii sovietici rămași și femeile epuizate.

În mijlocul acelui infern, au sosit chiar și proviziile de la Lublin. Hans a primit o scrisoare care i-a înmuiat genunchii. S-a prelins lângă Meyer care privea trist dincolo de garduri. A privit din nou hârtia, răsucind-o între degetele tremurânde, fără să înțeleagă dacă citise bine numele expeditorului sau doar și-l imagina.

– E de la Ingrid, a spus uimit.

4.

Dragul meu Hans,

Nici nu știu cum să-ți spun cât de rău îmi pare că în toate aceste luni nu ți-am răspuns niciodată, că nu ți-am scris nici măcar un rând.

Ca să dau de tine am scris la Sobibòr, unde știam că fuseseși repartizat, dar scrisoarea s-a întors. Sobibòr nu mai există. Cu ajutorul tatei, care a căutat niște legături la Berlin, am reușit să dau de tine și îți scriu prin intermediul administrației Gartenstrasse 12.

Mă poți ierta că nu am fost alături de tine? Moartea fetiței noastre aproape că m-a ucis. Am încetat să mai mănânc și să mai beau, dar cred că mi-a apărut în vis. Îți vine să crezi, iubirea mea? Hans, am decis să trăiesc.

Nu știu câte scrisori vei primi de la mine, pentru că tata vrea să părăsească Germania. Cât mai avem timp, spune el. La radio au spus că țara noastră este tot mai încolțită de inamici, iar eu, care nu mă pricep deloc la război, simt că mi se taie respirația. Mi-aș dori să fii aici. Fă tot ce poți pentru a te întoarce la mine, Hans. Ca în acea melodie pe care o ascultam împreună, mai ții minte? „Când ne vom întâlni lângă felinar, ca pe vremuri“, Lili Marleen. Ca pe vremuri, Lili Marleen.

A ta pentru totdeauna,

Ingrid

Hans a împăturit scrisoarea și a încercat să gândească un răspuns, dar creierul lui nu părea în stare să formuleze fraze cu sens. Ce ar fi putut să-i scrie? Cum ar fi putut-o face să înțeleagă oroarea în care se afla?

„Am hotărât să trăiesc“, scria, iar asta ar fi trebuit să-l bucure, să-l facă să plângă de fericire.

Dar nu reușea să simtă nimic. Ochii lui purtau numai imaginile infernului, iar sufletul lui era atât de pustiit, încât nu mai știa dacă mai voia să trăiască.

„Oh, ba da, și-a amintit o voce în adâncul lui. Ba da, trebuie să trăiești. Pentru amintirea fiicei tale...“

5.

În acea după-amiază, Eberwolf a decis să înlocuiască monoxidul de carbon cu Zyrkon B. L-a trimis pe Luitger la magazie, iar Hans l-a însoțit pentru a-i deschide ușa camerei unde era depozitat, într-una din camerele din fund, nu departe de cele unde era păstrat combustibilul.

Când i-au văzut intrând, fetițele au urlat. Hans a făcut un gest pentru a le liniști, iar Leah, care-și recuperase păpușa, a strâns-o la

piept de parcă Fräulein Kuken ar fi putut să o protejeze de *hauptmann*.

– Pe aici! a spus Hans pornind înainte și așezându-se între micuțe și coridor.

Au încărcat împreună mai mult de jumătate din cilindrele pline de bile de acid și le-au transportat afară fără să scoată o vorbă. Luitger încetase să mai joace rolul celui dur și impasibil, cel puțin de față cu el: acum Hans putea vedea în privirea și în paloarea *hauptmannului* aceeași angoasă care-l devora și pe el.

– Heigel, i-a spus Luitger frecându-și mâinile, după ce a lăsat jos încărcătura, ai o sfoară? Mi-au cerut una la Blocul 41.

Hans s-a dus să o ia, fără să pună întrebări. Când s-a întins să o ia din fundul raftului, i-a zâmbit lui Leah și i-a făcut cu ochiul. Cu un sughiț care i-a zgâlțâit tot trupul, ea nu a reușit să-i întoarcă gestul.

– Poftim sfoara, căpitane. Putem să mergem.

În timp ce el se întorcea ca să încuie magazia, Luitger a ascuns-o.

O mână de grăunțe albăstrui aparent inofensive. Așa arăta Zyklon B, odată scos din tuburile închise ermetic. La indicațiile gardienilor SS, a fost vărsat în camerele morții printr-o deschizătură din tavan și încălzit atâta cât era nevoie pentru ca acidul cianhidric din granule să se evaporeze, dispersându-se, tăcut și letal, printre pereții închiși etanș.

Prizonierii care au avut ghinionul de a trece pragul Blocului 41 după ora prânzului nu au murit pur și simplu sufocați. Au căzut la pământ, mâncați de acid pe dinăuntru și pe dinafară, cu ochii în lacrimi și cu sângele care nu mai furniza oxigen. S-au zvârcolit la pământ, ducându-și mâinile la piept în timp ce erau zgâlțâiți de convulsii.

Luitger nu a reușit să-și mute privirea nici măcar o clipă. A rămas împietrit chiar și atunci când au fost scoase trupurile din prima

tranşă, apoi cei din a doua şi a apoi a treia. Hans l-a văzut tremurând. El însuşi a făcut câţiva paşi înapoi pentru a se sprijini de peretele blocului. Şi-a apropiat scrisoarea lui Ingrid de buze, căutând o alinare pe care nu o merita, o protecţie care nu i-a fost acordată.

– Domnule colonel! a strigat Becker, în timp ce cadavrele erau îngrămădite formând un covor macabru al morţii. Camerele de gazare nu fac faţă în ritmul ăsta. Şi crematoriile sunt supraaglomerate. Trebuie să încetinim ritmul.

– Exclus! a lătrat Eberwolf. Nu avem timp!

A mai fost adusă bere. A fost pornit un gramofon şi muzica a umplut curtea din dreptul Blocului 41.

„Ca pe vremuri, Lili Marleen. Ca pe vremuri, Lili Marleen."

– Săpaţi alte gropi! A fost soluţia găsită de Poliţia Verde, care le-a înmânat condamnaţilor lopeţi şi cazmale. Săpaţi dincolo de bloc şi grăbiţi-vă!

Adus de umeri, până şi Franz Meyer s-a pus la treabă. Nu a ascultat argumentele superiorilor săi şi, îmbrăcat în acea uniformă verde care-i scotea în evidenţă paloarea, a săpat ca unul dintre prizonieri, ajutându-i pe condamnaţi să brăzdeze pământul cu un şanţ de o sută de metri.

Atunci când prizonierilor li s-a ordonat să intre în el, un şir de bărbaţi băgaţi în pământ până la brâu, goi şi nemişcaţi, cărora li s-a ordonat să ridice mâinile şi să le împreuneze la ceafă, Hans s-a îndepărtat.

– Dragul meu Hans, i-a şoptit Meyer arătându-i palmele murdare, cu pământ sub unghii, ce facem? Pentru numele lui Dumnezeu, ce facem?

Ofiţerii din *Ordnungspolizei* s-au aşezat în faţa prizonierilor, îndreptând armele către piepturile goale, către acele braţe osoase care tremurau.

– Ţintiţi!

Hans şi-a încleştat degetele în umerii bătrânului Meyer, l-a susţinut şi a mulţumit pentru oboseala propriilor ochi, din cauza

căreia nu-i putea ține deschiși în acea lumină mult prea puternică. Se gândea fără-ncetare la scrisoarea lui Ingrid, la acele cuvinte care-i rămăseseră blocate în fiecare respirație: „am decis să trăiesc..."

– Foc!

Sub ploaia de proiectile, prizonierii au căzut direct în groapa pe care o săpaseră. După zgomotul asurzitor al împușcăturilor, cerul a căzut într-o tăcere dureroasă. O liniște în care nici cei vii, nici cei morți nu au mai respirat, până și gramofonul s-a oprit și fâșâitul lui a tăcut. A fost Eberwolf cel care a rupt tăcerea aceea ireală:

– Acoperiți groapa! a ordonat, parcă revigorat. Și puneți să fie săpată alta! Haideți, tot așa!

Când soarele a coborât și au fost completate registrele, morții prin împușcare au rezultat a fi peste optsprezece mii. Optsprezece mii într-o singură zi.

6.

În acea seară, când a sosit momentul de a se întinde în cușeta lui pentru a petrece noaptea, Hans și ceilalți ofițeri au avut parte de o surpriză amară. Atârnat de o sfoară în mijlocul încăperii, *hauptmannul* Luitger nu rezistase Recoltei și trupul lui se bălăngănea încet, cu chipul livid și limba umflată ieșindu-i printre buze.

„Nu se mai preface."

Luitger căutase soluția pentru a scăpa de coșmarurile care-i invadaseră sufletul. Iar Hans a simțit că nu-l putea condamna; din contră, într-un fel îl invidia.

„Eu nu pot face asta, s-a gândit, în timp ce cineva îl cobora pe căpitan și-i dezlega frânghia din jurul gâtului. Eu trebuie să am grijă de Leah."

Capitolul 45

1.

Săptămânile au trecut. Primăvara n-a avut niciun efect asupra Majdanekului: nu erau flori, nu zburau porumbeii, iar soarele părea să aibă puterea de a dezgheța pământul doar pe drumul care ducea spre Lublin.

Cadavrele care nu fuseseră îngropate după execuții infestaseră câmpul. Fără păr, dezgolite și lipsite de viață, cu gurile căscate și ochii umflați, îi populau abisurile atât ziua, cât și noaptea. Îngrămădite în curte, întinse unul lângă altul pe pământul gol și pe drumuri. Erau atât de multe încât ocupau tot spațiul dintre barăci.

Hans ținea fetițele închise în magazie pentru ca ele să nu vadă cadavrele și pentru ca soldații să nu le mai vadă pe ele. Ferecase ferestrele și montase pentru fetițe un cort în care ele să se poată ascunde, deși știa prea bine că, mai devreme sau mai târziu, cineva avea să-și amintească de ele.

Crematoriile, cu gurile cuptoarelor mereu aprinse, devorau trupurile într-un ritm mult prea lent. Așa că s-a luat decizia de a umple uriașele gropi comune cu morții așa cum erau, fără să se mai chinuiască să-i ardă, nici să le smulgă dinții din aur, dacă-i mai aveau.

Îngrămădiți în autocare, prizonierii erau luați de umeri și de picioare și apoi aruncați acolo, în aceeași gură neagră în care el o aruncase pe Larysa. Un strat de morți, unul de pământ. Apoi din nou morți, pământ, morți. În scurt timp, fălcile enorme ale Majdanekului au fost îndestulate, umplute până la refuz.

În timpul nopții, locurile de îngropăciune se umflau, de parcă morții și-ar fi căutat liniștea sau ar fi încercat să se răsucească pe o parte sau pe spate, pentru a se așeza mai comod în acel somn sinistru în care erau cufundați. Gropile pline ochi se ridicau, iar dimineața coborau la loc eliberând duhori de moarte.

Majdanek respira. Dar cadavrele păreau că nu se mai termină niciodată. Au trecut alte săptămâni, dar pentru Hans a fost un singur, interminabil coșmar.

2.

În primele zile ale lunii iunie, în interiorul clădirilor golite pe jumătate, printre prizonierii rămași în viață a început să se răspândească o febră ciudată. Îi umplea pe toți de un miros onctuos, sudoarea strălucea pe pielea acelor trupuri mult prea slabe și le făcea ochii să strălucească.

Poate din cauza soarelui care începea să încălzească pământul, poate din cauza foametei sau a fricii, poate din cauza cadavrelor abandonate de-a lungul străzilor. Oricare ar fi fost cauza, epidemia a izbucnit ca un incendiu, infestând paturi și barăci. Hans nu mai văzuse niciodată trupuri zgâlțâindu-se în asemenea hal de frisoane.

– Pustule. După ce a examinat fugitiv unul dintre prizonieri, Becker a făcut un pas în spate. Ăsta este tifos exantematic. Trebuie să stopăm imediat răspândirea, altfel ne va afecta și pe noi.

Singurul mod în care era posibil de ținut în frâu boala era eliminarea prizonierilor infestați. Fără să facă nicio diferență de sex sau de vârstă. Poliția Verde a târât afară din barăci bolnavii și i-a împușcat pe loc. Trupurile și hainele au fost aruncate în noile cuptoare aduse în lagăr și, când trupurile au devenit prea multe, au fost aruncate în focuri uriașe aprinse special pentru asta.

Pericolul era atât de mare că nu mai era vreme să te îngrozești.

– Heigel! a strigat Eberwolf. Adu-mi combustibil! Acum!

Becker l-a însoțit la magazie. Când au ajuns acolo s-au regăsit amândoi în fața chipurilor livide ale lui Leah și ale celorlalte fetițe, chircite printre borcanele de compot.

– Ce se întâmplă? a întrebat Hans simțind cum i se usucă gura.

Leah a făcut un semn spre cort.

– Tati se simte rău, a șoptit.

Hans a rămas blocat de groază, în timp ce Becker a făcut un pas în față, cu ochii ca niște fante.

– Se simte rău? a mârâit.

– Nu are nimic! i-a spus Hans, în timp ce Becker ajungea la cort și, ținându-și o batistă la gută, s-a aplecat pentru a o privi pe micuță, care stătea acolo făcută ghem.

– Sunt închise aici de prea mult timp, a continuat Hans. Le pun la muncă și nu se hrănesc suficient. Tati nu e bolnavă, e doar epuizată.

– Liniște! Becker l-a fulgerat cu privirea, în timp ce o ridica pe fetiță trăgând-o de o mână. Dă-te la o parte!

– Dar ea e în regulă. Nu are semne de boală.

Nu a putut face nimic pentru a-l convinge pe maior de faptul că fetița nu avea pustule pe piele. Becker a târât-o afară în urletele speriate ale fetițelor.

– Verifică-le pe celelalte, Heigel! a zbierat Becker. Nu ne permitem greșeli.

Fără ca Hans să se poată opune, Tati fost târâtă de acolo. Becker nici măcar nu s-a obosit să o împuște, ci a împins-o în flăcări când era încă vie.

– Nu! a strigat Hans năpustindu-se spre rug.

Meyer a intervenit rapid, a scos pistolul și a tras în acel trupușor care se contorsiona, oferindu-i micuței o moarte rapidă.

Hans a rămas să privească flăcările care înghițeau silueta lui Tati, căzută peste un rug de trupuri carbonizate. A clătinat din cap, a

implorat din vârful buzelor, a lăsat căldura focului, de care era prea aproape, să-i brăzdeze chipul.

– Puneți-i să mai sape! a ordonat Eberwolf prin fumul negru care umplea aerul. Mai avem nevoie de gropi!

Au săpat atât de multe, încât au răscolit fiecare metru liber de pe suprafața lagărului.

3.

Hans s-a prăbușit epuizat pe pat. Ororile la care asista aveau să continue ca să-l țină treaz și să-l bântuie, dar trupul lui era atât de obosit, încât cerea odihnă. S-a cufundat într-un somn greu imediat ce luminile cazărmii s-au stins, lăsându-i dincolo de fereastră pe ceilalți ofițeri singuri sub cerul din Majdanek, acolo unde luminile crematoriilor și rugurilor ardeau neîncetat în întuneric. Hanne a venit aproape imediat la el.

Se aflau amândoi dincolo de barăci și de garduri. Mergeau ținându-se de mână peste dealurile umflate de morți, dincolo de luminile crematoriilor. Niciunul dintre ei nu vorbea, dar Hans știa de ce mergeau: căutau un loc unde să o ascundă pe Leah.

Hanne îl strângea de mână și îl ghida. Desculță și înfrigurată, nu avea greutate în timp ce înainta printre cadavrele întinse pe jos care căscau spre cer orbitele goale. În schimb, el înainta cu greu, de parcă acele trupuri fără viață l-ar fi tras în jos, apucându-l cu degetele lor scheletice. Atunci când fiica lui a dispărut, lăsându-l singur, aproape că s-a înecat în acel miros groaznic de piele arsă.

A strigat-o, urlându-i numele către cer și către pământ. Într-un final a văzut-o, în punctul cel mai înalt al unei movile de pământ care se ridica și cobora în ritmul unei respirații. Stând în picioare, în timp ce vântul îi flutura cămășuța și părul, ea s-a întors ca să-l privească.

– Hanne!

Fiica lui l-a privit de sus fără să-i răspundă, cu ochii ei enormi și scumpi pe care și-i amintea atât de bine: o fărâmă de paradis în mijlocul infernului. A făcut semn în jos, dincolo de picioarele ei; Hans a urmat cu privirea acea direcție, până când a văzut groapa aceea neagră care fusese proaspăt săpată.

Când s-a trezit era încă întuneric. Era ud de transpirație și tremura din cauza frisoanelor și a fost convins că s-a îmbolnăvit la rândul lui de tifos exantematic. Dar nu era așa. Acele ore de odihnă l-au regenerat, în ciuda a tot ce trăia, iar acum știa ce trebuia să facă.

S-a strecurat în liniște până la magazie. În scurt timp avea să răsară soarele și nu mai avea mult timp înainte ca Majdanek să se trezească. Leah dormea ținând-o în brațe pe Fräulein Kuken, cu genunchii trași la piept și capul sprijinit de un raft. I-a pus o mână peste gură ca să se asigure că nu o să strige de spaimă și a trezit-o. Și-a dus un deget în dreptul buzelor și i-a făcut semn să se ridice în picioare, apoi au pornit pe coridorul lung.

– Unde mergem? a întrebat ea în șoaptă.

Când l-a văzut deschizând cămara pentru alimente, s-a zbătut.

– Nu!

– Te rog, Leah, intră!

– Dar mi-ai promis…, a spus ea cu un geamăt.

Nu plângea des, dar atunci când o făcea, părea că erupe toată durerea lumii.

– Leah, trebuie..., a început el să spună, dar fetița a scuturat din cap.

– Nu vreau, a spus printre sughițuri.

Hans a oftat. Celelalte fetițe dormeau, iar el nu voia să se trezească și să vadă ce făceau. Pe ele tocmai le condamna la moarte, știa asta, dar nu avea cum să le ascundă și pe ele. Era deja greu să o salveze pe Leah și nu ar fi reușit niciodată să salveze trei fetițe.

– Te rog, intră și nu scoate niciun sunet, orice s-ar întâmpla, i-a spus cu un ton mai dur decât ar fi fost necesar, din cauza angoasei și a fricii. Nu trebuie să te miști, ai înțeles? Și să nu scoți o vorbă.

A închis-o acolo împreună cu Fräulein Kuken, fixând bine panoul în perete. S-a dus să caute o pătură și a găsit niște zdrențe pe un raft în apropiere.

4.

Soarele arunca primele raze deasupra lagărului. Hans a ieșit cu pachetul în brațe, a mers de-a lungul laturii lungi a magaziei, apoi a cotit și s-a îndreptat către blocurile barăcilor.

Când a zărit-o pe Alida Haller mergând de-a lungul sârmei ghimpate s-a blocat, încercând să-și controleze respirația. Era prea devreme pentru activitățile auxiliarelor, dar Hans știa că acelei femei îi plăcea să bântuie prin lagăr la ivirea zorilor, de parcă la acea oră ar fi putut vorbi cu zeii ei diabolici. Adevărul era că sperase să o întâlnească. L-a văzut și ea și s-a apropiat, în timp ce el mărea pasul, rămânând aproape de gard.

– Locotenente! l-a salutat. Ce oră neobișnuită să te întâlnesc. Ce ai acolo?

Hans a continuat să meargă, lăsând ca Haller să-l urmeze.

– Nu e treaba ta.

– Haide..., a spus ea râzând. E una dintre cozile tale de mătură, nu-i așa?

El a strâns din buze; trebuia să joace totul sau nimic.

– Nu, este una dintre fetițele care lucrau cu mine în magazie, a răspuns arătându-i micul pachet de cârpe. A încercat să nu o privească direct pe Haller, în timp ce se adâncea în propria minciună. S-a îmbolnăvit și nu a rezistat, era prea epuizată.

Iapa nărăvașă a râs.

– Și acum vrei să scapi de ea? a spus amuzată. Vrei să o arunci într-una dintre gropile comune de care îți este atât de scârbă? Râsul ei cristalin l-a făcut să se cutremure. Ești un tip ciudat, Heigel. Un

monstru care dă dovadă de prea multă compasiune pentru gustul meu.

Hans şi-a controlat impulsul de a-şi şterge sudoarea îngheţată de pe tâmple. Sau de a-i da un pumn direct în faţa aia frumoasă. În schimb, a mărit pasul lăsând-o în urmă.

– Câte mai ai în magazie? a strigat ea în urma lui. Ieri aia bolnavă, azi asta! Câte mai ai?

Hans a scos aerul din plămâni cu durere.

– Două, a răspuns.

Simţind privirea vrăjitoarei în ceafă, a ajuns la marginea gropii, în punctul care-i fusese arătat de micuţa Hanne. A privit în jos. Hăul era plin pe jumătate cu trupuri şi cu cârpe, aşteptând să fie umplută de tot. A aruncat jos ghemul de zdrenţe, care s-a rostogolit confundându-se cu celelalte. A rămas nemişcat tremurând în vântul dimineţii. Spera ca Haller să-l privească încă. Să râdă de acea întâmplare şi să le povestească ofiţerilor ceea ce făcuse, explicându-le că dintre micile prizoniere închise în magazie acum nu mai erau decât două.

„Doar două..."

Pentru Majdanek, Leah Cohen murise în acea zi.

Capitolul 46

1.

Epidemia fusese sufocată cu foc și cu straturi de pământ, dar pentru a o eradica a fost necesar să ardă păturile, hainele și orice alt obiect personal al celor care încă se mai agățau de viață în barăci.

– Luați tot! ordona maiorul Becker dând cu pumnii în pereții din lemn și mutându-se dintr-un bordei în altul.

Prizonierii se dezbrăcau cât de repede puteau, arătându-și trupurile devastate de foamete și de epuizare. Erau examinați încă o dată, împușcați pe loc sau lăsați să aștepte, în timp ce soldații mișunau printre barăci.

Toată dimineața Hans a fost ocupat cu supravegherea transporturilor de cadavre de pe străzile dintre barăci până la crematorii sau la gropile comune. A fost nevoit să parcurgă acel pelerinaj al ororii de atâtea ori încât a pierdut șirul. Și, cu fiecare trup care era aruncat în hău, o revedea pe Hanne, palidă și mută, în picioare deasupra movilei de pământ, veghind morții și arătându-i modul cum să o salveze pe Leah.

În timp ce ceilalți ofițeri începeau să se adune în cazarmă pentru masa de prânz, el s-a îndreptat cu un sentiment de urgență spre magazie. I-a fost suficientă o clipă pentru a înțelege că ceva era în neregulă: clanța nu a opus nicio rezistență și a emis un scârțâit sugrumat sub degetele lui. A înțeles imediat că fusese forțată.

Numai el avea cheile magaziei și le simțea în buzunarul uniformei. Nu se putea intra decât cu acele chei. Sau forțând broasca.

A simțit că-i îngheață sângele. A împins. Și ușa s-a deschis supusă. Încăperea principală era pustie, în penumbră. A ciulit urechea, dar nu a reușit să audă niciun zgomot. Nu mai era nicio urmă de fetițe.

Mintea lui refuza să creadă că dispăruse și Leah, așa că nu s-a dus imediat să verifice și le-a căutat pe celelalte două micuțe printre rafturile de pe coridor. Nicio urmă. Și cortul pe care-l montase pentru ele era gol. Dispăruseră. Îngrozit, s-a hotărât să pornească spre cămara de alimente.

– Leah?

Panoul era încă la locul lui, așa cum îl lăsase, dar asta nu însemna nimic. Și-a lipit urechea de el și a bătut de mai multe ori.

– Leah, ești acolo? Eu sunt.

– Hans?

Vocea pe care a auzit-o era sugrumată de spaimă. Dar alertă. Vie. Prezentă. El s-a chircit la pământ, lipindu-și obrazul și pieptul de cămara pentru alimente și a răsuflat ușurat. Indiferent ce se întâmplase, Leah era încă acolo. A lipit o mână de panou, de parcă ar fi putut să o atingă.

– Ești bine?

– Nu, a spus Leah printre sughițuri. Mai devreme a intrat cineva. Eu am rămas cuminte și nu am scos niciun sunet, dar le-am auzit plângând...

– Pe cine ai auzit plângând? Pe celelalte fetițe?

De cealaltă parte a peretelui Leah își trase nasul.

– Le-au luat, i-a povestit. Țipau.

Hans a strâns pumnii. Oare de ce se prefăcea atât de surprins? Oare nu știa foarte bine că le sacrificase pentru a o salva pe Leah?

A simțit că i se taie respirația, dar și-a revenit imediat. Trebuia să se gândească la ea și la nimeni altcineva. Nici măcar la sine.

– Ai fost foarte cuminte, a liniștit-o, lovind ușor cu degetele panoul astfel încât ea să-l audă. Nu mai trebuie să-ți faci griji pentru nimic acum. Stai liniștită acolo. Eu merg să le caut.

S-a năpustit afară, purtând în gură gustul amar al încă unei minciuni.

Le-a găsit trupușoarele fără viață pe jos, în curtea primului bloc, aruncate peste celelalte cadavre rezultate în urma inspecțiilor din acea dimineață. Păreau două păpuși stricate. Neputând să înceteze să le privească, a rămas nemișcat în dreptul lor până când a simțit o prezență în spatele lui.

– Îmi pare rău, Heigel. Alida Haller îl privea, cu mâinile împreunate la spate. Era frumoasă, curată și îngrijită, în contrast puternic cu moartea care-i înconjura. La tine în magazie era o fetiță bolnavă, mi-ai spus-o chiar tu. M-am gândit că nu e cazul să riscăm.

El a încercat să spună ceva, dar vorbele i-au rămas blocate în gât. Sau poate în suflet. Haller l-a lăsat așa, tremurând, în ciuda căldurii din piațetă.

2.

– Trebuie să demontăm Majdanek.

Standartenführerul adunase toate trupele SS și ofițerii din cadrul *Ordnungspolizei* în salonul popotei cazărmii. De data asta nu erau pahare de bere și limonadă și nu se auzeau lieduri pe notele cărora să se poată dansa. Muzica era alta și suna sinistru.

– Armata Roșie e aproape, a continuat Eberwolf. Rapoartele spun că se apropie de Lublin, ceea ce înseamnă că vor ajunge aici foarte curând, iar noi nu ne permitem să fim luați prin surprindere. S-a terminat.

Hans s-a apropiat de Meyer, care ţinea privirea în pământ. Ar fi vrut să-i spună ceva, dar nu găsea cuvinte care să-l poată consola.

– Poliţia Verde va pleca mâine-dimineaţă, luând cu sine documentele retragerii noastre pentru a le duce la administraţia de la Gartenstrasse 12. Cât despre noi, în zilele următoare trebuie să distrugem ceea ce mai rămâne din lagăr şi să-l părăsim împreună cu prizonierii rămaşi.

– Nu ar fi mai bine să-i eliminăm, domnule? a propus Becker, mutându-şi privirea când la Eberwolf, când la auxiliarele care aşteptau pe coridor, când la intrarea în salon. În acest moment...

– Nu avem timp. *Standartenführerul* a făcut un semn brusc cu mâna. Azi vom arde trupurile rămase şi vom acoperi gropile comune. În schimb, prizonierii rămaşi în viaţă vor trebui să plece odată cu noi, toţi cei pe care-i vom putea aduna. O să-i mutăm în alte lagăre, mai la vest, în timp ce *Heerul* se va ocupa să-i ţină departe pe sovietici cât timp va fi nevoie.

Franz Meyer a oftat. Era oftatul unui bătrân care văzuse mult prea multe. Hans a părăsit sala imediat ce a putut.

3.

Ajuns în magazie, a tras uşa astfel încât broasca forţată să opună o minimă rezistenţă. Având o presimţire rea, a pus şi un scaun înţepenindu-l sub clanţă. Apoi s-a grăbit să dea la o parte panoul şi să o scoată pe Leah afară.

– Tati..., a murmurat ea, făcându-l să tresară.

Aţipise, cu ochii încă plini de lacrimi şi, auzindu-l, se trezise brusc şi se agăţase de gâtul lui cu fărâma de putere pe care o mai avea.

„Tati“... Aşa-i spusese, nu visase.

Emoţionat, a scos-o din cămara pentru alimente, a îngenuncheat la pământ şi a strâns-o la piept.

– Sunt aici, i-a spus, mângâind-o pe creștet. Tati e aici...

Leah avea chipul mai ascuțit ca de obicei. Plânsese în părul lui Fräulein Kuken, iar el le-a legănat pe amândouă, fără să știe ce să mai spună.

– Am visat-o pe mami, a murmurat ea, lipită de pieptul lui. Și pe Larysa care…

S-a auzit bubuitul unui tunet, apoi un fulger a luminat încăperea. Leah a țipat, iar Hans a tresărit, clipind des din pricina luminii neașteptate. Nu fusese o explozie. Pur și simplu cineva împinsese ușa defectă și dărâmase scaunul. Acum lumina se întindea peste toate obiectele din încăpere. Hans a încremenit văzând umbra unui bărbat lungindu-se pe pardoseală.

– Am venit să-ți vorbesc, a spus vocea obosită a lui Meyer. Ce pui la cale aici înăuntru?

Hans s-a ridicat în picioare în fața lui. Cu un gest brusc, a împins-o pe Leah în spatele lui, dar era prea târziu: Franz Meyer îmbrăcat în uniforma lui verde o văzuse. Bătrânul a făcut un pas nesigur în față.

– Ascunzi o fetiță? a murmurat cu un fir de voce.

Din instinct, Hans a făcut un pas în spate, împingând-o pe Leah printre rafturi și a dus mâna la pistolul Luger prins de centură. Ce idee stupidă. Nu ar fi fost niciodată în stare să-l îndrepte spre el.

În timp ce i se strângea stomacul de panică, Meyer a făcut ceva la care nu s-ar fi așteptat: s-a întors și s-a grăbit să închidă ușa magaziei.

– Chiar credeai că o poți ține închisă cu un scaun? s-a răstit. Apoi și-a suflecat mânecile pentru a trage în dreptul ușii un raft greu, strângând din dinți. Repede, ajută-mă!

Hans s-a grăbit și, când ușa a fost bine baricadată, *hauptmannul* și-a șters mâinile de pantaloni și s-a întors spre el.

– Slavă Domnului, nu te-ai schimbat.

4.

– Ai protejat-o în tot timpul ăsta? De la Sobibòr...

Meyer se așezase pe jos lângă ei și ascultase toată povestea lui Leah.

– N-am avut ce face, a spus Hans. Apoi și-a privit mâinile în care o strângea pe Fräulein Kuken pe care Leah i-o lăsase în brațe. Speriată, fetița se ascunsese în spatele lui și-l privea pe *hauptmann* fără să scoată o vorbă.

Meyer a privit păpușa. Cu degetele lui aspre de soldat a mângâiat chipul din lemn vopsit și părul din câlți. A recunoscut-o.

– Este păpușa lui Hanne.

Hans nu a răspuns. Franz Meyer și-a luat fața în mâini.

– Acum înțeleg ce te-a ținut întreg la mine într-un astfel de loc. Înțeleg de ce am zărit acea lumină în ochii tăi când am sosit aici. E suficient să o privești pe această fetiță.

Hans s-a întors spre Leah. Chipul era delicat, părul blond crescuse și acum forma cârlionți care-i încadrau obrajii, ochii albaștri atât de mari și plini de o inocență atât de rară în infernul acela în care ajunseseră cu toții.

– Seamănă mult cu ea, a murmurat Meyer.

Hans nu mai era atât de convins. Era adevărat că o văzuse pe fiica lui în trăsăturile fetiței de pe șina trenului din Sobibòr, dar acum, că învățase să o cunoască, că știa cum putea să zâmbească în ciuda tuturor lucrurilor teribile pe care le văzuse, știa că nu era deloc ca Hanne. Era Leah. Și asta era suficient.

– Îți voi apăra secretul atâta timp cât voi putea, i-a spus Meyer cu aer îngrijorat. Dar mâine-dimineață va trebui să plec împreună cu Poliția Verde. Iar tu va trebui să mergi să demontezi oroarea asta pe care o lăsăm în urmă. Ce te gândești să faci cu fetița? Cum o să plecați de aici?

Hans a tăcut. Nu avea nicio idee.

5.

Înainte de a urca în mașină, Meyer i-a făcut un semn discret de salut.

Hans i-a răspuns la fel, apoi a rămas în rând alături de ceilalți ofițeri până când *Ordnungspolizei* a dispărut pe stradă, părăsind Majdanek pentru totdeauna.

– Să începem lucrările! a ordonat Eberwolf.

Dormitoarele ofițerilor au fost demolate și lucrurile lor personale au fost urcate în autocare. Soldații și personalul auxiliar mișunau prin lagăr înarmați cu canistre de combustibil, pregătiți să dea foc la ce mai rămânea din gropile comune.

– Trebuie să nivelăm terenul și să presărăm deasupra cenușa, a spus Becker, ca să semene pe cât posibil cu restul câmpurilor din jur.

Gardurile electrificate au fost decuplate de la curent și sârma ghimpată a fost strânsă.

– La mașini! a lătrat Eberwolf, plimbându-se prin lagăr ca un animal rănit, cu uniforma plină de noroi și praf.

Auxiliarele au plecat primele de la Majdanek. Alida Haller l-a sărutat pe Eberwolf pe buze, apoi le-a chemat pe celelalte să se apropie de ea.

– Pentru *Führer*! a salutat. Ne vedem la Berlin!

Văzând-o plecând, Hans a strâns pumnii. Și-ar fi dorit să existe o dreptate dincolo de cea a oamenilor și a armatelor, ceva superior, care să o fulgere din cer. Dar, dacă învățase ceva la Majdanek și Sobibòr, era că dreptatea nu exista: cine era mai puternic îi putea strivi pe cei inocenți fără să i se ceară să plătească vreun preț pentru asta. A privit-o cum se îndepărtează alături de celelalte walkirii. De parcă ar fi fost începutul unei noi zile și de parcă o nouă aventură o aștepta mai la vest.

La prânz a sosit o telegramă urgentă.

– Armata Roșie! a strigat Becker dând voce informațiilor primite în lagăr. Sunt tot mai aproape. Ar putea ajunge la Majdanek în câteva ore!

Maiorului i-a fost încredințată comanda ofițerilor rămași. Odată cu ei avea să părăsească lagărul și cea mai mare parte din prizonierii rămași în viață. Hans privea în jur agitat. Leah era încă în ascunzătoarea ei, dar nu mai era timp și ocaziile să fugă erau tot mai puține cu fiecare minut.

Standartenführerul a pus să fie aduși toți prizonierii în curte și i-a inventariat. Hans s-a întrebat dacă o putea ascunde pe Leah printre ei. A examinat șirul lung de bărbați și femei devastați care aveau să meargă în urma caravanei naziste într-un marș al morții. Nu era locul pentru o fetiță. Nu era loc acolo pentru nimeni care dorea să supraviețuiască.

– Am nevoie de un voluntar! a lătrat Eberwolf. Un ofițer care să rămână aici și să dea foc la restul lagărului.

Hans a simțit un fior de emoție pe șira spinării. A privit în jur – nimeni nu părea să-și dorească să fie erou; a rămâne acolo ultimul însemna riscul de a ajunge în mâinile inamicilor. A făcut un pas în față.

– Rămân eu, domnule! a spus hotărât. Știu unde este depozitat carburantul. Ar trebui să mă descurc destul de bine.

Eberwolf l-a privit în ochi cu buzele întinse peste dinți.

– Eroul de la Sobibòr, a mârâit. Trebuia să mă aștept la asta.

– Vă țin eu spatele, a continuat Hans, încercând să pară hotărât. Și dacă vor veni rușii, puteți fi siguri că nu mă vor prinde viu.

Colonelul a privit în jur pentru a vedea reacțiile celorlalți ofițeri.

– Fie! a spus într-un final, poate pentru că nu se mai oferise nimeni. Toată lumea la mașini, plecăm imediat! Locotenentul Heigel rămâne aici ca să termine treaba.

– Rămân și eu, a intervenit o voce, făcându-l pe Hans să tresară surprins. Becker a venit lângă el, cu spatele drept și cu privirea

tăioasă. În doi o să ne descurcăm mai bine și vom termina mai repede.

Eberwolf l-a privit fără convingere, apoi a făcut un semn scurt, afirmativ din cap.

– În regulă! a spus. Mult noroc amândurora!

În acel moment Hans a înțeles că destinul nu încetase să-i fie potrivnic.

Capitolul 47

1.

Prizonierii care s-au putut înghesui în autocare au fost încărcați împreună cu bagajele. Ceilalți aveau să meargă pe jos prin câmp. Când a fost totul gata, Eberwolf a dirijat dincolo de porți mașinile și deținuții. Caravana s-a îndepărtat în vastul deșert polonez făcut din câmpuri aride și sterpe.

Rămași singuri, el și Becker i-au privit cum dispar între cer și pământ.

– Să ne mișcăm, Heigel!

Hans a dat din cap și a pornit alături de el dincolo de cartierul general. Unul lângă altul, priveau lagărul enorm care se întindea în fața lor – un tărâm întunecat ai cărui stăpâni nu mai erau ei. În zare, din pământul ars încă mai ieșea fum gri care se ridica disipându-se în lumina soarelui. În partea cealaltă, barăcile se întindeau pe sol precum niște creaturi negre tolănite.

– Ar fi mai bine să ne despărțim, a încercat Hans.

Din acel moment, orice clipă putea fi potrivită pentru a alerga la Leah și a o lua de acolo. Nu trebuia decât...

Probabil că Becker a simțit agitația din glasul lui, pentru că s-a întors spre el rânjind.

– Tu o să vii cu mine, locotenent! a mârâit. Și vei urma ordinele mele.

Hans a strâns din dinți și a înjurat în gând. Nenorocitul ăla părea să nu aibă încredere în el. Mai că intuia că prioritățile lui erau altele, nu ordinele pe care le primise.

Au ajuns la barăci. Multe dintre ele erau goale, iar altele fuseseră chiar demontate. Cei care scăpaseră în urma ultimelor controale pripite se adunaseră înspăimântați în zonele aflate aproape de crematorii.

– Sunt precum șobolanii, a comentat Becker plin de scârbă. Cu cât omori mai mulți, cu atâta apar mai mulți.

Hans s-a cutremurat de furie, dar s-a abținut să-l atace pe maior și să-i care pumni. Vai, cât i-ar fi plăcut asta! Dar știa că nu ar fi reușit să-i facă față pentru că el nu era un om de acțiune, iar lui Becker nu i-ar fi luat mult să-l pună la pământ.

– Să dăm foc la tot! a ordonat maiorul, privind în jur cu ochi plini de furie. Amenințarea rusească trebuie să-l fi speriat mai tare decât voia el să lase să se vadă.

– Și prizonierii? a întrebat Hans.

– O să ardă și ei.

Becker a înaintat spre canistrele de combustibil care fuseseră deja pregătite și Hans l-a urmat.

– Trebuie să-i luăm cu noi, domnule, i-a amintit cu însuflețire. Astea sunt ordinele de la Berlin.

Becker l-a împins în spate nervos.

– O să dau foc barăcilor, a spus. Și voi începe cu cele din fundul lagărului. L-a privit de parcă ar fi vrut să-l carbonizeze și pe el. Dacă ții așa de mult la șobolanii ăștia, fă în așa fel încât să-i aduni undeva. Apoi dă foc Blocului 41. Ne vedem acolo. Hans a răsuflat ușurat:

– Da, domnule. Mulțumesc.

Ignorându-l, Becker a târât cu sine o canistră după colțul ultimei barăci. Hans s-a năpustit în interior înainte ca Becker să apuce să o deschidă.

– Afară! a strigat, apucându-l de braț pe unul care într-o vreme trebuie să fi fost un soldat. Probabil un soldat sovietic, sau polonez. L-a împins brutal dincolo de prag și s-a grăbit să-i urnească și pe ceilalți. Fugiți! i-a strunit. Sunteți liberi, fugiți! Poarta e deschisă!

Prizonierii l-au privit cu ochi lipsiți de expresie. Când el le-a ordonat să iasă, s-au lăsat împinși afară, dar nu au fugit și nici nu au scos vreo vorbă. Tăcuți și cu capetele plecate, așteptau ordine.

„Sunt deja morți înainte să fie morți", a realizat el. Aveau aceeași privire pe care o avusese și *hauptmannul* Luitger în magazie, cu câteva ore înainte de a se spânzura.

– Mergeți spre Blocul 41! le-a spus Hans împingându-i din spate.

Aflat foarte aproape de porți, blocul morții era, în mod paradoxal, cel mai sigur loc pentru ei. În acel moment, mirosul de kerosen s-a simțit înțepător în aer. În scurt timp baraca avea să fie înghițită de flăcări.

– Mai repede sau o să vă fac să vă pară rău! a lătrat ca un adevărat nazist care trebuia să-i sperie pe acei amărâți.

S-a simțit ușurat când i-a văzut, în sfârșit, că se mișcă. Erau atât de slabi că vântul ar fi putut să-i ia pe sus cu ușurință, împreună cu zdrențele pe care le purtau. În spatele lui, focul a înghițit baraca. Hans a început să alerge spre baraca următoare, a urlat ordine celor câțiva prizonieri rămași acolo și s-a îndreptat spre cazărmi.

2.

Blocul 41, anonim și pătrățos, răsărea din pământ precum un singur dinte alb într-o gură putrezită. Conform ordinelor primite de la Becker, Hans trebuia să-i dea foc. A ezitat. Clădirea era construită din piatră și zidărie. Ca să dea foc dușurilor și camerelor de gazare, ar fi avut nevoie de tot combustibilul rămas în magazie. Prizonierii care porniseră primii nu trecuseră dincolo de poartă ca

să fugă pe câmp. În schimb, se chirciseră dincolo de zidul blocului, căutând adăpost lângă pereții care i-ar fi ucis cu plăcere, sufocându-i cu carbon sau cu Zyklon. Inerți, așteptau alte ordine, urlate, de parcă nu ar fi fost în stare să ia singuri o decizie.

„Nu le pot da foc acum."

Dar aia nu era singura problemă. În timp ce maiorul dădea foc barăcilor care ridicau spre cer luminile flăcărilor, Hans a realizat că, dacă el ar fi distrus Blocul 41, nu ar mai fi rămas nimic. Gropile fuseseră ascunse, barăcile distruse și documentele cele mai importante erau deja în drum spre Berlin împreună cu Eberwolf. Faptul că lăsase ca Sobibòr să fie ras la pământ fusese o greșeală pe care nu voia să o repete. Dacă, într-adevăr, Armata Roșie urma să sosească, voia ca ea să aibă ce găsi. Ceva care să fie o dovadă certă a ororilor care avuseseră loc la Majdanek.

3.

Hans a alergat spre magazie. Libertatea era atât de aproape, încât avea impresia că se mișcă cu încetinitorul.

Când a auzit o împușcătură, s-a oprit brusc în prag.

– Heigel! Unde naiba ești?

L-a auzit pe Becker înjurând în depărtare, apoi o nouă împușcătură. Și l-a imaginat pe maior care trăgea în prizonierii care reușiseră să ajungă la Blocul 41, paralizați de spaimă. A înghițit în sec, avea puțin timp la dispoziție.

– Leah! a strigat-o intrând în magazie. A dat la o parte panoul care închidea cămara pentru alimente și a găsit-o pe fetiță chircită și tremurândă.

– Haide! i-a spus ridicând-o în brațe și așezând-o jos. Plecăm.

– Am făcut pipi pe mine, s-a tânguit ea rușinată.

În depărtare, dincolo de pereții magaziei, împușcăturile se auzeau fără încetare.

– N-are nimic, i-a spus Hans ca să o liniştească. Ai fost foarte cuminte. Nu trebuie să-ţi faci griji acum.

– Plecăm?

– Da, micuţo. Nu o să mai vedem niciodată acest loc.

O promisiune pe care era hotărât să o menţină. Nu ştia unde avea să se ducă, cu Leah în braţe şi prizonierii care-l aşteptau dincolo de blocul morţii. Nu ştia ce avea să le spună superiorilor săi, într-o zi. Nu ştia dacă avea să o mai revadă vreodată pe Ingrid. Dar avea să o ducă pe Leah departe de acel infern, cu orice preţ.

– Ia să te văd! A desprins-o de el cât să o poată privi. Eşti bine?

Leah nu se ţinea bine pe picioare, după ce petrecuse atâta timp în acel spaţiu îngust. I-a masat braţele şi spatele, a mişcat-o câţiva paşi înainte şi înapoi.

– Poţi să mergi? a întrebat-o. Măcar puţin, apoi te iau în braţe.

Ea şi-a frecat nasul cu dosul palmei, apoi a făcut semn că da.

– Da, pot.

– Bun.

I-a pus în buzunarul pantalonilor încă uzi un pachet de pesmet şi a pus-o să bea o sticlă cu apă.

Leah a strâns la piept păpuşa de care se agăţa ca de un colac de salvare. Hans a îmbrăţişat-o din nou, aşezându-i mai bine chipiul pe cap. Nu mai rămânea decât să-l fenteze pe dulăul de Becker. Eventual, să-l facă să creadă că a murit, astfel încât să nu-l mai urmărească şi să nu-l vadă cum fuge cu prizonierii şi cu Leah. A aruncat o privire pe coridorul întunecat spre odăile mai ferite.

– Aşteaptă-mă la uşă, i-a şoptit. Nu te îndepărta şi nu ieşi. Mai trebuie să fac un singur lucru.

– Hans...

– Vin imediat la tine. Nu veni după mine pentru că e periculos. Aşteaptă-mă acolo cu Fräulein Kuken!

– Hans...

– Da, Leah.

Ea şi-a muşcat buzele.

– Te iubesc! i-a spus dintr-o răsuflare și a alergat la ușă.

Preț de o clipă, lui Hans i s-a oprit inima.

A văzut-o îndreptându-se spre dreptunghiul de lumină, cu păpușa la piept și cu cozorocul chipiului militar lăsat pe ochi. Apoi, de nicăieri, a auzit râsul vesel al lui Hanne.

Capitolul 48

1.

Hans a luat o pătură şi un cartuş de praf de puşcă, apoi a pornit pe coridor. Făcuse de atâtea ori acel drum în ultimele zile, încât îl putea parcurge cu ochii închişi. Combustibil pentru a arde trupurile în cuptoare. Combustibil pentru focurile în care ardeau cadavrele în curte şi pentru a da foc barăcilor. Combustibil pentru gropile comune pline de moarte.

Majdanek mâncase aproape toată rezerva. Aproape toată rezerva.

A deschis ultima uşă lovind-o cu umărul, fără să se mai obosească să apese pe clanţă, şi a intrat în mijlocul încăperii în care erau păstrate bidoanele cu kerosen. Ultimele rămase erau aşezate pe un singur rând ordonat lipit de perete, murdare de pământ şi mâncate de rugină. A rostogolit unul în mijlocul încăperii, a deschis capacul din tablă şi a îndesat în deschizătură un colţ al vechii pături care-i ţinuse lui Leah de cald în acel cuib din perete. A simţit mirosul de kerosen până în gât, dar abia dacă şi-a mai dat seama pentru că era mult prea concentrat pe ce avea de făcut.

Calm şi precizie. De astea avea nevoie pentru a se putea mişca rapid, pentru a nu face greşeli şi pentru a fugi de flăcări înainte să fie prea târziu.

Ţesătura a băut combustibilul cu aviditate, umplând încăperea cu mirosul acru. Hans a aşezat pătura pe jos, apoi a vărsat un alt bidon pe pereţi. Lichidul s-a împrăştiat pe tencuială şi a îmbibat cărămizile

descoperite. Restul a fost absorbit în pardoseală. Apoi a împrăștiat praful de pușcă prin colțuri și a făcut un pas în spate.

Încăperea fără ferestre se afla pe latura exterioară a magaziei, spre barăci. Explodând, avea să arunce flăcările pe drum. Dacă avea noroc, avea să ridice un zid de flăcări care să-l țină pe Becker dincolo. A golit conținutul ultimului bidon pe coridor, mergând cu spatele. Fără să aibă nevoie să se uite, a luat o cutie cu chibrituri de pe unul dintre rafturi. Încă un pas în spate, cu privirea la dâra udă care dăduse coridorului o strălucire sinistră. A aruncat o privire spre ușă. În dreptunghiul de lumină, Leah îl aștepta legănând-o pe Fräulein Kuken.

– Tati?

– Vin imediat, micuțo.

A privit din nou în față. A tras în piept aer îmbibat de kerosen, apoi și-a șters cât de bine a putut mâinile pe uniformă. Chibritul a strălucit o clipă între degetele lui, înainte să descrie un arc de lumină în penumbră. Hans nu a rămas să privească și a rupt-o la fugă cu spatele la coridor. A fost suficient să audă vâlvătaia care înainta rapid în spatele lui, înghițind rafturile și tot restul. A alergat la ușă unde-l aștepta Leah, dar... ea nu era.

– Leah! a strigat alergând afară.

2.

Văzându-l venind, Leah a zâmbit.

Luminoasă, în soarele de care nu avusese parte atâta timp, îl aștepta afară din clădire, la vreo zece pași distanță, fiind sigură că el nu avea să o abandoneze. Hans a simțit o gheară de spaimă: știa că era periculos pentru ea să stea acolo, atât de expusă.

– Așteaptă-mă! i-a strigat.

A văzut-o dând din cap. Apoi micuța s-a întors cu spatele, atenția fiindu-i atrasă de ceva ce el nu auzise. Hans a urmărit privirea fetiței.

În spatele ei, Becker înainta cu pași mari. Își pierduse chipiul și părul îi flutura în vânt, în timp ce în spatele lui se vedeau barăcile arzând. Hans l-a văzut arătând-o pe Leah cu brațul întins. Avea în mână pistolul Luger.

– Încă una! l-a auzit urlând prin vântul care ridica cenușa, în timp ce țintea cu pistolul. De unde naiba ies gândacii ăștia nenorociți?

Leah stătea nemișcată, cu picioarele strânse, parcă pentru a se apăra, cu brațele încolăcite în jurul lui Fräulein Kuken. „Fugi!“ ar fi vrut să urle Hans, dar nu i-a ieșit decât un sunet ascuțit. Becker era tot mai aproape. „Fugi!“ a gândit Hans din nou. De data asta îndemnul era pentru sine. „Fugi la ea, arunc-o la pământ, protejeaz-o cu trupul tău!“ Dar picioarele lui nu s-au urnit. Erau membrele unei statui din piatră care făcuseră rădăcini până în miezul pământului. Realitatea era că nu ar fi reușit să ajungă în timp util. S-a aruncat în față, atâta cât a putut, dar Leah era prea departe. Sunetul împușcăturii se răspândea deja deasupra Majdanekului. Era deja prea târziu.

– Am nimerit-o! a urlat Becker.

3.

Leah nu a apucat nici să țipe. Glonțul a lovit-o cu o asemenea precizie, încât a ridicat-o de la sol și a aruncat-o în spate. Hans a văzut-o cum își deschide larg ochii albaștri. O clipă cumplită care s-a prelungit până a oprit timpul, apoi a văzut cum deschide buzele într-un geamăt mut. Fetița lui a căzut la pământ fără niciun sunet, ridicând în aer un nor de praf. Apoi a rămas nemișcată. Hans a simțit că se cască pământul sub el. Cerul plin de cenușă i-a ars plămânii și a început să se învârtească.

– Heigel! a spus maiorul cu voce tunătoare parcurgând distanța care-l mai despărțea de magazie. Ce naiba faci? Mișcă-te!

Hans l-a privit anihilat.

Toată lupta lui fusese în zadar. Singurul lucru pentru care trăise în acel lung an plin de orori murise odată cu Leah.

– Heigel, la dracu', mișcă-te!

Hans și-a revenit și a simțit cum este invadat de furie. Un foc distrugător atât de puternic, încât ar fi putut arde tot Majdanekul doar pocnind din degete. Și-a dezvelit dinții într-un răget de care nu ar fi crezut vreodată că este în stare. S-a strâns în sine și, plin de furie, a țâșnit spre Becker care-l privea surprins. Nu știa ce avea să-i facă, dacă era în stare să ajungă până la el. Nu a apucat să afle.

Magazia a explodat cu un bubuit cumplit, aruncând piatră și tencuială din punctul ei cel mai îndepărtat exact acolo unde Becker stătea nemișcat cu pistolul încă în mână. Maiorul a fost cuprins de o limbă de foc care l-a învăluit precum respirația unui dragon, aruncându-l zece metri mai departe.

Și Hans a fost aruncat în spate și a căzut printre dărâmături. S-a zgâriat la mâini și la genunchi, încercând să se ridice în picioare, în timp ce Becker, cuprins de flăcări, se agita într-un dans grotesc. Maiorul a rămas acolo, zbătându-se și urlând, în timp ce flăcările îl devorau. Apoi, prin spasme cumplite, a murit.

Hans și-a dat seama că avea ochii prea uscați pentru a plânge și gura prea uscată pentru a-l scuipa. Apoi a căutat-o imediat cu privirea pe Leah.

Capitolul 49

1.

Hans s-a târât, apoi s-a prăbușit din nou în genunchi lângă trupușorul lui Leah. Și-a strâns pumnii pe coapse și s-a aplecat în față, nepăsându-i de altceva decât de ea, în timp ce în jurul lui lumea ardea. Nu reușea nici măcar să o privească.

„Iartă-mă, s-a gândit. Iartă-mă, Hanne."

Căldura flăcărilor era insuportabilă. Majdanek ardea cu trosnete asurzitoare. Hans a rămas nemișcat în genunchi, așteptând ca rugul să-l înghită și pe el.

– Tati...

A tresărit. A clipit des.

Leah era nemișcată, dar Fräulein Kuken s-a mișcat vrând parcă să-i atragă atenția. A scos o gură de fum. Fräulein Kuken a ridicat capul, privindu-l fix. Apoi capul păpușii s-a rostogolit de pe pieptul lui Leah, cu tot părul ei din câlți. Chiar și o mână i se mișcă periculos dincolo de mâna fetiței. Hans a întins mâna și păpușa s-a făcut fărâme. A reușit să-i prindă doar rochia, pe care a strâns-o între degetele tremurânde.

„S-a stricat, și-a spus. Apoi, simțind că-și pierde mințile: Cum de mi-a vorbit?"

Rochița păpușii era ruptă și arsă la poale. Și-a plimbat degetele dedesubt, de-a lungul bustului din lemn și i-a intrat în deget o așchie ascuțită. O săgetare dureroasă i-a împuns creierul, dar abia a simțit-o. A pipăit mai departe și a simțit glonțul. Capsula din plumb

era înfiptă în inima lui Fräulein Kuken, într-o crăpătură plină de aşchii şi bucăţi de stofă. Apoi se blocase în încheietura braţului, spărgând metalul şi rupându-i membrul.

– Tati...

Glonțul se blocase acolo. Sfâşiase inima lui Fräulein Kuken, dar nu o atinsese pe fetiță. Uimit, Hans și-a mutat privirea spre fetiță.

– Leah...

Ea a clipit, rămânând nemişcată la pământ. Apoi, încet, încet, şi-a dus mâinile la piept şi a încercat să tragă aer.

– Mă doare..., s-a smiorcăit.

Leah respira. Era vie! S-a aplecat deasupra ei râzând. I-a trecut o mână pe sub cap şi a ajutat-o să se ridice în picioare.

– Încet, i-a spus. Aşa.

Ea s-a agățat de uniforma lui, ținând o mână la piept, în punctul unde probabil că simțise împuşcătura ca pe un şut. Hans a deschis gura pentru a spune ceva, apoi a închis-o la loc. A privit capul păpuşii rostogolit pe jos. Din unghiul ăla părea că-i zâmbeşte. A plâns în tăcere şi a strâns-o pe Leah în brațe, legănând-o la piept în zgomotul flăcărilor care se ridicau la cer.

2.

„Fetița şi nazistul. Ținându-se de mână..." Ce imagine ciudată trebuie să fi fost în ochii lipsiți de viață ai Majdanekului, în timp ce treceau pe lângă ateliere şi se îndreptau spre cazarma pustie.

– Nu e nimeni, a şoptit Leah. Au plecat cu toții.

Hans i-a strâns mânuța mângâind-o cu degetul mare.

– Plecăm şi noi.

Ea a ridicat chipul, afişând pe mica față murdară un zâmbet mai luminos decât toate focurile care ardeau în jur. Hans, care se târâse un pas după celălalt, stors de energie, a găsit în acel zâmbet puterea de a-şi îndrepta spatele. Au înaintat împreună pe drum, trecând pe

lângă Blocul 41. Hans s-a întins să vadă, căutându-i pe prizonierii care se ascunseseră după zid. Nu a văzut pe nimeni. În locul unde-i văzuse chirciți și strânși unii în alții iarba era strivită, dar în afară de asta, nu era nicio urmă a prezenței lor. Plecaseră. Leah și cu el erau singuri.

Vântul a bătut dinspre câmp, alimentând flăcările în spatele lor. Hans a deschis poarta dublă a lagărului și balamalele au scârțâit. Era larg deschisă, ca o gură care urla mut de durere.

– Haide! i-a spus fetiței, strângându-i mânuța.

În sfârșit, după atâta timp, a simțit că poate respira. Chiar și în acel aer plin de fum, acea senzație a fost dovada că era liber.

– Hans, privește!

Leah a făcut un semn în fața lor. Un nor de praf se ridica de pe câmp apropiindu-se rapid. Hans a strâns ochii pentru a vedea mai bine. A continuat să înainteze spre poartă, ținând-o pe Leah lângă el. O nouă senzație teribilă sufoca din nou speranța salvării. Când a reușit să focalizeze autocarele și mașinile grele de luptă care se apropiau, spaima i-a înghețat sângele. Rapid, prea rapid, câștigă timp.

„S-au întors, a strigat o voce în el. Eberwolf s-a prefăcut că pleacă. S-a întors după mine..."

3.

A reînceput să respire, fără să știe dacă trebuie să se simtă ușurat sau speriat. Nu erau oamenii lui Eberwolf, nici alte trupe SS venite de la Berlin. Și-a îndreptat spatele, cu mâna strânsă în jurul mânuței lui Leah. A privit steaua pe fondul roșu al însemnelor de pe convoi. A văzut-o pe uniforme, atunci când primii soldați au coborât la sol cu armele ațintite.

– Uite-o! a murmurat întors spre Leah. Armata Roșie...

Rușii se apropiau rapid, răsfirându-se în jurul lor imediat ce intrau pe porți. Hans i-a auzit strigând ceva, dar nu reuși să înțeleagă.

Un bărbat a țâșnit spre ei cu pușca în mâini, urmat imediat de alți trei care s-au poziționat în evantai. Au dat niște ordine, dar Hans nu a înțeles. Doar i-a dat drumul lui Leah și a ridicat brațele în semn de predare. A fost apucat de umeri și împins în genunchi, cu fața la pământ.

Leah l-a luat în brațe urlând disperată, dar a fost luată pe sus. Hans nu a simțit decât degetele ei micuțe care încercau să se agațe de el și a auzit-o plângând, dând din picioare și urlând.

– Salvați-o! a spus Hans, ridicând ochii spre soldați. Luați-o de aici...

A fost orbit de o lumină albă care l-a făcut să se prăbușească. Durerea i-a explodat în cap o clipă mai târziu și a înțeles că fusese lovit în ceafă cu patul unei puști. S-a gândit că urmează a doua lovitură. Deja nu mai conta. A tăcut și a scuipat salivă roșiatică.

Când a ridicat privirea a zărit-o pe fetița lui și a zâmbit, în timp ce simțea în gură gust de sânge. Leah era în picioare, în fața unui soldat rus, care o ținea de umeri. Bărbatul o privea cu ochii plini de milă. I-a spus cuvinte de neînțeles, dar care sunau blând, deși tonul vocii era cavernos. A băgat o mână în buzunar și a scos un măr. I l-a dat lui Leah și Hans a simțit lacrimile în gât. Erau lacrimi de fericire pentru ea.

Era salvată.

I s-a pus o pușcă la tâmplă. Hans a închis ochii și a așteptat. A revăzut imaginea cu Leah care lua mărul fixându-și-o în minte, pentru a muri liniștit. S-a gândit cu toată puterea la Hanne care-i zâmbea fericită. S-a gândit la Ingrid. Apoi Leah a țipat din nou și el a redeschis ochii alarmat.

– E tăticul meu! striga fetița, lovindu-l neîncetat cu pumnii ei mici pe soldatul cu pușca, iar el a făcut un pas în spate nedumerit. Lasă-l în pace!

Într-un final i-a sărit lui Hans în brațe ascunzându-și chipul la pieptul lui.

– Te iubesc! a spus printre lacrimi. Te iubesc, tati!

– Și eu te iubesc, fetița mea! A strâns-o în brațe. Dar acum ești liberă. Trebuie să pleci.

Ea a rămas agățată, încolăcindu-și brațele de gâtul lui încât aproape că l-a sufocat. Hans a legănat-o în mijlocul soldaților cu puștile ațintite.

– Nu vreau! a spus Leah plângând cu sughițuri. Vreau să rămân cu tine!

Hans i-a mângâiat părul. Acel gest atât de simplu pe care-l făcuse de atâtea ori cu fiica lui acum i se părea cel mai greu lucru din lume – mâna-i era grea, ochii plini de lacrimi închegate, frica de a o pierde încă o dată. Pentru totdeauna.

– Leah, trebuie să pleci, i-a spus în cel mai blând mod posibil.

Dar nu voia să-i dea drumul.

– Lasă-mă să rămân cu tine! Nu o să plâng, nu o să fac zgomot, nu o să mă audă nimeni!

– Leah...

– Te rog! Te rog, tati! Te rog!

Hans ș-a simțit cuprins de disperare. A strâns-o și mai tare, ridicând ochii dureroși spre soldații ruși care-i priveau fără să înțeleagă.

– Ascultă-mă, micuța mea! i-a spus, luptând împotriva voinței ei și a propriei voințe pentru a o desprinde din acea îmbrățișare disperată. Acum trebuie să faci cum îți spun. O să mergi cu soldații ăștia pentru că ei o să te ajute. O să te ducă undeva unde nimeni nu o să-ți facă rău. Imediat ce o să pot, o să vin la tine. Acum zâmbește-mi! Haide, Leah, vreau să te văd zâmbind!

– Dar o să vii, da? Îmi promiți?

Când fetița s-a desprins în sfârșit, avea pe buze un zâmbet blând și plin de lacrimi. Hans nu a vrut să o mintă, așa că i-a spus doar:

– Mergi cu ei acum.

Un soldat sovietic a luat-o pe Leah în brațe și a plecat cu ea, departe de acel monstru în flăcări care era Majdanek. Înainte să fie urcată într-o camionetă, ea l-a strigat din nou, întinzând mânuța.

L-a căutat cu privirea o ultimă dată. Hans nu a putut decât să rămână unde era, întins în praf, în cenușă printre soldații Armatei Roșii. I-a zâmbit până când nu a mai văzut-o. Undeva, dincolo de cerul întins deasupra câmpului, i s-a părut că o aude pe Hanne râzând fericită.

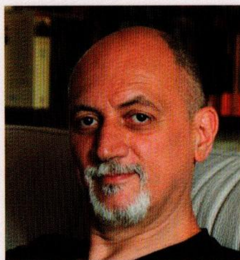
Hans Heigel a fost luat de Armata Roșie ca prizonier de război.

Un an mai târziu, la Nürnberg, a fost judecat pentru crimele comise în numele Reichului. Datorită mărturiilor lui Mihail „Mișa" Peterov, supraviețuitor al revoltei de la Sobibòr, și ale micuței Leah Cohen, a fost absolvit de acuzațiile de genocid și s-a putut reuni cu soția lui Ingrid la Osnabrück.

Leah Cohen i-a urmat în vara următoare, iar soții Heigel au pornit procedurile de adopție.

Mulțumiri

Într-o astfel de carte, mulțumirile ar trebui să meargă către acele femei, acei bărbați și acei copii care au luptat în fiecare zi pentru viața lor în lagărele naziste. Din păcate, mult prea des fără să reușească. Mare parte din ce ați citit este teribil de adevărat și, deși fantezia a desenat scheletul acestui roman, așa cum se întâmplă în orice operă de ficțiune, cu siguranță durerea, suferința, atrocitățile pe care le-am povestit au fost extrase din fapte reale și din poveștile supraviețuitorilor care ne-au lăsat mărturia ororilor nesfârșite. Așadar, ar trebui citită ca un reportaj sfâșietor și realist al celor întâmplate nu numai în lagărele pomenite aici, ci și în toate celelalte răspândite prin Austria, Germania și Polonia. Noi vrem să le mulțumim celor care au rezistat, celor care au luptat, în speranța că oameni precum Hans Heigel au existat cu adevărat, chiar și în rândul acelor naziști care au pus în practică teribilul circ al morții care a fost Holocaustul, pentru că nu trebuie să ne pierdem niciodată speranța că binele, inteligența și iubirea pot învinge orice oroare. Mai ales atunci când sunt implicați copiii.

FRANCO FORTE
s-a născut la Milano în anul 1962. Scriitor, scenarist și jurnalist la Editura Mondadori, a publicat, printre altele, *Roma în flăcări*, *Cesar Nemuritorul* și romanul de succes *Romulus*.

SCILLA BONFIGLIOLI
s-a născut la Bologna în anul 1983. Actriță, regizoare de teatru și, desigur, scriitoare, a publicat povestiri în diferite antologii din seria *Giallo Mondadori*.

Ofițerului german Hans Heigel îi moare fiica, Hanne. Este Germania anilor '43, atunci când războiul bătea la ușă. Suferă o dramă teribilă, dar coincidența face să fie trimis la Sobibòr, un lagăr de exterminare din Polonia. Prins în război, speră că va uita de dispariția fetiței sale. Însă, când totul părea să fie pierdut, când pentru Hans dispăruse tot sensul vieții, întâlnește o fată poloneză. Se numea Leah, evreică, și cobora dintr-un tren care transporta evrei în lagăr. Coincidența face ca mica deținută să semene foarte bine cu Hanne, fiica lui.

„Cu *Fetița și nazistul*, Franco Forte și Scilla Bonfiglioli aduc romanul italian la un nivel nou, necesar, de la simpla literatură comemorativă la o capodoperă a conținutului și stilului."

Globalist

„*Fetița și nazistul* este o carte universală. O poveste pe care nimeni nu o va citi cu plăcere pentru ceea ce spune, ci pentru modul în care este spus. O poveste care vorbește direct și dur inimii cititorului."

Sololibri

ISBN: 978-606-006-455-8

www.raobooks.com